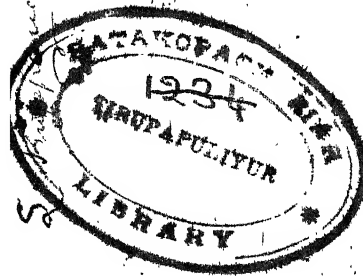

15389

2850

ज्ञान की परिणय

LATE KUPPANIENGAR'S

VERIFIED 1999

శ్రీ రస్తు.

జానకీపరిణయాఖ్యమిదం నాటకమ్.
హృద్యానవద్య కవితాచాతురీధురీణైః
శ్రీరామభద్ర దీక్షితకవివరేణ్యైః
ప్రణీతమ్.

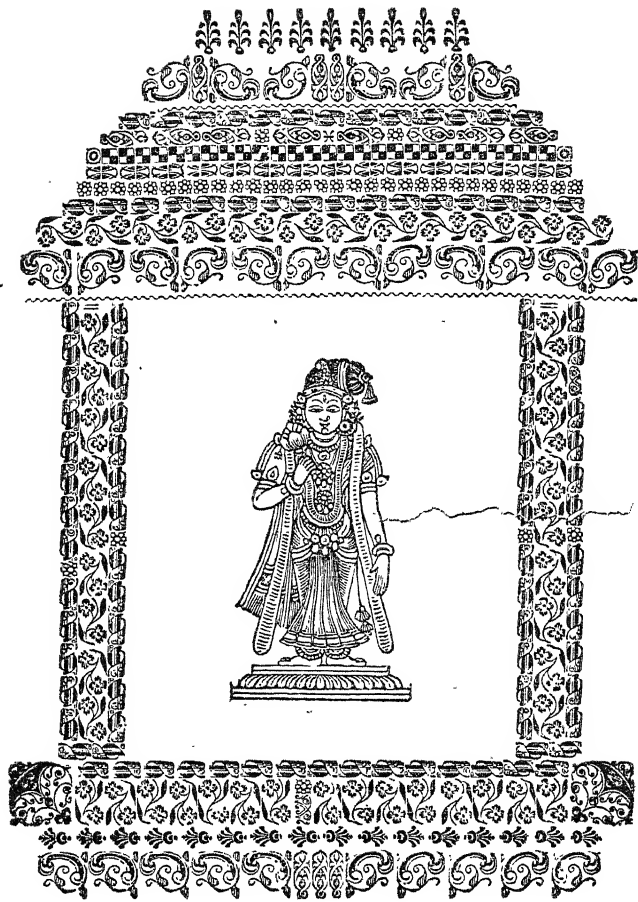
కాంచీపురం. ఈచ్చంబాడి. శ్రీనివాసాచార్యేణ
పరిశోధితమ్.

బెంగళూరు
బ్రహ్మశ్రీ-వాజపేయం-వేంకటేశశాస్త్రిశాం
తనూజైః. శ్రీకృష్ణశాస్త్రిభిః
యనమదల - వెంకటాచార్యైశ్చ

వివేకకళానిధిముద్రాక్షరశాలాయాం
ముద్రితం విజయతేతరామ్.
1882 ఫిబ్రవరినెల.

జ్ఞానకరిపరిణయనాటకమ్.
Registered Copy-right.
Madras.

LATE KUPPANIENCAR'S

५२५.

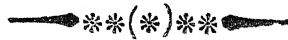

ప్రకటన.

ఇందువలన నెల్లజనులకు దెలియ జేయునది యేమనగా
* జానకీపరిణయ నాటకమును కూడినవరకు అనేక ప్రాచీన
ప్రతులనుకొని ముద్రించితిమి.

మరియు మాలతీమాధవీయ నాటకమునకును, సంకల్ప
సూర్యోదయ నాటకమునకును, వ్యాఖ్యానములతోడను, వైద్య
నాధీయ్యమను ధర్మశాస్త్రమును, రంగనాథరామాయణ
మను ఉత్తరకాండ ద్వీపద కావ్యమును, శ్రీమాన్ - విక్కి
రాల - నరసింహాచార్యులుమొదలైన ఆర్యులచేరచియుంపఁ
బడిన తిరునామములును, బెన్నపురిపెద్దినాయనిపేట గోవిం
దప్పనాయనిపిఠి (౯౪) నెంబరుగలగృహమునందుస్థాపింప
బడియుండెడు వివేకకళానిధీముద్రాక్షరశాలయందుముద్రిం
పించుచున్నారము. గాన వలయువారలు సదరు ముద్రాక్షర
శాలాధికారులకుగాని, బెంగుళూరు పెద్దపేట చౌకములో
పుస్తకముల వ్యాపారముచేసే, బ్రహ్మశ్రీ - వాజపేయం-
వెంకటేశ శాస్త్రీయవారి కుమారులు కృష్ణశాస్త్రీయ వారికి
గాని, వ్రాయించి తెప్పించుకొనవచ్చును||..... *.

* గ్రంథాక్షరములతో అచ్చువేస్తున్నాము.

வீ ள ம் ப ர ம்.

இதினானைவருக்கும் தெரியப்படுத்துவதேதெனில்.

* ஜாநகிபரிணயநாடகத்தை கூடியவரையில் அநேக பிரா
சீனப்பிரதிகளைக்கொண்டு பரிசோதித்து அச்சிட்டோம்.

மேலும் மாலதீமாதவியநாடகமும், ஸம்கல்ப ரூர்யோ
தயநாடகமும், வியாக்கிபானங்களுடனும், வைத்தியநாதியமெ
ன்கிற தர்மசாஸ்திரமும், ரங்கநாதராமாயணமென்கிற உத்தி
ரகாண்ட திவிபதையும், ஸ்ரீமான்விக்கிரால-நரசிம்மாசாரியர்
மூதலான ஆரியர்களால் இயற்றப்பட்ட திருநாமங்களும்கெ
ன்னப்பட்டனம் பெத்தினையக்கன்பேட்டை கோவிந்தப்பனா
யக்கன்வீதி - சுசு-வது - கதவிலக்கமுள்ள வீட்டில் விவேக
களாநிதி முத்திராக்ஷரசாலையில் அச்சிட்டுக்கொண்டுவருகி
றோம். ஆகையால் வேண்டியவர்கள் ஐ அச்சாபிசு அதிகா
ரிக்காவது; பெங்குளுர் பெத்தபேட்டைசவுகம் புஸ்துகவி
யாபாரம்செய்யும்-ப்ரம்ஹஸ்ரீ, வாஜபேயம், வெங்கடேசசாஸ்
திரிகள் குமாரர் ஸ்ரீகிருஷ்ணசாஸ்திரிகளுக்காவது தெரிவித்
து வரவழித்துக்கொள்ளலாம்.

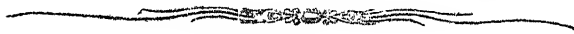
* கிரந்தாக்ஷரத்திலும் அச்சிட்டுக்கொண்டுவருகிறோம்.

శ్రీహయగ్రీవాయనమః.

జానకీపరిణయనాటకే - ప్రథమాంక ప్రారంభః.

ప || సంసక్తానివపాతుమావనిషదవ్యాహరమాధ్వీరసా
నున్నామృతాం వజసుందరీకుచతటిపాటీరరేణునివ
ఉన్నీలస్మరళీనినాదబహుళామోదోవసీదద్దవీ
జిహ్వాలిథమశీకవల్లవశిశోః పాదామ్బుజంపాతువః॥

అపిచ || ప || శమ్యాకస్యరజఃప్రమృజ్యచరణేదత్తోమయాయావకో
నిర్మలజ్యస్తనకుడ్మలేచభసితంవత్రాజ్కురోనిర్మితః |
స్వచ్ఛందంవిహరేతిజల్పితగరంసాకూతమాశీజనం
దృష్ట్వాకేవలమాఘ్నతీకుటిలయాదాత్మాయణీపాతువః॥

నాన్ద్యైవైసుత్రధారః అగ్రతోవలోక్య॥

ప || ప్రవక్తాశాస్త్రాణాంభరతమతసిద్ధాంతనిపుణ
స్సముతక-షణ్ణానంసరసకవితాయాఃకవయతాం |
ప్రవన్నానాంశ్రేయఃప్రగుణయతిపుద్యైకసులభ
స్సమాజస్సాధూనామయమఖిలపంద్యశ్చభవతి॥

తదస్మైశ్లాఘనీయగుణభూయిష్ఠాయ కులక్రమాగతామభినయ వి
ద్యాంభరతాచార్యమతాసుసారేణ సాంప్రతముపహరన్నాత్మానం కృ
తార్థకయిష్యే॥

— ఆకాశేకణకందత్వా భోభోస్సమాజికాః కింబ్రూథ॥

ప || సరళోయత్ర సందర్శస్ససంసారభావంధనం |

తన్నస్తవ్యాభిసేతవ్యంరూపకంనవనిమిత్తం | ఇతి॥

ఆశ్చర్య మాశ్చర్యం॥

ప || మనోవృత్తిరియంతావద్యత్రానుషజపిస్తవం |

సమాజస్యనియోగోపితత్రేతానినిమిత్తం॥

నేవథ్యాభిముఖమవలోక్య ఆద్యేతస్తావత్.

ప్రవిశ్యనటీ । అంత ఎనము॥

సూత్ర॥ అపిశ్రుతమాజ్ఞాస్తమార్యమిత్రాణాం॥

నటీ॥ నిశ్చన్య! నుదన్సుద! కేదుతుహభణి ఏవుంతయం న
 నడంవాహణి మంతతావిద మహకంఠ అకమభిణీదుం విణీదో
 ఓణామకుసీళవోమా ఆ ఏకళహసవేనకరి అదీహరింసదింతిశుణి
 మభిణీఏకహణింవింఖామణోరజ్జాహావింసదింతిహ ఉళహీ॥ ఛా
 యాస్తిశ్రుతంశ్రుతంకింతుతవభగి న్యాఃపుత్రస్యకళహంససోద్యో
 స్తాపితాం మమకన్యకాంకమలిసిందుర్విసితో మహామాయోనామ
 మాయయా కళహంసవేషంకృత్వా అవహరిష్యతీతిశ్రూయతేతన
 లిన్యాఃకథంనిర్విఘ్నామనోరథోభవిష్యతీతివ్యాకులాస్తి॥

సూత్ర॥ అలంబిచారేణమతాఖలుబృహద్బలానామతై
 మలిసికళహంసయోః సంఘటనేప్రతిభూఃకృతః॥

ప॥ అస్తురూపంద్వయోస్తుల్యంతథాపికథయిష్యతి॥

విద్యైవకళహంసంతతస్తాదేషయథాదికః॥

తత్ప్రస్తూయతాంపరిషదా రాధనాయాముమేవ వసంత
 మధిక్పత్యసంగీతకం॥

సంప్రతిహి॥ ప॥ చందూపుటేనవిదళయ్యనవంప్రవాళం పార్శ్వస్థి

ప్రణయినీమనువర్తమానః । పక్షానిలైఃపరభృతోయ

మలీన్విధూయకూజకరసాలశిఖరై కురుతేవిహరం॥

నటీ॥ ఎంపవేళాదుకిదు జారిస ఆణంత అంతమింసాణితారిసరూవ
 సదీ ఎమఎణళంఖిఅది ఛాయా । ఎవంభవతుకింతుయాదృశ మాజ్ఞః
 మిత్రాణాం తాదృశంరూవకమన్వేషస్త్యామయానలత్యతే॥

సూత్ర॥ విహన్య కింతద్విస్తృతంభవత్యాదయదచిరనిర్దిత
 వదిలాయంనామరూపకమథ్యాపితాసి॥

నటీ॥ సహజాం దిరితి ఆదాణి అణుబోహిదాంహి అణుజంసఖుకం
వబిధంసక ఈమహాణుభావాదోజంజరామదింఖి ఆదో ఉంపంజా అంజా
వా దొవి అచదోరామభందమహిదో॥ ఛా॥ దిప్యేదానీం అనుబోధి తా
స్తి ఆ ర్యేణ॥ యస్యఖలుకావ్యబంధస్యకవిః మహానుభావాద్యజ్ఞ రామదీక్షి
తాదుత్పన్నోర్జవాదివ చంద్రోరామభద్రమఖింద్రః॥

సూత్ర॥ సమ్యగనుస్మారితంభవత్యా॥

ప॥ యస్యస్తాతిమతిం మనీషిసదసిశ్రీనిలకంఠాధ్వరీ
కొండాజ్యోతిషికశ్చయస్యకురుతేసమ్మానమార్యైస్సమం॥
యత్రానుగ్రహదృష్టిమపయతిచశ్రీచాలకృష్ణోగురుః
సోయందీవ్యతిచాక్రసాధమఖినామక్రితదాసఃకవిః॥

వశ్యేదానీం॥ ప॥ విదితఃకవిఃప్రబంధోరఘువీరచరిత్రవర్ణనవవిత్తః॥

పరిషద్రసోన్ముఖీమమ సర్వోయంభాగ్యపరిణామః॥

తద్రీయతాంతావత్॥ నటీ॥ తహంతిగాయతి॥

ప॥ దాణిఖువడశమాళావీవేణిఖుఇంధి ఆపసాహేఇ॥

రమణంసపరిమళోజావిసురదదేసమనివారెఇ॥

అవిఅ॥ ప॥ కీళారభసతిళతాటపమదాటగవంఖవమాణీద

సిసిరసమబుసమణాదోమళఅసమీరపససది॥ అంజివిదే॥

ఛా॥ తథేతిగాయతి॥ ఇదానీంవకుశమాలయావేణీం ఖలుస్త్రీప్రవసా
ధయతి॥ రమణస్యపరిమళోయస్యాస్సురతాంతేశ్రమంనివారయతి॥ అపిచ॥
క్రీడారభసక్లాంతాః ప్రమదాగవాక్షవధనీతం॥ శిశిరంశ్రమాంబు శమనా
న్మలయసమీరంప్రశంసంతి॥ అన్యదప్యేతదిత్యర్థోక్తేభయవేపథుంవాటయతి॥

సూత్ర॥ ప॥ వశ్యామితవగానేససభాంచిత్రాపితామవ॥

గర్వితవ్యేషికిమిదమకాండేభీరువేపసే॥

నటీ॥ కేణపెంఖనిసిసోరంఖసోఎంధఎంఖఅఅంఛఇ॥ త్రాకుదోనవేపంమ॥

భా॥ కిన్నవశ్యస్యేషరాక్షసోత్తైరివాగచ్ఛతే తస్మాత్కు
మి ఇత్యన్యతోగచ్ఛతి॥

సూ॥ దృష్ట్వాతర్కేనభేదవ్యం॥ ఏవదశానరానానకస్య
ఘామికామాదాయరంగతలం ప్రవేశితమేభావః॥ తదావామః
రణీయాయనజ్జీభవావ ఇహినిష్కాగ్రైస్తా॥ ప్రస్తావనా॥

తతఃప్రవేశితసారసః॥ పురోవలోక్య॥ సవతవదా॥

అయంకిల సురాసురసందిత చరణానివింశతసస్యైవనా
రావణేన మిధిలాంప్రహితోవృత్తా॥ తవేదేహాన్యమంశవదా॥

ప్రవిశ్యశుకః॥ కథమాన్యస్యారూఢి॥

సార॥ అపిశుశలంశుకనియోగస్య॥ శుకః॥ యావత్తేతస్య
వానిదానీంక్వస్రస్తితః॥ సార॥ అజ్ఞానోస్మి॥ శుకః॥ కథమివ

సార॥ యథాశ్రూయతేహీదేవయజ్ఞసంభవాత్తైరిలా
సారమయీ సీతానామజనకస్య ధర్మతస్తునయా॥ తాంకిలభవా
మనుయోక్తవ్యోజనకరాజత్తి॥

శుకః॥ అహుతాదృశస్యావిదేహస్యమానుషేవ్యయమన్వ
యారంభః॥

అథవా॥ ప॥ పాంశుక్రీడాభవతిహిశోకేకనీసంభవశ్చస్యైవరం
త్రదశతరుణీబృందబందీగృహాలపి॥ సోమంసితాసనశ్చ
దంయన్నచిత్రేవిధత్తైశేవప్రియతమాజనకానుజనీయోవర

సార॥ అథకిం॥

శుకః॥ శ్రూయతామార్యతావదిహ త్యాప్రవృత్తిః॥

సార॥ కథయ

శుకః॥ ప॥ సాకన్యాభువనైకమంగళగుణైరామేనురక్తాస్యశుం

శ్రుత్వాతజ్జనకేనచాన్యసగతంవంశప్రతిష్ఠానిదా॥

కించానేనపరోవసంగ్రహాధాభిలేనలంకాపణేః

సస్వగ్రప్రతిస్వసాహసనిధిర్యోగ్యతోఽగన్తుః॥

సార॥ సామక్షకస్త్రితం॥ అహుతానయస్యవైషమ్యం
యదస్తత్సాన్నిమిన్యాజకవంవిదేహాధిపతౌచకాటిల్వంతత

శుకః॥ ప్రస్థితశ్చ సమునిరాత్మనో యజ్ఞమవదిశ్య సపుత్రదారందశర
థముపనిమంత్రయితుం జనకరాజోపి ప్రథమం నిమంత్రితః స్వానుజంకుశధ్వ
జం మిధిలాయా మవస్థాప్య యజ్ఞ దశేన వ్యాజేన కన్యా సహితః కాశికా
శ్రమవదంగతః॥

సార॥ తదనేన తీర్థేన సీతారామయోః పాణిగ్రహణం నివర్తయ
మ్యత ఇతి మన్యే భవతుః ధాత ధావా రాజనిదేశమాచరితుం కాశికాశ్రమ
మేవ ప్రతిగమిష్యామి యత్ర సజనకః ప్రతివసతి॥

శుకః॥ ప్రతిగమనేకిం ప్రయోజనం ॥ సార ॥ మామైవం॥

ప॥ శంశేధాతువహతిజననం విశ్రుతాశ్రీసమృద్ధి
ర్యస్యాస్యక్తిం శతమఖిర శ్శేఖరం శాసనంచ
కన్యాధీశచేద యమభిమతం కస్య నేదం॥

శుకః॥ తథాపి ప్రత్యాఖ్యాతుం ప్రభవతి నిజాపత్యచిత్తానురోధాత్॥

సార॥ క్షణం విచింత్య॥

ప॥ మాభూదవేక్షితమముష్యకులం సమృద్ధం కిన్న శ్రుతాని
చరితాన్యపి విశ్వజేతుః । దేవం విహాయ దశకంఠ
మకుంఠసత్వం సీతాకథం రతిమధస్తమనుష్యపోతే॥

దీక్షాంశిశ్వస్య । తదిహ విఘటనీయః ప్రథమం దేహారాజకన్యాయాః
దాశరథౌన్నేహనుబంధః । ఘటనీయశ్చ పునరస్త త్సాన్వమిని॥

శుకః॥ సహీదం సంభావ్యతే॥

సార॥ తత్కృతవాఙ్మయస్సీతాధిగమేభవతి తిచింతాం నాటయత్॥

సహషణం॥ ప॥ మాయారామవపుధే రేణవిభునా సావిప్రలభ్యాధునా

యద్వస్తాంతిహ లేనపాకుహనయా వారాక్షసాస్సందరీ॥

విశ్వర్యం పరిణేతురూజితమథోద్భష్టా వప్రహృష్టాం సుతాం

గృహ్లాప్రితిమసౌగమప్యతివ రేమాహేశ్వరైష్టైలిః॥

అతః కాశిక వేషేణ విద్యుజ్జిహ్వేన రామవేషో రాజాజనక సమీపం

ప్రవేశయితవ్యః॥

శుకః॥ అగ్రసాధుమంత్రితం । అపి చేదానీమయోధ్యాం ప్రతిగతస్య త్రి
శంకుయాజినోత్తరిణ బ్రాహ్మణస్య ప్రత్యావృత్తివిఘటయితవ్యా॥

సార॥ వత్సయు క్షము క్తంభవతా॥ తచ్చపునరార్యాం తాటకామం
తరేణకశ్యక్నోతిసాధయతుం॥

యతః॥ ప॥ బలంనాగసహస్రస్యధారయంతీనిశావరీ॥

నిగూఢావహరేదేవవ్యక్తాపి(స్త్రీ)తిమోఽత్యుతే॥

తదత్రభవాత్తాటకానియత్కృం అహంతుదేవాయవృత్తాంత
మిమంసివేదయిష్యామితినిష్కృంతః॥

సార॥ పురోవలోక్యసవిస్తయం॥ కథంస్తృతమాత్రసన్నిహితా
సేయమార్యాతాటకా॥

యైషా॥ ప॥ అంతాకల్పవలప్తయోధరభరవ్యావిధమేఘచ్ఛటా

సృక్వస్థామిషగృధ్నుగృధ్రగరుదాస్ఫులోచ్ఛలన్తూర్ధవా॥

వ్యాదాయాననమట్టహాసవికటందూరేణతారావధా

త్త్రస్యస్థిద్ధపురంద్రిబృందరభసోన్ముక్తాదుపాకామతి॥

తతఃప్రవేశతియథానిదీప్తాతాటకా॥

సార॥ ఉవన్యత్య॥ ఆర్యేప్రణమామి॥ తాటకాకహంసారణోతాదీహః
ఊహేహి॥ ఛాయాకథంసారణః॥ తస్మాద్దీప్తాయుర్భవ॥

సార॥ క్వప్రసస్థితాసీ॥

తాట॥ కోసీతిమహాసేనోద్రా ఆదేణవరసురామేణ మాహేసురేణ
వంధిదం సమాహేసురంసమహారా అరెనవలణాదోజంజ వింఘాణకా
దంఘ్రేంతి పుంతలహారిఅమతిదుఛాయా॥ కౌశికమహాషేః దాయాదేన
పరశురామేణమాహేశ్వరేఃప్రాధికతస్యమాహేశ్వరస్యమహారాజస్యవ
చనాత్ యజ్ఞవిఘ్నానకర్తవ్యఇతిపుత్రంమారీచంమంత్రితం॥

సార॥ విహస్య॥ అహేహత్త్రబంధోః గాధిసూనోరుపాయజ్ఞతా॥ ఆ
ర్యేయజ్ఞఇతి వ్యపదిత్యసీతారామయోః పాణిగ్రహణంనిర్వతయితుంజన
కకౌశికయోరయమారంభః॥

తాట॥ కీరిసావవజేసా॥ సార॥ మహారాజస్తామధయిష్యతీతి॥

తాట॥ జగ్గిఎంఘలహంపమహారాఅణిమింతజాణజ్జిటహరింస॥

సార॥ మామైవం॥ వ॥ బలాదపహృతాసీతానానురజ్యేద్దశాననే॥

జై వప్రీత్యాచజనకేతచ్చనానుమతంవిభోః॥

కించ॥ వ॥ హతాత్కృతాయారంభాయశ్శాపేనహిమవత్తటే॥

అనిచ్చంత్యాబలాత్కారోనశక్యోరక్షసాంప్రభోః॥

కింతుకర్తవ్యమితికథయతి॥

తాట॥ సహషం॥ తాదదాణిణిడంతుమితి॥

వ॥ ఎంపిలదసకతంసహంధేసీదావడింసది॥

వింపశభంపడంతాగివింపశభోవిజుంజుఇ॥

ఛాయా॥ ఏవంచదశకంతస్యహస్తేసీతాపతిష్యతి॥ విప్రలంభప్రవృత్తా

నాంవిప్రలంభోపియుజ్యతే॥ అహింవిమంఁమేమంగణంతసుహంపసుంతసా

ణుఅరతమహేసిమారితికరిఅవావాదఇంసతుమవిశకాడరగదు అమహారా

అవంధావెహి॥ ఛాయా॥ అహమపిమధ్యమాగంనక్తంసుఖప్రసుక్తంతంమ

హషింసానుచరం మారీచంకృత్యావ్యాపాదయిష్యే॥ త్వమపిలంకాపు

రంగత్వామహారాజంప్రస్థావయ॥

ఇతినిష్క్రిస్తా॥

సార॥ వ॥ తాటకాయాస్సహాయాథంజయస్యానియమాచితః॥

మాయాచతత్రమారీచంసానుగఃప్రేషయిష్యతే॥

ఇతినిష్క్రింతః॥ మిశ్రవిష్కంభః॥

తతఃప్రవిశతివిద్యుజ్జహ్వేనసారజేనసహదశాననః॥

దశా॥ వ॥ దృష్టవ్యాజనకాత్తజేతికుతుకంధతైదృశాంవింశతి

ర్భాహూనామపిసాతధైవరభసాదాలింగితవ్యేతిషే॥

కింతస్యాహృదయానాభిరుచితంరూపంధిగతాదృశం

హకష్టంస్యపశోరపిస్వయమతోధతః॥ వ్యమాస్తైవపుః॥

అపిచ॥ వ॥ సీరధ్వజేనసహజమప్రకటయ్యరౌత్యంమాహేశ్వర

ప్రణయపాలనమాశ్రతోమే॥ కన్యానిమిత్తమనుకతుః

మనహః॥ వేషంమానః॥ కథంబతసహత్రవయోద్భుతవ్యః॥

సార॥ మహారాజమానహనిరీత్యలమావేగేన॥

చ॥ దిక్పాలైరిపియఃతుణ్ణోదమయంతీస్వయంవలె॥

అపూర్వఃకిమయంపంధాయేనత్వమపియాస్యః॥

విద్య॥ సపుశకోద్యేదం॥ స్వగ॥ దిక్పాలైరివదమయంతీరాజ్ఞాప్రా
ధికతాపినలభ్యేతజానకీ॥

ప్రకా॥ చ॥ రఘుశిశువరతంత్రంమేదినికన్యకాయా

స్త్ర్యయిహృదయమపాయైశ్యక్యతెనోవనేతుం॥

తవచజనకరాజేతాదృశంప్రమసఖ్యా

తదయమృజురముష్యాస్సంగ్రహేవశ్యపంధాః॥

దశా॥ భవత్వేవంతావత్॥ అనతిలంఘనీయం మయానోవచనం॥

సారణతదేహిపుష్పకముపానయప్రసానాయ॥

సార॥ యదాజ్ఞావయతి దేవఇతినిష్క్రమ్యపుష్పకేన సహవ్రవిశ్య
మహారాజవిమానమిదముపసీతం॥

విద్య॥ చ॥ ఏతద్దిగ్విజయైకసాక్షిభవతస్తైలోక్యబందీగురు

శ్వాసోద్యేదవిభిన్నవణవశభీవర్యంతముక్తాశరం॥

అస్పృష్టనిజపుష్పగంధమిశస్త్రాసాన్నభావాయనా

మాయామేఘనిగూఢమంబరతలాదభ్యేతియానంపురః॥

దశా॥ దృష్ట్వాసామషకంవిహస్య అయిమస్యేదుర్బల ఇవచోరవృ
త్తిమనురుంధన్నధునాదశకంధరోయంతపూర్వ ఇతిమయివిస్రంభాదివస్వ
యమవ్యపూర్వతామవలంబతేమిమానమిదం॥

తథాహి॥ చ॥ అదూరవినివతీతగ్రహవిమానమప్రాంజలిప్రణమ్రసుర

మస్తుతిప్రవణసిద్ధవిద్యాధరం॥ అదృష్టరజనీచతస్తనితమిత్ర

దివ్యాంగనాకరప్రహతడిండిమధ్వనియదేతదాస్తేపురః॥

విద్య॥ మహారాజమామైవం॥ అభిమతరూపపరిగ్రహవశీక్యతాయాస్సీతా
యానిర్వృత్తైకరగ్రహణమంగళమహూత్సవేనందితేచజగదీశ్వరవరలాభేన
జనకరాజేభవత్ప్రభావవరితోపితయాకన్యయాసహౌవప్రతివృత్తేచమహా
రాజేభవిష్యతిపునస్తాదృశమేవవిమానమిదంపుష్పకం॥ తదారుహ్యతాం
దేవేన॥ దశా॥ విద్యజిహ్వేనసహవిమానారోహణంనాటయతి॥

సార॥ వశ్యమహారాజవశ్య॥

ప॥ అంతఃప్రాపితకూర్మ నక్రమకరోనాంభానిధిస్పందతే
 ధ తైమండలమేషరత్నముకురచ్ఛాయించుచీనాంపతిః॥
 వాతశ్చందనవల్లరీకిసలయస్పందావధిర్దృశ్యతే
 లంకాయాశ్చలితైబహిష్పదమపిస్వామిన్ విమానతవ॥

విద్యు॥ కిమిదమాశ్చర్యస్థానమేతస్యకైలాసశైలసముష్టేనవ్యపాహి
 తకంఠకక్రీడావినోదస్యకారాగృహకుటుంబీకృతజంభద్విజోనిరవధిక మా
 యాధురంధరస్యదశకంధరస్య॥

దశా॥ సవిజృంభం॥

ప॥ కైలాసాదైర్భుజబలమభివ్యక్తమాసీత్పరస్తాద్ది
 క్కాలానామపిచపురతోదర్శితశ్చస్త్రసారః॥ యుక్తో
 స్తద్భిస్తదయమధునావ్యక్తమవ్యక్తపూర్వో
 మాయావేషగ్రహణపటిమామైధిలస్యాగ్రవివ॥

సారణతదిదానీంత్యరయతాంవిమానరాజః॥

సార॥ రాజన్ కన్నవశ్యతిభవానుత్పతినవేగమేతస్య॥

ప॥ పశ్యోపర్యవరోహతీవశిఖరిస్తూలాడుచక్రంసభో
 రేఖీభూతసముద్రవేష్టితమథోవిభ్రశ్యతివక్షితిః॥
 పాపాణద్రుమవల్లరీవరివృతౌపూర్వావరాద్రీవున
 గృహీతస్సమరేఖతామివజవాదస్త్రీకసమజ్జ్యంభిత॥

విద్యు॥ అయేకథమవతీణాన్వీకవయమేకోత్పతినేనప్రజన్వనోవిమా
 నస్యవచేళిమఘలభరవరిణద్ధమగ్ధబహుశతర తరుణతరుగండమండితవర్య
 న్రమహీతలంప్రశాన్తమృగవక్షిగణాకీణా పరిసరాగ్ధ్యం పుష్పమిమా
 శ్రమపదంకుశికనందనస్య॥

యదిదానీం॥ ప॥ గిరికటకకరోరగ్రావసంఘట్టశీర్ష

న్నివిడచలులనీరాలిభవానీరకుంజావనకరికరశేఖీ
 కృష్ణనాళికనాలామదముఖశకుంతాద్యశ్చైతరాళికీయం॥

దశా॥ సారణంప్రతిసోత్కంఠం॥

ప॥ అకంతాంబునిమగ్నతాపసశిరశ్చంచజ్జటామండల

త్రాసోన్మృగింతరభాగసమమిథసక్రేంకారనీరంధ్రయా॥

ఆకాశాదనయాదిశావతరతుక్షోణీమిదంపుష్పకంఠత్రావాతి
ధుతాంబుజోజనకజానిశ్వాసరమోగినిలః॥

సాగ ॥ మహారాజయధాభిమతమవతీణకమిదంపుష్పకం తతోయా
వదవశరామోవనమస్తాదస్మిన్నేవవివిత్తరమణీయకాశిశీతీరే॥

సర్వేపినిమానావతరణంనాటయన్తి॥

దశా ॥ యావదస్తదాగమనమిదమద్యశ్యమత్రైవతిష్ఠతః॥

సాగ ॥ అతఃపరమస్తాభిస్తిరస్కరణీప్రభావాదనాలక్ష్మితశరీరైరా
క్రమిష్యామహమిథాగాః॥

యతః ॥ ప ॥ నీరంధ్రవీషనివహఃపరితస్తరూణాంశాదూకల

చక్రకుశవిష్టసాంద్రమూలః॥ శస్యాశ్రమంకథయతీవ

మునోన్రకృష్టంశాఖాభిరుజ్వలమృగాజినవల్కలాభిః॥

దశా ॥ యుక్తమభిహితంసారణేన యదస్తాభిరిహనిభృతమువల
భిశ్చాకింబదంతి॥

వ్యో ॥ చతుషీనిమీల్యతిరస్కరణీవిద్యామభిధ్యాయతి॥

దశా ॥ పర్యంతేదత్తదృష్టికాపేతాసమిక్కుశపాణీవణికనావిత
వీవాభివతేకతే॥ సార॥ భవిష్యమేనాభ్యాంగాధి సూనోరంతేవాసిభ్యాం॥

(తతఃప్రవిశతోద్వావణికనా.)

వీకః ॥ అహంకేలభగవతాసాకేతంప్రతిష్ఠమానేనకులవతినాకుశిక
నదనేనతాచదగ్నిపరిచరణార్థకమగ్నిశరణేనియుక్తోస్తి॥ అతఃఖలాకాశి
శీతీరేనమిక్కుశమాహ్మ్యోగచ్ఛామితిపరిక్రమామ్॥

స్వీతీగణః ॥ సయేదానీమహారాజజనకపురోధసోగాతమనంచన
శ్యమహామేకశంఖజ్ఞయాసమిక్కుశమాహ్మతవతావనతిరుపగంతవ్యామ
హారాజజనకశ్యేపరిక్రమామ్॥

సభేనశ్యోప్రశకథగతియంతిదివసానిమహారాజజనకఃకాశికాశ్రమే
నిచత్స్యన్తి॥ ప్రథమః॥ యావదస్తక్షులగురోఃయత్యమాణస్యపరిసమాప్త్యతే
వభృథమపూజ్యవః॥

దశా ॥ సారణవిశ్వామిత్రశతానందశిష్యావిమాతదనయోశ్చృణు
మోసిలీ॥ వీవవిసంభజల్పితాసి॥

సార ॥ కిన్నవశ్యసిమహారాజతిరస్కరణీవిద్యాప్రయోగవిద్యుజ్జి
హ్వస్య తన్నఃకుతోనిలయనం॥

చక్షా॥ సహషణం॥ అహోవిద్యాప్రభావః॥ న కేవలచంద్రాబలం
చశ్యతానశ్రుతోతి చచనాని॥ విద్యు॥ మహారాజవిస్రబ్ధమహాసంచంద్రాబలం
ద్వితీ॥ సత్యవ్రతకథమధ్వరవిధ్వంసి ఘరజనిచరేషు విద్యుదాభిర్యుక్తి
తేభగవాన్కకుశికనందనః॥ సత్య॥ సఖేదేవవ్రతశృణు తావత్॥

ప॥ ప్రశస్తిచిహ్నాన్ని ప్రశసదశేషబహిర్ముఖ
ప్రసక్తగుణవణకనధ్వనితపూర్ణకర్ణాధ్వనః॥
అమృత్యుకలరుష్యతస్త్వయముపేత్యసత్యాత్మితం
కరేణకరమామృతకమలఘూరురోధక్రథః॥
తస్మై శత్రుమహాతపోనిధేః గాఢీనూనోః కియతీపునరీంద్రం రజనీచ
రాగ్నితపిభిషికా॥

విద్యు॥ సారణాపిత్రుతం విప్రవతోవణచనం॥ సార॥ అతపిహి
మహారాజేన కౌశికశ్శ్రువివిధమాంసవిహరీ మారీచప్రబలశ్చైవ॥

విద్యు॥ ఉపవన్న మిదం రుహిణి॥

ప॥ సత్యతృప్తిధర్వాంతలసృజలఘుశేషుర్భుజిరంసశ్శృఙ్ఖామోన్మిద్ధం
సకృదపిదోష్టస్థికలుషం॥ అభ్యుజ్జ్వల్యోన్మద్ధం పశులమాయాం
బలమహాఘరామారీచోన్మయ్యనిరంశునైవేద్యమయ్య॥
చక్షా॥ సన్నేహాబహుమానం॥ పృథ్వీజ్ఞహ్వాంతం॥

ప॥ మారీచశ్శృభవానేవమాయాబలమివాన్య॥
విద్యుజ్ఞహ్వావిజానాతహ్యహిరెవదాన్యహేః॥
దేవ॥ సఖేషహతపోనిధిరితయుక్తమాహభవేత్॥
చశ్యయదతస్యకులవతేరాశ్రమవదే॥

ప॥ శుండాతేనసలీలమేషకళభోవక్త్రాన్తృణాశోజ్వలబృంభా
రంభవికస్వరాన్తృగవతేదకంష్టాన్గింకురాన్కకషకాత్॥
ఏషాచత్యతరీచమాతరిశృణాన్యత్తుంగతాయాం
క్వచిద్విపిన్యావరకందరస్థిజుషస్తస్యంపయశ్చావ॥
కించ॥ ప॥ పిశ్యభ్యాం విక్రీతంపశుమివవరిత్రాతుఘలనస్తవమాన్తృ
నందీనంద్యశమనకీరంతందిశిశి॥ శునశ్శేఖంయూపగ్రాధిత
మశుభాన్తృచితవతోమునైశ్శృణ్ణాశుంభనతిమహిమూసంజగతిః॥
విద్యు॥ నణానాన్ప్రదటురార్చితస్య మాంసబలం తేనైవమాహ॥

సార || భవతుతోదోషః సర్వజనాస్సవ్వజనంప్రశంసన్ ||

విద్య || అస్త్యిదంపునరేవంమారీచే ||

పశ్య || ప || త్రేతాగారమలక్ష్మీతఃప్రవిశతివ్యాపాదయన్మునిజః

సుగృహానిభినత్తిభాదతివత్సాక్ష్యసృష్టశేవంహరిః ||

భీమప్రమాకుటిదశకణస్త్వభివ్యుప్తిస్త్రీతాంవిభవేభగనం

మారీచోయమశక్యశాసనబ్రహ్మతంసకేసామిదం ||

సత్య || అతఏవనిశ్చంకమాహరిస్యమాగమఖః వియసఖాదశరీరమి
త్వౌకుకులసాధమానేమయోధ్యాంగతంకులపతిః ||

సార || సామపకస్త్రితం ||

ప || జామదగ్న్యముఖాద్దేవస్సవనాయాన్వనాధింగతః

సర్వంతద్విస్తృతంహంతయన్వైతేనర్థమిమనిః ||

విద్య || సారణకింతేవిప్రవటోమూకభస్య వచస్యమపః || గుప్తమం
త్రఃఖలుకుశికనందనః ||

సార || కిమనేనగోపనేన కుశికనందనస్య | యదభ్యగ్గసమభేన దేవం
ప్రతిప్రార్థకనాంశియోపిస్వస్యజానాతి ||

విద్య || స్వజనస్యస్వస్తి స్మభిష్టఘటనమత్తినిసంభావయ | యదు
క్తంభవతాజనకస్తస్యపింసరోపసంగ్రహణేప్రకృతాకృతమానితి ||

సార || విహస్య | బలవానితితేనజాత్యేప్రకృతాకృతో గాధిసూనుః |
పశ్యతుభవానస్యవిక్రమవిజృంభితం ||

ప || నిర్వాస్యస్వజనీనిహిత్యతురగాన్నిచ్చిన్యచస్యందనం

దేవిధాకృత్యచకాన్తుకంరణముభేదూరేణవిద్రావిః ||

వాసిష్ఠ్యాజనితైరకవాఖిలుశక్తస్తేచ్ఛాభిసైనికై

దీనోయఃప్రయయాపురాతనసితుంసోయంబలికాశికః ||

దేవ || ప || శూయతేచస్యరాజశేఖర్యింశ్చచ్యవప్రతేభితాః |

ఋశ్యశృంగచరోర్భాగాశ్చత్వారస్త్రయాశ్చరి ||

సత్య || ప || తేషాంపిమహావేదారామోరతికరంపిమః |

స్వయంభూరిభూతానాంశూయతేగుణవత్తరః ||

దత్తా || సాభ్యసూకుంఠిమహావిప్రనయః || విద్య || మహారాజజన

ప్రథమాంకః.

౧౩

శ్రుతిస్తాద్యశీ॥ సార॥ అతఏవజానక్యా అస్తిక్రపేమాభినివేశః॥ అతఏవచ
మహారాజేనజిఘృక్షితంజానకీపరిణయాయతాద్రూప్యం॥

దేవ॥ సశిరఃకంపం॥ జానామిమహారాజ జనకస్య పరిసరే రామేతి
నామానుగుణమసావాప్రేడితగుణగ్రామోగురుణా గౌతమనందనేన॥
తథాహి॥ ప॥ వీరోవిశ్వజనప్రియశ్శమధనశ్శౌర్యేష్యనుత్యేకవాక్,

తాత్రంధర్మమముత్రభూరిఫలదంసంభావయన్నాత్మనః॥

ధర్మజ్ఞశ్చుచిరుయితాన్మృతకథోదీనానుకంపిపటు

ధీమానస్త్రవిశారదోవిజయతేరామోజగన్నాయకః॥

దశా॥ సరోమాంచం॥ స్వగికిమేతద్గుణవర్ణనంపరమార్థతస్సాన్యతే॥

ప్రకా॥ యత్కించితప్రీతిపితం జనకసన్నిధౌరాజ పిండోపజీవినో

గౌతమదురవత్యస్యవిప్రపటురనువదతి॥

విద్యు॥ ససంరంభం॥ వశ్యసారణవశ్య॥

ప॥ స్వస్యామాతురుపేత్యనక్తమకరోద్యశ్శీలభంగంశలౌ

దుదాకంతస్సచిరాయయేనమఘవాకారాకుటుంచీకృతః॥

ఏతస్తిన్నువకుర్వతిప్రథమతస్తుత్యేపిలంకేశ్వరే

రామంమైధిలసన్నిధౌబతకిమిత్యస్తాదహల్యాసుతః॥

సత్య॥ అత ఏవగుణనిధావస్తిక్రాఘవేస్వయమనురక్తాం సీతాంస
ప్తుస్యతేజనకఇతిమన్యే॥

సార॥ హంతదురాత్మనాదాశరధింప్రళంసతానేన పరాంకోటిం
నీతస్సీతాయాస్తస్తిన్ననురాగః॥

దశా॥ ప॥ రామానురక్తాసీతేతివచోమర్కభిదేశకతః॥

అన్యతస్త్రరసారాచాఃశ్రుణ్వతస్తత్కథాంమమ॥

విద్యు॥ సకోపనిశ్వాసం॥ అహల్యాతనయఏవ ఘాతయితవ్యః॥ ప్రథ
మంతాటకయేన॥ పశ్యదన్యే॥

అథవా॥ ప॥ స్తోతాస్తవీతునిశ్శంకంయత్కించిద్గౌతమాత్మజః॥

శ్రుణ్వతస్సాన్వసన్సఖ్యాజనకేనకథంస్థితం॥

దేవ॥ ఏవమేవైతత్॥ పంతురామప్రళంసాపరమస్తద్గురుం ప్రతివ

దత్యేవంమహారాజః॥ సత్య॥ కథమివ॥ అన్యేసాదరమాకణాయం॥

దేవ॥ ప॥ అస్తురామోక్షకాంత్యానైవ సగచనభవాత్॥

అగ్నేస్తుపలన బంధోయైవైవ్యేషః పుష్టురీకృతః॥

విద్యు॥ సాధుజనకసాధుః సవ్యవృష్ట భవతాదశా॥ అభ్యుక్తిః క్షయి
యం॥ సార॥ కథమేషః టలైకన్యాయాపిణేష హారాదే॥

సత్య॥ కుతఏవైత్ దేవ॥ కేవలమపిచ హారాజనచనాశ్రుణోన॥

యత్కిల॥ ప॥ కాంత్యవ్యర్థకయితుంస్తే హరిశ్చ న్యగనమివలమాన॥

కేశసీసునుః క్యేవంక గ్ధాకర్ణ కయూత్రునం॥

తతశ్చ॥ ప॥ కన్యామథకాంతేయద్రుభువనప్రచ్ఛదోద్విత్రసా

నస్తావిశ్వసృజస్సఖామదశగ్రిహస్సతైవాగ్రణీః॥

తామస్తైః ఘనందనై కన్యదయిందాతుకథంకర్షియం

దద్యాంనేతికథంవసయమితిచక్లి క్యేభునాకవల॥

విద్యు॥ యుక్తమువన్యస్తంజనకేన శతానందాయ॥ దశా॥ సుబాహు
గద్గదం॥ సఖీసీరధ్వజమాస్తుతేక్లేశః॥ కింతవై వక్లేశాయభవేయం॥

సార॥ మహారాజసహిభవాన్నిజరూపేః కన్యాంయోచనా॥ అమిత
ఘనుమారవేషేణతాంపరిణెష్యతి॥

సత్య॥ విహస్యకిమిదముక్తంమహారాజజనకేనాశ్రుణుతావత్॥

ప॥ కపిప్రవరకటుగోరురవకవక దోద్విత్రతస్మిరోదశకవగ్రహః

పదచతుష్టయంచాస్యతః॥ అభ్యుక్తిః పుష్టురీకృతః॥ కన్యవసమోచనాన్యం

పురాకథంసదశకంధిరోభువనభిమదోద్విత్రసా॥

దశా॥ సరోషంధురాన్యనోన్యవిప్రవటోః కంతమవరుశేయమిన్య
త్థాయద్వాభ్యాంనివారితస్తేషతి॥

విద్యు॥ ధిబ్జుతనైశ్శజ్జానాసి॥

ప॥ నిష్పర్యాయనివేశితాంగుళికప్రతుష్ణవర్మంతభూ

బంధోదంచితభంకరాచలధురాదీవ్యన్యజావింశతేః॥

అన్యత్రస్యదుమాస్వయంకృతపాపవ్యంగప్రహృష్టవృద్ధ

ప్రక్రాంతస్తతిసాక్షిరాతుసపలెరాస్మైగుణానాంకులం॥

దశా॥ సవినయం॥ విద్యుజ్జహ్వమామైవం॥ కేనంస్త్రస్యస్యభగవతః
స్తావకతానామకథయామిపునరేతిత్॥ పురాకేఽఘోరతపసివస్తమానస్య॥

ప || కరకమలతలేనశైలకన్యాకుచశటసంగతకుంకుమారుణేన |

సకరుణమమృతస్వమాపరాంగంత్వపసిక్వశస్తపసేతిచంద్రమాళిః ||

దేవ || సత్యవ్రతకిముచ్యతే | క్వచిత్క్వస్యచిప్రితాపస్థలనందోషాయ ||

దశా || సామషణ్విహస్య | కథన్నామప్రతాపస్థలనం ||

ప || వాలీనామకపిస్తుకశ్చనమయా యోధుంబలీతిభ్రమా

దాహచాతోమమచాహుసారమవిదన్మతైసమామగ్రహీత్ |

ముస్త్వాఘాతవిఘూణితస్తదనుమామున్తుచ్యసఖ్యం

వ్యధానోవేద్దిస్థలితప్రతాపశ్చింతతోయంకళంకోమమ |

సార || మూఢాఃప్రకృతయోలంకేశ్వరస్యప్రతాపంనజానంతి |

ప || ఓషతిగగనేకైలాసంయోజవాద్దశభిః కర్తైగశభిరితరైస్తం

ప్రశ్యంతంప్రతీచ్ఛతిలిలయా | భువనజయినోరయోనేతుఃకిమస్య

పురఃక్షుమఃపరిగణయితుంవాలీనామప్లవంగకులాధమః ||

సత్య || దేవప్రతతవాలమిదానీం లంకేశ్వరకళంక సంవరణేన ||

ప || రేవాయాంఖిలవంచభిర్భుజశతైరుధ్వాప్రవాహంబలా

దన్వైగంబరవేణికషణపయోవిక్షేపకేళీనరైః |

స్వచ్ఛందంనవితాజనంరమయతాప్రాజునేనాగతో

మధ్యేయుద్ధమదేనకిందశముఖోనీతోనకారాగృహం ||

దశా || అహూదురాత్మాత్రిశంకుయాజినోమునిపాశస్యశిష్యస్తద

నురూపంప్రలవతి తదయంభక్షయితవ్యోరాక్షసానాం ||

దేవ || తత్తిష్ఠతుశూయతామిదం ||

ప || యస్మిన్విస్మితదేవదానవకులప్రకాంతసందశణ

ఓప్రోన్తోచితఘోరనారకగతప్రాణిప్రణీతస్తవే |

ముంచత్యుష్ణమమట్టహాసమభితోవిద్రావితాశ్కాసరా

త్ప్రభ్రష్టంజహసుర్యమంనిశిచరావగ్భృకస్సకింరావణః ||

విద్యు || సాధుదేవప్రతసాధునందనియ్యోసివచనేన || సార || నకేవల

మయం | అపితుయస్యాయంశిష్యః |

దశా || ప || మన్యేజనకసంబంధియఃకశ్చిదపిమెప్రియః |

చంచకస్యానుషంగేనసంభ్రుటోహ్యధివాస్యతే |

సత్యః కిమనౌనావయోఃస్వధావాక్కులహేనః। అతిక్రామతిసమయ
గురుకులమేవగచ్ఛావగతిద్వాపసినిష్కాంతౌ॥

దశా॥ వయమపి కాశికీ తీరవరిసరారణ్యభూషణేనానేన సహక
కాసనేనవ్రచరంతస్తత్ర తత్రవప్యత్తిముపలభమానాజానకీజన్మనూః
సుకృతభాజనం జనకరాజముపసర్పావః॥

ఇతరా॥ యథారోచతేమహారాజాయ। ఇతినిష్కాంతాస్సర్వే॥

ఇతిజానకీపరిణయనాటకేప్రథమాంకః.

అథద్వితీయాంకప్రారంభః.

తతఃప్రవిశతి|అత్రిససూయాచ॥

అత్రిః॥ అససూయేసమాహూతోస్త్రియత్యమాణేసమహాషికా
శికేన। సంప్రాప్తశ్చభవత్యాసహౌవతదీయమాశ్రమపదం। కింతుజన
సమమిహంగతాయాఃవత్సాయాఃకిముపహరావస్థితాయాః॥

అస॥ నన్వస్తీకిలమమవశేదేవైదత్తంచీనాం శుకమంగరాగ
యయోఃకిలధారణేయత్రరాక్షసాదితజ్జితోపికులపాలికాజనోనలభేత
తర్యం। నముంచెతనైసగికంశీలంచ॥

అత్రిః॥ ఉపవన్నమేతత్॥ శ్రుణుమఃకిలజానకీందశాననఃప్రార్థనా
తుముద్యక్తఇతి। పురతోవలోక్య। కేయంకరాభ్యాముపనయతిసరసా
మలినీదళానిమృణాలానిచ॥

అస॥ భవితవ్యమనయాసుచరితయానామ సఖ్యావిదేహతనం
యాః। అతోమన్యేమదనాసలేనవాప్రౌఢాతవలంఘనేనవాబలవద
స్థాజానకీతి॥

అత్రిః॥ స్మృతిమభినీయ। మదనాసలెనైవ। యతః। దృష్టంహి
యాసమాధిస్తేన॥

వ॥ జనకస్త్వవతికన్యాజాతునిద్రాంభజతీ

స్త్రరమివరుచిరాంగంవీరమాలోక్యరామం।

అరతిరఖిలకృత్యేచేతసాతద్గతేన

శ్రయతిసహచరీభిఃపాలితాపుష్పశయ్యాం॥

భవతుజనకసమీపమవతావదుపగచ్ఛావ ఇతినిష్కాంతౌ॥

శుద్ధవిష్కంభః.

తతఃప్రవిశతిసారణేనవిద్యుజ్జ్వలన్చదశాననః॥

దశా ॥ వ ॥ యదీయంసౌందర్యం జనయతిరతేరవ్యవమతిం

యయాచావిభూతంజనకస్పృహతేదేవయజనాత్

మమద్రష్టుంశక్యాయువతిరియమద్యేతిమనసః

పరిణామఃకోపిస్ఫుగతిననుహసాద్భృతమయః॥

తదిహసారణకథయతమేనవథాకౌశికా శ్రమవాటయువగచ్ఛామః॥

సార ॥ నన్వనేనదక్షిణతోవికంకతాటవెరుస్తరతః కింశుకారణ్యస్య॥

విద్యు ॥ మహారాజగృతభతోభవాత్ సర్వేపరిక్రామంతః॥

దశా ॥ సారణిమస్తికాశిశీతీరేపినందనవనం సారంసహి ॥ ౧ ॥

వ ॥ రసాలానామంతమదకలరణతోక్కిలకలంసమంతాదస్త్రిల

ద్వకుళముకుతామోదభరితం ఘనస్త్రిగచ్ఛాయక్రముకకదళీ

శీతలతలంననుప్రీతింధత్తేనవమిదమృషేరాశ్రమవదం॥

విద్యు ॥ అహారామణియ్యకంమునేరాశ్రమస్య ఇహహి॥

వ ॥ వక్వానిప్రవృత్తంతేక్రముకవిటపినామచితానాంఫలానిస్పందంతే

రాజరంభాఃఫలభరనమితావాతిమందానిలోపిసందృశ్యస్తే

విపాకమృతమధురఫలవ్యాప్తమూలారసాలాభారేణామి

ఫలానాంయువతికుచభరస్పర్ధిన్నాశికేరాః॥

నెవధ్యేజావచింతలైహణిమింత విలసహీనీశవదీచింతసభారతి

జేదుగదా ॥ సులరిదాఅసిసిరోవఆరణిమింతణిశివంతాగృతదౌఆరహిల

విలణితికరిలబలిఖమంమహాబాహేదికాగళః॥ ఛాయా ॥ యావచ్చిత్ర

లఖననిమిత్తం ప్రియసఖీశీలవతీచిత్రసంభారమానెతుంగతా ॥ సుచరితాచ

శిశిరోపచారనిమిత్తంశిశివత్రాణి తతఆరభ్యవిజనమితికృత్వా బలియ్యః

ఖలుమన్నథోబాధతే కాగళిః॥

దశా ॥ ఆకర్ణ్య ॥ వ ॥ నినదఃపికాంగనాయాఃకబళితమాకందకందశ

కసాయః ॥ ఆకర్ణ్యతేరతివతేఃకలగవభోగావలిపాతః॥

సార || మహారాజనాయమభిష్యక్తవణారమణీయః పికశబ్దః | అపి
తుమస్యేశారికావ్యాహరతితి ||

పుననేకపథ్యే || భఅవకుసుమాదహంకవారః ఆలైంఖలిహిదత
పిఅలణదందూణతదోమపతుహకిదెపాణావిసంజలది | తాఖణమంతమరి
సెహి || ఛా || భగవన్కుసుమాయుధవీకవారమప్యాలేఖ్యలిఖితంప్రియజ
నంద్యష్టా తతోమయాతవకృతే ప్రాణావిస్మయంతే | తస్మాత్ప్రణమాత్రం
మర్హయ ||

దశా || అకర్ణ్య | కాచిదియమవిసోధప్రియతమవిరహవరవశావల
వతతవస్వినీ | తస్మరితొపిదృశ్యతాంకయమితి ||

ప || నవిశిష్యతేయదుక్తీర్షదకలపికశారికానినదాత్ |

రూపేణచభవితవ్యంతస్యాస్మైలోక్యరుచిరేణ ||

సార || యదాజ్ఞాపయతిదేవఇతి పరిక్రమ్యపునఃప్రవిశ్య | నవిస్తయం | మ
హారాజనక్వాపికించిదస్తియనేదంవ్యాప్యతం దశా | సాశ్చర్యం | స్వయ
ముత్థాయ విలోక్య | హంతనకించిదత్ర | కథమేతత్ | మహదిద మాశ్చ
ర్యసానం ||

పుననేకపథ్యే || ణింకరుణోమ అణోమసాణుణ తివంధిదోవిచా
హేయ || ఛా || నిష్కరుణోమదనోమాంసానునయం ప్రాధికతోపిభాధతే ||

సార || అపేనాపునరపినిరాలంచావాణీ దశా || హంతకథమనభ్రాసు
భావృష్టిః | విద్యు | అచింత్యమహిమాహితవస్వినామాశ్రమవ్యాపారః ||

పుననేకపథ్యే ||

సరణలంజవిసవా | ఛా | శరణమద్యవిషంవా | నవేకఆకణ్యః | ని
శ్చి తేయమస్తద్భూతమదృశ్యాకాచిదుత్కంఠితావిలపతి || ప్రవిశ్యపటాత్
పేణ | మృణాళనళినీపత్రహస్తానుచరితా | హళామాఎంవఅసోహణభణ |
ఛా | సఖమైవమశోభనంభణ || తతః | ప్రవిశతి కిసలయశయనోపవిష్టా
నీతా | పిఅలణముహచదద సణసుహవా | ఛా | ప్రియజనముఖచంద్రదర్శ
నసుఖంవా || ఇతిఘూఢకతి | సుచరితా | హళాసమంసనహే || ౧ || ఛా | సఖన
మూక్ష్మన || ౨ || ఇతినళినీదళేనవీజయతి ||

దశా॥ ప ॥ సానూనంనలీనెత్తణాప్రియజనంవ్యాహృత్యమోహంగతా
యేనానీనలీనీదలేన సహసాతాంవీజయత్యంతికే॥
ఎనాంద్రష్టుమనంగతాపవిధురాంభాగ్యంనమెవతేతే
యద్వాకింవ్యసనేనవజ్రమణిరవ్యస్యాస్సున్నుటెదీక్షణే॥
సార॥ సాతునద్యశ్యతేనహచరీతుద్యశ్యత ఇతిమహదిదమాశ్చర్యం॥

విద్యు ॥ క్రమేణతదపిజ్ఞాస్యామః॥

సుచరితా॥ హంధి॥ అపిభూమింగదోసేసదావో॥ తాచాణిచదణపంశ
వ రసేహీసిచేమి॥ ఛా॥ హంధిక్॥ ౨॥ అపిభూమింగతోస్యాస్సంతాపః॥ త
స్మాదిదానీం చందన వల్లవరసైస్సెంచాప్యేనాం ఇతికరాభ్యాం చందన
వల్లవానిసీప్సిడయత॥

దశా॥ ప ॥ చందనకిసలఃకునికరస్సఖ్యాకిరయంప్రసీతితోనూనం
వపుయోమ్యగశాచాత్యో మార్దవమపహృతమసేనేతే॥

సుచరితా ॥ నిషిచ్య హశాదెనుహతిదీపచచదణరససిమేత॥ ఛా॥
సఖితేసుఖాయంత్యేతే చందనరససిమేకాఃసీతా॥ కథంచిత్యమాస్మిన్య॥
కెంతి అకాశేపంసహిని ఆతసఆరిణీహోహి॥ ఛా॥ కియంతం కాలమేవం
సఖీనామాయాసకారిణీభవామి ॥ సుచ ॥ హశాదాణితుమావశహృతాఆ
మిణిచే ఆమింసదీపసుణిఅది॥ ఛా॥ సఖీదానీంతవవల్లభా ఆగామినిది
న ఆగమిష్యతీశ్రూయతే॥

సార ॥ కింపునరస్యావల్లభఃదశ॥ యఃకృతపుణ్యః॥

సీతా ॥ అంజఘజీవతీ ఎఆమిదిణవంధణింజ॥ ఛా॥ ఆద్యఖలుచేవం
త్యాఆగామినింప్రాథకనీయం॥

దశా॥ ప ॥ యోనాయముత్పలాత్యోః తుణమవ్యవిషహృతైదనోవదనః॥

సతుధన్యోపినధన్యోయదేవమస్యాముదాసీనః॥

సుచరితా॥ హశామాంప॥ ఆశేంఖలిహిదవంశహదృ నూనపిపింకిడిని
అదివాహిఅదు॥ ఛా॥ సఖిమైవం॥ ఆలేఖ్యలిఖితంవల్లభం ద్యస్యావతేకేకరా
నమతివాహ్యతాం॥

తతః ప్రవేశతి చిత్రసంభారహస్తాశీలవతీ॥౨॥ మాళావదచింతఫలం
మెచింత సఖారాఘ॥ ఛా॥ సఖివతచ్చిత్రఫలకం ఇమేచిత్రసంభారాః । ఇ
త్యవకాయతి సుచరితా కహవిధేగన్ధాఅలలిహదుపిలసహి॥ ఛా॥ కథమపి
దైగ్యంగృహీత్వాఅలిఖతుప్రియసఖీ ॥ సీతా॥ నాప్యేనచి త్రఫలకం గృహీ
త్వాగాత్రస్తంభం నాటయతి॥ సుచ॥ మాళాకిచిత్రేసి॥ ఛా॥ సఖికించింతయ
సి శీలవతీ సులరిదేశిపుంచిదంవ జోమహానుహావో సేవిణి దసిదోమల
జేన । ఛా॥ సుచరితేకింప్రప్తవ్యం । యోమహానుభావో స్వప్నేదశికతో
మదనేన॥

సారణః ॥ మహారాజదిష్ట్యావధానే త్వామంతరేణభువనేషుకొ
న్యోమహానుభావః॥ దశా॥ అస్త్రమెకుతూహలం ఉవర్యపివశ్యామః॥
సీతా ॥ ప ॥ ముంతాళంజాగురు ఈగహిదధీరంతణిపలసెణి॥

జరదేశహేహిదానిపుంఖిణమంతదాణేణ॥

ఛా॥ ముక్తాలజ్జగుర్వీగ్రహీతంధీరత్వంప్రయాసేన । జ్వరతెలభస్వ
దానీంపుణ్యంతుణమాత్రదానేన । ఇతికథంచిల్లిఖతి॥

దశా॥ ప ॥ యథారేఖాన్యాసోవిమలమధురశ్చిత్రఫలకే

దృశోప్రత్యాసంగాదవికలగృహీతః ప్రతిపదమ్ ।

తథాకణగ్రాహ్యఃకమలదృశమెనాంప్రియతమం

లిఖంతీమాలేఖ్యైకధయతిమృదుఃకంకణరవః॥

సీతా॥ మాళాసులరిదేదుంశహజణశేహణంపలసెణికిపటలణితిలంజ
ఇమేహిలతి॥ ఛా॥ సఖిసుచరితేదులకభజనలేఖన ప్రయాసేన కింప్రయో
జనమితిలజ్జతేమేహృదయం॥ ఇత్యత్రూణిముంచతి॥

దశా॥ నూనమియంరొదితి॥ ప ॥ యదనుర్నితలోచనాంజనావిగళత్యాత్త
కపోలకుంకుమః । అరవిందపరాగరూపితభ్రమరశ్రీరయమన్రశీకరః॥

సుచరితా॥ మాళాఅశిఖోదజేణ సుశహూఎంవసౌజణో ఛా॥ సఖి
అలంరొదనేన సులభఎవసజనః । సీతా॥ ముఖమున్మృజ్యపునలిఖతి । శీల
వతీ అవవార్ధ్య మాళాసులరిదేపిలసహిఎబళన్తోఎంవతంసిజణేఅహిణి

జెసా! జిభుళ ఇదకవోళమడళసుమరిఅనుమరిఅవకపిదగుళిదళిహిఅళిహిఅ
హరిసవంపుంలేహిళోఅణిహిణింఝూఅళి! ఛా! సఖిసుచరిత్రప్రియసఖ్యాఃబ
లవానేవతస్త్విన్వనెభినివేశః । యత్పులకితకపోలమండలంస్త్రుతావస్త్రుతావ
ప్రకంపితాంగుళిదళం విఖిత్వావిఖిత్వాహర్షప్రపుల్లాఞ్చ్యాలోచనాభ్యాం
నిధ్యాయతిసుచరితా! జహసివిణవిడింతొతహళిహిదం వాలససైఅహిళా
సా! ఛా! యథాస్వప్నేదృష్టస్తథాలిఖితవ్య ఇత్యస్యాఅభిలాషం॥

దశాననః॥ ఆకర్ణ్యహృదయకిమస్థానేచపలమసి! పశ్యపురస్తాదపి॥

సీతా॥ విలిఖ్యచిత్రందృష్ట్వాఆత్మగతం॥

ప ॥ కిదొంతసామళిగొకంజిత నివింతరంతణయంతో॥

అదీదీహపీవరభుజికహవిసోఎంవతారిసొలిహిదో॥

ఛా॥ కువలయశ్యామలాంగఃకర్ణాంతనివిష్టరక్తనయనాంతః । అదీ
ఘోషీవరభుజఃకథమపిసంవతాదృశోలిఖితః॥

సహషం! సంస్కృతమాశ్రిత్య ఇదమిదానం॥

ప ॥ పాణౌకార్చ్యకమాకలెయమిషధీపాశ్చాత్యయోరంసంసృజా

ర్భస్తస్తోకమర్థస్తలకటితటేమాంజీమయీంమేఖలాం!

కించాహంవదనారవిందమధువశ్రేణీమనోహరిణీ

మస్యస్త్యశృవరంపరామభినవాంకుర్యాంకపోలస్తలే॥

ఇతిపునగ్లిఖితి॥ దశా॥ చిత్రందృష్ట్వాసిశ్వస్యఆత్మగతం! కథమిదమస్య

థావతతే! హృదయవృథాలేమనోరథః॥

సీతా॥ విలిఖ్యచిత్రగతంనాయకంప్రతి! అంజలింబధ్వాసంసృజా

తమాశ్రిత్య! అయికాంతసంప్రతిహి॥

ప ॥ మయిమలయసమీరోవషణ్ణీవస్సులింగా౯ అహహహి! మకరోమా

మగ్ననాసించతీవ । కిమివమకరకేతోఃకషణవక్ష్యేకతొం

కథమపితదహంతేనాథనోపేక్షణియ్యా॥

అపిచ! మానదఇత్యధో౯కై! ఆత్మగతం! కహాలశేంఖగతిపి అల

ంఠపరమంధ్రాంతిగంజ్ఞాఅమవిమూఢావ ఉవాళంధువ ఉంతః॥ ఛా॥ కథమా

లేఖ్యగతమపి ప్రయజనం వరమాధా ఇతిగృహీత్వామయా విచూఢయా
ఉపాలబ్ధంప్రవృత్తం॥ ఇతిసంవరణంనాటయతీ । శీల । విహస్యసావస్థే
సేవితమహవలగం॥ ఛా॥ సావశేషమివతవచనంసీతా॥ సలజ్జంహశాణకి
విలవసింసఇళిహిదోఎంవసౌజణా॥ ఛా॥ సఖి । నకిమవ్యవశిష్యతే లిఖితఎవ
సజనః॥ సఖ్యాచిత్రందృష్ట్వాఅన్యోన్యంప్రతిసహజహచింతగఅసఎదం
సఆకిదీతహమంణెణ ఇదోపిలసహీఎ అహిణివెసొంటి॥ ఛా॥ సఖియథాచి
త్రగతస్యఎతస్య ఆకృతస్తథామన్యే ఉచితఃప్రియసఖ్యా అభినవేశితః॥

సారణః॥ దృష్ట్వాసాశ్చర్యమ్॥

ప॥ ఏతత్పద్మదళేక్షణంముఖమిమాబాహూయుగవ్యాయతా
వత్యాభాగమిదంభుజాంతరమయంమధ్యఃప్రకామంతసుః॥
సామ్రాజ్యోచితచిన్తముద్రితమిదంద్వంద్వంపునఃపాదయోః
కొనామైవజగత్రయేపినపురాదృష్టఃపుమానీదృశః॥

దశా॥ ఆత్మ॥ ప॥ నవకువలయదామశ్యామమన్యేదమంగం

ఘటయితుమలమక్షోరుత్సవంవిద్వహోపి॥

ప్రకృతిరయముదారానాధుభిల్లాఘనియ్యా

కథయతివమహత్వందులః భంయశ్చరేణ॥

ప్రకాశం॥ వశ్యవిద్యుజిహ్వాచిత్రలిఖితం॥ విద్యుదృశ్యతఎవాయం॥

యంకిల॥ ప॥ మహాత్మానంబ్రూతేయుగళమరుణాంతంనయనయో

రురోభస్తస్తోకచ్చురితమథవణీతవదతి॥

యవానంవ్యాచప్తైవిరళమధురశ్చక్ష్మృవదనం

కరఃకోదండాంకఃకథయతివరాజస్యఇతినః॥

సీతా॥ సుఅరిదెపెంఖదుపెూది॥ ఛా॥ సుచరితేవశ్యతుభవతీ॥ ఇతిచి

త్రందశః॥ యతిసుచరితా॥ విహస్య॥ హశాకిమఎపెంభిదీ॥ జగ్గసోపి అజ
ణోఎదసంపపెంఖతి॥ తదోతుహకరకమళంసపారితోసి తిరలణకడలి అవ
ముంచెది॥ ఛా॥ సఖిమయాపశ్యంత్యాకిం॥ యదినప్రియజనః ఎతత్సర్వంప
శ్యతి॥ తత్తస్తవకరకమలస్య పారితోషికంరత్నకటకమవముచ్యతే॥

దశా॥ సత్యమాహసుచరితా॥

యతః॥ ప ॥ సరేఖాస్సాంకర్మందధతినచపణవ్యతికరో

నిచేశైరంగానామపినవనధావోనవివృతః।

కిమస్యచైతస్యంజనితమివచిత్రైశుచితయా

తదస్యావైదగ్ధ్యంజయతిజగదానందయతిచ॥

శీల॥ సుఅరిఎకహంభణామి। పిఅసహీఎకరకోసశీడంపెంఖిఅతుఎపుడమ్
ఎంవసెహంధకడ అజుఅశీఆమోచితి ॥ ఛా॥ సుచరితెఅహంభణామిప్రియ
సఖ్యాః కరకౌశలందృష్ట్యాత్వయా ప్రథమమేవాస్యాహస్తే కటకయుగళి
మామోచితం। జితాదకొసి ఎర్థారంభుగంధజాణతనసంధే ఆముచెహింతి
తుహహంధే సమంపిదతిసి। జంసిరంభుసదకరణోదామవణీ॥

ఛా॥ యత్రాతకాశికెన రక్షణాథకం జానక్యాహస్తై ఆమోచయ
స్వేతితవహస్తైసమర్పితమాసీత్ । యస్మిన్ రాక్షసాంధంకరణోనామచణి॥

దశాననస్సారణశ్చ శ్రుత్వాపరస్పరం ముఖమాలోకయశః॥ విద్యుః
విహస్య। శ్రుతంచశ్రోతవ్యం విదితంచెదితవ్యం । ఇయంచసీతా అయంచ
రామః। యఅస్సాభినవదృష్టా। యస్మైశ్చయోనిభిశః॥ దశా। కిమియమేవ
వై జేహీప్రణయావతారదుర్లలితో రామహాసకః। సాధుగ్ధుచిత్రప్రతి॥

ప ॥ మాగర్వంవహరఘువంశపాంససత్త్వంవై శేషవ్యః

ప్రణయపదంవపుమమేతి । మారీచస్తనాధనాణు

మత్ప్రియ క్తస్తవ్విధాతాద్వికమకిన్సుతావలైః॥

సారణి॥ మహారాజవశ్యతు భవాననినయం కాశికస్య। యశేషమ
స్యైరాక్షసాంధం కరణమణిఘటితం కటకమర్పితవాత్ । నూనమనేన దృ
ష్టమాత్రామేనామపహరివ్యతి భవానితత్కిశంభవేత్ । విద్యుః । ఏవమే
తత్ । అభిజ్ఞఃఖల్వయంతుక్రియద్రాహ్మణః॥

దశా॥ ఆకాశేకలత్యంబధ్వాసక్రోధహాసం। రెరెకాశికాసకః॥

ప ॥ స్రష్టంద్యాంచతురోసి నాభిభవతుంమానవమాత్మాదనై

రంభాంస్తంభయితుంతుమోసినపునశేషుంగళితాటకాం।

శక్తస్తాత్తుమసిత్రిశంకుమలసంవద్యంసేగాధనం

తస్మస్యేమయివిప్రయాచగణానోహళకంపునస్తేష్టసే॥

సార॥ ఆః కిముచ్యతేమశ్శాంతంభునశ్చేష్టసేతి॥ మృత ఎవాయం॥
దశా॥ సోత్కంఠంతప్తిష్ఠతుజానకీం ద్రష్టుముపాయశ్చింత్యతాం॥ సార॥
దృష్టవవమయా॥ దశా॥ సోత్సాహంకథమివ॥ సార॥ కణే॥ ఎవమివేతికథ
యతి॥ దశా॥ విహస్య॥ నిపుణముపక్రాంతం॥ భవతుభవానాయోధ్యకము
నివేషేణకటకగ్రహణాయ॥ సార॥ తథేత్యత్థాయమునివేషేణ ప్రవిశతి॥
ఆయోధ్యకొహమధ్య పరిశ్రాంత్యావిహ్వలోస్తి॥ భోః॥౨॥సంభావ యతు
మాంఛాయాదానేన వ్యజన పవనదానేనవా॥ ఇతిమూర్ఛం నాటయతి॥
విద్య॥ దేవసారణస్యకౌశలంపశ్య॥౨॥

ప॥ బద్ధశధపింగజటఃస్వేదకణస్లేన్నభస్మపుండ్రముఖి॥

నిశ్వసతిదండపాణిర్వ్యాకులకృష్ణాజినోయమృషిః॥

సీతా॥ ససంభ్రమం ఆటంఝుబంతిసుణిలది॥ తాసులరిచె సభావే
హిబహణం॥ ఛా॥ ఆయోధ్యకత్తిశ్రూయతే॥ తస్మాత్సంచరితే సంభావయ
బ్రాహ్మణం॥ సుచరి॥ ఉపస్పృశ్య॥ బహణవింసమిలము॥ ఛా॥ బ్రాహ్మణవి
శ్రమ్యతాం॥ ఇతినశినదశేనవీజయతి॥ మునిః॥ చక్షుషీ ఉన్మిల్య॥ ఉజ్జీవితోన్మ్య
హమకారణవత్సలయాభవత్యా॥ సుచ॥ ఆత్మదింతిఅశంధసంణోబహణో॥
ఛా॥ దిష్ట్యాల్పభసంజ్ఞోబ్రాహ్మణః॥ ప్రకా॥ కొభః॥ కుదాఎంపఆ అమిలది॥
ఛా॥ కొభవాకకుతఎవాగమ్యతే॥ మునిః॥ అస్తిఖలుదశరథస్య రాజమేకః
వ్రథమస్మానుః॥ సీతా॥ ససంభ్రమంకితంస॥ ఛా॥ కింతస్య॥ దశా॥సాభ్య
సూయం॥ తాటకయామారీచేనవినిపాతితః॥ సుచ॥ బహణఉపరికహేహి॥
ఛా॥ బ్రాహ్మణ ఉపరికథయ॥ మునిః॥ శుష్యతిమేజిహ్వ॥ దశా॥విహస్య॥ కింన
దీర్యతేవిపక్షకథనేన॥ సీతా॥ సావేగం॥ ఎసౌఅంపి అచంతుకామోవిలదిం
సత్తి॥ ఛా॥ ఎవఅప్రియంపత్తుకాసుభవద్యశ్యతే॥ ఇతివిపాదంనాటయతి॥

శీల॥ హలాబహణంసజశపాణిణివంతుహి॥ సుఖమోసేసనివలది
ఛా॥ సఖిబ్రాహ్మణస్యజలపానంనివళతే॥ శుక్రిణమశ్చేషమవివచనం॥
సుచ॥నశినవత్రభృతేననదీజలమాహ్వాత్యదదాతి॥ మునిః॥ నవీబామిస్త్రీజన
దత్తముదకం॥సీతా॥సానంసంచజశపాణివిముఖోవిసంణోఅబహణో

తాదుంశహిపిలలణంసజీవితంకైమి॥ ఛా॥ సత్యజలపానవిముఖావిషణ్ణా
బ్రాహ్మణితస్తాద్ధులకభం ప్రియజనస్య జీవితంతర్కయామి॥ మునిః॥ స్వ
గతంనకేవలంతస్య॥ కింతుకౌశికస్యాపితదభిమానినః॥ ప్రకాశం॥ అలమా
వేగేన॥ సత్యముదకంసపిచామిస్త్రీజనదత్తం వ్రతగ్రహణేన॥ సుచాఫలవ
ఉపరికహేహి॥ ౨॥ ఛా॥ భగవత్ఉపరికథయ॥ సీతా॥ దాణ్డముమేహిలతిజ
శణంసవా అమితంసవాతీదరెచింతయ॥ ఛా॥ ఇదానీంఖలుమేహృదయంబ్ర
లనస్యవా అమృతస్యవా అతరేతివృతి॥

మునిః॥ నూనమిదానీమీదృశస్య మమదశకనేనప్రియపత్రే॥ విశిషో
శోచివ్యతః॥ విద్యు॥ సోపహసం॥ నకేవలంతా॥ కింతువిరుద్ధమేవగ్రహణేన
సర్వాపిరాక్షసజాతి॥

సీతా॥ కింమిదావలజ్జెనసమాఉశంసమేహిలలంస॥ ఛా॥ విమనేనవ
చనేనసమాకులస్యమేహృదయస్య॥ శీల॥ సంపదసోరంభసా॥ తౌవంసపిలస
హీఎడింవెతికరిల ఉపరినకహే॥ ఛా॥ సత్యమేవరాతేన॥ దాణ్డము
యసఖ్యాః ఉద్వేగంకృత్వాఉపరినకథయతి॥

మునిః॥ సభయం॥ స్వగతం॥ కథంవిజ్ఞాతోహమనయా॥ విష్యశ్శృణ్వై ప
త్సంభావ్యతే॥ ప్రకాశం॥ తస్యాహంప్రియసఖోరామభద్రస్య॥
దశా॥ విహస్యకస్సందేహః॥ యేనతంఘాతయితుంప్రథమమార్గం॥

సీతా॥ ఎవీ నాకలసాసంస॥ ఛా॥ ఏతదపినాలమాభ్యర్చ్య॥

సుచాబిహణకహేహి॥ ౨॥ వివంధతలమజ్జెనబలం॥ ఛా॥ బ్రాహ్మ
ణకథయకథయ॥ కిమత్రాగమనే ప్రయోజనం॥

మునిః॥ సర్వంకథయిష్యామివః॥ నఖలుదశగ్రీవపక్షపాతిర్హ్యయోగయ॥

సీతా॥ స్వగ॥ సంపదసోతంసపిలజణంసలంభదరోనిఎవద్యమి॥
ఛా॥ సత్యమేవతస్యప్రియజనస్యాభ్యంతరః॥ దాణ్డము
అరిదదసంగీతోణామకొఎసా॥ ఛా॥ సఖిసుచరితేదశగ్రీవోరామపక్ష॥

దశా॥ సరోపం॥ ధిజ్ఞాతేత్తైలోక్యవిజయంసంసజానాసి॥

మునిః॥ ప॥ హరాదైరుద్ధతాహరిహయకిరీటాద్భితపదః

కరోరస్కంధాగ్రవకటహరిచక్రవ్రణకిణిః॥

ప్రపాత్రోయస్సాత్మైత్రిభువనవిధాశ్శుగవతో

దశగ్రీవోయంవశిథమనవతీణశ్శృంగివధం॥

సీతా॥ సామక్షం॥ కింభిమణాసగుణకహణేన॥ జంసిరంభసాంతిన
అఃఖోఅంసమహతాద్రవంకోసో॥ ఛా॥ కిమనేనాస్యగుణకథనేన॥ యస్మిన్
రాక్షసశివసకలలోకస్యమహానువక్రోశః॥

దశా॥ సముఖభంగం॥ విద్యుజ్జిహ్వ శ్రుతంత్రోతవ్యం॥ విద్యు॥ అత
ఎవాస్యావశికరణేతస్య రామభద్రస్యరూపగ్రహణంవినా నవశ్యామ్యపా
యాంతరం॥ దశా॥ అశక్యమిదంరావణస్య॥

పశ్య॥ ప॥ యుక్తంకింవరవణికింవరయితుంయానాసురక్తాన్వయం

తస్యాస్సంవననాయహంతస్యవశోఃకింధతుకమహాంవపుః॥

అచాల్యాదపియస్సభాకిముచితస్తద్విప్రబంభోధవా

కింవామేవిసిపాత్యమానయశసఃకామోసురోద్ధంతుమః॥

విద్యు॥ మహారాజకిమకాండేవిక్లబోసి॥

ప॥ యదస్త్రీవంచనానానుతద్ధినిఃకులజీవితం॥

తదాలంబ్యగృహితేయంక్రమేణవశమేష్యతి॥

సుచ॥ హాశానీశవదికిణజాణాసి॥ సాశీకెసురోజిమహంవహావతాద
జగదపిఅసహంతిపసనదొచింత॥ ఛా॥ సఖిశీలవతికింసజానాసి॥ నలం
కేశ్వరఃయంమహాప్రభావంతాతజనకః॥ ప్రియసఖినిప్రశంసకస్త్రీప్రతి॥

దశా॥ అతఎవఖలుమయాస్నేహాన్నావస్కంద్యతేజానకీ॥

శీల॥ బహుసుమరియోసోదశంగీడు॥ అహంఎదంసపంఖవాదిణీడు
రంభనీడు॥ కిదుఎసాజాణఈఅహఎసాఅఎదాఎసహీడు॥ ఛా॥ బ్రాహ్మణస్తా
రితస్సదశగ్రీవః॥ వయంనైతస్యపక్షపాతిన్యోరాక్షస్యః॥ కింతుఎమాజానకీ
అహంఎమాచఎత్తస్యాస్సఖ్యా॥

మునిః॥ హృత॥ ఎషాజానకీశివమృగవనితలంనిజేశతి॥

౧॥ భలవదాణిభణవింసంధి॥ ఛా॥ భగవన్నిదానీంవిప్రబం
బహణజదికుసశేభణింనదితదోజాణకు తుహహంధై రలణకడ
రితొసియదావఇంసఇ॥ ఛా॥ బ్రాహ్మణయదికుశలంభణివ్యతిత
వహ సైరత్తు కటకయుగళంపారితోషికందావయివ్యతి॥
నిః॥ స్వగి యదధోయమారంభః॥ప్రకాశిమన్యధ్భణి తవ్యం॥
వేగం॥ కిడవరదోమంయుమఃశోఅంస అశికారో॥ ఛా॥ కిమువర
లోకస్యఅలంకారఃఇతిమూర్ఘతి॥

గ్య॥ హళాజాణ ఇహసహజువంచలైహాభూళోఅ మగళదీవి
రిఅణువంటమాణి సహీఅణిఉండ్నిఅణింకరుణాఎతుఎ అగ్గరపరి
వారహవంశహంసతంసఎంవఅణుంపఆణివసీ॥ ఛా॥ సఖిజానకి
వత్సలే హాభూలోక మంగళదీపికె ఎతావంతంకాల మనువతక
రిజనంత్యక్వా నిష్కరుణయాత్వయా అచిరపరిచితస్య మనోరథ
స్యైవానుప్రయాణంవ్యవసితం॥ఇతిరుదితంనాటయతః॥
నిః॥ కథమస్థానేమహానాతంకః॥శ్రోతవ్యంమేవచః॥

గ్య॥ హళాసమంససహి॥౨॥సుణుమోసెసవి॥ఛా॥ససమాశ్వస॥౧॥
ప్రహమపి॥సీతా॥ సమాశ్వస్యమునింవశ్యశి॥

॥ స్మరఎవరామమూర్తికఃకాశికవప్రమాత్వదీయపుణ్యేన॥

అనేవ్యతేదినేస్తికప్రహపికతవ్యేకుతశ్శోకః॥

కా॥ విహస్య! అయిసారణమునిర్భవన్నపి కథమస్మతంవదసి॥ దళ
బ్ధిజ్ఞిహ్వేనేతిఫరితవ్యం॥

గ్య॥ హళాదింరి ఆవంధసి ॥ ఛా ॥ సఖిదిష్ట్యావధకసై॥

తా॥సహషకసంభ్రమముత్థాయసారణహస్తయోః కటకద్వయం
కందదాతి॥

విస్తయం॥వ॥విద్యుద్భిఃప్రకటితకుంకుమప్రభాభిః

కింవిష్వక్ష్మృతితతమభ్రసిర్వ్యపేక్షం॥నిష్పప్తద్రుత

కనకద్రవై రిదానీంలిప్యంతేయదవనిరంబరందిశశ్చ॥

హంతకభయేన || వ || ప్రభావటలమీలితామపికథంచినన్నిలయ

న్నయావదహమప్పయేత శత్రుతోపిద్యగ్వింశతం |

తటిర్చిరివనిమి తామమహితావదగ్రేవధూ

రనన్యసులభాకృతిజగతికాచిదాలత్యుతే ||

నేవభ్యే || వ || అవేషితుంకౌశికయజ్ఞశుక్తిప్రాప్తోనసూయా

సహితోమహాషిః | అతికృతాఘ్నాజనకః

కుమారీమామంత్రయత్యస్యహివందనాః ||

శీల || దింతిఆపి అసహీఎడంతరుంతరపి తిదంసథి | చిరకాలపురంధి

ఆపుంజదసదాఖుభఅవదీలసూయా || ఛా || దిష్ట్యాప్రియసఖ్యాఉత్తరోత్త

రంప్రియంద్యశ్యతే | చిరకాలపురంద్రీపుణ్యదగ్గునాఖలుభగవత్యనసూయా ||

సీతా || సవిస్తయం | హంధిమేకోదూహళి | తాగంభిహ || ఛా || అస్తిమే

కౌతూహలం | తస్మాద్గచ్ఛామః || ఇతిసర్వాః స్కాంత్వా ||

దశాననః || హరిభమక్షివధమత్రాంతైవసుందరీ ||

వ || దృష్టంనాననమిందుబింబమధురందృష్టేనపీనాస్తనో

తస్యాఃకింకథయామివత్సలదృశోవ్యక్తంనకాంచీపదం |

ఎకాఖిగ్గలలేవపుష్పధనుషోదృష్టాపరంవేణికా

నత్వంగాంతరదగ్గునాఃవిదగ్ధసాహ్యంసదగ్ధోవిధిః ||

విద్యు || కింనదృష్టస్సాగరాః కటకేప్రదానప్రణివృత్తోస్యాఃకర

పల్లవః || దశా || దిష్ట్యాఖిల్యయమత్రభవతాప్రణిబంధితోస్తి ||

వ || శుకతుండకుటిలపాటలకరజఃకనకాంగుళీయకమనీయః |

స్ఫుటితకమలోదరశ్రీస్త్రరామితస్యాఃకరోదృష్టః ||

అపిచ || వ || ఆనీతాన్యవకస్యకామసువశేషిప్తంతుమావాధునా

స్వగ్బంద్యోపిభవంతుమేవరిసరేజంభద్విషోవాపురే |

కింతాభిదేశకంధరస్యకమలశ్రీగవఃసర్వంకపో

యద్యస్యాఃకమనియ్యకంకణధరస్సోఽయంగ్రహీతఃకరః ||

విద్యు || కిమిదండులకభంగ్యహీతరామవేషస్య ||

దశా || వ || మానుష్యవేషగ్రహణం దుష్కరంయదతోపివా |

తత్కృతాదావణోల్బంజగన్తంగళదీపికా ||

త్వరస్వతాపవత్కౌశికవేషగ్రహణాయ॥

విద్యుః॥ గ్రహీతఎవహిమయాతదియ్యోవేషః॥ సారణోపిలత్తుణవే
షోభవిష్యతి॥

సార॥ అచింత్యమహిమానః॥ ఖలుమహావశయః॥

ప॥ కాంచనేకటకేతస్యాఃకరేణప్రతిగృహతః॥

యన్తయైవమమాంగానినశక్యంతేఽరీషీతుం॥

పార్శ్వతోవలోక్య॥ కథంబంధుజనవిలోకనకౌతూహలినీభికేకస్య
కాభివిశ్మత్తృప్తచిత్రపటః॥ తదేనందేవాయనమవశయో॥ ఇతిచిత్రపటంగ్ర
హీత్వా॥ ఇమేతస్యాఃకటకే అయంచిత్రపటఇతి దశాననాయనివేదయతి॥

విద్యుః॥ వశ్యమహారాజవశ్య॥ రాక్షసాంధంకరణమణిఘటితంకట
కయుగళంఝుశిశుసమధిష్ఠితంచిత్రపటంచ॥

దశా॥ ప॥ ధిగేతత్కటకద్వంద్వంద్వంయన్తతస్మిమదశశయతే॥

ధిక్చిత్రపటంయత్రతస్యాభావహరోనరః॥

సారణః॥ కింబహునా॥ త్వమపినదృశ్యసైయస్యధారణేన॥

విద్యుః॥ తతశ్చసిగూఢంవిమానఎవనిక్షిప్యతామిదం॥ భవిష్యతికదా
చిదనేనకించితప్రయోజనం॥ సార॥ తథాకరోతి॥

దశా॥ మిమృశ్య॥ ప॥ సుహృదపివంచయితవ్యోగద్వ్యాపితనుగ్రహీతవ్యా॥

సాంప్రతమనుభవితవ్యస్తస్యాఃపాణిగ్రహణాత్సవోపిమయా॥

❖❖ ఇతినిష్కాంతాస్సర్వే. ❖❖

ఇతి - జానకీపరిణయనాటకే - ద్వితీయాంకః.

అథతృతీయాంకప్రారంభః.

తతఃప్రవిశతిమారీచః॥ సానుస్తరణం॥

ప॥ తత్తత్త్రీయాభావకమిముక్తమహస్తప్రవాత్యా

చక్రభ్రమికబళితశ్లథసంధిబంధః॥

యావద్భ్రమామిగగనేకథమంబురాశిం

తావత్ప్రవిశ్యతయోజనముత్థితోస్తే॥

హంతనిరుపమపరాక్రమఃతత్త్రయవటుః॥

యతః ॥ ప ॥ అస్తిన్వికృష్యధనురుయుతి బాణముగ్రంవశ్యన్బలా
నిపురతోవినిపాతితాని । జీమూతపక్షిమనిలీయ్యనిలీయ్య
భూయోమాయానుబాహురపిహమరణంప్రవన్నః॥

కించ ॥ ప ॥ యావద్బాణసమీరవారితమహామాయారజో
దుర్దినాంతేనక్షత్రయబాలకేనబలినాదృష్ట్యాపురస్తాటకాం
హంతస్త్రీతిజగుష్పయాశిథిలితోమార్వీవికషీకరో
వేగాదుత్పతితేనతావదిషుణాసాచస్వయంచిచ్ఛిజే॥
సశోకావేగం॥ హంజననిహతాటకే హనుతవత్సలే హానాగసహస్ర
బలశాలిని తవాపిక్షత్రయవటునా తాదృశోవిపాక ఇతిదురతిక్రమోయతి
దైవనియోగః॥

ప ॥ అయేమాతఃక్వాసి ప్రదిశరుతోదమేప్రతివచః॥ సామక్షం॥
విమోక్ష్యేనాహంత్యాంప్రథమకృతవై రంస్సవవటో॥
సకరుణం॥ సుబాహూధిగ్ధిక్ష్మాయదభిముఖమేవై వమభవః॥
సచింతాశ్వాసం॥ కరాశిత్వంవత్సక్వగతఇతినాద్యాపివిదితః॥
తతః ప్రవిశతికరాశిః॥ ౨॥

ప ॥ దిష్ట్యాభీతోరణముఖాదిష్ట్యాదూరేవలాయితః।
దిష్ట్యామాస్త్రప్రదవీమప్రాప్తోజీవితోస్త్వహం॥
కింతునజానామిరామాస్త్రగృహీతస్సమారీచోజీవతివానవేతి॥
యతః॥ ప॥ ప్రభ్రష్టరత్నమకుటంపతాసేభటంవిస్రస్తకేశ
మభితస్తతపాణిపాదం । మారీచమభ్రమివచండ
మరుద్విధూన్వన్ని న్యేక్వచిద్రఘుకిశోరశరఃక్షణేన॥

ప్రాయేణ మహేంద్రశైలస్యకటకేమహా దధేర్వీచిషువా వతిత
స్సాస్త్రిత్ । తదేనమన్వేష్టు ముపసర్పతాపి మయా మహేంద్ర శైలోయ
మాసాదిత ఏవ॥

తథాహి॥ ప॥ ఏతేతేగిరికూటసంకటశిలాసంఘట్టశీణాంభసః
ప్రేంభుచ్చామరచారుశీకరగణస్తే రాదరీనిర్ముకాః।
యత్పాతేషునికుంజకుంజరముఖభ్రశ్యన్ప్రణాళాంకుర
గ్రాసోద్గంధీతటంరటంతిపరితఃకంఠీరవాభై రవం॥

౪॥ ప॥ మృగపతిక రాఘాతత్రుట్కృత-రశిరస్తటి

పరిగళదస్యగారాసంసి క్తమా క్తికపజ్జీభిః

వనఘవమిభశ్రేణీశోణీకృతాంనిజఘ్రికృతైః

కలయతినమత్సర్పన్మల్లూకమల్లవిరావినీం॥

తొవలోక్య॥ కథమార్యోమారీచఃసముద్రమధ్యపతితోద్ధితౌచ్యవదృశ్యతే॥

౫॥ ప ॥ క్లిన్నాంశుకగ్రధితశైవలఖండజాలంఘెనానువిధ

ఘనమేదురకేశపాశం । నీరక్తధౌతకరపాదతలంపురస్తా

దాస్తేమహేంద్రకటకేననుతాటకేయః॥

మారీచః ॥ కరాళంవిలోక్య । సవిస్తయం । అపికరాళజీవసి । తదేహి

వృజస్వమాం॥

రాళః॥ అర్యమారీచదిప్త్యైరామబాణాన్సుక్తోసి । ఇతిసచాష్పమానింగతి॥

రీచః । వత్సకిమస్యద్భ్రీవిమి॥ ప॥ సతస్యజ్ఞాఘోషశ్వరపతనయుంకారనినద

శ్వరేణా కృష్టోసావతిముదితవిద్యాధరగిరః ।

ధ్వనిస్సింధోరారాన్వనలపతితయాదఃకలకలో

మయైకస్త్రికాకాలేనిఖిలమిదమాకణికతమఘాతే॥

ంతరంచ॥ ప॥ మత్పాతస్థలితవిశీణావీచిముక్తవృక్తాధోభువన

పథోదరావగాఢం । తన్వాగ్రప్రసృతనిజాంతరాంబు

వేగాన్వాముచ్చైరుదధిరుదక్షివక్షణేన॥

కరాళః॥ సాధుమహాణావసాధు । సత్యంత్వయామహారాజదశగ్రీవ

తాపభీతేనతదనుచరోమారీచఃపరిత్రాతః॥

మారీచః॥ సానుశయం । కరాళకిముచ్యతే॥

౬॥ ధశగ్రీవశ్రీమాన్మయికరుణయాతిష్ఠతితథాయైధైతేపి

త్రస్యంత్యుదధివసుధారణ్యగిరయః । అహంతూదాసీనస్వజన

వినిపాతేప్యనుచరః కళంకందేవస్యస్వయమపహరామిప్రతిపదం॥

కరాళః॥ అర్యమామైవం॥ మాయాబలమాలంబ్యబలవానపిశక్త్రాయ

బుర్హతయితవ్యః । యదేనమహత్వాప్రతినిశ్చతానవ్యస్తాన్నబహుమస్య

మహారాజః । కించ॥ కౌశికస్సమునిపాశోపి అపరీక్షితేన త్కత్రియవటునా

హీతతద్రూపస్యాపిదేవస్యసీతాపరిణయేప్రత్యూహమాచరిష్యతి॥

ఉక్తంచఖలు తాటకయాత ద్వేషోగ్రహి వ్యతే మహారాజేనేతి ||
మారీచః|| అతఃఖలుసానుగస్యమునేఃస్వకులప్రస్తానంవిఘటయితవ్యం||

కరాళః|| తత్రకిమార్యస్యవ్యాప్తతముపాయ దర్శనేప్రజ్ఞాచక్షుః||

మారీచః|| తుణంవిచింత్య| అథకింకరాళః| కథమివ| మారీచః| కర్ణే
ఏవమివేతికథయతి| కరాళః| విహస్య| ఈషత్కరమేవేదానీమార్యస్య||

యతః|| ప|| విప్రియశ్రవణాత్సద్యఃపతంతీంహవ్యవాహనే|

మాయాసీతామనుపతేద్రామస్తప్తేమగౌరవాత్ ||

అనంతరం|| పుత్రశోకేనమోహితం దశరథంసమాశ్వాసయన్విశ్వా
మిత్రోవ్యయోధ్యాంసహైవతేన రాజ్ఞాప్రణివర్తివ్యతే | పరంతుతస్యమ
హ్వరేస్సన్నిధానమంతరేణమాయాప్రయోక్తవ్యా||

మారీచః|| యుక్తమాహభవాత్ | తదుపసర్పవః| యత్రతేరామా
దయః| ఇతిపరిక్రామతః||

కరాళః|| పురోవలోక్య| కథమధ్యధిక యోజనంఎవకాశికాశ్రమస్య
కాశీతీరేనివేశితస్కుంధావారోదశరథః||

తథాహి|| ప|| శశ్వద్రథ్యాశ్వహేమాశహవనమహిషాద్ధూతశృంగప్రశీర్య

ద్వల్మీకోస్తీలదాశీవిషపరుషవిషోద్ధారపూతాగ్రభీమాః|

దృశ్యంతేధీరభేరినినదకృతమదోద్దామనృత్యత్స్వవంగా

స్సేనామాతంగభుక్తోర్ఘ్నితకుశకబలాః| కాశీతీరదేశాః||

మారీచః|| తదిదానీమస్తాద్దేశాన్నిష్కామయితవ్యోదూరవీరరాఘవశిశుః||

నేపథ్యే|| ప|| అధ్వశ్రాంత్యాశయితమననుజ్ఞాప్యతాతంసరేంద్రం

విశ్రాంత్యర్థంక్వచిదవరజానవ్యనామంత్ర్యయాతాత్|

చర్తోపానప్తిహితచరణశ్చస్త్రవానేపవేగా

దేకోరణ్యంవిశతిమృగయాకౌతుకీరామభద్రః||

తదిదానీమనీకినీదేశగతై రామభద్రపరిజనైరవ్యనుప్రవేష్టవ్యోయ
మరణ్యభాగః| యావదహమప్యేనమనుప్రచవిశామి||

కరాళః|| కథమేవరామభద్రస్య ప్రియసఖః పింగళోనామ విప్రవ
టురేవమాఘోషయతి||

మారీచః|| సహర్షం| దిష్ట్యామవామయోరంతరలాభః| వశ్యకరాళ
యావదయంసప్రవిశతి| తావదస్యయావమపలంబ్యమాయయావనమదగజ

గృహీతోహమితివిలవక్ సఖిస్నేహదనద్రవంతం రామభద్రమువసం గా
మయసుదూరమరణ్యాంతరం | అహమపికాశిక మహాపికాశివ్యస్య కాన్య
పస్యరూపమాత్మ నాదశక్యైక్ రాఘవపొతస్య హేతో రనుభూయమాన
విరహవ్యధాం మైథిలీమస్తైన్మాయాబలేన సమభివ్యంజయక్ యథామనో
రథనివతక్యైష్యే || * ఇతినిష్కాంతం || *

—* ఇతిశుద్ధవిష్కంభః. *—

తతఃప్రవిశతిశరచాపహస్తోరామః ||

రామః || ప || దృష్టః కోవవతామరణ్యకరిణాంధీరోద్ధశశ్చంత్రశ్చేమో

దృష్టం కేసరిణాంచవక్రతగురుగ్రీవంరుషాలోకనం |

దృష్టంతాండవముద్భటంచశిఖినాంజ్యాఘోషరుద్ధైవనే

దృష్టశ్చైవమయాచిరాయ మృగయాలీలావినోదక్రమః ||

అపిచతత్రైవ || ప || కువలయితవనాంతాన్యంతికస్త్యైశ్చైరాన్వై

రనవగతరసత్వాత్త్యక్తసంధావనాని | అభిలషితగుణాని

ప్రౌఢసారికటాక్షైశ్చ కితహరిణశాబ్రపేక్షితానిప్రతీక్షిం ||

సోత్కంఠం || ప || యాన్యేవమాకులహృదాం హరిణోద్భవానా

మావిర్భవంతిరుచిరాణి విలోకితాని |

మన్యేతతోపిమధురాణిమహీకుమార్యా

స్తస్యాస్తు విభ్రమకటాక్షవిజృంభితాని ||

నేవధ్యే || హాసభేరామభద్రహాహతోస్తి ||

రామః || అకర్ణ్య || ససంభవం || కథమత్రవిజనేవనేపురుషస్యేవా

యంమాంప్రతిదీనస్వరః | ఇతిశరచాపహస్తఉద్ధతంపరిక్రమామణి ||

పుననేవధ్యే || అయంఖలు దుష్టమతంగజః కరేణమాం నిశ్చవ్య
వ్యాపాదయతి ||

రామః || కథం | పింగళస్యేవపరిచేవితం | త్వరితంపరిక్రమ్య ||
కష్టంభోఃకష్టం || ప || అభినవమృగలోభాన్మయ్యరణ్యాంతరస్థే

ప్రియజనవరిముక్తేపింగళంప్రాప్తమేకం |

వలయితస్పృధుశుండాదండనంవేష్టితాంగం

నయతినిజసికుంజంకుంజరస్సంభ్రమేణ ||

ప్రసన్నైవధ్యై ॥ హంతాతహః సుతవత్సలహహతోస్తి హంబమం
దభాగినిమృత్యుమథే పాతయితుంమాం ప్రసూతాసి హసఖైరామభద్ర
విపాకదారుణస్తేమయిస్తే హనుబంధః॥

రామః ॥ సకరుణావప్తంభం! నభేతవ్యం॥౨॥ అయమహమాగతప్ర
వేతనికటంజరిక్రమ్య అహేహాధిక్రమాదః! కథమతిక్రాంత ఎవబాణగో
చరమిభరాజః! ధనురువసంహరణ! పురోవలోక్య! కథంనదృశ్యతేగజ
రాజః! సచింతోచ్ఛ్వాసం॥

ప ॥ భవతువదవీమేశస్యాహంగజస్యవిలోకయే
సుహృదమనయాదూరంగత్వావిమోచయితాస్తిచ!
సులభమమలేయ్యవ్యస్తిస్సదంసశీలాతలే
తదవివిదితంభృంగశ్రేణీశ్చషామదధారయా॥

ఇతివరిక్రామితకేనావలోక్య॥

ప ॥ మరుత్తరశకోరకాకుల కరజకుంజోదర
స్థలస్తుఖరిర్ముగకర్షణదుదారకారంజవం!
ఇదంఖలువిశృంఖలా వటకుటిరకుంభీనస
త్రనన్త్యగదృగుత్పలప్రకరసిలమద్రేస్తటం॥

తదత్రైవభవితవ్యమిభరాజేన! తత ఇతోమృగయిష్యే ॥ ఇతివిలో
క్యసహషణం! దిష్ట్యా కథమత్రైవగజగృహీతముక్తః ప్రహగ్ధఇవలత్యై
తేపింగళః ॥ తతఃప్రవిశేతిపింగళవేమేణ శిలాతలోపవిష్టో మూర్ఛాం నా
టయన్కరాలః॥

రామః ॥ ఉవసృత్యసభేసమాశ్వాసిహి॥౩॥ ఇతివటాంతేనవిజయతి॥

ప ॥ అంతదహంతిశోకోమేమోహమామామృణోతిచ!
ఏనంనివతితోభూమాకింకరుంచేష్టసేమయి॥

కరాలః ॥ స్వగతం! యద్దశాననస్యవత్సంభవతి! ప్రకాశం! కథం
చిరవచతుషీఉన్మిల్య! కథంప్రియసఖోరామభద్రః॥

రామః ॥ అథకిం! కరాలః! అశ్వస్యసభేభవదియ్యమృగయాదశకాన
పతూహలాదువసర్వన్నథావభేమదగజేనగృహీతోస్తి॥

అసంభరం చ ॥ ప ॥ తవజ్ఞాఘోషవరుమైశ్రుతేసింహస్యగజాతే!

గజసూతానమన్యంహనజానేమూర్ఛితోస్త్యహం॥

రామః ॥ అతోమన్యేసింహగజః తత్ర ప్రస్థకరిణోహస్తాద్విష్టాన్యవ
రిభ్రష్టాసి తదిహప్రచ్ఛాయశీతలేవకుశతరుమూలేవిశ్రామ్యతుభవాన్ ॥

క రాళః ॥ భవతాపిన్యగయావరిత్రాంతేనత్యుచితప్రవిశ్రామ్యతాం ॥
యతః ॥ ప ॥ అవిరళతరువండశ్యామలోయంపనాంతః

ప్రవహతిసరిదగ్రే చారుపద్మావతంసా |

అయమపివనవాతశ్శీతలామోదముగ్ధో

మదకలపికయానాంకూజితాన్యాతనోతి ॥

రామః ॥ ప్రకామరమణియ్యోయముద్దేశః । తదత్త్రైవయావత్పరి
జనాగమనమవస్థితవ్యమావాభ్యాం ॥

క రాళః ॥ స్వగ ॥ యావన్నారీచాగమనమితివక్తవ్యం ॥ ప్రకాశం ।
వీవంభవతు ॥

రామః ॥ దిష్ట్యాకుశలినంత్యాంపశ్యామి ॥

ప ॥ త్వయామమవినాసభేజనకకన్యకాయాఃప్రియం

కరగ్రహణమంగళం గళితమేవతత్కృత్తు ॥

కథంకథయతావక ప్రవిలయాద్విషాదోమహః

నసావవిదళయ్యమే హృదయమర్హ నిర్దోష్య ॥

క రాళః ॥ స్వగ తం ॥ కథమనేనరాఘవవటునాజానకీకరగ్రహణమంగళం
మప్యాత్మనోవిదితమాసీత్ ॥ ప్రకాశం ॥ సభేమామైవం ॥ త్వయిమద్విషాదా
త్పరిణయపరాజ్ఞుభేనజీవిష్యతిసాజానకీ ॥

రామః ॥ సోత్కంఠం ॥ అపినభేసత్యంతత్కాశ్యవవచనం ॥ య
దుక్తంమాంప్రతిభవతా ॥

ప ॥ మనోభువాన్స్వప్నమిమేణదర్శితేచృఢంత్యయి ప్రేమనిబధ్యజానకీ |

కథంచిదధ్యాసితవల్లవాస్తరాసభేజనాశ్వాసగిరైవజీవతి ॥ ఇతి ॥

క రాళః ॥ అశ్రుతిమభినియ్య ॥ అత్త్ ॥ కథమేతావతాపిమారీచోనాగతః ॥
ఇతిచింతయతి ॥

రామః ॥ అపినభేసత్యమిత్యాదిప్రసంగతః ॥

క రాళః ॥ కఃకాశ్యపోనాన్ ॥ రామః ॥ కింవిన్నతవానసి ॥ యంక

కశిష్యఇతిభవానేవమాంప్రత్యాహ ॥

క రాళః ॥ సభయకంఠం ॥ అత్త్ గతః ॥ అహాప్రమాదః ॥ యన్నారీ

చగతేనదేతసా ప్రస్తుతప్రతిపమేవవృష్టవానస్తి॥ భవత్వేవంతావత్ ॥ ప్ర
కాశంకస్తంచిస్తృతవాక్॥ వరంతుమదగజగ్రహణచింతయావరవానస్తి॥

కథమిథ్యాభవిష్యతికాశ్యపస్యాపివచనం॥

శృణుతావత్॥ పతస్యాస్యశ్యపిహంసతూలశయనేశయానైః పల్లవై

స్సాచస్థేష్వపికంకణేషుకరయోర్భూషామృణాళాంకురైః॥

సంగీతేపిమనోవినోదనవిధిస్తద్విధిభ్రమాకణనై

స్సీతాసంప్రతికింబ్రవీమి భవతానీతాదశామీదృశీం॥

రామః॥ స్వగ॥ కథమాత్మనిమిత్తమీదృశీమవస్థామనుభవతికల్యాణీ॥

ప్రకా॥ సఖైశ్చతంపరిహసేన॥

కరాళః॥ స్వగ॥ ప్రకృతోపయోగిన్యేవాన్యమనోవృత్తిః॥ తదేవం॥

ప్రవక్ష్యామి॥ ప్రకాశం॥ కథమద్వచనేష్యనాశ్వాసః॥

సంప్రతిహే॥ పసానస్నాతినచానులింపతినవాకేశేషధత్తేనజం

నక్రీడానుమనోదధాలినసఖీరాలోకతేచాటుమ॥

కింతుస్యస్తముఖాంబుజంకరతలేచాష్పాయమాణేషుణం

నిశ్వాసగ్లపితాధరంచశయనేజాగతితేచింతయా॥

రామః॥ స్వగ॥ ప॥ ఉక్తిరియంప్రియసుహృదోహృదయమనంగేనమేకిమపి॥

తరళయతిహంతసంధ్యాసాగరమివచంద్రకిరణేన॥

కరాళః॥ అపిచేదమన్యదుక్తంకాశ్యపేన॥ రామః॥ కథమివ॥

కరాళః॥ ప॥ దీనాదశతుముదకుట్టలగంధగర్భేనంధ్యానిలేచలతిసా

తరళాయతాక్షి॥ సంకల్పలంభితభవత్పరిరంభణేన

సర్వాంఘ్రినీషతిశశాంకవతీంతియామాం॥

రామః॥ సఖులకోర్భేదంఆత్మ॥ ప॥ శృణ్వతోమమతస్వంగ్యాస్సంకల్ప

పరిరంభణమ్॥ విధముత్కంఠయేవేదంభిద్యతేసహసామనః॥

అతఃఖిల్విదానీం॥ ప॥ మనసిమమరంద్రలాభాద్విగళితలజ్జాచదైర్యంచ॥

అయమప్రవిప్లపూర్వఃప్రవిశతీమదనశ్చతావత్ప॥

కరాళః॥ సఖేకింతూష్ణింభవసి॥ రామః॥ ధైర్యమవలంబ్య॥

ప్రకాశం॥ కేమనయాళ్లన్యాకథయా॥

కరా॥ విహస్య॥ ప॥ పృష్టంత్యయాప్రథమతశ్చరితంసతాంగా

మధ్యేశ్రుతంపులకసూచితభావబంధం॥

కింత్వంసివారయసిమామధునావసానే
కోవాజితోనభువనేకుసుమాయుధేన॥

రామః ॥ సలజ్జం॥ ఆత్మ । కథమనేనవిదితంమమచావలం దగ్ధహృ
దయకింప్రతీవద్యసే॥

ఇదమిదానీం॥ ప॥ సామేయద్యపిసుందరీభగవతోమాయేవచేతోభువో

నన్వప్నేనచజాగరేనయనయోఃపంథానమాసాదితా॥

తామాకల్యాణతథాపితాదృశదశావైధుర్యమాసేదుషీ

మానందాద్భుతశోకకౌతుకభయప్రీడాకులంమేమనః॥

ప్రకాశంకింసఖేతవాప్యస్త్యవిదితం॥ అపితుదుర్లభాసామమేతప్రతీషిత్యతే॥

కరాళః॥ స్వగ॥ కథంచిదన్యమయాదృధీకృతోస్యామభిలాషః॥

ప్రకా॥ కీదృశీతేచింతా॥ కౌశికమహాషిః॥ రేవతద్ధటనాయవ్యాప్రియతే॥

రామః॥ ఆత్మగతం॥ కథమసంభావితమాహాషింగళః॥ ప్రకా॥ సఖే॥ కథంవిదితం॥

కరాళః॥ స్వగ॥ కథమిదమవిదితమేతస్య॥ ప్రకా॥ సర్వంకాశ్యపేనైవోక్తం॥

నేవధ్యే॥ హళాడవణేహిమణాళాఇ॥ ఛా॥ సఖిడపనయమృతాళిని॥

కరాళః॥ స్వగతం॥ కథముపక్రాంతోమారీచేనమాయా స్రయగః॥

తతఃప్రవిశతిమాయానిగూఢోమారీచః॥

మారీచః॥ ప॥ సీతాతప్తః॥ యాదృశీపరిజనస్తస్యాఃపునర్యాదృశ

స్తత్కర్తాణిచయాదృశానినిఖిలంతద్వత్కృతంమాయయా॥

కింత్యేకఃపరమార్థతఃపితృవధవ్యాజాద్విహతుంవపుః

జానక్యాఇతిసంభృతోరఘుశిశోరేవప్రవేశానలః॥

తదిదానీం॥ నిర్వృతేతప్రపాయవీవతాటకావధస్య ప్రతీకారోలంకే

శ్వరస్య మనోరథశ్చ॥

పరితోవలోక్య॥ అత్రహివకుశతరుమాలేమాయాపింగళేనకరాళేన
నీతోయంరామఇవలత్యతే॥

రామః॥ ఇత్థమాహకాశ్యపోమామత్రభవాత్॥ యజ్ఞనిమిత్తంయస్త
దువనిమంత్రణాయకౌశికమహాషిః॥ రాగతఇతి॥

మారీచః॥ సాశంకం॥ ఆత్మ॥ కిమయంకాశ్యపః॥ యదనేనకాశ్యపో
భవానిత్యామంత్రితం॥ కిమస్యపింగళవేషగ్రహణేప్రయోజనం॥ తదిదానీం
సన్నిహితేకదళీవనేతిరోధాయక్రమేణజ్ఞాస్యామి॥ ఇతితరోహితస్త్యే॥

కరాళః॥ స్వగయజ్ఞోపనిమంత్రణార్థమేవకాశికాగమనమితి నిశ్చిత
మేతస్య॥ వ్రకాసఖేమై వంశాదీః॥ వ్యాజవీవానంకాశికమహాదేః॥

మారీచః॥ శ్రుత్వాసభయం హంతవ్యక్తమిదమభిహితం కాశ్యప
పదప్రయోగం ప్రతిషేధతానేనపటునా॥ స్వస్యపింగళవేషగ్రహణంకాశి
కస్యైవవ్యాజఇతి॥ అతోమన్యేకాశ్యపవేషేణవిప్రలంభయిష్యంతంమామభి
ప్యజ్ఞుంకాశికస్యాదు మారంభః॥

పునర్నేవభ్యే॥ హలాఉవణీదాఇమిణాలాత్తమవి॥ ఛా॥ సఖ్యువనీతాని
మృణాలానిమయా॥

రామః॥ అయేదక్షిణతలాలపఇవశ్రూయతే॥ కస్యాయంభవేత్॥

కరాళః॥ సర్వతోవలోక్య అష్టగతం॥ ఇదానీమపినదృశ్యతేకాశ్య
పవేషధారీమారీచః॥ అతోనాయంమాయాప్రయోగః॥ వ్రకా॥ వసభూమిషు
సామవనదేవతావిహారే యు॥

మారీచః॥ సత్యమేవాయంకాశ్యపః॥ కథమస్యథామదీయమాయా
భిజ్ఞేనాప్యనేనజానకీ పరిజనఇతినవణ్యతే॥ విచింత్య క్వగతః కరాళ ఇతి
పరితప్యతేమేహృదయం॥

అథవా॥ ప॥ హంతనిశ్చితమేతన్వేకరాళంపింగళాకృతిం॥

అలంబ్యకాశికస్యాజ్ఞామవధీదేవలత్తుణః॥

భవతుద్వాపస్యేతే రామకాశ్యపామాయయానిగ్రహిష్యామి॥ తదే
వసువాహూరివకరాళస్యాపిశల్యోద్ధరణం॥

రామః॥ సఖేనిగూఢమేవాస్మిన్నికుంజేవిటపాంతరితౌపశ్యావః॥ ఇతి
శరచాపపాణిరుత్తిష్ఠతి॥ కరాళః॥ తథేత్యనువ్రజతి॥

మారీచః॥ ప॥ రఘునందనవీషసుందరః॥ కరవద్వార్పితచాణకార్తుకః॥

అహిడింభత్తవోద్వమన్విషంస్పృహణియ్యశ్చభయంకరశ్చమే॥

భవత్వేవమస్మై దర్శయిష్యామి॥ ఇతి ధ్యానంనాటయతి॥

రామః॥ అగ్రతోవలోక్య॥ సవిస్తయమ్॥

ప॥ అంతస్సువ్యదుశీరచందనరసస్రస్థైశ్చితోరేణభిఃప్రాప్తే

కజ్జలబిందుభిఃప్రవిగళద్వాష్పాహృతై రంకితః॥

పర్యంతేభమృణాలశహరవలమైస్థానాపవిధై ర్వృతః॥

కస్యావామదృశోయమంగలులితోరమ్యః॥ ప్రవాళాస్తరః॥

క రాళః॥ అస్త్ర దాలాపత్రవణాదపత్రవమాణయా క్వచిదుచ్చలిత
యాకయాచిదుత్కంఠితయాపరిత్యక్తోయంభవేత్ ॥

పునర్న్వేషణ్యే॥ హతాఅంపేహిసేధజేసుఎదాఇమితాళాఇ॥ ఎహ
తోఽఖిఇమావతవంసిణీఎసదావో ॥ ఛా ॥ సఖిఅర్పయాస్యాస్తనయోలేతా
నిమృణాళాని॥ మహాఖిల్విస్యాస్తవస్వీన్యాసంతావః॥

రామః॥ సఖేనంగతస్తేతరః॥ క రాళః॥ ఆత్మ॥ కథంక్వచిన్నితీనేన
మారీచేనవితన్యతేమాయా॥ అథవా॥ పరమార్థోయం॥ భవతువశ్యామి॥

ప్రకా॥ సఖేకించిదగ్రతోభవావః॥ రామః॥ తథాకుర్వణితిపరిక్రమ్య॥

కేయమగ్రేరక్తం శుకపిహితస్తనీవల్లవితేవా శోకలతానవనికృత్త
మత్తకరిదంతభవీనిమృణాళానినమానయతి॥

క రాళః॥ సశోకం॥ ఆత్మ॥ వ॥ నదృశ్యతేత్రమారీచస్తస్యేకాశ్యపాపం॥

విజ్ఞాయలత్తుజేనై సంఘాతయామాసకాశికః॥

భవతునాయమవసరశ్శోకస్య॥ ప్రకా॥ కిమనేనసఖేపరకళతదర్శనేన
గవేషయిష్యతేపరిజనః॥ తదన్యతోగచ్ఛావః॥

మారీచః॥ సశోకం॥ నిశ్చితం॥ ఎవాంకాశ్యపః॥ యజేషసంపాదయతి
వైముఖ్యంరామస్య॥ భవత్వస్యహృదయమాక్షిపామి॥ ధ్యానంనామ॥

రామః॥ సఖేవశ్యవశ్య॥ వ॥ అయంక్రీడావై॥ లింకనకదళీవేష్టితహా॥

వహత్యస్యోపాంతేవికసదరవిందానరిదియం॥

అదూరేచైతస్యారదళితమాకందకలికో

నికుంజోయంగుంజద్భ్రమరకులయుంకారమధురః॥

అత్రైవమృణాళాన్యవహరతిసీమంత్రి॥

క రాళః॥ రమణీయవిదంసంవిధానం॥ తదేతద్రక్ష్యామీతివరావగ్రహే॥

మారీచః॥ సగర్వం॥ అయేకాశ్యవహతోసిన్వతోమారీచేన॥

పునర్న్వేషణ్యే॥ హతాఅంపిదాఇమితాళాఇ॥

సిచేహిణిఉసీరచదణరసేహి ॥ ఛాయా॥ సఖ్యిన్విత్తానిమృణాళాని
సింహవైవనాముశీరచందనసైః॥

క రాళః॥ స్వగతం॥ కథంమధురోయంచాలానామాలాపః॥ ఉపస్పృత్య
పశ్యామి॥ అథవానపశ్యామి॥

ప ॥ మారీచేరక్షసాంమాయాసంప్రదాయగురౌహతే॥

పర్యాకులస్యమనసఃక్వమేధైర్యావలంబనం॥

ప్రకాశం॥ సఖేవశ్య॥ ౧॥ కోయమాలాపః॥ రామః॥ ఉపస్పృత్య॥
దృష్ట్వాపింగళకాఃపునరిమాఃసమానరూపవయస్సంపదఃకన్యకాః॥

తతఃప్రవిశతికిసలయశయనోపవిష్టామాయాసీతా॥ సఖ్యశ్చ॥

ఏకామాళాణళిణీపంతేణవీజేహిణి॥ అపరాతుమవిచదణందవేణవిదా
ఎథణజుఅళఅణుళిపేహి॥ ఛా॥ నళినిప్రతేణవీజయైనాం॥ త్వమపిచందనద్ర
వేణవృతస్యాస్తనయుగళమనులింప॥

క రాళః॥ దృష్ట్వాస్వగతం॥ కేయమసాధారణరూపలావణ్యావర
వణిణీ॥ జానకీవపుషామదనవికారమనుభవతి॥ అతోమన్యేమారీచస్య
మాయాప్రయోగః॥

భవతుద్రక్ష్యామి॥ ప్రకాశం॥ ప॥ ఏతామనోరమాంగ్యస్సురసుదృశోవా

భుజంగకన్యావా॥ కేశీగృహీతబాలావపుషః॥

స్త్రరవిజయవైజయంత్యోవా॥

రామః॥ సాశ్చర్యం॥ సఖేవశ్యమధ్యపునరేతాసాం॥

ప॥ విభక్తేయంవిద్యుత్కథమపిఘనాదభమరుతా॥

శరీరిణ్యధ్యాస్తేశయనమధునాపల్లవమయమ్॥

అథవా॥ హరస్యక్రోధాగ్నోహుతవతిశరీరంప్రియతమే

వియోగతౌమాంగీవిగమయతికాలంకిమరతిః॥

క రాళః॥ సఖేదృశ్యతవప॥ ప॥ కృశవిలులితమంగంకాతరోదృష్టిపాతః॥

పరిణతబిసవల్లీపాండరాగండాపాలీ॥ స్తనతటమకఠోరం॥

సర్వమప్యేతదస్యాఃకథయతిసుకుమారంకామదోర్విక్రమంనః॥

మారీచః॥ సహషం॥ ఇతదిదాని॥ మారీచమాయావాగురాలగ్న

వీవత్ప్రియవటురనేనకాశ్యపేన॥

ప || అక్షుణ్ణేనహతస్యాపికరాశస్యాధునాతతః ||
 కరిష్యతేమయైతాభ్యాంవైరనిర్యాతనంద్రుతం ||
 ఇతిపునర్భ్యానంనాటయతి || రామః || అపూర్వమిదమస్యధాంత్యతే ||
 తథాహి || ప || నాదత్తేదధిభాజనస్థితమిదంపాతుంపునశ్నాదికా
 బీజాపూరరసోపభోగవిముఖః కేళీశుకోయన్ద్రితః ||
 దూరాస్తుక్తస్యజ్ఞాశకందకబలౌహంసాప్యసావర్తతే
 తన్వాశ్శోకమవేత్యనూనమధునాశోకస్తీరశ్చైషి ||
 కరాళః || స్వగ || విడితమిదానీంమారీచస్యైవమాయాప్రయోగః ||
 ప్రకాశం || శఖేనన్నిధానాత్కాశికమహామేక రాశ్రమస్యభవేదపి
 నామేయంజానశీ ||

రామః || స్వగతం || ఉప పన్నమేనైతత్ || ఈవృత్తిభిర్వశ్రాతస్యః
 కాశ్యపేనకథితా || ప్రకాశం || అలమసంభావితాథాకథనేన ||

తతఃప్రవిశతికాశ్యపః || ౨ ||

ప || రామస్యపింగళముఖేనవిదేహకన్యాంస్థితంమనఃస్థిరముదాగ
 గభీరమేవ | తాటస్థనాటనవరస్యచగాధిసూనో
 రాజ్ఞాగురోరపికథంచిదనుస్మితైవ ||
 విచింత్య || సహిమృగయాప్రవృత్తస్య రామస్యప్రవృత్తిరుపలభ్య ||
 అతఃఖలుపింగళోపిక్వచిదన్వేష్యమయావిజ్ఞిప్తః | భవత్ప్రవర్జిప్తవి
 మంమాకందవాటం ప్రవిశ్యమృగయిష్యే || ఇతిపరిక్రామతి ||

కరాళః || కాశ్యపందృష్ట్వా || సహవః || ఆన్య || అయంఖలుకాశ్యప
 పేసోమారీచో మిథ్యాందశాయతిరామస్య || ప్రకాశం || శఖేకథమసం
 భావితాథాకథనం || అసౌసీతావృత్తాంత వేదీకాశ్యప ఇతోదృశ్యతే ||

తమేనమానేష్యామిభవదంతికమితినిష్కాగ్రింతః ||

రామః || దీఘాంనిశ్వస్య ||

ప || కథయిష్యతికాశికస్యశిష్యోమదనశ్లిష్టమనోరమాంగయన్ద్రి
 పసుధాతనయామిమాంసవేతిత్యుభితంమేలభవేన్సశన్తచేతని
 మారీచః || కథంరామంవిహాయపింగళవేషః కాశ్యపోదూరంగయా

తదహం యథాసంకల్పితమస్య రూపజూదాయక్రమేణ తదధ్యవసితమావి
ష్కరిష్యే॥ ఇతిధ్యానంనాటయతి॥

సీతా॥ ప॥ సదావోమహాణగదో ఇమిణాసిసిరోవఆరేణ॥

దిఅహేఘణసలిశేహి ఉంపళిణీకహేనుహహే॥

ధా॥ సంతాపోమమసగతోనేనశిశిరోవచారేణ॥ దివసేఘనసలితైరు
త్పలిన్యాః కథంసుఖంభవతి॥ ఇతిరోదితి॥

రామః ॥ అయేకేమేతత్॥

ప ॥ క్వణద్వీణానాద ప్రతినిధిరముష్మామృగదృశో

మృదుఃకంఠాదుద్యన్నభినవసుధాస్యందమధురః॥

మదావేశోద్వత్ప్రగుణమదిరాస్వాదజనితః

శ్రుతోయంవ్యాహరోహృదయమిదమాఘూణాయతినః॥

తతః ప్రవిశతికాశ్యవవేషేణమారీచః॥ ౨॥ అయమహమిదాసిమువ
సర్పామి॥ అన్యగతేపింగళవేషే కాశ్యపేఛద్దనా రామమావజయిష్యే॥

ఇతిచింతయన్ వరిక్రామతి॥

రామః॥ అహోరూపానుగుణావాణీ ॥ తదనుగుణాచరూపసంపత్॥

తథాహి ॥ ప ॥ అస్యాశ్చేదలకావళీకృతమలీశేణీభిరేణీదృశ

స్సౌందర్యంఽచక్షుషోస్తరళయోకింమన్తథస్యాన్యధైః

కాప్రీతిఃకనకారవిందముకులే పీనాస్తనాచెదతో

మన్యేకాచిదియంమనోభవకృతామాయాజగన్తోహిని॥

మారీచః॥ విహస్య॥ స్వగ॥ మారీచకృతేతివక్తవ్యం॥

రామః ॥ దృష్టాన్కాశ్యపోయమభ్యాగతః ॥ తదేనంద్రస్తుమవత్ర
వతేషోహృదయం॥ ఇతిముఖంసమయతి॥

మారీచః॥ స్వగ॥ ఎవఖలుతాటకా వధమహాపాతకీక్షత్రిణువటుః॥

ప ॥ నిగూఢాహంకారోమనసినిజుడైర్యేణగురుణా

దురాధరోవీరోరస ఇవశరీరీపరిణతః॥

ఆసౌమేసౌభాగ్యాదమృతమిదసించన్నవిద్యో

వికథతైవైధృగ్యంజ్వలిత ఇవదీపఃకలుషయోః॥

కదాపునరేన మగ్నా ప్రవేశయిష్యామి || ప్రకాశం || ఉపస్మశ్య ||
విజయీభవతు కుమారో రామభద్రః ||

రామః || ముఖమున్నమయ్యకథంకాశ్యపోసి ||

మారీచః || సాశంకం || అత్తగతం || కిమనేనమదియ్యునిస్మతిః పరి
జ్ఞాతా || విమృశ్య || నైతదిహసంభావ్యతే || అపితుమన్యే పరమార్థకాశ్య
పరితి మత్వాపింగళరూపంపరిత్యజ్యపునః స్వరూపగ్రహణే ఫలంపృచ్ఛతి ||
భవత్వేవంతావత్ || ప్రకాశం || అక్షతపఃఖల్వహం మహద్విద్యుః ||

రామః || అత్త || నూనమయంపింగళేన దృష్టస్సాన్యత్ || యదనేనవచ
నేనజానకీయమితివిజ్ఞాప్యతే || ప్రకాశం || కిమిదంసీతైవ ||

మారీచః || అత్త || నఖిలుపింగళవేషస్య కాశ్యపః || అతఏవనాయ
మాహ || యద్యక్షైతవ స్త్వం || కుతఃపింగళోసీతి || ప్రకాశం || నైవేయంసీతా ||

రామః || సహషం || అత్తగతం || ధన్యమసిహృదయధన్యమసి ||

ప్రకాశం || సఖేతదిమాంప్రతిసత్యమాహపింగళః ||

మారీచః || స్వగ || సతుపరమార్థేవపింగళః || కరాళస్తులత్కృతేన
హతేవ || కింకరోమితఃపరం || ప్రకా || క్వగతఃపింగళః || రామః || అత్తగతం
నూనమస్యతేనసంవాదః || కథమేతత్ || ప్రకాశం || త్వమిహంగతదిత్యభ్యర్థ
తః || కిమయంప్రాగివవనగజేనగృహీతస్సాన్యత్ ||

మారీచః || సహషం || అత్తగతం || కరాళేవపింగళరూపంధృతవాక్ ||

అస్థానెపునరహంసంభ్రాంతః || ప్రకాశం || నహ్యన్తి మూకంబవ
నేతస్య ప్రసంగః || ఇతిధ్యానంనాటయతి ||

కాశ్యపః || కించిద్దూరమగ్రతొవలోక్య || కథమత్రవల్లవ శయనాధి
స్థితా పరిమితసఖీజన పరిపృతాజానకీ శిశిరోవచారైరాత్మనో మదసతా
పంపరిహరతి || అహూకథమేతత్ || సాఖిల్వధ్యధయోజనేకాశికాశ్రమ
మధివసతి || అనయాపునరన్యయాతత్సమానాకారయాభవితవ్యం || తతఃప
శ్చాదవలోక్య || సభయం || అహూబతమహతిగతే || శుక్లైంధనసమర్థో
భగవానంగార ప్రాయః || సన్నిహితయామహత్యా శిలయాతిరోహితయా
పోహవ్యవాహనః ||

తన్మన్యేవిరహాజ్వరావేగ మసహమానయానయా తరుణ్యాప్రవే
ష్టమయమనలస్సంభృతఇతి || భవతుఃపాంతరిశవశ్యామి ||

యావస్థింగళనస్తి ధానం రామదశానం వా || ఇతివిలోకయిత్వా స్థితః ||
తతః ప్రవేశతి పింగళః || ౨ || కృపునరహ మిదానిం మృగయా ప్రవృత్తం వ
యస్యం వశ్యామి || సర్వతోనిర్వణ్యః ||

సహావః || వ || శరదశితవరాహవ్యాఘ్రభల్లూకశత్య

ప్రముఖమృగశతాస్సగ్భిందుసందశితేన |

సఖిగమన పథేన ద్రాగరణ్యాదరణ్యం

ప్రవిశతి మయి దిష్ట్యా దృశ్య లేకాశ్యపోయం ||

తదత్రైవవయస్యేనాపి భవితవ్యం || నహి వసంతాదృతే మందానిలశ్చ
లతి | దిష్ట్యా భిలుపాశ్వతావకాశ్యపస్య ||

వ || ఆబద్ధతూణమంసేకరకమలద్వంద్వద్భుతధనుర్బాణం |

వశ్యామి రసాలతలే రామందూవాదశశ్యామం ||

ఇత్యుపసవతి ||

మారీచః || దృష్ట్వా || స్వగ || పింగళవేషః కరాళో యమభివతతే ||

ప్రకాశం || వయస్యపింగళో యం సంప్రపాప్తః ||

రామః || దృష్ట్వా || సఖే పింగళనం ప్రతి భవంతం సంభావితాథా
వా దినమేవ జానామి ||

పింగళః || స్వగ || కిమిదమకాండే మామయమేవ మాలవతి ||

ప్రకాశం || వయస్యమయానగృహ్యతే తవ వచనాథః ||

మారీచః || పింగళమాలింగ్య జనాంతికం || దిష్ట్వా కరాళ జీవంతం భ
వంతం వశ్యామి || యదియంతం సమయం కాశ్యపస్య పింగళవేషగ్రహణంత
ఇపునరమోఘలిత్త్వ బాణగోచరతామాశంక్య దునికవారశోకావేగదూ
షితం మేహృదయం ||

పింగళః || విహస్య || స్వగతం || కథం కాశ్యపేనాపితతో వ్యనంబద్ధ
మాలపితుమువక్రాంతం || ప్రకాశం || కథయపునరపియదుక్తం భవతా ||

మారీచః సభయంతిష్ఠతి || రామః | సఖే పింగళవనితామిమామధిక్యత్య
బ్రవీమి | ఇతి భూసంజ్ఞయాదర్యయతి ||

పింగళః || స్వగతం || కథమియముత్యం రితాజానకీ | వల్లవతల్పశాయినీ
సఖీజనసంభాష్య సావిటపాంతరే దృశ్యతే | అతఎవేయమిదృశావస్థేతి ము

దుక్తమనుబోధితోస్తి వయస్యేనః సవిమర్శం! అపాకథమేతత్! స ఖల్వ
ధృఢయోజనేకౌశికాశ్రమమధివసతి! ఇతిసవిన్ద్యంవిలోకయన్ స్థితః॥
మారీచః॥ స్వగతం! నాయంక రాళః! అపితువరమార్థపింగళివహంతః॥౧॥

ప॥ పత్సంప్రతిక రాళంతంమయాతరళచేతసా!

యత్తదాశంకితంపాపంతస్యజాతోవినిశ్చయః॥

యదివాపింగళివేషః క్వచిదపిగతస్సాన్యత్! భవతునైషమేతోకావస
రః! సమాపయితవ్యాహిమాయయా రామకథా॥

ప్రకాశం! పశ్యసఖేరుదతీమిమాంసుః॥

రామః॥ పశ్యామ్యేవ॥ ప॥ మకరందకణాద్యగబ్జయోర్ముఖచంద్రామృత
బిందవోయథా! మమహేద్రవయంతిమానసం
మదిరాక్ష్యైబతచాష్పశీకరాః॥

మారీచః॥ ధ్యానంనాటయతి॥

ఏకా॥ ప॥ ఉంపశిణీవిలసేసీదానితదాసుహృదే॥

జగ్గవరిరభగ్రాహీచదోవిలరామభందోసో॥

ఛా॥ ఉత్పలిన్యాశివాస్యాస్సీతాయానసుతదాసుఖంభవతి!

యదిపరిరంభతేరాజాచంద్రగిరరామభద్రస్యః॥

రామః॥ ప॥ రోమాంచయతిమమాంగంవచనమిదంచారుజానకీసఖ్యాః!

కుట్టలయతిహికదంబంకాదంబిన్యాఃపయోభిసవం॥

పింగళః॥ సవిమర్శం॥ ఆత్మగతం॥ నైషకాశ్యపః! తదేవంతర్కయే॥

ప॥ మాయయాజానకీంవ్యంజన్తాయావీకోపిరాక్షసః!

అమషీతాటకాద్రోహదస్తికేంచిచ్ఛిశీషతి॥

అతఏవాయంకించిదసంబద్ధంవదన్తునః పృష్టోనకేవలంప్రతివదతి!

అపితుభయతరళతారకమవలోకయతి! అతఏవైతద్భ్రవీమి॥

ప్రకాశం॥ వయస్యరామభద్రనేయంజానకీ! నచాయంతత్పరిజనః!

సహ్యాస్తిన్నరణ్యైతత్సంభవః! అపితుమాయేతినఃప్రతిభాతి॥

రామః॥ స్వగతం॥ కథమస్యపూర్వాపరవిరుద్ధంవచనం! జానకీయ
మితియఃప్రతిజ్ఞాయతద్వృత్తాంతవేదినంకాశ్యవమానేతుంగతః! కథంవాస
పరివారాజానకీమాయాస్యాత్॥

ప్రకాశం॥ అపిశ్రుతంపింగళవచనంకాశ్యపేన॥

మారీచం॥ రామప్రతిజ్ఞాంతికం॥

ప॥ మన్యేహంపింగళోభూత్వామాయావీకోపిరాక్షసః॥

తాటకాద్రోహిణంహంతుంత్యామన్యత్రనినీపతి॥

రామః॥ యుక్తమాహభవాత్॥ పింగళః॥ పునరిహంగతశ్చేదయంకింప్రతిపత్స్యతే॥ మారీచః॥ యత్తాటకయాసుబాహునాచప్రతిపన్నం॥

రామః॥ ఏవమేవైతత్॥ పింగళః॥ స్వగతం॥ కాశ్యపఇతిజానన్ అన్యవచనం శ్రుణోతివయస్యః॥

ప్రకాశం॥ వయస్యమామంతరేణకీర్త్యగన్యవచనమాకణ్ఠ్యతే॥

రామః॥ స్రహ్నభంగంకింరాక్షసోపివచనేవ్యభ్యంతరిక్రియతే॥

పింగళః॥ ఆత్మగతం॥ సభయశోకం॥ అపినకేవలమన్యతి॥ రాక్షసః॥ ఇశ్యపిమామసామన్యతే॥ హహతోస్మి కర్ణోపజాపినానేనకాశ్యపరూపేణ సితాచరేణ॥ ప్రకాశం॥ వయస్యవిమృశ్య తామయంజినఇతివివర్ణముఖస్తిష్ఠతి॥

మారీచః॥ ధ్యానంనాటయతి॥

సీతా॥ దుంశహ్నుదేమహమదభాగిణీవ ॥ ఛాయా ॥ దుర్లభంఖలువీరస్తమమందభాగిన్యాః॥

రామః॥ ప॥ అయిమమవరిరంభోదుర్లభఃకింభవత్యాః

కనకనళినకోశస్నిగ్ధవక్షోరుహయాః॥

కిమపికువలయశ్రీగర్వసర్వంకవస్తే

మయిమనసిజతప్రేపాతితశ్చేత్కటాక్షః॥

మారీచః॥ స్వగతం॥ స్థిరోయమస్యామస్యాభినివేశః॥ తత్సకరమేవమేచిక్షిరితం॥ ప్రకాశం॥ కతఃవ్యోజానకీమనోరథోవయస్యేన॥

రామః॥ సఖేశూయతాంశ్లో॥ యదృష్టావిపినేవధూః॥ సాశ్చర్యం॥ ఇయమభూన్నత్రేయసీ జానకీయాచాస్యామదనజ్వరార్తిః॥ సహద్వానురాగం॥ ఇయమవ్యస్తన్నిమిత్తాజని॥ యస్తస్యాప్రశమః॥ రోమాంచమభినయన్॥ సమేనసువరిరంభేణ సాధ్యశ్చక్రితస్సశ్యప్యేకమముంవిధాతుశుభువానుభోతిభీతంమనః॥

మారీచః॥ ధ్యానం నాటయతి॥ అవరాకహంశహకోసి అమహే
శ తుహవంశహతురితి పావణం సది॥ ఛా॥ కథం దుగ్ధభంకౌశిక మహ్నా
తవ వల్లభం త్వరితం ప్రాపయిష్యతి॥

రామః॥ శ్రుతవాయుమర్థః పింగళముఖాత్॥

పింగళః॥ అపహవృత్తానుకారితామాయావిలాసస్య॥

మారీచః॥ శ్రుతంకిమస్య వచనం వయస్యేన॥

రామః॥ కాశ్యపేన శ్రోతవ్యమేతస్య వచనం॥ కాశ్యపః॥ సత్యం జానకీపరి
వవరస్పరం వ్యాహరతి॥ పింగళః॥ మమ హృదయంతు న విశ్వసతికించితపి॥

మారీచః॥ ధ్యానం నాటయతి॥ ఏకా॥ హః శాపహృదురిదదనంగివో
శేధంతి సేహి అతకో॥ ఛా॥ సఖిభవత్వేతత్॥ దశగ్రీవవీనాం ప్రార్థయ
తి అస్యా హృదయాతంకః॥ కాశ్యపః॥ అన్యతమిదమేకం॥ యన్నాద్యాపి
గ్రివో జనకరాజం ప్రార్థయత్॥

రామః॥ దశగ్రీవోపి ప్రార్థకాయతీతి వివరిషిద్ధమేతత్॥

పింగళః॥ స్వగతం॥ నైతద్యుజ్యతే॥ మయా తువయస్య స్య నేదం వక్తుం
యదస్యా వ్యహం రాక్షసస్సంవృత్తః॥

ప్రకాశం॥ వయస్య విమృశ్య తామయంజనః॥

రామః॥ అశ్రుతిమభినియ్య॥ దశగ్రీవోపి పునః పఠతి॥

మారీచః॥ కోదోషః॥ స్వతంత్రస్యాపి క్వచిత్కస్య చిదస్తి పారతంత్యం॥

సీతా॥ సానం॥ కహమదనంగివో విపంధేది॥ అహదా వతానేణం
విసిఖాదింస॥ జుళేణివాపవింస॥ ఛా॥ కథం మాందశగ్రీవోపి ప్రార్థయ
ంతావత్తాతేన దత్తాపి విషంఖాదయిష్యామి॥ జ్వలనం వాప్రవేత్యేమి

రామః॥ సానం దానుశయం॥

మామేవాన్వేతి ఛావోస్యాః పరం నాన్వేతి కంచన॥

తదిదం హృదయం ప్రేక్ష్య త్రీణీతే తరుణీమమ॥ ఇథివిలోకయన్తి తః॥

కాశ్యపః॥ కరాళం విలోక్య॥ సహషం॥ ఏష పింగళో మామభివర్తతే॥

కథంకిమాసాదితోమృగయం॥ ప్రవృత్తో రామభద్రః॥

కరాళః॥నకేవలమాసాదితః॥ త్వదుపదిష్టేనపథా మయావనాంత
రాద్వనమిదమాసితః॥ వరంతుకుణమాత్రమనవేత్త్య భవంతంకాశికప్రహి
తలత్తుణబాణలక్ష్మీకృతో॥సీతివిశంకమానస్యమే మానసంకీదృశమభూదితిన
జానే॥ కాశ్యపః॥ విమృశ్య॥ స్వగతం॥ కోయంపింగళరూపావలంబీ లత్తు
ణవిపక్షజనేష్వంతర్భవకమామపిస్వజనంమన్యతే॥ కోహిమద్రూపమవలం
బ్యజ్జిప్తతి॥ భవతుజ్ఞాస్యామి॥ ప్రకాశం॥కృపునరిదాసీంరామభద్రః॥

కరాళః॥ స్వగతం॥ నూనమనేనరామ భద్రగతమనోరథ తయానా
శ్వాసితోస్తి॥ ప్రకాశం॥ సీతాంపశ్యత్ అస్తి॥కరసాలతలేనివసతి॥

కాశ్యపః॥ కింజానాసీతైవేయమితి॥ కరాళః॥ విహస్య॥ తథా
వ్యవహరన్నపి జానామితవేయంమాయేతి॥

ప॥ శంబరాచింద్రజయినో విద్యుజ్జిహ్వస్తయదపి॥

యావిశిష్టైవఖిల్వాస్తేతాటకాతనయేత్వయి॥

కాశ్యపః॥ సోద్యేగం॥ స్వగతం॥ మారీచానుచరోయంరాక్షసో
భవేత్॥మారీచశ్చక్వచిదవస్థాయమద్రూపావలంబీమాయాంప్రయుజ్జే॥
ఇతివిదితమిదాసీం॥

ప॥ హంకింకరోమిమామేషహనివ్యత్యేవరాక్షసః॥

శార్దూలస్యాంతికంప్రాప్తోజీవివ్యతికథంమృగః॥ఇతిమనసావిమృశన్స్తూర్భతి॥

కరాళః॥ సమాశ్వాసేహి॥౨॥కృతంకృతమనుశోచ్యజననీంతాటకాం॥
కృతంకృతమనుచింత్యవరాక్రమంరాజపుత్రస్య॥ఇత్యాశ్వాసయతి॥

కాశ్యపః॥ అశ్వసత్ ఉత్తాయసాంజలిబంధం॥

ప॥ నాహంభవామిమారీచోనమస్తేస్తునిశాచర॥

కృపాంకురుమయిస్వామిస్కీతికంప్రాప్నుహిశాశ్వతీం॥

కరాళః॥ కథం విప్రవటురేవాయం॥ మయాకుజాల్తేన మారీచ
ఇతిమత్వాతత్తద్వ్యవహృతం॥

సశోకావేగం॥ప॥తమార్యంప్రతిమారీచంమయాతరళచేతసా॥

యత్తదాశంకితంపావంతస్యజాతోవినిశ్చయః॥

హంమారీచహంవివిధమాయాసంప్రదాయగురో ఇత్యర్థోక్తే॥కిమిదా
నీమనేనప్రలాషేన॥ సకోపావలేపం॥ అరేరెసుమిత్రాగర్భవిప్లోషణ త్మత్రి
యవటోఇత్యుక్త్వాసనిమర్శం॥హంకథమస్మిక్రమేతమమసంరంభః॥

ప॥ రామభవలక్ష్మణాపివక్యప్రసారంనశక్యతద్రష్టుం॥

అస్యవధేనతుమర్యామాచవధప్రతీకారం॥

ఇతికాశ్యపస్యకంఠంభజ్జుమారభతే॥ కాశ్యపః॥ మోచయిత్వా॥
రామాధిష్ఠితంరసాలతలమభిద్రవతి॥ కరాళః॥ తమనుద్రవతి॥

కాశ్యపః॥ ప॥ మామేషరాక్షసోహంతుంమారీచానుచరోబలి॥

అనుద్రవతిచేగేనపాహిమాంరామపాహిమాం॥

రామః॥ కథంకాశ్యపస్యేనపరిచేవితం॥ సఖేనభేతస్యం॥ ౧॥

ఇత్యుపసవతి॥ మారీచః॥ వయస్యపశ్యమాంపాశ్చవిస్థంకాశ్య
పం॥ కస్యపరిచేవితంజానీహి॥

కరాళః॥ కాశ్యపమతిక్రమ్యద్రవమామేషరాక్షసోహంతుమిత్యా
దిపరిత్వరామమాలింగతి॥

రామః॥ మారీచంప్రతి॥ సఖేపింగళోఽనుమాగతః॥ మారీచః॥ స
హవక్తం॥ స్వగతం॥ అనుమేవకరాళః॥ కాశ్యపేనచాయమనుగమ్యతే॥
ప్రకాశం॥ వయస్యపశ్యమద్రూపధారిణంమారీచం॥

కాశ్యపః॥ సఖేరామభద్రమద్రూపధారీ మారీచవివాదుంతవపా
ర్యేవస్థితః॥ సీతేతిభవంతంమానుయావ్యామోహయతి॥

కరాళః॥ సహవక్తం॥ స్వగతం॥ దిష్ట్యాజీవతికాశ్యపరూప విహ
మారీచః॥ ప్రకాశం॥ మద్రూపధారీకోయం వివణ్ణముఖస్త్రస్య॥

మారీచః॥ ప్రాగేవాయంనిశ్చితోవయస్యేనాపిరాక్షసభట॥ పింగ
ళః॥ కాశ్యపసమీపంగత్వా సఖేకాశ్యపకరాలేతి మామయం త్వద్రూప
ధారీసమాహూతవాసుపహ్వరేమారీచః॥ అతోయంమద్రూపావలంబిక
రాళోభవతి॥ యోరామమాలింగి తవా॥

రామః॥ కథమయంకాశ్యపం మారీచఇతివదతి॥ సపరివారాం సీ
తాంమామేతిచపింగళమయం కరాళఇతి॥

ఆశ్చర్యం॥ ౨॥ ప॥ ద్వావేతౌపింగళావత్రద్వావేతౌకాశ్యపావపి॥

ద్వావేతేషుమమస్మిగ్ధాద్వావేతేషుశాచరా॥

కరాళమారీచా॥ పింగళికాశ్యపాప్రతి॥

ప॥ ఏతౌనిశాచరాహంతుత్వర్యితంత్వర్యితంసఖే॥

రామః॥ సక్రొధం॥ శరాససేచామారోజయతి॥

కాశ్యపః॥ సఖేమూరినమామేయంకర్తవ్యంవిమృశకమరు॥

రామః॥ అత్త॥ కథమతత్॥

ప॥ ఏతేమనుప్రియసఖానితద్ధరైవజానమియా

హృదయమిష్యకశింబిదాభ్యాం॥

యా రామసానితశరన్ధతయాభిమన్యేద్యస్తిస్తయోః

పునరియానంతేదయాత్మా॥ ఇతివిమృశకస్థితిః॥

మూరితః॥ కథమసానందగోళరంభామమహిమః॥ అస్తామేతత్॥

ఇతిభ్యానంనాటయతి॥

సీతా॥ యదాహేతియశోభాంశావవిశ్నాఅంమైహాదహా॥ ౧॥

భా॥ నయంహతాత్మః॥ సర్వాస్పృంధూంతాః॥ మాతాకమో

హి॥ ౧॥ అ॥ నాహిదశియంబియాని॥ భా॥ సఖికథయకథయ॥ కనుత్యాహి

శంసంవృత్తమస్తాకం॥ సీతా॥ సోద్యేగం॥ తయనాత్మించిదుత్థాయ॥

కమోహి॥ ౨॥ అ॥ సఖిభద్రతయాశీతివిఅహి॥ అతి॥ భాయా॥ కథయక

థయ॥ మహాభిరుచివృత్తిమిష హృదయం॥ ౨॥ ప్ర॥ స్థా॥ అనంభక్తాకమో

అ॥ పితకమాభి॥ భా॥ అమోహమాతాత్మః॥ కథమప్రియకథయిష్యామి॥

సర్వాః॥ కిలంబియా॥ ౩॥ కమోహి॥ ౨॥ తేనుదలపికాదంపతీకరింసంవత్సా

భా॥ కిమప్రియంకథయకథయ॥ శిశ్యృత్వాఅభ్యసంకర్తవ్యం తత్కరిష్యా

మః॥ ప్రవిష్టా॥ అంకికమాభి॥ భా॥ అభ్యసంకథయిష్యామి॥

ఇత్యన్తమాణివషాతి॥

ప॥ పరిధిదేణజణవిణాకంఠాదిం అదింశిభణిదోదసకేతో॥

భా॥ ప్రాధికాల్పేనకనకన్యాదియ్యతఇతిభణిదోదశకంఠః॥

సర్వాః॥ సోద్యేగం॥ కింకాదజణవిఅంపి తిలఅరిదదసకేతే॥

భా॥ కింకాతజనకేఅప్రియం॥ పరితంకరికంఠేన॥

ప్రవిష్టా॥ సోద్యేగగర్భదం॥ సీతహరిఅతంససరోసంభవదిహ

రణంససహి॥

భా॥ శీతకంఠంకర్తవ్యతాతస్యసరోషమత్తైరిహరణస్యసఖ్యాః॥

సీత || పాదేమిది || కదలింపని భుముతామలాలయే ||

సఖ్యః || అంకాహిదే || ౨ || కేక రిక్తః || ౩ || అర్హాహితం || కింకు
ర్మః || ఇహీతామనుజవతి ||

రామః || వనం భుముతామల్యం || కానకేనభేతవ్యం || బకం తోహరివ్యతీతి ||
ప || నిహంతుమేదంబునైన రామయో ||

క రావణేయశ్చ || రామయోహరి ||
క రావణః || సభయం మాతీం || పరం || జనాంతకం || కింకరివ్యతి || త్రిమలమితి
మవ్యవ్రతవత్తవ్యం || మాతీం || జనాంతకం || నిర్భయం నానముద్దిశ్యతే || తిలమసేనా
రామః || ప || అహంకారాదునుదరాదశాసనం ||

విశహారాదే విహితవ్యం || క్రమం ||
కాశ్యపః || కానామగంధావనానిదేనారాదేవ్యతి || కవశ్య ||
యతః || ప || సఖ్యమయితరం || విహితం || పరం || భాసనం ||
కన్యామతకా యుగం || సేష్టేకం || పుంసైర్వైదివ్యశం ||

క రావణః || మారీచ ప్రతిజనాంతకం || సర్వధావిరుద్ధవాదిహంతవ్యో
యం విప్రవటుక్తి || మారీచః || ఆస్తామతనే ||

పశ్య || ప || జప్రకరాదేవప్రసంగం || ధూత్రోతనక్రద్విత
ప్రేంభున్వాలవికషకాశ్చిదేతావత్ || భవష్టానిరే ||
దేవేహంతనశానసేషిమకరం || యోసావధంబున్వితే ||
దేహిన్యాయం || కేన రామవచనం || శ్చేహితం || నిర్వచనం ||

పింగళః || కేన్యం సహా || కింకరమారచోసభియమన్యోన్యం ముఖం
త్యజః || పింగళః || కేన్యం సహా ||

మారీచః || ప్రకాశంబుదితాశ్చాచరం || హుతుల్యర్థతాంత్వర్థతాంసభే ||
ఇతధాన్యం || సాతయతి ||

కాశ్యపః || సభేమాదేనయామేయం || కతకవ్యం విమృశన్మృదు ||
సీతా || ఏదం సీతలతోంబ సభునినీకమగంధసహజేదహిదావాణాశే
ఎదమహానికే || గుహానికే || దీక్షాదనిపంజరసోతి || జాదీతింస్సే || మహాపురు
సెబళవేతే || అహితే || భంబు || సఅంతతో || అనిగంజగిశేపసవత్సంసే ||
ఇతినిష్క్రందితా ||

భా॥ ఏతస్మిన్ననోన్యసంఘపికాతతరుచిటవ సంజనితేదాజానలే ఏ
తామహాశిలాంజరుహ్యనివతంతీతాతవివత్తిజాతంశోకజాతంతస్మిన్నహా
పురుషేబలవతాభినివే శేనధర్మ తస్య ఆత్మనోనంగజ్వరముపశమయిష్యామి॥

పింగళకాశ్యపాస్వగతం॥ కథమేతదాపతితంమారీచస్యమాయాప్ర
యోగేణ ॥ ప్రకాశం॥ సఖేమారీచమాయేయం క ర్తవ్యంవిమ్మశస్కురు॥

రామః ॥ కిమత్రా స్తివిచారణీయ్యం॥

ప ॥ శరీరంపాతయిష్యంతీపావకేయద్వచింత్యమాం॥

జానకీప్రాహసన్నేహంతన్నేమర్తాణి కృంతతి॥

క రాణః ॥ వయస్యమాయాప్రయోగఇతిప్రలవత్సేష తావత్॥

ఎతేనిశాచర హంతుంత్యర్యతాంత్యర్యతాంసఖే॥

సఖ్యః ॥ హళాజాణజ్ఞహసహీజణవంచ శేసంవాణవి అంహ్మణితా
దజణ అణిమింతసదావో సాహరణోఎంవతుమకుదోపుడమపంధిదాసి॥
అణువంజందిటి అంహ్మెవితువ పడిపాళణింజాట అంణహాతు హవింసేస
దుఃఖివిఅఅంహ్మణిదుంసహహవింసది॥ హంధి॥౨॥ కహజుళింపవింతాఎం
వజాణతః॥ హసహీజణ వంచ శేహవినేహకుళింగళదీవి ॥ ఇత్యధోకై॥

కిరోఅణేనసఖు ఇమిణాదుంఖివసమిఅది॥ తాఅంహ్మెవితహంపవి
సామో॥ జంధసాసహీవవింతా॥

భాయా॥ సఖిజానకీసర్వాసామవ్యస్తాకంతాతజనకనిమిత్తంసంతా
పస్సాధారణ ఎవత్వంకుతః ప్రథమం ప్రస్థితాసి ॥ అనువర్తయంత్యోవ
యమపిత్యయాప్రతిపాలనీయ్యాః ॥ అన్యథాతవవిశ్లేషదుఃఖ మివాస్తాకం
దుస్సహంభవిష్యతి॥ హంధిక్ ॥ ౨॥ కథంజ్వలనంప్రవిష్టైవజానకీహసఖీజనవ
త్సలేహ విదేహకులమంగళదీపికే॥

భా ॥ కింరోదనేనసఖిబ్ధమునాదుఃఖంప్రశామ్యతి॥ తస్మాద్వయమపి
తత్రప్రవిశామః॥ యత్రైషాసఖీప్రవిష్టా॥ ఇతినిష్కాంతాః॥

రామః॥ శరముపసంహరకర్ష్యంభోఃకర్ష్యం॥

ప ॥ భగ్నోమేసహసామనోరథతరుభ్యగ్నంభువోభూషణం

భగ్నంవిత్వస్యజోహశస్త్రసుభృతాంభగ్నోదృశోరుత్సవః॥

భగ్నఃపంచశరస్యశి చజగతాంజేతుస్సమస్తోమదో
వైదేహీయదియంపతయ్యపరతేపహ్నింప్రవిష్టాశుచా॥

మారీచః॥ స్వగ॥ అస్యశోకాగ్నినుద్దీపయామి॥ ప్రకాశం॥ కథమి
యంపహ్నింప్రవిష్టైవ । హదేవయజనసంభవేహవిదేహకులనందిహాత్రి
భువనైకసౌందర్యశాలినిహారామమయైకజీవితేహజానకేతవాపయందశేతి
కిముచ్యతేదైవదుర్విలసితమితి మూర్ఛంతాటయతి॥

కరాళః॥ మారీచంప్రతి॥ కాశ్యపసమాశ్వసిహి॥ ౨॥

రామః॥ కింకాశ్యపఎవప్రథమంప్రముగ్ధః॥ సశోకాశ్వగం॥

ప ॥ పతామికిమహంగిరేః కిమువిశామివారాంధ్రిం ।

తనుంవిదళయామికింకబళయామికింవానిషం॥

కరాళః॥ స్వగతం ॥ అరేరేక్షత్రయవటోతాటకాంసుబాహుంవా
పృచ్ఛ ॥ ప్రకాశం॥ మారీచంప్రతి॥ కాశ్యపకాపునరావయోగ్యః॥ మారీ
చః॥ సమాశ్వస్య॥ యాపునర్వయస్యస్య॥

రామః॥ ప ॥ విదేహాన్మపకన్యకామనుపతామికింపావకే॥

మారీచః॥ స్వగతం॥ ఏవంక్రియతాం॥ యదర్థోయమస్తదారభస్సర్వోపి॥

ప్రకాశం॥ వయస్యనాలమిదంతత్యేమిభరాణ్య॥

రామః॥ ప్రశాప్యతిమమాన్యథాకిథమియంవ్యధామానసి॥

పింగళకాశ్యపా॥ జనాంతికం ॥ హంతహంతవిస్త్రాణినిర్భయిషుదమచ
యోర్యాతుధానయోర్నిధ్యాచరితం ॥ యదావామవ్యపిశ్వేననయావయ
స్యస్యసంపన్నా॥ ఇతిఃపాదంతాటయః॥

రామః॥ సశోకాశ్వగ్యం॥

ప ॥ అధ్యాస్యవల్లవమయంశయనంసభీభి

స్సంభావితాశశికలేవశ్యశోజ్వలాంగీ॥

యాసాంప్రతంవామసభేనయనోత్సవోభూత్

సైవేయమేవమితశక్యమిదంసోధుం॥

తదేనామసినిలాంశిలామధిరుహ్యాయథామనోరథంయతిష్ఠ్యే॥

ఇతిశిలాయాంపాదమర్పయతి॥

పింగళకాశ్యపా॥ జనాంతికం॥ అహోరాత్రసేనైవచితాస్త్ర॥ కింక
ర్తవ్యమిదానిం॥ కఃపునరిదంవత్యుతితాతకౌశికాయ॥

౫౪

జానతీతచరిత్రమునాట

యఃప్రతివిధానంపారయః॥ ఇహకశ్యంతోవృత్తః॥

మారీచః॥ స్వగతం॥ ఫలితమేవమేచనరథే॥

ఇహపాపకపారకశ్యంనాటయత్॥

ప్రకాశం॥ ప॥ సీతానుః తయేపాదంశిలాయః మర్మయత్ప్రయం॥

కరాశద్వశ్యతాంరావస్తాటకాబధపాతకీ॥

కరాళః॥ సప్రభాభంగపటంకాంతః॥ మామేతశిరోధూననేనసంజ్ఞావయతి॥

పింగళః॥ కాశ్యపస్యసూస్తమాస్థ్యహసత॥ కాశ్యపః॥ పయస్యస్ర
తంభవతాభవద్యుకాశ్యపనచనం॥

రామః॥ సాశంకం॥ కీచశమనేనవ్యావృతమిహరావర్తతే॥

మారీచః॥ కరాళంప్రతి॥ జనాంతకం॥ హపకపరవశస్యమెదగ్ధము
భాదేవనిగతం॥ కరాళిమితఃకరవానహే॥ కరాళః॥ కిమితోన్యదస్తి
కర్తవ్యం॥ హరిణఘ్నతేనవలాయావహే॥

నేపథ్యే॥ జయజయవత్సరామచంద్రజయజయ॥ సర్వేనవిస్త
యంపశ్యంతి॥

కరాళమంగీచౌజనాంతకం॥

ప॥ యస్యామనేనవదమవిశాతమేకమేవ

సీతాంహుతాశవతితాంసహనానుగంతుం॥

నేయంశిలాఘాతకాధృతవల్క్లలాంగీ

వీనస్త్రీ మనీషధూరవదగ్ధాంసీత్॥ కథమేతదితిచిత్రయతః॥

రామః॥ కయమంజేదకౌసల్యానుమామంత్రయతి॥

తతఃప్రవిశామునవత్త్తి॥

ప॥ పరుషితగృహక్షేధిదత్తశూపాదవలతయాధృతదీగకాలదైన్యామ్॥

వదకమలపరాగపావితాంతే మనుకులమండనవిద్ధమామహల్యామ్॥

రామః॥ స్వగతం॥ అనకృచ్ఛన్తితేయమస్తాభిస్త్రభవతఃకౌశికస్యముఖాత్॥

ప్రకాశం॥ భగవతీరాశరథిరేషరామోభివాదయతే॥ మునివత్త్తి॥

వత్సచిరంజీవ॥ పింగళకాశ్యపా॥ ఉపస్మత్య॥ అంబభగవతశతానందజనని
తత్రభవతీమభివాదయావహే॥

అహల్యా॥ వత్సనభిమతేనయజ్యేథాం॥ రామః॥ అంబకాశేతా॥

అహల్యా॥ పింగళకాశ్యపాశేవ॥

ప॥ మారీచోయంకరాళోయం త్వంమాయామోహితోయయోః॥

తృతీయాంకం.

౧౫

ఇహ ప్రేమినికతి కరాళమారీచం సభయం మృగయాపేన పలా
లంబయానైవేతి

అసల్యవత్సరమునందన ద్వాపయ్యతామృగాభూతాద్వాధావంతో
పరిణామసీ

రామః సక్రోధం కేరేదురాత్మానారాజసావశహి త్వయాస్య
ధిస్తేభ్యశ్చ ఇహిసాగ్రంతః

అహంకాశ్యసాః అంబువిష్కృతంకజ్ఞానసుగృహీతప్రపంచస్వరూప
తత్త్వదూతమగురోత్తమస్యధన్వన్తి

చిష్ట్యాగతానీజరూపమితిత్వదుక్త్యా
చిష్ట్యాప్యయంనిశితకౌవగతోనిహంతుః
చిష్ట్యావయోగతముచంచళీజీవితంచ
శ్రేయఃకరోతిహిపథిజగతోనుకూలః

అహంకాశ్యసాః అంబువిష్కృతంకజ్ఞానసుగృహీతప్రపంచస్వరూప
తత్త్వదూతమగురోత్తమస్యధన్వన్తి

చిష్ట్యాగతానీజరూపమితిత్వదుక్త్యా
చిష్ట్యాప్యయంనిశితకౌవగతోనిహంతుః
చిష్ట్యావయోగతముచంచళీజీవితంచ
శ్రేయఃకరోతిహిపథిజగతోనుకూలః

అహంకాశ్యసాః అంబువిష్కృతంకజ్ఞానసుగృహీతప్రపంచస్వరూప
తత్త్వదూతమగురోత్తమస్యధన్వన్తి

చిష్ట్యాగతానీజరూపమితిత్వదుక్త్యా
చిష్ట్యాప్యయంనిశితకౌవగతోనిహంతుః
చిష్ట్యావయోగతముచంచళీజీవితంచ
శ్రేయఃకరోతిహిపథిజగతోనుకూలః

అహంకాశ్యసాః అంబువిష్కృతంకజ్ఞానసుగృహీతప్రపంచస్వరూప
తత్త్వదూతమగురోత్తమస్యధన్వన్తి

భావలోకనాయవిలజ్జేపింగళకాశ్యపా|అత్రాపరాధ్యతిమారీచమాయా||

రామః|| సత్యమేవైతత్||ప||ఆవిష్కృతామమపురోజనకాన్తుజేతి

మాన్యైవతేనజననీవధకోపితేన|

తత్తస్యయానుచరితంవరమార్థబుధ్యా

నాన్యత్రకింతుభవతోస్సుహృదోస్సమీపే||

తదేతన్నప్రకాశనియ్యంభవద్భృమ్||

కాశ్యపః || ఏవమేవమనుజమాన్య| నఖిలు పునర్భగవతస్తాతకౌ
శికస్య||యఃపునరేవంమాయాప్రయోగేప్రతివిధానమువదేత్యతి||

రామః|| యుక్తంభవానాహ||

నేవధ్యే||ప||భాజానీతకుమారయాతవదవీమేతాంహతశ్వాపదాం

కుంతైఃకృంతతరుంధతేవనవధంకరీరవాభైరవాః|

అగ్రేయాంతమనుప్రయాంతికరిణంభీతంకరణ్యోభియా

తూష్టీంవశ్యతఖైలదేగమిధునంచండాట్టహాసైరలం||

రామః|| మామన్వష్యతోమదుఃజీవిజనస్యానుమద్దోషః||

పింగళః|| ఉపవన్నమేతత్|యతఃదానీం||

ప|| త్వేశాగజితసిహ్నగజితభయభ్రావ్యద్గజగ్రామణీ

ఘీర్వాకరద్రవదృక్షదశనకృతభూభంగశాఖామృగం|

కుంతత్సుణ్ణతరత్సువక్త్రగళితక్షోణీనిషణ్ణార్భక

భూగ్రావ్యాపృతరోహితాహితబహూకారంవనాభ్యంతరం||

కాశ్యపః || ఏవమేతత్ || పింగళః || అతిక్రామతీసమయోమృగయా
ప్రవృత్తస్యపయస్యస్య|| రామః|| సర్వతోవలోక్య || కథముజ్జృంభిత ఏవ
దినయావనారంభః||

ప || పాంధానాంశరణాధికనీవచరణంఛాయాతరోస్సేవతే

భానుగ్నివలయంవిలోకితుమివవ్యోమాగ్రమారోహతి|

తృప్యంతీదయితార్పితంకిసలయంనాలోకతేకోకిలా

క్షాంతాంవీజయఃప్రియాంమధుకరఃవక్షోనిలేనాధునా||

తదేదధునాస్కంధావారమేవగచ్ఛామః || ఇతిసిహ్నగ్రాంతాస్సర్వే||

— ఇతిజానకీపరిణయనాటకే - తృతీయాంకః —

—* అథచతుర్థాంక ప్రారంభః *—

తతఃప్రవిశతిగంధర్వః॥౨॥

సంప్రతిహి॥ ప॥ నిహత్యయుధితాటకాంసహబలైస్సుబాహుం

తథాకరాళమపిరాఘవోమమపురీమనైషీదితి॥

యమప్రహితవాచికంనిశమయస్వపామస్యతే

నిశాటవధనాటకప్రథమభూమికోపక్రమం॥

అతః ఖల్వనేనపరితుష్టేనసమాదిష్టాన్తి నిఖిలసురచక్రచూడామణికి
రణపుంజకింజల్కితచరణారవిందేనమహారాజమహేంద్రేణ॥

అయిచిత్రాంగదసంప్రతికింప్రతివద్యతేస్వజనవినిపాతమవక్లర్యం
కుంభకణాగ్రజగ్గతిలంకాంప్రవిశ్యవిచారయేతి॥

సవిత్కం॥ ప॥ ప్రాదుర్భవతిదేవస్యవత్పాతోరఘూద్వహే॥

యాశానభ్యధికంతస్మాద్రావణేద్రోహచింతనం॥

భవత్వేవం ॥ మయాతుమాయాగృహీతరాక్షసవేషేణరాక్షసరా
జధానీయంసర్వతఃపరిరక్షితాపిసుప్రవేశాసంపృత్తా॥

అగ్రతోవలోక్య॥ కాపునరియంరాక్షసీమామేవాభివర్తతే॥

అస్యాఃఖలు॥ ప॥ ఉష్ప్రస్యేవముఖంకదారకుటిలాఃప్రాచేశమాత్రాః

కచాఃకుక్షీర్దుందుభిరేవకోపికుచయోస్తులః కృశీయాన్వరః॥

బాహూవాహా సదుర్భగాగజపతే రంఘ్రిముఖాంఘ్రితథా

తేనాస్యాంమణిభూషణానిదధతేదుస్తానశోచ్యాంబశాం॥

తతఃప్రవిశతిరాక్షసీ॥౨॥ చిత్రాంగదంప్రతి॥ భండకోతుమ॥ కిం

రాళోఅహవాఅంణా॥ ఛా॥ భద్రకస్త్యం॥ కింకరాళోధవాన్యః॥

గంధర్వః॥ ఆత్మ॥ అనయాసంభాషణస్య స్వయమేవమార్గోదశితః॥

ప్రకాశం॥ కరాళేవ॥

రాక్షసీ॥ సవిస్తయం॥ గిపాసాణోవిఅతుమేచింతసి ॥ తుహుఘరిణే
గింధముహీ ఉణరుదతిణిరంభసీణిమంఝవం టమాణాణాహూరావసరణి
హదోంజిడరేతాడప్రిడిఅంజవిరోఅణిణముచెర్తి॥ ఛా॥ ననుపాపాణ్యవత్సం
తివ్రసి॥ తవగృహిణ్యధ్ధ్రిముఖేపునారుదం తీనాంరాక్షసీనాం మధ్యచక్ర
మానానాథోరామశరనిహతజ్జతిడరస్తాడయంత్యద్వాపిరోదనంసమంచతి॥

గంధర్వః ॥ స్వగతం ॥ కరాళస్యభార్యాసా ॥ తదుపవన్నమేతత్ ॥

వ్రకాశం ॥ కేనైతదుక్తమేతస్యై ॥

రాక్షసీ ॥ అంతరిమహారాజశేషురాలపెంఖిదోవమాంధం
పముహాణి అమంచాణిణి జణితాడతిసుబాహుత తంససిచింధి కరాళ
ఎంకేణరహుణ దణేణచిహదకహిల జణితేవహేణ చింవింబోగోకంబం
భేంతతపకాదుగదో తదోనంవేహిఎసోఉంతదోజాణిదో ॥

భా ॥ అర్యమారీచోమహారాజ లంకేశ్వరమవశ్యస్యహస్తప్రము
ఖానామమాత్యానాం నిజజననీంతాటకాంసుబాహుంచతస్యస్నిగ్ధంకరా
శంవకేనరఘునందనేననిహతం కథయిత్వాజననీవధేననిర్విణ్ణాగోకణాక్షై
త్రంతపఃకర్తుంగతః ॥ తతస్సర్వైరేషవృత్తాంతోజ్ఞాతః ॥

గంధర్వః ॥ కిమత్రపురేనాస్తిలంకేశ్వరః ॥

రాక్షసీ ॥ ఇంద్రి ॥ అదోఎంపదేవీమదోదరి ఎవింజుంజీహంసఘర
గదులలంల ఉంతోకహిగదాంతిజాణిలలంఘంతిలహపెసి దహి ॥ మవి
వితంధగదాఎవింజుంజీహూణదింతో ॥ తంసఉణజాళిమాఅవదీవి ఎంప కివి
కహిద ॥ భా ॥ నాస్తి నాస్తి ॥ అతవీవదేవ్యామందో దర్యావిద్యుజ్జిహ్వస్యగృ
హంగత్వా ఆర్యపుత్రః కుత్రగతః ॥ తస్మాత్వా ఆగచ్ఛేతిహంప్రేషితాస్తి ॥

మయాపితత్రగతయావిద్యుజ్జిహ్వనదృష్టః ॥ తస్యపునజాయయా
మాయావత్రైవంకిమపికథితం ॥

గంధర్వః ॥ కింతత్కథయ ॥ రాక్షసీ ॥ తేషుగోవచింజకహకహఇంస ॥

అహవా ॥ ఇహుఎంధజణలరాలపంఖవాదీజణా ॥ దీవదరేసభా
విలది ॥ తానంకిఎంపకహిదు ॥ సుఖహీదావకోసిలవేసేణవింజుంజీహేణ
శంఖణవేసేణ సారణేణమా అవరామవేసకరి అకేసురోజాణ ఈపాణిం
గహణంధజణలరాలపచెదుగదో ॥

భాయా ॥ తత్ఫలగోపనియ్యంకథంకథయిష్యామి ॥ అథవా ॥ నఖల్వ
ప్రజనకరాజ పక్షపాతీజనః ద్వీపాతరేసంభావ్యతే ॥

తస్మాచ్ఛక్యమేవకథితం || శ్రుణుహితా వత్కౌశికవేషేణవిద్యుజ్జి
హ్వసలత్పూణవేషేణసారణేనమాయయా రామవేషంకృత్వాలంకేశ్వరో
జానకీపాణిగ్రహణార్థంజనకరాజంపంచయితుంగతః||

గంధర్వః || యుజ్యత ఎశత్ || లోకనిరూఢో హి రామే అభిలా
షోజానక్యాః||

రాక్షసీ || సహషణం || జదితుమకరాళోతదోవుడమింపగదులగిం
ధముహీఎసోహణిఫణిలపారితోసితిగ హింస||

ఛా || యదిత్వంకరాళస్తతః ప్రథమమేవగత్వాగృధ్రముఖ్యాశ్శోభ
నంభణిత్యాపారితోషికంగృహీష్యామి||

గంధర్వః || అస్థానేకోయమానందః|| నకరాళోహమన్యఎశః||

రాక్షసీ || సనిర్వేదం|| కహతహసన్పుతోఎంపకరాళః||

ఛా || కథంతథానంవృత్తఎవకరాళః||

గంధర్వః || అత్రాపికిమస్తిసంశయః||

రాక్షసీ || భంగోమేమణారహా|| తుష్టేణలంకాకో||

ఛాయా || భగ్తోమే మనోరథః|| త్వంపునరస్యఃకః||

గంధర్వః || విభీషణానుచరః || రాక్షసీ || హేమదుంపః || దేవీమ
దోదరీఎ జిడితి కాదు వంస పరిపంటిణీహేమమి||

ఛా || దేవ్యాఃమందోదర్యాః నియోగం కర్తుంపార్శ్వపరిపఠితానిభ
వామి || ఇతినిష్కాగ్రంతా||

గంధర్వః || అహమపిదశాననవృత్తాంతం ప్రథమంజనకరాజాయ
నివేద్యవశ్యాన్తహారాజమహేంద్రాయనివేదయిష్యే || ఇతినిష్కాగ్రంతః||

—* ఇతిమిత్రవివర్కంభః. *—

తతఃప్రవిశతిజనకరాజశ్చతానందశ్చ||

జనకః || వ || యావన్నయాచతి నిశాచరచక్రవర్తిః

కన్యానుతః ప్రథమమేవర ఘూర్వహాయ||

దేయేయ మిత్యభిమతం కుశికాత్తజోమే

నిర్వర్తయిష్యతి నవేతిచిరాయదూరే||

శతానందః ॥ రాజన్ అలంబితారేణ ॥ కింనజానీమహేమహామే
భాగవతఃకుశిక కులజలధిపారిజాతస్య ప్రభావమేతస్య॥

ప ॥ నిష్క్రిత్యూహతవఃప్రవృద్ధహుతఘృష్టాల్పభితప్తద్రుత
త్రాతాకార సువర్ణపిండరచితబ్రాహ్మశ్శృఙ్ఖలామోజ్వలః॥
యస్వగాంతరసగసాహసరసచ్ఛేదాథకసాధీభవ
ద్గీర్వాణాంబలివద్దుకుట్టులశశీనాలాకిలోకేనకిం॥

తతఃఖలునివృత్తేపి సీతారామయోః పాణిగ్రహణేలంకేశ్వరఃకింక
రివ్యతీతనశంకితవ్య మసాభిః॥

యతఃఖలుః॥ ప ॥ కృత్వా రామం కుశికతనయోజ్జంభ కాద్యస్త్ర

మంత్రగ్రామావేశప్రగుణితదురాధర్మవిర్యప్రకర్షం॥
శశ్వద్విశ్వత్రితయవిజయోచ్చండదోస్తంభభాజో
రక్షోనేతుఃక్షువణనిపుణం కర్తుమేవక్షుమేత॥

తతఃప్రవిశతికౌశిక లక్ష్మణవేషాభ్యాం విద్యుజ్జహ్వసారణాభ్యాం
సహరామవేషోదశాననః॥ ౨॥

ప ॥ సుబాహుమారీచ సుకేతుకన్యకాః

కుర్యుర్మయా యతగ్రణియ్య ముక్తం॥
తథాపి పాణిగ్రహణాయ తస్యా
ధృతేనృవేషేవ్య ధృతంమనోమే॥

విద్యుజ్జహ్వః ॥ మహారాజకిమకాండే భవతఃకాతర్యం॥

ప ॥ త్వాందృష్టాన్వనవనీలనీరదనిభచ్ఛాయందధానంధనుర్చాణౌ

పాణియుగేన పంకజదళస్నిగ్ధేక్షుణంజానకీ॥
దూర్వాపల్లవగారుడాశ్చ ఘటనా కిష్కిరహంశ్రియం
రామోసావితీమోక్ష్యతిప్రముదితా కంఠేషుధూకస్రజం॥
దశాననః ॥ సతావదహమభ్యర్థయే॥

కింతు ॥ ప ॥ వేణీవిఖాకితైకాకరకమలంహేమముద్రితంద్రప్తం॥

వాంఛామమవామదృశోగాత్రంద్రప్తవ్యమన్యదవ్యఖిలం॥

సారణః ॥ ప ॥ సౌందర్యనిందితరతిం తవసన్నిధానే

తామాగతాం పరణమాల్కభరాంపరితుం॥
ఆపాదచూడ మవలోక్యకృతాథయశ్వే
నేత్రేనిజం గృహనువాప్యతు వింశతీంప॥

దశాననః॥ సదృష్టిక్షేపం॥ వయమేతేషైర్ధిలావసధంప్రాప్తాస్తః॥

ప॥ సువణకాశతకీపణకా సవణాకాయత్రదృశ్యతే॥

శంకరస్యజటాజూటేచంద్రరేఖేవజానకీ॥

ప్రవిశ్యప్రతిహరీ॥ మహారాజవిజయీభవ॥

జనకః॥ జీమూతకవిజ్ఞాపయవిజ్ఞాపయితవ్యం॥

ప్రతిహరీ॥ రామలక్ష్మణాభ్యాంసౌకమత్రభవాత్కుశికనందనఃప్ర

తిహారభూమింసంప్రాప్తః॥

జనకః॥ సహషకప్రశ్రయం॥ భగవత్తతానందతత్ర భవతాకృ
తాద్భ్యో భగవానద్య ఆనుషంగిక త్రైశంకవలోక, నూతనవరక్షే కకు
స్థకుమారాభ్యాం సహప్రవేశయితవ్యః॥

శతానందః॥ తథేతిస్మాగ్రింతః॥

జనకః॥ ప॥ కథమిదంహృదయంమమకౌశికేగృహముషేయుషి రాఘవసంగతే

శఫరఘట్టితనాశమివాంబుజం తరళతామువయాతికరోమికిం॥

తతఃప్రవిశతిశతానందో రామలక్ష్మణకౌశికవేషాదశాననాదయశ్చ॥

శతానందః॥ జనకరాజాయకౌశికాదయఇతివిద్యుజ్జిహ్వదీక్తసందర్శయతి॥

జనకః॥ అసనాదుత్థాయ॥ భగవత్పైదేహస్సీరధ్వజోహమభివాదయే॥

విద్యుజ్జిహ్వః॥ స్వస్తిభవతేమహారాజజనకాయ॥

సారణః॥ అవవార్య॥ దశాననంప్రతి॥

ప॥ రాజన్నస్తైనరేంద్రాయ స్వతస్త్వస్తిభవేన్నకిం॥

జానకీంపరిణియ్యత్వంజామాతాభవితాసియత్॥

దశాననః॥ సహషకం॥ ఎవమేతత్॥ విద్యుజ్జిహ్వః॥ భూసంజ్ఞయా

దశాననం జనకాభివాదనాయ చోదయతి॥

దశా॥ అవవార్య॥ సారణంప్రతి॥

ప॥ యస్యప్రణామసమయం ప్రతిపాలయంతి

నాథాదిశా మపితథా ప్రణయావరాధే॥

మందోదరీ మపినయస్సహతే ప్రణంతుం

సోహంకిమేత మభివాదయితుంనలజ్ఞే॥

సారణః॥ స్వగతం॥ నూనమస్యదురహంకారగ్రంధిలహృదయస్య

జానకీలాభో పిననిశ్చయకోటిమాలంబతే॥ అవవార్య॥

ప్రకాశం॥ మహారాజనయ క్తంభవతః ప్రస్తుతప్రతిపమాచరితుం॥

దశాననః॥ తాతదాశరధిరహమభివాదయే॥

సారణః॥ తదేవవరతి॥ జనకః॥ వత్సోదీఘాఽయుమేభూయాస్తాం॥

శతానందః॥ భగవత్ గాధిసూనో॥

ప॥ పరస్పరసమావేతో ప్రమాణేంగితచేష్టితైః॥

అనయోఃకతరోరామో లక్ష్మణఃకతరోనయోః॥

విద్యుజ్జిహ్వః॥ స్వగతం॥ నకశ్చిదపి॥

ప్రకాశం॥ ప॥ సవాంబుదశ్యామలపషరామోవాత్సల్యకృత్ప్రతియఃకనిష్ఠైః॥

సోమిత్రితేషమ్రుతహేమకాంతియః॥ ప్రశృతోజ్యాయసివర్తతేచ॥

దశాననః॥ అపవార్య॥ సారణంప్రతి॥ కుతోవిశంబతేజనకః కన్యా
మానాయయితుం॥

సారణః॥ స్వగతం॥ అహోమూఖజనమూఢాన్యస్యకీదృశమి

దమాత్సుక్యం॥ నన్విదాసీమేవజనకదర్శనమేతస్య॥ ప్రకాశం॥ అపవార్య॥

మహారాజక్షమ్యతాంక్షణమాత్రం॥ శతానందః॥ భగవన్మోళిక॥

దశాననః॥ అపవార్య॥ సామవకం॥

ప॥ మన్యేహంతాపసేతస్మిన్నారీచేననిపాతితే॥

అసాకాశికశబ్దేనతాద్యుప్యాదాశ్రయీకృతః॥

సారణః॥ అపవార్య॥ తదస్యాఃపాణిగ్రహణంజానక్యాః॥

శతానందః॥ ప॥ పుత్రార్థంచరతస్తపోదశరథాదేతావతానహసా

కృచ్ఛేణవ్యతలంఘితేషువయసాంషష్టేసహస్రేష్వపి॥

చత్వారోజనితాస్సుతాస్త్రైభువనాలంకారభూతాగుణై

ర్దిష్టాన్యయాజయతావిభండకసుతేనేతిప్రమోదామహే॥

విద్యుజ్జిహ్వః॥ స్వగతం॥ అయంఖల్వహల్యాసుతః॥

ప॥ మారీచేనహతంశ్రుత్వామధ్యేవదవిరాఘవం॥

దుఃఖించలప్స్యతేతావద్యావన్తోదోన్యజస్తని॥

ప్రకాశం॥ నకేవంభవతాంప్రమోదః॥ అపితుజగన్మాత్రస్య॥

దశాననః॥ సారణజానకీపరిణయమిత్యుచ్యతమయాన్యశ్చరాణి శ్రా

వయసి॥ మమత్తతాటకయాసానుచరస్య కౌశికస్యపునరాగమన ప్రత్యూ

హస్సుకరోనవేతిరిష్టవంమేహృదయం॥

సవిమర్శం॥ ప॥ వత్సవ్యాప్రియసేవృథావరిమితాయ మైర్మర్మసు మైర్మస్మమం

యోధుంయుద్ధమదో స్తి తేయదిసు రైర్మోర్ధవ్యమోజస్విభిః॥

ఇత్యక్తోపిసురపిణా యదిపురాహన్యామజస్యాత్మజం

రామోయంక్వభవేద్విదేహతనయా రాగః క్వవాజ్మంభతాం॥

సారణి॥ అపవార్య॥ సారదగిరామను మైర్మర ప్రతియుద్ధమానేన
భవతా దశరథోవిముక్త ఇతిదమువవన్నం॥

శ్రుణుతావత్॥ ప॥ అత్యుద్దామతపః॥ వసాదితపురా రాతివ్రదిస్తాద్భుత

జ్యోతీరూపమహాస్త్రమంత్రపటలీనిర్వాహ్యధో ర్విక్రమః॥

నైతేయాహవదర్శితౌజసమసాకస్తాదజస్యాత్మజం

సర్వక్షుత్రియకంతకతనవరోపిరోజహాభాగవః॥

దశాననః॥ అపవార్య॥ సహర్షోత్సాహం సమ్యగనుస్తాఠితోస్తి సన్వ
నేనైవప్రియసుహృదాపాతయిష్యామి సహసూనుభిరజసూనం॥

సార॥ అప॥ యదితాటకాదిభిరనభిహతౌరామకౌశికౌభవేతాం॥

జనకః॥ భగవన్మౌళికనందన॥ ప॥ అజాత్మజసుతోదయేత్రవణయోరభూ

దుశ్శవోద్భవోరపిచసావ్రతం మహురవేత్త్యమాణావిహా॥

ఘటేతయహితుఃపునఃపరిణయశ్చరామేణ

త్తదానమమకేవలంనిమిషంస్వనిత్యోత్సవః॥

తదత్రభవతో భవత్వదైవయజ్ఞదీప్తావ్రవేళః॥ వసువపిత్యా
యావింహమంగళార్థమారభామహే॥

సారణి॥ అపవార్య॥ దశాననంవ్రతిపరిణయః స్వామినాచోదితో
పినిత్యోత్సవః॥

దశాననః॥ కస్యంజేహః॥ విద్యుజ్జహ్వః॥ స్వగతం॥ ఇదంకథమావ
తితం॥ భవతుకోదోషః॥ యదికౌశికోనిశాచరనిహతస్సాన్యత్సర్వంఘటేత॥

నైవంచేదంతర్ధాతవ్యమస్తాభిః॥ దశాననః॥ తథైవమేహృదయం॥

శతానందః॥ రాజన్మూర్తిశాపిలత్తుణాయదాతవ్యా॥

విద్యు॥ అపవార్య॥ సారణతవాప్యాగమనంసఫలం భవిష్యతి॥ మమ
తునిష్కలమూగమనం॥

సారణి॥ అప॥ మామైవం॥ ప॥ కౌశికస్యసుతైశ్చిమైర్మర్మటోద్భీభిశ్చభేనుభిః॥

సహైవగృహిణీయజ్ఞేగృహిణీతేభవిష్యతి॥

విద్యుః॥ అపవార్యః॥ సారణంప్రతి॥ సారణ! కుతోజరతాజానీకరణేన
మామవహససి॥

జనకః॥ భగవత్కౌతమనందనతావదేవ! అపితుమమానుజఃకుశధ్వ
జో మిథిలానగరాత్॥

ప॥ భరతాయప్రదాతవ్యాశత్రుఘ్నాయతథైవచ॥

మాండవీశ్రుత శీతిశ్చప్రాస్తావయదిహఃత్వజే॥

దశా॥ అప! సారణపునరపిభరతశత్రుఘ్నవేషాభ్యాంద్వభ్యాంశ
హైవనాగతం మయాజాత్యేన॥

సారణః॥ అప! ఆగతోపికౌశికవేషేణహతో విద్యుజహ్వః॥కింవత్స్యే॥
శతానందః॥భగవన్కౌశికకిందశరభోభరతశత్రుఘ్నభ్యాంశహనానీతః॥

సారణః॥ అప! దశాననంప్రతిప్రాగేవహిమయోక్తంసపుత్రదా
రందశరధముపనిమంత్రయితుం కౌశికోగత ఇతి॥ విద్యుజ్జహ్వసతు తదను
రూపోమంత్రోనకృతః॥

దశాననః॥అప!భవత్వేవం!జానకీదర్శనాయయతితవ్యమిదానీం॥

విద్యుః॥నపరివారోదశరథః పథివిశ్రమ్యవిలంబతే॥

జనకః॥ కఃకోత్రభోః! ప్రవిశ్యప్రతిహరః!ఆజ్ఞావయతుదేవః॥

జనకః॥ భగవతఃకౌశికస్యపాదవందనాయ కన్యాజనస్సమానీయతాం॥

ప్రతిహరః॥ తథేతిస్మక్రింతః॥ దశాననః॥ అపవార్య! సారణదై
వేనైవ మయిచక్షుపాతఃకృతః॥

సోత్కంఠం॥ ప॥ ఇదానీమానీతాయదిరఘుకుమారేణసదృశీం

తదామేవశ్యంతీతనుమవనికన్యావికిరతుః

ప్రసాదోత్కర్షేణప్రణయరసనివ్వందపిశునా

నగటాత్రానున్తిలత్కమలివనసౌభాగ్యజయినః॥

నేవధ్యే॥ప॥విద్యుజహ్వేవిదధతివపుర్త్వాయయాగాధిషూనో

ర్యత్యేమిత్రేర్వహతితదిదంసారణోరాక్షసేంద్రః

రామోఘాత్వాజనకభవతఃకన్యకాంవోఘమాభ్యాం

సంప్రాప్తోసావితికథయతద్వారియేత్వస్యసంతి॥

సర్వైకక్లయంతి॥దశా॥అపవార్య॥విద్యుజ్జిహ్వంప్రతిసోద్యుగంకేనా
యమస్తద్వృత్తాంతోవిజ్ఞాప్యతేజనకరాజాయ॥ సహ్యాయంకేనాప్యనేన
విజ్ఞాయతే॥

విద్యు॥అప॥ సభయకంపం॥ మహారాజకిం బ్రవిష్యేతదాత్మక్యం॥
మమగృహిణీమంతరేణవృత్తాంతోయంనకేనాపిశక్యోవిజ్ఞాతుం॥
సారణః ॥ ఆత్మగతం॥ కేనదురాత్మనాభగ్నోయమస్తదారంభః॥
ప్రకాశం ॥ భగవత్ శతానందవిచారణిన్యమేవకోయమేవ మా
ఘోషయతి॥

శతానందః ॥ ఆత్మ॥ కథమేతేరావణ సారణవిద్యుజ్జిహ్వః రామ
లక్ష్మణకౌశికవేషాః సమాగతాః॥

ప్రకాశం॥ లక్ష్మణవిచారయిష్యామః॥జనకః॥సమచారమాత్మగతం॥
ప ॥ అసౌఖ్యతయితుంప్రాప్తః కౌశికోమేమనోరథం॥
ఇన్ద్రియసంఘదాస్తాభి రన్యథేదం ప్రవతతే॥
ప్రకాశం॥కఃకోత్రభోః॥ప్రవిశ్యప్రతిహరి॥అజ్ఞానమనశ్చమహారావి॥
జనకః ॥ కేనేదముక్తమితివిచార్యతాం॥ప్రతిహరి॥రామగృహ్య
ద్విచారణిన్యం॥

ప ॥ గిరమేవముదీర్యకోపదివ్యః పురుషోస్తాన్ దివముత్పతస్సగ్రియాతి॥
ఉదసర్వతిరామలక్ష్మణాభ్యామపరాభ్యామపరశ్చరాభిసూనుః॥
జనకః॥శతానందకథమేతే॥ శతానందః॥అపవార్య॥జనకంప్రతి॥
ఇంద్రదూతేనైవముక్తంస్యాత్ ॥ కించప్రవిష్టానాంప్రవేష్యతాంజన్మరూ
పనిధానరూపత్రకమేణకర్త॥

ప్రకా ॥ విద్యుజ్జిహ్వంప్రతి॥ భగవన్కుశినందనకథాంతః॥
విద్యుజ్జిహ్వః॥స్వగతం॥చోరాభివయామి కేనకౌతికేనానుభూత్తుం॥
ప్రకా ॥ ఆగచ్ఛంత్వస్తద్వేషభాజోరాత్మసాః ॥ వయంశ్వవ్యత్రగ
చ్ఛామః॥ దశాననః॥ అపవార్య॥ సారణంప్రతి॥ కింతుప్రియవలసా తాత
కాదయో మాతాభవేయః॥

సారణః ॥ నైతత్సంభావ్యతే॥

ప ॥ తాతకాంక్షయిమారీచం సుబాహుంవాహిరాక్షుః॥

శక్తోతిహంతుమస్తాంశ్చ సర్వానపినిశాచరాటా॥

దశా || అప||విద్యుజ్జిహ్వంప్రతి|| కింకరణియ్యమస్తాభిః||

విద్యు||అప|| దశాననంప్రతి||తిరస్కరణీప్రభావేనాత్మన స్తిరోధాయ
సర్వమప్యవేక్షమాణాయథోచితంవిధాన్యమః||

దశా || యుక్తమాహభవాత్ || జనకః||అప|| శతానందంప్రతి|| య
థావరస్పరమేతే సముద్విగ్నామంత్రయంతే || తథామన్యేరాక్షసావపభ
విష్యంతీతి|| శతానందః|| మమాప్యయమేవతర్కః||

విద్యుజ్జిహ్వః || జనకరాజకిం విచారణేన || వయమిదానిమన్యత్రగ
చ్ఛాపమిథ్యక్తమేవ|| యథోచితంసంభావనియ్యోహిదశగ్రీవః|| మాపునర
స్త్వైకన్యాదీయ్యతఃపివాదీః||

జనకః || తథేత్యుత్థాయప్రా. జలిః పంథానందశ్చయతి || దశాన
నాదయః ఉత్థాయనిష్కాగ్రింతాః || తిరస్కరణీ ధ్యానతిరోహితాకృత
యోనాతిదూరేప్రవిష్టాశ్చ||

శతానందః || రాజకయథోచితం కృతాఘ్నానిదాని మాగతాన్
కాశికాదీన్ప్రవేశయామితినిష్కాగ్రింతః||

తతఃప్రవిశతిరామలక్ష్మణౌభ్యాంసహకాశికః||

కాశికః|| ప|| ఆత్మగతం|| జానక్యాంరఘునందనస్యహృదయంలగ్నం

దృఢంకారితం యూనోర్యేనవరస్పర ప్రణయినోర్యోగఃప్రశంసాస్పదం||

దృష్ట్వాన్వస్వన్నగతంరఘూద్వహమిమంసీతాసఖీసేవితా

సన్వేషానవపల్లవాస్తరగతానక్తందివంతామృతి||

కించ || సువిహితమస్తాభిరిదానిం జృంభకాస్త్రప్రముఖదివ్యాస్త్ర
మంత్రగ్రామముపదిశద్భిరేతస్త్వైసలక్ష్మణౌయరామాయ||యదస్మిన్స్వజ
నవినిపాతేనసీతాపాణిగ్రహణేనచ జనితామర్షస్యాపినాక్రమేత పరాక్ర
మస్త్రైఘ్నవనవిజయోదగ్రతేజసోపి దశగ్రీవస్య||

అపిచ || ప || మాయావినోరాత్రి చరాన్విదిత్వా

విశిష్టవాస్తజ్జీరథేన రాజ్ఞా|

నిర్విఘ్న ముద్వాహకృతేఃకుమార్యా

స్వస్థానమాభ్యాం ద్రుతమాగతోస్త్రి||

ప్రకాశం || వత్సే రామలక్ష్మణౌ జనకరాజంప్రతి భవద్భ్యాం
ప్రశ్రితాభ్యాం భవితవ్యం||

యతః ॥ ప ॥ యజ్ఞకల్యాణ్యద్యమేరేషఃప్రాప్యోపనిషదోగురోః।

తీర్ణశోకార్ణవఃపూజ్యఃపూర్వేషామపియోగినాం॥

రామలక్ష్మణౌ॥ బాధమేవంభవాజః ॥ లక్ష్మణః ॥ భగవన్నేశస్య
రాజ్ఞోలాంగలోబ్ధిత యజ్ఞభూమేరుత్థితా సీతానామ కన్యేతిషహ దద్భు
తమేతదాకణ్యతే॥

కౌశికః ॥ అధకిం॥ రామః॥ స్వగతం॥ సానున్న రణం॥

ప ॥ తస్యంగ్యఃపతనంతథాహుతవహేమాయేతినిశ్చిన్వతో
ప్యౌతం కేనచమన్యనాచహృదయంనోస్తుక్తమద్యాపిమే।
మిథ్యాభూతమపివ్యతిక్రమమిమంస్తృత్వావిచేహధిపే
పాలస్త్యస్యశిరాంసిసంయతిదశాప్యచ్ఛేత్తుముత్యంతతే॥

అపిచ॥ ప॥ వైతానంవ్యవదిశ్యకర్తవసుధాకన్యావివాహేనాశ్శవం
నిర్వోధుంసహసాసమానయతి మాంసరైస్సమంబంధుభిః।
ఆర్యశ్శ్రీకుశికాత్వజోయమితిమేచేతఃకథంవతకతే
ధ్యాయత్యాశ్వసితివ్రసీదతితథాస్వచ్ఛందమానందతి॥

వ్రకా॥ భగవన్నిదమస్య దత్తద్భుతమాకర్ణ్యతే॥యత్ప్వనరనల్పతవ
సోవిచేహాధిపతేరాయతనే సకలసురాసుర వ్రవీరైరపిదురారోపగుణంగి
రివరవ్రమాణంభగవతః పురశాసనస్యశరాసనమభ్యర్చ్యత ఇతి॥

కౌశికః ॥ వివాస్య॥అస్త్యేతదపితిసర్వేవరిక్రామంతి॥

వ్రవిశ్య శతానందః ॥ రాజన్నేష భగవాన్కుశిక నందనః॥

ఎతౌచదశరథరాజనందనౌ॥

జనకః॥ స్వగతం॥ ఎతేహివేషానుగుణమేతేనపురోధసానిర్దిష్టాః॥

వ్రకాశం॥ ప్రియంసతి యథోచితముపచరత్సర్వానాసనేషునివేశయతో।

శతానందః ॥ స్వగతం॥ సంత్యేతేరాక్షసాః॥తథాప్రేళంవత్సే॥

వ్రకాశం ॥ దిప్త్యా రామలక్ష్మణాభ్యామత్రభవాత్ కుశిక నందన
స్సంప్రాప్తః॥

జనకః॥ స్వగతం॥అహమపిశతానందమనుస్మత్యవత్సే॥

వ్రకా॥ ప॥ దిప్త్యానయద్దశరథౌగృహమృశ్యశృంగం

దిప్త్యాసంవతమయాజయ దృద్ధికామః।

దష్టాన్యమతాన్యం భుక్తాన్యరస్య రాన్యం
దష్టాన్యమహంకారమిహ భుక్తాదనీతౌ॥

దశాననః॥ చిన్మజ్జస్వం ప్రతికించంపరమాధ్యుధ్యాకథయతి॥

విద్యు॥ అస్మాన్వేదసాజనం స్వేదప్రతిభాతి॥

కాశికః॥ ఏవమేతేభిరభిసంభూయతాం వత్సేనతతానందేన
సావధానేన చ సుహృదాదనకరాజేన తిథౌ అవహితాస్త్వి॥

దశా॥ కింకథయన్యేన మురార్థా కౌశికావశదః॥ విద్యు॥ ప్రాయోగ
నిరుంధంతమన్తస్త్వగ్రిజనమతసంధాయాగతోస్తీతి॥ సారణి॥ తథమన్యథా
తదతిసంధానమంస రేణ అయమాగంతుంశక్తస్సాన్యతీ॥

కౌశికః॥ పయన్తో మేభవి లేకోశలవతందా రైస్సుప్తైస్సయన్

రుద్ధస్తాటకయాస్త్యపత్తకానిరజోవృష్టింస్యజంత్యాభ్యుశం॥

దశాననః॥ సహర్షం సమ్యగుపక్రాంతమత్రభవత్యా॥

విద్యు॥ తదతిసంధానంతు శ్రోతవ్యం॥

దశాననః॥ సవైలవ్యం మయానుసహర్షవరవశేనాభ్యాం రఘు
శిశుభ్యామన్యమునేరాగమనమవవిస్తృతం॥

కౌశికః॥ పపత్సేస్త్రీతివరాజ్ఞుభేభ్యదవతద్బాణస్సవ్యయంకార్ముకాత్॥

దశా॥ కీయసస్యమునిపాశస్యత్రయవటావవ్యన్తిక్ మాహాత్మ్య
మారోపయతుంయత్నః॥

సారణి॥ సాశంకంతతఃకింప్రవృత్తంప్రణమః॥

కౌశికః॥ పభిన్నాతేనభుజాంతరేమహతిసాజీవంజహంజసా॥

జనకః॥ అవవార్హ శతానందంప్రతిసూనంనిజగృహీతరూపప్రత్య
యద్భుధీకరణార్థం అసేనయాతుధానేన కథేయంప్రస్తాయతే॥

శతానందః॥ శేషమపి శ్రోతవ్యం॥

జనకః॥ ప్రకాశం చ॥ క్వాచుంబాలింపిసానాగసహస్రబలతాలినీ॥

దశాననః॥ సమ్యగాఽపి జంజనకేన॥

శతానందః॥ అథవాదైవయోగే కస్యకిందుష్కరంభవేత్॥

విద్యు॥ సమర్థయతేయమాంగీరసహతకః॥

సారణి॥ హతాటకేస్త్రీతివిజానతాపినినుక్తానికథమనేనజాత్వేన॥

దశాననః॥ సాశంకం॥ కింకృతంతదనుచరైర్నజానీమః॥

జనకః॥ తతః॥ ౨॥ కౌశికః॥ తతశ్చసుబాహుప్రభృతయోరజనీ
చరావత్సమభ్యుద్రవత్॥ దశా॥ కథంతాటకావధంతెనహంతే॥

సారణః॥ కథంతేష్వప్యతిచరితంవీరమానిసారాఘవవటునా॥

కౌశికః॥ శ్రూయతాంకిమన్యత్॥ ప॥ సుబాహుతదనీకినీచగనిశాచర

శ్చేనీసారఘుప్రవరవత్రిణారణతలేతథాక్రీడితం॥

నటంతపరితోయథాహతకబంధతన్నస్తకై

స్సమంపిశితతగ్నితాస్సవదీకంకగోమాయః॥

శతానందః॥ జనకంప్రతిఅపావంస్థితేకథమేతేషుమన్యతేభవాత్॥

జనకః॥ అపాశతానందంప్రతివత్సావీర్యశుల్కప్రసోజ్జ్వలజ్వేతి॥

శతానందః॥ అపకీదృశఃపణబంధః॥ జనకః॥ అపాశివచాపారోపణమేవ॥

శతా॥ అపాసావజ్ఞంవిహస్య॥ ప॥ సీమేవామేవాకప్రస్ఫుమరసమస్తాపగళం

చలన్తైరుప్రాయప్రమథగణసాంద్రీకృతతటం॥

కరాగ్రైఃకైలాసంగిరిమధినభోనర్తితవతః

కియాన్రక్షోనేతుగిరిశధనురారోపణః॥

జనకః॥ అపవార్తా॥ భగవత్కథయామితేభూషాశ్చ॥

ప॥ సిద్ధచారణగంధర్వదేవదానవరాక్షసైః॥

దురారోపమవాదీన్తేపురాచాపమిమంహరః॥

శతానందః॥ అపా॥ తర్హిశక్యమిదంప్రశిష్టాశు॥

విద్యుజిహ్వాః॥ కథంసర్వేసాంవధమాసాకౌశికః॥

సారణః॥ సత్యమేతత్॥ నఖల్వతిసంధేయః॥ కేనాపిమాయావినో

మారీచప్రభృతయః॥

లక్ష్మణః॥ ప॥ నీతోభూదార్యవాణేనదూరాదపివిహాయసి॥

మారితోవావిముక్తోవామారీచోనప్రతీయ్యతే॥

దశా॥ సక్రోధనిశ్వాసం॥ ప॥ వాతోవాతుమసౌభితతపనస్తప్తుంయదివ్యో

జనెదగ్ధంవాదహనస్సశాస్తీభువనాన్యద్యాపిలంకేవ్వరి॥

సాకంతాటకయాసుబాహుమఖిలానప్యన్యహత్వాభటాత్

రామోజీవితుముత్సహేతకిమముంగోస్తుంచకింకౌశికః॥

ఇత్యుత్థాతుమిచ్ఛతి || విద్యుజ్జిహ్వః నివార్య మహారాజత్వమ్యతాం |
క్షణమాత్రం దృశ్యతాం పురస్తాదపి ||

జనకః || స్వగతం || ప్రసీదతీవమేహృదయం

ప్రకాశం || కథం మారీచో నిర్ధూతో రఘుకుమారేణ ||

కౌశికః || అథకిం || సారణః || ఆస్త్యహంత ||

ప || ఇయంతంకాలమేతస్య పూర్ణో భుజపరాక్రమః |

ఏకదేశేమునాభిన్నో భానుమానివ రాహుణా ||

దశా || దంతైర్దంతాన్నిపీడ్య నాహం విమోక్ష్యోమిత్తత్రియవటుం ||

ప || సంత్యద్యాప్యిహ తరుద్రగిరయోమేపింశతిర్బాహవో

దిక్పాలస్తయఘస్తరేఘఘటితోత్సంగానిషంగాదశ |

చండాదండధరావలేపహృదియంశక్తిర్గయేనాప్సితా

తత్కింబ్రూహికుతోబిభేమిసమరేకోమేపురస్తాస్యతి ||

విద్యు || అంగుళిస్ఫోటమాత్ర సుకరవినిపాతేపి మనుజుపోతేకియాన

యం స్వామినస్సంరంభః ||

శతానందః || మహాప్రభావో రఘుకుమారకః ||

లక్ష్మణః || అతఏవఖలు || ప || ఆర్యాదుపునరేతస్మై భగవానేషకౌశికః

మయాసహౌవదివ్యాస్త్రమంత్రాగ్రామముపాదిశత్ ||

విద్యుజ్జిహ్వః || శ్రుతంకిం స్వామినాలక్ష్మణవచనం ||

దశాననః || కథమితోభేతవ్యమస్మాభిః ||

సారణః || ప్రథమతః ప్రభృతికౌశిక ఏష ద్రుహ్యత్యస్త్యభ్యం ||

కౌశికః || స్వగతం || జనకశ్చ తానందశ్చ మామిమావపివ త్సావన్యథా

సంభావయంతావివవర్తే ||

తత్కిం ప్రాగేవమాయావిభిః కౌణపైర్విప్రలబ్ధా భవత్వేవం ||

ప్రకాశం || రాజకజనకవశ్యశతానందమాంప్రతిమిపివ క్తుకామా

వివద్యశ్యేథేభవంతౌ తత్కిం కథయతం ||

జనకః || శతానందం సంజ్ఞాపయతి ||

శతానందః || ప || యః కశ్చ నత్రిభువనేయదిరాజసూను

రారోపయిష్యతి శరాసనమిందుమాళేః |

తస్మై ప్రదాస్యతి మదామిధిలాధిపోయం

కన్యామనస్యసులభేః గుణేనధన్యాం॥

కౌశికః॥ విహస్య! అస్మాన్వపితత్రభవతోరనాశ్వాసః! అథవా! ను
ర్నివారావలేపేషు మాయాబలసులభ! నానారూపేషు రజనీవరేషుకన్యక
స్త్రిస్థవతివిస్రంభః! తదానియ్యతామారోపణాయశరాసనంపురశాసనస్య॥

జనకః॥ భగవత్తతానందతత్ర భవలైవ సంభావ్య శాంభవంధ
నురానియ్యతామ్॥

శతానందః॥ తథేతినిష్క్రాంతః॥

దశాననః॥ ప! మద్భృజైర్భృతకైలాసైరపియద్భృతభారంధనుః!

తదారోపయితుంశంభాశ్చక్నోతికిమంబటుః॥

విద్యుజ్జిహ్వః॥ హంత॥ ౨॥ కిమిదప్రతిజ్ఞాతమనభిజ్ఞేన! నకశ్చిదన్యస్తి
భువనేషునగరాజధన్వనశ్చాపమారోపయితుం॥

దశాననః॥ ఆకాశేలత్యంబధ్వా॥

హవరాకిజానకి॥ ప! రాజ్ఞోమేసుహృదస్సు తేతితరసానత్వంగృహీతావయా

మర్త్యైక్వాప్యనురాగిణీతిభవతీ నాయంస్వపోయాచితః!

తాద్రూప్యంవహతాపివోధుమధునాశుల్కేశ్రుతేదమృతే

సప్రాప్యాసీయథావరైరపితథా॥

తతః కింబ్రవీమి॥ హంత॥ ౨॥ అనూధైవసంస్థాస్యసే॥

సార॥ మహారాజేనతావదిదానీమేనాంముష్టిత్వైవగంతన్యం సంవృ
త్తం! యదియమనుకంపనీయ్యాస్యాత్॥

ప్రవిశ్యశతానందః॥ రాజన్నిదమానీతమైందుశేఖరం ధనురిత్యవవిశతి॥

కౌశికః॥ వశ్యరావభద్రదృశ్యతామిదం॥

రామః॥ యదాజ్ఞాపయతిగురుజన ఇత్యుత్తాయశరాసనమువసగృతి॥

దశాననః॥ కథమభీతంవాసావిదముపసర్పతి॥

విద్యుజ్జిహ్వః॥ అపినామేదమయమారోపయేత్॥

సారణః॥ అపినామైనాంజానకీంచవరిణయేత్॥

తతః ప్రవిశతి ప్రతిహరిణాపురోనాతిదూరగతేన్ననీయమానాగక్ష
పటికావకుంతితాంగీ సీతాతదితరాఃకన్యకాశ్చ॥

సీతా॥ వంచాడు మహంవహువోఅలదోకోసిల మహాసీవదణింజో
అమ్మైహి॥ ఛా॥ వత్సాఃమహావ్రభావ ఆగతఃకౌశికమహర్షి ర్వందనీయ్యో
స్తాభిః॥ రామః॥ స్వగతం॥ కథమేతత్॥

ప॥ సించతిసుధారసంమేత్రవసారిహకోపిశారికాలాపః॥

స్వరణుతిచతదనుభూతం మాయామయజానకీవచనమ్॥

ఊర్తిలా॥ సుదలంఅవిజాణకువివలంతుమ్మైహి॥

ఛా॥ శ్రుతమార్యాజానక్యావచనంయుమ్మైభిః॥

రామః॥ దృష్ట్వాస్వగతం॥ కథమియంసాత్వాదేవజానకీ॥

ప॥ శ్రీఖండాద్రిసమీరణేశిరతాంచంద్రదేవ్యశోసాన్యతా

మారామేస్పృహణియ్యతాంపరభృతారావేనుఖశ్రావ్యతాం॥

అహారేకరణియ్యతాంరజనిషుక్షిప్తంపరంనేయతాం

యాముష్లాదనవేక్షితామమపురాస్తేవాధునాదృశ్యతే॥

తదియందృఢతరంభుజాభ్యాంబంధనీయ్య॥

విమృశ్య॥ ప॥ భగవాచాపాధిరోపాభ్యవ్రతిబంధేహృతేమయా॥

భుజాభ్యాంశక్యతేబంధంభూకన్యేయంనచాన్యథా॥

ఇతిత్వరితముపసర్పకధనుఃపశ్యతి॥

మాండవీ॥ అంవిజాణికోసిల మహాసిణాదువెరాఅంగ దారల
అణీదాసుణిఅది॥ ఛా॥ ఆర్యేజానకీకౌశికమహాపిణాద్యా రాజన్య దార
కౌఆసితాశూయేతే॥

సీతా॥ అహర్షి॥ అథకిం॥ మాండవీ॥ తాంవింకోకోవికంఠఅవిహిత
చోరోహూదింతిసుణిమ్మ॥

ఛా॥ తయోరేకకస్యాఅపికన్యకాయాహృదయచోరోభవతీతిశ్రుణుమః॥

సీతా॥ సాసూయం॥ హుకింఘణితుంహ్నిఅలంఛం॥

ఛా॥ హుకింఘణితుమ్హిమాగచ్ఛేత్॥ లీలాకమలేనతాడయతి॥

ఊర్తిలా॥ విహస్య॥ అనిసీదెఇమిణావావారేణమాండవీ కహిద
అంతణోడవరికికల నిలదిహూది॥ ఛా॥ అయిసీతే అమునావ్యాపారేణ
మాండవ్యాఃకథితం ఆత్మనడపరికిమిత్యానీయ్యతేభవత్యా॥

సీతా॥ అడఁగిమి శైలసంబంధంజలావిణిమారదోలవేమీ॥

భాయా॥ అయిఉక్తి శేలసంబద్ధప్రలాపినిమారతోవేమీ॥

శ్రుతకీర్తిః॥ అగ్రసీదేశీనతుమంధంవకువిదాపాలాసి॥ జంపంవతుమభణ॥

కాడఁగిదాఁగింకంజలఁగినివిణవకవికదంపసుదరఖంతిల తమార దంభూ
ణఘంమదిఅహంకమనుసంసత పరివాహగిరిణఈవిల దిజెడి తెలిసగిపాలాసి॥

కాడఁగిణవదుంధకళన ధారాసెలనమలనమువలెల ధవళంతిణ
తంతకచణమల సాశభజిలశీలావిలానపంతాజ్జ అగాజ్జహళాసి॥

కాడఁగినివింతరమణింజె ఉంజాణమంధుభావ పరిణదగురులరభళ
భారభగురవిడవ మాదుళుగఉదిదుంపవెసదరె పంచాలసిజింధమంధణా
లిమిరవాడిల పరిమడిదెమాహవీమడవె సరసకినళల నలనానిదవేసెద తలు
ళదాడసీరచదణందవజచాలిల ధణ కుభజులళ జీవిడజెంభుంకణ వేమక
తాకోమళ మిణాళహరజంఠివి పంసోపవింత సహీలణకరక మళణంకామెవ
ణలిసినళతాళ ఉతకదలిత సీలళమదవవణసెవిలవి అదివాహుజివిడవనాని॥

అంగిల॥ పంచానవశీబుంధాకాడఁగిలజెనహీలణం నవవకహేమీ॥

భా॥ అయిసీలేకస్తాత్ త్వమేవమత్రకుపితాభవసి॥ యుక్త్యేవతత్వంధనః
కాపునరేతాసాం కన్యకానాం స్వప్నే కమపికందప్పనుం దంపం నీత్రియకు
మారందృష్ట్యా ఘనకానివనక్రమశుష్యత్ప్రవాహం గిరినదివలనెదస్యేగం
గీభవతి॥ కస్త్యాఃపునఃనవబుద్ధకలశధారాసేక సమంత సమనానస్తిశభవన్తి
తప్తకాంచనమయ సాలభంజికా లీలావీలాన పాత్రాణి అగ్రానభవన్తి
కయాపునఃవివి క్తరమణియ్యో ఉద్యానమధ్యభాగే పరిణతగురుశంఖలభార
భంగురవిటప మాతులుంగదుష్ప్రవేశాంతరేప్రచ్ఛాయస్త్రిగ్ధమగ్ధహరికేశ
వాటికాపరిమండితే మాధవీమంటపే సరసకినలయళంకణాని విజయనళనల
తయా ఉశరచందన ద్రవజంచాలిత ప్రసకుంభయుగళ నిబిడనతి ప్రసవేందన
కళాకోమలశృణాళహరయస్త్వాపార్యోపవిష్ట గభిజనన లకమలద్రు విజ
నలిసినళతాళ స్ఫుంతకుదలిత శీతలమంద వడన సేసీతేలమూలవిదాపాలా
ని దివసాని॥

అన్యచ్చ || ప్రత్యూషప్రతిబుద్ధాకాపునఃవిజనేసఖీజనస్యఏవంకథయతి||

మాండవీ|| సుదకింతికహేహి || ౨ || కహికహేది||

ఛాయా|| శ్రుతకీర్తి కథయ|| ౩ || కథం కథయతి||

సీతా|| సుదకింతింపకహేది|| ఛా|| శ్రుతకీర్తిరేవంకథయతి||

శ్రుతకీర్తిః|| సంస్కృతమాశ్రిత్య||

ప|| నిద్రాజాతుయద్యచ్చయాదుదిమమస్వప్నేతదాద్యశ్యతే

రామోనామయువాపురస్సతుశచైరభ్యర్ణమాసీదతి|

దానస్తేహమితిబ్రవీతికుచయోస్సంవ్యాసమాకషణి

భూభంగేంజలిమాతనోతివదనంసవ్యాజమాజిఘ్రతి| ఇతి|

ఊర్తిలౌమాండవ్యా|| సీతాముఖమాలోకయతః||

సీతా|| ఆత్మగతం|| సలజ్జాతిశయం| పరింతాదోమహానంవోఉంతదో

ఎదాహి|| కాగళం|| ప్రకాశం|| ధైర్యమవలంబ్య| ఇఖుదాణితుహ్నేఉవాళభ

ణింజాట|| కిదుసాఎంపపరిహాససీతామేసీళవదీసహి|

జాఖుసుదకింతిచాళిఅంతిపదారెదుఆమాసీదా ఉంకరిదావిఆత్మకిసప

డురగీవంశవస అణసా ఇణీళురిసీతారిసీహూదింతి అణిస్తేసంపఅణుదా

ఇవఅణాఇమత అదీచింతఇ||

ఛాయా|| పరిజ్ఞాతోమమ సర్వోవృత్తాంత ఏతాభిః| కాగతిః| నఖల్వి

దానింయూయముపాలంభనీయ్యాః| కింతునైవపరిహాసశీలామేశీలవతీసఖీ||

యాఖలుశ్రుతకీర్తిచాలేతి ప్రతారయితు కామాసీతా ఉత్కంఠితేవకృశ

పాండురాంగీవల్లవశయనశాయినీ ఈదృశీతాదృశీభవతీతి అనిశమేవ అను

చి తానివచనానిమంత్రయంతీతివృత్తి||

మాండవీ|| పురోవలోక్య|| కహేదపాదాళవివరపడించదళిఅమఅ

మజ్జాసాగంభగతిణించరి భంచణసకదచదణబిదు ణిఅరళంభిదససళి ఛణ

సెహారంససరాసగింధంపఆణీదచింతఇ| తంసంపవరిసరెకోఎసోపెం

భితాణిబాళచదోవి అణఅణాణదసడాయిసదసణోకణఅమాళిసంణంధ

ముంధసిహాడ మడణో సర్పూసమల సముం మీళిద నీళుం వళ గంభ నళ
సామళ సరీరళంభీకంఠవింసతకమళదళకోమళవిపురళంతతణాలజులళో
కరికళభ కరదీహతరఃపీవర భుజదడోమడణభూదోఎదాఎ ఆసమభూమి
ఎళంభి అది॥

ఛాయా॥ కథమేతత్ పాతాళవివరప్రతిచ్ఛందలోహమయమంజూమా
గభఃగతం నిత్యాభ్యర్చనసంక్రాంత చందనబిందునికరలక్ష్మితం శశలాం
భనశేఖరస్యశరాసనమేతదత్రైవానీతంతివత్తి తస్యైవవరినరైకవీరుఃపశ్య
తాంబాలచంద్రభవనయనానందసందాయ సందర్శనః కనకమాలికాసన్న
ద్ధముద్ధశిఖండమండన స్సంఘాసమయ సమున్మీలిత నీలోత్పలగర్భపత్ర శ్యా
మలశరీరలక్ష్మీః కర్ణాంత విశ్రాంత కమలదళకోమలవిపుల చక్రంతసయన
యుగళః కరికలభకర దీఘతర పీవర భుజ దండఃమండనభూత ఎరస్యా
ఆశ్రమభూమ్యాః లక్ష్మ్యతే॥

సీతా॥ నిర్వర్ణ్య॥ ఆత్మ॥ కహేదంశఆకిదీసివిణఅదీసిదః సతంశిల
అణంస సేవాదీణీ తాభళిదమేమణోరహణ జప్తిదండీసిఅహీదవశ్రా
రహేమితేంభోంకవీరోవి అవళాజణశం భీకరణసవంతవి దుంకింశిఅజాణ
అవచసరహదపీసరాసారవిముచతోబాహెఇ చదోవిసా అగంభవాస
సుళ హకాళ ఊడకళకవవదేసెణగంజ్ఞీఅ సదావెఇ మళఅవవణోవిదం
భిణదిసావరిఅ అసకతకి దదదారుణం తణో మహపాణావహంకాదీస
చరఇ॥ ఛా॥ కథమేతస్య ఆకృతిః స్వప్నదశితస్యతస్యప్రియజనస్య సంవా
దిసి తస్మా శ్ఫలితంమేమనోరభేన యదేతముద్దిశ్య గృహీతమనోరథాం
మాంత్రైలోక్యవీరోపిలబలాజనలక్ష్మీకరణసంప్రాప్తామపి దుష్క్రితేమజ్ఞా
త్వా వంచశరహతకశ్యరాసారం విమంచన్బాధతే చంద్రోపిసాగరగర్భ
వాససులభం కాలకూటంకళంక వ్యవదేశేనగృహీత్వాసంతావయతి వల
యవవనోపి దక్షిణదిశావరిచయ సంక్రాంత కృతాంత దారుణత్వః మమ
ప్రాణావహారం కతుకంసంచరతి॥

ఇతి సర్వాభిస్సభీభిః సహచర్యంతివత్తి॥

శతానందః ॥ రాజకద్యశ్యతామసారఘ్నకమారః॥
 జనకః ॥ ప॥ ధృష్టంపశ్యతేపంచకరశతవ్యాకృష్టచక్రాక్షక
 క్రేంకుంబుచ్చకటోపరిస్ఫురదయఃపేటిఃవిష్టంధనుః॥
 కాశికః ॥ అదత్తేననులీలయఃభువిసముత్తభృతిచ॥లక్ష్మణః ॥ అలం
 బితేజ్యామారోపయతేచ॥ జనకః ॥ సహషాశ్చర్యం॥ కషణతిచ॥
 శతానందః ॥ కింవద్యోవ్యాభాంక్షీదిదం॥
 జనకః ॥ సాశ్చర్యం॥ ప॥ కల్పాంతధ్వనదప్రవిభ్రవకరోజ్జ్వంభతగుకు
 ణ్ధార్థకవ్యాకృష్టశ్రుతితరుధూజకటిశనుర్ధ్వానోక్తతేసాధ్వసే॥
 మూర్ఖాశ్చుచ్చుతి భూయసీనివతతి ద్రాజ్యందముత్తిష్ఠతి
 స్వస్థోవిష్టంబుతేదకీన్ద్రబమతిప్రాంబుస్త్రైలోకీజనః॥
 శతానందః ॥ అపచార్యం॥ జనకంవ్రతి॥
 ప॥ ఏషవీరభగవాన్ససుహృత్తైలక్ష్మణోవ్యయమసావపిరామః॥
 నైపునః ప్రభుమాగతపంతోరాక్షసా ఇతిసకింవిదితాస్తే॥
 జనకః ॥ అపచార్యం॥ విదితావత॥ శతానందః ॥ అపచార్యం॥ దిష్ట్యాకు
 మానాగవాదపి మనోరథాగవాదిపసముత్త్రాణాస్త్యం॥
 కాశికః ॥ జనకరాజశ్రూయతాం॥
 ప॥ దృగ్మంచత్సకృష్టశ్రుతితహరకోదండజనితే
 కరోరేరాత్మాతే క్రోధుపసభయాయువ్రభవతి॥
 జధూనుంక్షౌరైఃపసాతముఖముద్రాంకమలభూ
 గ్నగేశస్సవ్యాంగస్తగనవరసవ్యేతరభుజః॥
 జనకః ॥ సత్యమేవేదం॥ విద్యుజ్జహ్వః॥ దృఢసత్వోయంత్రత్రిమటుః॥
 తథాహి॥ ప॥ ప్రాగుద్భూతమహద్భుతాంతకపురీ యుద్ధానుబద్ధక్రథా
 వేదోద్బుదశభిర్నుఖైరపిసమంచండాట్టహాసంవ్యధాత్॥
 దిగ్దంట్రికపదేష్వరుంతుద సహారంభేగసంభావ్యతే
 తుల్యస్తేనకకుస్థపిత దశితశ్రీకంఠ చాపధ్వనిః॥
 సారణః ॥ కేవల్యైతేవిద్యుజ్జహ్వస॥ నన్విదంమేరుధన్వనోభగవత
 శ్చానభంజనంభూమి మహారాజస్యమనోగథమూలాచ్ఛేదః॥
 దశాననః ॥ విద్యుజ్జహ్వంవ్రతి॥ సామషకాం॥ ఏహస్య॥

ప || భక్తాన్వీకార్తుకమైందుశేఖర మసౌహృథావిదేహాత్మజౌ
దాతామైధిలవషకౌశికమని స్రస్యానుమంతైషచ |
ఆగత్యస్వయమాపుమన్యవపుషాలంకేశ్వరః కేశలం
యాతాసౌపురమాత్మనః కథమిదంజాతంకథంమన్యసే ||
విద్యు || స్వగతం || ప్రకుపితోయంరాజా తదేనమనువర్తిన్యే ||
ప్రకాశం || యదేతత్కాలోచితంతన్తయానవిజ్ఞాననిన్యోమభిజ్ఞా
యదేవాయ ||

దశాననః || తర్హి || శూయతాం ||

ప || హంతవ్యః ప్రథమమసౌమమావకారీ

మద్వ్యక్తః ప్రసభవధేన రాజసూనుః |

* హంతవ్యః స్సుహృదపి తత్ప్రమధ్యపశ్యా

ద్వైదేహాయదకురుతైష ప్రలంభం ||

సారణః || యద్యేవం || ప || కరతులితగదావిభిన్నవత్సస్సలభ

స్యపోతనవామియోవదంశం | అసిదళిత విదేహ

రాజకంఠస్రూతమస్య గద్యపిబామిదేహ్యనుజ్ఞాం ||

విద్యుజ్జిహ్వః || ఆత్మగతం || కౌశికోపదిష్టస్తకలాస్త్రమంశ్రా

మోరామాయమతిగంభీరమహాసర్వస్తదస్యపురస్సంప్రహారే మహాగాహో

పిసప్రభవతిస్థాతుం || కింపునరసౌసారణః ||

ప్రకాశం || ధిజ్ఞాఖంకిం ప్రలవసి || మహారాజ ప్రసీదకించదా
కణ్ణయితుం ||

దశాననః || విధేయోస్మి మంత్రజనస్య ||

విద్యు || ప || సహసావిహితంకర్తృవిశేష్యేతాపిజాతుచిత్ |

విమశక్తపూర్వకంతచ్చేద్విదధ్యాన్తంగళంబహు ||

తదిదానీం || ప || యథాఘాతవ్యతేరామాయథాసీతాచలస్సతే |

మాల్యవత్ప్రమఖైమంశ్రంకృత్వాకారివ్యతేతథా ||

దశాననః || యద్యేవంపునర్విమానమారుహ్య లంకాపునఃస్వ
రితం ప్రవిశామః || కిమనేనాద్యసీతాయా దశానకుతూహలేన || యైషా

* హస్తవ్యాసుహృదపిప్రమధ్యపశ్యాద్వైదేహీ ఇతిపాతాన్తరిం ||

జి

జా న కీ ప రి ణ య నా ట కే

బలాద్ధృహీతవ్యేతి నిర్ధారితం॥ ఇతిరాక్షసాభ్యాం సహనిష్క్రితః॥

జనకః ॥ సహవప్రవశ్రయం॥

ప ॥ మన్మనోరథ నిర్వృత్యై మహేంద్ర మవిధాయినే॥

గాధివంశాబ్ధి చంద్రాయకౌశికాయ నమోనమః॥

శతానందః ॥ భగవత్కుశికనందన॥

ప ॥ రామాయదియ్యతేసీతా లక్ష్మణాయ తథోర్మిళా॥

మాండవీశ్రుతకీర్తిశ్చకనిష్ఠాభ్యా మధైరయోః॥

కౌశికః॥చాథం॥౨॥ సీతా॥ స్వగతం ॥ కహామిణామణోరహవంశ
హేణఖండవరసుణోకోదండమదవేదడిసోరఎణవిలగంఖుఖడతురితిభంగజాద

అంచరితి॥౨॥వకాశం॥ ఉంమిలేపిద॥ఛా॥ కథమమునామనోరథవ

ల్లభేనఖండవరశోః కోదండంమదవేతండ కిశోరకేణేవేత్సుఖండంత్వరితంభ

గ్నంజాతం॥ ఆశ్చర్యమాశ్చర్యం॥ ఊర్తి శేకిమేతత్॥ఊర్తి శా॥ హంధి॥౨॥

ఇమిణారహు ఉమా రేణభంగంసభంగ సరాసణంసవళఅఘణవిముంకణిం

ఘాదభీనజెణణింఘాసేణ చళిదాహింఅణింణ బాహుబిధణ సేవెంతిఅ

గంతాహిణిమిళి అణ అణణీ శుంపళాహి అప్పైహి ఎసో ఎంవకోవింఖ

ణొకహువిఅదివాహిదోహూది॥

ఛాయా ॥ హంధిక్ ॥౨॥ అమునారఘకుమారేణ భగ్నస్యభగవశరా

సనస్యప్రళయఘనవిముక్తనిఘాతభీషణేన నిఘోషేణచలితాభి రన్యో

న్యబాహుబంధనసంవేష్టిత గాత్రాభిర్నిమిలితనయననీలోష్పలాభిరస్తా భిః

ఎషఎవకోపితుణః కథమప్యతివాహితోభవతి॥

మాండవీ॥తాకోసీఅమ హేసిణాపాదపదణికిరిఅతిదెడంగంభస్తా॥

ఛా ॥ తత్కౌశికమహాక్షేపాదపందనంకృత్వా అంతఃపురంగచ్ఛమః॥

శ్రుతకీర్తిణః॥ తహకరంస్తా॥ఛా॥తథాకుర్వః॥

జనకః॥ సానందస్నేహబహుమానం ॥ ఎహ్యోహివత్సరామభద్ర॥

ప ॥ దినకరకులదీపో దీప్తబాహువ్రతాప

శ్చతురిమపదమీష ద్యౌష్వనాపాంగి తాంగః॥

మదుపజనిత సంవిద్వారిధేః కణధార

స్తవమసిమమసుతాయాఃప్రాక్షనః పుణ్యరాశిః॥

రామః॥ ముఖమానమయక్ కౌశికస్యపార్శ్వేష్టవవిశతి॥

ప్రతిహరీ॥ ఏషకన్యాజనస్సంప్రాప్తః॥ సీతా॥ విలొక్య॥ సోఏం

వఎసోఖండ పరసుచాపఖండణో ఎంధ ఉపవినతి॥ మహాపాణిపాదాణంపసర
ఇనంధనే॥ ఛా॥ సఎవషఃఖండ పరశుచాపఖండణో తైవోపవిశతి॥ మ
మపాణిపాదాన ప్రసరతఃసాధ్వసేన॥

ఇతిమాండవీపార్శ్వేష్టిరోహితాగచ్ఛతి॥

రామః॥ స్వగతం॥ ప॥ కామంరుణద్ధివినయో గురుసన్నిధానే

కాంతావిలోకన కుతూహలినీం దృశంమే॥

తత్పదనూపుర రవశ్రవణోత్సవోయం

కణోకధినోతి యదనేననకిం కృతీస్యాం॥

ఊర్తిశా॥ స్వగతం॥ కహమింశుజలచాపభజణం సఎ దంసపంసె
తంత కంత సరగోరసు ఉమారసరీరో లంఖణా చింతఇ॥ ఎడపెఁఖిపీఎ
మహాహి అవిణభలవతంసమ అరంధ అంస కీశామి అంతణిగం హ్నిఅసి॥ క
హఎద॥ ఛా॥ కథంమృత్యుంజయచాపభంజనసైతస్యపార్శ్వేష్టో వైకాతక
స్వరగౌర సుకుమారశరీరోలక్షణ స్తిష్ఠతి॥ ఏతంపశ్యంత్యా మమహృదయే
నభగవతః మకర ధ్వజస్య క్రీడామృగత్వం గృహ్యతే॥ కథమేతత్॥

ఇతిజనకస్యసమీపంగచ్ఛతి॥

లక్ష్మణః॥ స్వగ॥ అస్యాఃఖలు॥ ప॥ విశాలాత్యైఃకటాక్షేణవికృష్టంరక్తి నేవమే॥

హృదయంకింకరిష్యామినపునర్వినివతే॥

ఇతిపరాఙ్ముఖ స్తిష్ఠతి॥

జనకః॥ ఎషభగవాన్కౌశికమహాషికాప్రణంతవ్యోవ త్సాభిః॥

కన్యాః॥ అంఅప్రహ్లాపణ మామోతాదపాదాణి॥

ఛా॥ ఆర్యవయంప్రణమామస్తాతపాదేభ్యః॥

కౌశికః॥ వత్సాః మనోరధేనయుజ్యధ్వం॥ కన్యాః॥ కించిదప్రవక్తవ్యః॥

కౌశికః॥ అద్యైవయజ్ఞమారస్సేన్ద్ర రాజకత్వమపి ప్రతిజ్ఞాంనిర్వర్తయ॥

జనకః || ప్రతిహరిక ఉద్యంతామధికారిణః ||

ప || ద్వారిద్వారినివేశయంతు కదళీ స్తంభాన్విసమాస్ఫుటై
ర్యాతస్వంతుసుధానులేప ధవళాభి త్తిరగారేష్వపి |
బద్ధాళీఘవితానప జ్జీఘహతిం బద్ధంతుపుష్పస్రజా
మాలేఖ్యానిలిఖంతునన్నిదధతేవత్సానివాహ్లాత్సవాః ||

ప్రతిహరి || తథేనిష్కాంతః ||

నేపథ్యే || ప || సాకేతాదాశ్రమాభ్యుదయం సంప్రాప్తః కోసలేశ్వరః |
యతస్తురంగమాతంగై రాకాంతేయమభూన్మహీ ||

జనకః || భగవత్కశికనందన దేవప్రతో బ్రవీతి || తదనేనపురోధ
సాశతానందేనరామలక్ష్మణాభ్యాంవత్సాభిశ్చ సహైవ చిరవయస్యోమ
హారాజదశరథస్సప్రశ్రయ మావాభ్యాంప్రత్యుద్గమనేనసంభావయితవ్యః ||
కాశికః || ఏవంభవతు | జనకః | దేవప్రతోసలేశ్వరస్యస్థావరోధ వ
ధూజనస్యసంభావనార్థమంతఃపురికాజనమప్యన్వగువస్థావయ ||

❖* ఇతినిష్కాంతం తాస్సర్షే. *❖

ఇతిజానకీవరిణయనాటకే- చతుర్థాంకః.

❖ అథపంచమాంకప్రారంభః. ❖

తతః | ప్రవిశతివిరాధః || విరాధః || ప || శ్రుత్వాజనస్థానజుషామృషీణాం
త్రాణాయరక్షోహననప్రతిజ్ఞాం | సంప్రాప్తకోప
స్సఖరస్సఖాయంమాంప్రాహిణోద్దాశరథేర్వధాయ ||
సగర్వస్తి తం || ప || రక్షసాంబలవాన్రాజాతతోపిప్రథమంఖరః |

తతోపిలవణస్తస్తాదప్యహంకోస్తైమేసమః ||

పరంతుకేకసీసూనురితిలంకారాజ్యేదశగ్రీవోభిమతోస్తాకం ||

విచింత్య || హంత || ౧ || ప || కింవత్స్యే రాజపుత్రస్యధైర్యంహిమగిరేరివ |

యస్యప్రతిజ్ఞాకురుతేరక్షోమాత్రమమర్షణమ్ ||

తదిదానింఖరవచనాదృతేపిమయా యమనుశాసనియ్యః ||

దృష్టశ్చమయా యమవలంబిత పరపుష్టరూపేణ | ఏషహిసీతయాన
ల్లవక్త్రమున్నత గిరితటగతంవివిక్తరమణియ్యం ప్రబుద్ధముకుళగురు భిర్వ
కుళతరుభిః ప్రచ్ఛాయశీతలంశిలాతలమధిగతతిలత్పుణశ్చ | పల్ల కుటీర ద్వార

దేవే పటిరతరువాటికా పరిసరేనివేళితనివంగశరాసనః కాండోమండలా
గ్రమవకృప్యకోశగర్భాన్నిర్భరమవలోకయతి తారావధం॥

అహూతీద్యగస్య గాంభీర్యం కీదృశమిదం ధీరోద్ధతమవస్థానంచ॥
సవైక్లబ్యం॥వ॥ జేతుంతుమః కిమయమద్భుతచాహుసత్వ

స్సామిత్రరేవమమదాశరథౌకథాకా॥

తజ్ఞానకీం రఘుశిశోర వలంబ్యరూపం

దేవేదవియ్యసి హరణవిహరేయధేష్టం॥

వ॥ అస్యావియోగా త్రేయస్యారామోహస్యతిజీవితం॥

సామిత్రరపిచభ్రాతుః ఖరస్యేష్టంచసిధ్యతి॥

తదేకాకి న్యాజనకకన్యకాయాః బహిర్నిష్క్రమణం ప్రతీక్షమా
ణానాతిదూరేస్త్రికోవిదారవనేస్తాస్యామి॥

నహ్యత్రజటాయర్దృశ్యతే॥ సూనమసా సంపాతిమగ్రజ మభివాద
యితుంప్రస్థితః ॥ పురోవరోక్య॥ కథమియంబంకాద్వీపాదాగతా శూర్ప
ణఖా॥ భవతువృచ్ఛామిమహారాజలంకేశ్వరస్య కుశలప్రవృత్తిం ॥

ఇతిపరిక్రామతి॥ తతఃప్రవిశతి శూపణఖా॥౨॥

అహంఖపచవడికిద కుడిరంసరహురాఅడంతంసకళంతజాణత్యమం
ణిమింతటహరెంతిఅంగజేణమహారాఅ శీకెను రేణఅణుంపెసిదన్న్దే॥దంతా
ఖుసా భంటుణోపంసవంటిణీ గిహీదణంఘాహరావాఎమఎకహడణటహ
రింసతి తంకేమి॥అహా చింతదుఎద॥

వ॥ కిదంపసుదరెతంసికదోంత దళసామతే॥

రామేదింతి పహవంతెకామేణహరిదమణి॥

తాదాణిజాణఈరావసదసిఅదూరదోరామిఎ ఆణిణింగఅగ స్త్రీ
అహేమ ఊడ్డసేళంపదేసే ఇమణాజహమణోరహవిహరింస॥

ఛాయా ॥ అహంఖలు పంచవటి కృతకుటిరస్య రఘురాజపుత్రస్య
కళత్రంజానకీం మన్నిమి త్తం అవహరేతి అగ్రజేన మహారాజ లంకేశ్వరే
ణాను ప్రేషితాస్తి॥

దృష్టాఖలుసాభర్తుః పార్శ్వవర్తినీగృహీతనత్యూహరూపయామయా॥
కథంపునరవహారివ్యత ఇతితర్కయామి॥

అథనా ॥ తిష్ఠత్వేతత్ ॥ కందవకసుందరేతస్మిన్నీలోత్పలదళశ్యామ
లే ॥ రామేదృష్టివధం ప్రాప్తేకామేనహృతంమనః ॥ తస్మాద్దిదానంజానకీ
రూపంసందశకాయిత్యా దూరతోరామ మేకాకినం నిగతంగృహీత్వా
హేమకూటంబై లవ్రజేశే అమునాయథామనోరథం విహరిష్యామి॥
ఇతివరిక్రామతి॥ విరాధః॥ అయిశూర్పణభేస్త్వగతం భవత్యాః॥

శూర్పణఖా ॥ కహవిరాహా ॥ అంఅఅవిణామకుసలీహాసి॥
ఛాయా ॥ కథంవిరాధః॥ ఆర్యఅపినామకుశలీభవసి॥
విరాధః॥ అపికుశలం మహారాజ లంకేశ్వరస్య॥

శూర్పణఖా ॥ కుసలహాసినది ॥ జదినింవిఆరోపంతింసది॥ ఛా॥ కుశ
లంభవిష్యతి యదినిర్విచారోవతికష్యతే॥

విరాధః॥ స్వగతం॥ కథినాస్యవిచారః॥ వ్రకా॥ అపిశ్రుతంమహాజేనర
జనీచరేషువధేప్రతిజ్ఞాతం దాశరథేః॥

శూర్పణఖా ॥ సుదతితిదోకాదంపతిమంచెహిమతిదతి॥ చారేణఅకంపజేణ
ఖరంసకేవి అనిండాది అంతేహిసదింశతి ॥ ఛాయా॥ శ్రుతంచ॥ ఇతః కతక
వ్యమమాత్రైమకంత్రితంచ ॥ చారేణఅకంపనేన ఖరస్యకిమవ్యవిజ్ఞాతం
అన్యైస్సందిష్టంచ॥

విరాధః॥ స్వగతం ॥ అతవవవంఖరేణసబహుమానమాహూయ వ్రస్థాపి
తోస్తివ్రకాశం ॥ కథంరాక్షస శిక్షాథకమేవ జనస్థానమాగతా వివతౌ
క్షత్రియకుమారౌ॥

శూపకణఖా ॥ సుతోదు అంబ ॥ మహారాఎణ సు అకిడిఅణంధసి
పాదసి ॥ ఛాయా ॥ శ్రుతోత్వాగ్యః॥ మహారాజేనస్వయంకృతమ నథక
సంపాదనం॥

విరాధః ॥ సాదరం॥ అవహితోస్తి ॥ శూపకణఖా॥ అంధిజణంబ ణా
మరాపసి ॥ ఛా ॥ అస్తిజనకోనామరాజపిః॥

విరాధః॥ జానామియః ఖలుమాహేశ్వరఇతి మహారాజస్యమైత్రీవదం॥

శూపకణఖా॥ తంసకంణి సీదరామాణురంతెంతిరామవెసకదుల
పరిణేడుగఁజుమహారాజీ॥ ఛాయా॥ తస్యకస్యకాంసీతాం రామానురక్తే
తిరామవేషం కృత్వాపరిణేతుంగలోమహారాజః॥

విరాధః॥ స్వగతం॥ మమేవతస్యా ప్యస్యాంమనః ప్రవృత్తంభవే
త్॥ ప్రకాశం॥ తతస్తతః॥

శూపకణఖా॥ తదోజనఎణసకర సరా సణారో వణితా ఎపరి
ణలంసపణీకిద॥ ఛాయా॥ తతోజనకేనశకరశరాసనారోపణంతస్యా
పరిణయేపణీకృతం॥

విరాధః॥ తత్తుదుష్కరంమహారాజస్య రాక్షసతయా

శూపకణఖా॥ అదోఎంవరా అవుంతేణసీదాపరిణీదా॥ ఛా॥ అత
ఎవరాజపుత్రేణ సీతాపరిణీతా॥ విరాధః॥ తతస్తతః॥ శూర్పణఖా॥ తదోదుం
ణివారామరిన రోసశంజాణురాల పరవసేణమహాభాదుణాశికా ఉరీపవి
సిఅమంశవతంపము హేహీఅమంచెహీసమతిఅకివిణించిదెఆసి॥ ఛా॥ తతో
దుర్నివారామషకరోష లజ్జానురాగవరవశేనమమభ్రాత్రా లంకాపురం
ప్రవిశ్యమాల్యవత్ప్రముఖైరమాత్రైస్సంమంత్తృకిమసినిశ్చితమాసీత్॥

విరాధః॥ తతస్తతః॥ శూర్పణఖా॥ తదోసకరసరాసభగణి వెదణే
ణరోసావిదోమాహేనురోభగవరామోరాహవవధంసపెసిదో॥ ఛా॥ త
తఃసంకరశరాసనభంగనివేదనేన రోషాపితోమాహేశ్వరో భాగవరా
మోరాఘవవధస్యప్రేషితః॥

విరాధః॥ సఖలునిఖిలక్షత్రియ వధప్రతిజ్ఞాకూపార పారదృశ్యా
పారశ్వధికః॥ తతస్తతః॥

శూపకణఖా॥ తదోసోవివీరేణదేణరాహవేణసామరితి మహురిపు
చావేణసహగహీదసంతీపుంణలోఅ గణిణిరోహేణభంగమదోకిదో॥

ఛా॥ తతస్సోపివీరేణతేనరాఘవేణసామషకం వృధురిపుచాపేనస
హగృహీతక్షత్రిః పుణ్యలోక గతినిరోధేనభగ్నమదఃకృతః॥

విరాధః | సవిషాదాద్భుతం || వ || కార్తవీర్యస్యదోర్వీర్యగ్రస్తపాలస్యతేజసః |

* హంతాపిచేజ్జితోహంతరామేణత్రిజగజ్జితమ్ ||

తతస్తతః || శూర్ప || తదోమహారావణవహిదేహి అంతరివింజుంజీహం
పముహేహి అంతరిమదరాకైకఈదసరహః || ఛా || తతోమహారాజేనప్ర
హితైరార్యవిద్యుజ్జిహ్వప్రముఖైరావిష్టామంధరాకైకేయాదశరథా ||

విరాధః | తతః || ౨ || శూర్ప || తదోమధరావరామంసవణైవాసభర
దంసరంజాహి అంతరిభంటాపుంపదించెణవరజులశ్రేణపంధిదంహంతి అణు
బిధిలమాణాకేకఈతహంతికోవాగారపవంతా ||

ఛా || తతోమంధరయా రామస్యవనేవాసంభరతస్యరాజ్యాధికారం
చభర్తాపూర్వదత్తేనవరయుగశేనప్రార్థితవ్యజ్జితనుబధ్యమానాకైకయాత
థేతికోపాగారంప్రవిష్టా ||

విరాధః || నిశ్చింతంకిమస్యత్ | తతస్తయాప్రార్థితస్తథారాజ్యావృద్ధోపిత
రుణీకాముకఃకుమారంవనంప్రాపితవాక్ ||

శూర్ప || తదోలంఖణోసీదాలవణివంధిదరామే అణుగదా | పంచాద
సరహేణ రంభసావెనవిముంకదేహేణ పుంతవివాసణిజాణి అపుంతసిణె
హేణపాణావిముంకా || ఛా || తతోలక్ష్మణస్సీతాచవనంప్రస్థితంరామమను
గతా | వశ్చద్దశరథేనరక్షసావేళవిముక్తదేహేనపుత్రవివాసం జ్ఞాత్వా పు
త్రస్నేహేనప్రాణావిముక్తాః ||

విరాధః || కథంమారితోదశరథోమహారాజేన || తతః || ౩ ||

శూర్ప || తదోకణింతంసలణు ఇదరింజితభరదేణవణి అదేణవంధిదో
రామోపాదుపదణిహీకరిత భరదేఅటంఝపావిదవతో ||

ఛా || తతః కనిష్ఠస్య అనుచితంరాజ్యమితి భరతేనవనమాగతేనప్రా
ణితోరామః పాదుకేప్రతినిధీకృత్యభరతమయోధ్యాంప్రాపితవాక్ ||

విరాధః || విదితోవృత్తాంతః కంపునరిహసథః | ననుమహారాజేనవ
నమానాయ్య రామస్యప్రభుశక్తిరవనీతా | తదథావేళకఃప్రసంగోమంత్రో
త్సాహయోరితి నిపుణముపక్రాంతం | త్వంపునఃకిమర్థమహగతాసి ||

* హంతాపిచేజ్జితాహంతరామేణేతిపాతాస్తరమ్.

శూర్పణఖా॥ జాణతః పరిదంబాంతశ్శంకెసురేణపేసిదప్తి॥

ఛా॥ జానకీ అపహతకవ్యేతిలంకేశ్వరేణప్రేషితాస్తి॥

విరాధః॥ స్వగతం॥ సేయం విరాధేనఖలుస్తీకరిష్యతే॥

ప్రకాశం॥ అశక్యమిదం భవత్యాః॥

శూర్ప॥ స్వగతం॥ మహాఖుజాణతః వేసేణరామో గంష్ఠీ అవిహారిం
సతివవసాదీ॥ హేమద్వంపభణింసం॥ ప్రకా॥ అదో ఏవశీకా ఉరపంధిదహి॥

ఛా॥ మమఖలుజానకీవేషేణరామంగృహీత్వావిహారిష్యామితివ్యవసాయః
భవత్వేవంభణిష్యామి అతఏవలంకాపురంప్రస్థితాస్తి॥

విరాధః॥ స్వగతం॥ సహషణం॥ మమఖలుప్రకృతకార్యేనివృత్తేమ
హకప్రవత్యూహః॥ ప్రకాశం॥ తథాక్రియతాం॥

శూర్ప॥ తుషణికిసరామం సమనితడిత అదోసి॥

ఛాయా॥ త్వంపునః కస్తాద్రామాశ్రమనికటం ఆగతోసి॥

విరాధః॥ రామోనిహంతవ్య ఇతిఖరేణనియక్తోస్తి॥

శూర్ప॥ స్వగతం॥ హదా మహావంశహేమారేణికిత అదతువి అపే
హి॥ ౨॥ ప్రకాశం॥ తుహవిదగిసంకిహేది॥ ఛా॥ హతామమవల్లభం
మారయితుంకిమాగతంత్యయా॥ అపసగ॥ ౨॥ తవాప్యేతన్నశక్యంభవతి॥

విరాధః॥ స్వగతం॥ కిమేతేనాయదహంజానకిం గృహీత్వాగంతుమి
చ్ఛామి॥ భవత్వేవంవత్స్యామి॥ ప్రకాశం॥ అతఏవయథాదృష్టం నివేదయి
తుంఖరస్యసమీపంగమిష్యామి॥

శూర్ప॥ స్వగతం॥ మహాఖుపంధుదకంశైలింతిఆమరిదణివంతీహేది॥
ప్రకాశం॥ తాగంచేహి॥ ౨॥ జహసమిహిదకాదు॥

ఛాయా॥ మమఖలుప్రస్తుతకార్యే దిష్ట్యాదురితనివృత్తిర్భవతి॥ తత్
గచ్ఛ॥ యథాసమిహితంకర్తుం॥ ఇత్యుభానిష్కృంతా॥

—* ఇతిమిశ్రవిష్కంభః *—

తతఃప్రవిశతియథానిర్దిష్టోరామస్తీతాచ॥ రామః॥ అయిప్రేయసిజానకి॥

రామః॥ ప॥ చంద్రాశ్చ శేఖరశరాశనమద్రిసారం

మీనధ్వజస్యమయిచాపవికషణంచ॥

శౌర్యస్తయంభుగుపతేశ్చసమావయంతీ

లభాసిసుందరిమయాలఘనోద్యమేన॥

సీతా॥ సస్తితవదనాతివృత్తి॥

రామః॥ ప॥ పరభృతనినాదేనప్రాపితౌదారవస్థ్యం

సుఖయశిమపికణౌకసుందరివ్యాహృతేన

ననువహతిముఖం తేవుండరీకస్యలక్ష్మీం

సపునరిదముదంచచ్చంచరీకారవస్థ్య॥

సీతా॥ సప్రణయం॥ అంతఃకంఠహానితమపికిదంబుదుంకర

భంగచావంస భంగవదురవలై పంసతి భంగసుమరితి సుమరితివింహ్నఅంధి

మిలహితిహి॥ ఖణమంత తాపసీద॥ ఛా॥ ఆర్యపుత్రాహంఖలు ఇదానీం

త్వయాకృతమన్యదుష్కరంభంగచావస్య భాగవదురవలేపస్యచ భంగం

స్మృత్వా॥ ౨॥ విస్తయస్తిమితహృదయాస్తి॥ తుణమాత్రంతస్మాత్ప్రసీద॥

రామః॥ కథమితవ॥ ప్రసాదమభ్యర్థయతేభవతి॥ నకించిదస్తిమెకో
వకారణంకింతు॥ శ్రుణుతావత్॥

ప॥ హస్తప్రాప్తమపాన్యయద్గురుగిరారాజ్యంవనేప్రస్థితం

మామేవస్మరతాచయద్విమనసాతాతేనయాతందివి॥

భీమశ్వావదరాక్షసైకభవనేయశ్చాస్యతేకాననే

శోకంతంభిలంప్రమాప్తికసుముఖిత్వత్సహచగ్యంమమ॥

సీతా॥ ణాహతుహసంతిహానిమంత అరంణేవిమహాణల రాదోవి

సుహసపాదెభి॥ ఛాయా॥ నాథతవనన్నిధానమాత్రం అరణ్యేపిమమనగ

రాదపిసుఖంసంపాదయతి॥

రామః॥ ఎవమేవైతత్॥ దృశ్యతామిదం॥

ప॥ సంగీతంక్వమ్మగీదృశాం మధులిహమగ్రేకలంకూజతా

మారణ్యద్విపకర్ణతాళనినదైరాతోద్యముత్సార్యతే॥

నాతిక్రామతిహంసతూలశయనం కింపల్లవైరాస్తరో

వృత్త్యావస్యఫలైర్విపాకమధురైః పారీచవిస్తార్యతే॥

సీతా॥ అంతఃకంఠవిచింతమిలపంఖగణజుంత ఎదలరంణ ఎంవరో

అభిమేహి అలంస || ఛా || ఆర్యపుత్ర విచిత్రమృగ వక్షిగణయ క్తమేతదర
జ్యోమేవ రోచ తేమే హృదయస్య ||

రామః || యుక్తమాహభవతీ ||

ప || నీవస్కంధేనివసతిలసద్భవాః ఛారో మయూరో

దీఘాపాంగశ్చ రతిచస్య గంశాద్వలేయంకురంగః ||

కుంభేనోచ్చైస్సృశతివిటపే నల్లకీంకుంజరోసా

కస్త్యై నాయంకమలనయనే రోచతేరగ్యభాగః ||

అపిచ || పథతైటహా భరేశిభితవనకిం ధమ్నిల్లఛారశ్రియం

సారంగోభజతేనకింతవద్యతో స్సాభాగ్యమాలోకనే |

మత్తేభశ్శశిరః వదేవహతితేవక్షోజలక్ష్మీంనకిం

తస్య న్యేతరుణిత్వయావిష్కంబతేసామ్యంవనశ్రీరియం ||

సీతా || సానురాగం || ఆత్మ || అంతఃకంఠోమవంశేదుపపుంతో | తావిదంసహేత

తిఅంతదో అంఖిపామి || ఛా || ఆర్యపుత్రోమాంవణితుంప్రవృత్తః || తస్మా

దేతస్యహృదయం అన్యతలక్షిపామి ||

ప్రకాశం || అంతఃకంఠకేడగంధేపంచంగమిణాశణి అరణింపుష్కరో

మళదాధామండళకరాళవింధింణముహః పుంజిమాచ దజోన్మానవంజనరీరా

మిత్రభేదీ || కేడగంధేఅచదోదఅంఖిణంఖిహిదదుంధసాఅరతరంగవడలవగం

వరసంఖ్యంజని అభేణప్రజభవళళోదీహవాశాతరళతరతార ఆంఖ

ణామిత్ర పరింభమిది || ఛాయా || ఆర్యపుత్ర కేపునరేతే ప్రత్యగ్రమృణాశనిక

రసమలకోమల దంష్ట్రాముకుళకరాళవిస్తీర్ణముఖాః పూణిమాచం

ద్రజ్యోత్సాన్నసన్దశరీరామృగాఃభేలంతి ||

కేపునరేతే చంద్రోదయ తుణతుభితదుగ్ధ సాగరతరంగ పటలవర

స్ఫురసంఘట్టన సంజనిత ఫేనపుంజభవళలోల దీఘవాలా స్తరళతరతారకే

తుణామృగాఃపరిభ్రమంతి ||

రామః || అయిజనకకులనందినివేతేసింహ్వా శాబాఃక్రీడంతి || ఎతాశ్చత

ద్దశానచకితాశ్చమగ్నశ్చరంతి ||

పశ్యేదానిం || ప || క్రిడతే సరిపోతిభితచమరిజగంబరినిగ్ద

వ్యాఘ్రాకృష్టలాలామముద్భటరురుక్రోడాహవప్రక్రమం |

మధ్వాక్షేపదశావధూతసరఘాదప్తాననవ్యాకుల

క్రోశత్క్రీశకులంఫలంనయనయోరేతద్విధత్రైవనం॥

సీతా॥ దృష్ట్వా॥ సంఛతిమిసందుమవిడవెసుశబమాణాఇదోణమెంతమహిమా
ఇమహంతఖోదపడళా ఇణ ఉణసుశహి ఇసరహాభాహిదేహివాణరేప్తి॥

భా॥ సత్యంతిమిశద్రుమవిటపేషులంబమానాని ద్రోణమాత్రమధూ
నిమహాక్షోద్రవటలానినపునస్సులభానిసరఘాబాధితైర్వానరైః॥

రామః॥ అథకిం॥ సీతా॥ ఈరిసోఅంధవరంసజణంసవతరో॥ జహ
అంజేణిణింఖంతవంధు అంజోఅణుహేలాది॥ జిజ్ఞాసుణామహుమంఖిఆగణే
ణసభరిదమహుణిఉణోమాణుసోగంష్టా అ అంసాసేది॥ భాయా॥ ఈదృ
శోర్థవరస్యజనస్య ప్రకారః॥ యథా అన్యేననిక్షిప్తవస్తస్త్వన్యోనుభవతి॥
యదమునామధుమక్షికాగణేన సంభృతం మధునిపుణోమాను యోగ్య
హీత్వాస్వాదయతి॥

రామః॥ స్వగతం॥ అథకవరోయంసభవతీతి మయిసంభావనేయ
మస్యాః॥ ప్రకాశం॥ అన్యేననిక్షిప్తమన్యోనుభవతిభాగ్యవశాత్॥

పశ్య॥ ప॥ అపహసిత సుధారసంతృప్తీయ్య

మధునిదధాతి మనోభవో ధరోష్ఠే॥

కథమపిమిధిలాధిరాజకన్యేపిబతినకింజనవీపతద్గృహీత్వా॥

సీతా॥ స్వగతం॥ అసింకామదిఅం అడంతంసస్సజంపిద॥

భాయా॥ అసిక్రామత్యార్యపుత్రస్యసంజన్మితం॥

ఇతిసలజ్జమవాఙ్మఖీతివృత్తి॥ రామః॥ స్వగతం॥ ఇదానీమనేనమేవచ
నేనరమణియ్యమేషాలజ్జతే॥

యతః॥ ప॥ ఉత్పలకగండమండలముద్భిన్నప్రణయపిశుననయనాంతం॥

నమయతిసవరమియంనిజమానసకమలంమనోపిమమ్॥

తదస్యద్దశకాయామి॥ ప్రకాశం॥ పశ్యజానకి॥

ప॥ త్వద్గండూషమధూవసేకవికలోప్యేషస్సవ్యయంకేసరో

భవ్యాన్యేవమభివ్యసక్తికుసుమాన్యగ్వాణిధర్తుంతప॥

యేషాండిక్షువిదిక్షుచప్రపహతాగంధేనపుష్పంధయా

శ్చేన్రీణిభూయవిడంబయంతి దయితేవేణీలతాంతావకీం॥

సీతా ॥ స్వగతం ॥ జహజహసివిణ ఎనుశకంపదసాను అంతటం
తోచాడువలెనాది హివావారేహిమ అణువంటమాణోఅసీ ॥ తహతహ
దాణివంచంఖ అణువంటదింతి అంచరిఅ॥౨॥

ప్రకాశం ॥ అంతటంతకొంపెంఖసిగిహ్మ దిఅహంవసాణవిఅభమాణ
ణవబుదసానుశకోమశంఖవిహిణింతరోశసిదేహి గుంధేహి అశిదోఎసో
అదసీరుంఖోఇమపదేస అశికరేది॥

ఛాయా ॥ యథాయథాస్వప్నేషు సంకల్పదశాసు ఆర్యపుత్రశ్చ
టువచనాదిభిర్వాక్యపారైర్వామనువర్తమాన ఆసీత్ ॥ తథాతథేదానీంప్ర
వృత్తమనువతంత ఇత్యాశ్చర్యమాశ్చర్యం ॥ ఆర్యపుత్రకింసవశ్యసిగ్రిహ్మ
దివసావసానవిజృంభమాణ నవాంబుదశ్యామల కోమలచ్ఛవిభిర్నిరంతరో
ల్లసితైర్గుచ్ఛైరలంకృతఎవఅతసీవృత్తఇమంప్రదేశమలంకరోఽః॥

రామః ॥ స్వగతం ॥ నిపుణమేతస్యావయముక్తి ప్రత్యుక్తికయావిడం
వితాస్త్యః॥

ప్రకాశం ॥ అయవనదశేనకుతూహలినిజాసకి॥

వ ॥ నీలశ్వేతపిశంగగ క్తహరితశ్చాయాభ్యుతోధాతవో

దృశ్యంతామహనర్వతోగిరినదీముద్బుధముద్ధాంబుజాం॥

యస్యాంహంసకులస్యకేలి కలహదుద్భ్రాన్తఃకూజితై

శ్చండిత్వస్తజిమేఖలాకలకలోనన్వీషదన్వీర్యైః॥

సీతా ॥ స్వగతం ॥ సవైలత్యం ॥ జపుడమహంవంధిదేణ అంతటం
ణఉణో ఉణోజాజిదవిమహ అణుంప ఆణిపడిసింధితి కువిదాఎ మఎ సం
భూభగ అహింఖివిఅతి దె ఉంగదుసంహ ముహారమేహళ వడంత ఆసీ॥
తసుమరావేదిమ అంతటంతో హేదామంపభణింస॥

ప్రకాశం ॥ జాహతుహభు అదడఅంసిదామఎదంసీతరంణెణిం
భఅకికి అంభుఅపెంఖిదుణసంకీఅది॥ జెణరంఖసాణ సఆసాదోజణంధాణ
ణివాసిణఇసిణఅభఅదింణ॥

శా

న కీ వ రి ణ య నా ట కే

భాయా ॥ యత్ప్రథమంవనం ప్రస్థితైర్యపుత్రేణపునః పునర్యాచితమపిమమానుప్రయాణం ప్రతిషిద్ధమితి కుపితయామయాసప్రభాభంగమధిషీవ్య అంతఃపురంగంతుం సంరంభముఖరమేఖలం ప్రవృత్తమాసీత్ ॥

తత్ స్థారయతిమామార్యపుత్రః భవ త్వేవంభణిష్యామి ॥ నాథతవభుజదండమాశ్రితయామయై తస్మిన్నరణ్యేనిభయంకింకిమద్భుతంప్రేషీతుంనశక్యతే ॥ యేనరాక్షసానాం సకాశా జనస్థాన నివాసినా మృషీణామభయందత్తం ॥

రామః ॥ శ్రుత్వా ॥ దూరేదత్తదృష్టిః ॥

ప ॥ వ్యాఘ్రాజినధరశ్శూల వ్యతిషిక్తేభమస్తకః ॥

కోవిదారాటవీగర్భం కోయంవిశతిరాక్షసః ॥

నేదంలక్ష్మణోజానాతి ॥

తతఃప్రవిశతిలక్ష్మణః ॥ ౧ ॥ కోయంకోవిదారవనం ప్రవిశతిరాక్షసః ॥

భవతుతమేననిగ్రహీష్యామి త్వా యథగ్రహణంనాటయతి ॥

సీతా ॥ అన్యతోదృష్ట్వా ॥ అంఅ ఉంతణఖుఎసాకోవిదారాడవీ ॥

కీదుకంణి ఆరవణి ॥ ణఖుఎసోరంఖసోపెంఖ ॥ ౨ ॥

దాధాకరాళముహీతుబీభళగురుణో ధణభారాదోవిసముంఠదండం మంగణాహితిజతరందుంవహడంవహదీదుందసరూపాకా విరంఖసీవవిసది ॥

భా ॥ ఆర్యపుత్రసఖిత్వేషాకోవిదారాటవీ కింతుకర్ణికారవనం నైష రాక్షసఃపశ్యపశ్య దంష్ట్రాకరాళముఖీతుంబీభలగురో నైసభారాదపిసమున్నత మున్నగ్ననాభి కంజతరందుర్వహ ముద్వహంతీదుర్దశరూపాకాపి రాక్షసీ ప్రవిశతి ॥

రామః ॥ క్వపశ్యసి ॥ అత్రకిలమయోక్తం ॥

సీతా ॥ విలోక్య ॥ ఇతుమఎంవపవింససి ॥ ణఖురంఖసోభా ॥ ననుత్వ మేవప్రవిశసిసఖిలు రాక్షసః ॥

రామః ॥ స్వగతం ॥ కథంమాంరాక్షసంనిధిశంతీయ ముపహసతి ॥

దృష్ట్వాప్రకాశం ॥ ఆశ్చర్యమాశ్చర్యం ॥ పునదశశనేరాక్షసోమద్రూపస్సంవృత్తః ॥

సీతా॥ దృష్ట్వా॥ సవిస్తయం॥ ఎసావికంఠితరవణివవంతారం॥ సీమహాఆకిది
ధారేది॥ పెంఖిలదులంలడంతే॥

ఛాయా॥ ఎమాపికణికాకావనం ప్రవిష్టా రాక్షసీమమాకృతిం ధా
రయతి॥ వశ్యతామార్యపుత్రే॥

రామః॥ దృష్ట్వా॥ సాశ్చర్యం॥ కిమేతయోరేవంరూపగ్రహణేప్ర
ప్రయోజనం॥

సీతా॥ ఓదరిఅగిరిసిహారాదోపేంఖహ॥ ఛాయా॥ అవతార్యగి
రిశిఖరాత్పశ్యావః॥

రామః॥ మామైవం॥ యదిహస్థితస్యజనస్య వస్తుజాతం యోజన
మాత్రేపిచాత్సుషంభవతి॥

లక్ష్మణః॥ పునర్దృష్ట్వా॥ సవిస్తయం॥ హంత॥ ౧॥ నిగ్రహీ
తుకామస్యసాయుధస్యాపిమమేహసమాగమోవిఫలస్సంవృత్తః॥ యదయం
రాక్షసః క్వచిన్నిలీనః॥ కించయదార్యఎవప్రతిశ్రుతరాక్షసవధో॥ స్యాపి
వధాయవ్యాప్యతత్ప్రతిప్రతిభాతి॥

తథాపి॥ శ్లో॥ కరేధనురదక్షిణే కలితహేమపట్టంవహణ

వరేకనకపుంఖ సంఘటిత కంకవత్రంశరం॥

ప్రసర్పతీసమర్పయన్నయమితస్తతోలోచనే

నిలీనవపుషంక్వచిన్నిశిచరం విచిన్వన్నివ॥

సవిమశః॥ క్వపునరార్యాజానకీ॥ నన్వేతాఛ్యామధిరూఢాగిరే
రూర్ధ్వభూమిరార్యాభ్యాం॥ ఎకఎవకథమార్యోవత్తిర్ణః॥

ఊర్ధ్వకమవలోక్య సవిస్తయం॥

శ్లో॥ అధివసతిగిరేరధిత్యకాయాం వకుళతలంసవవారిదోవమశ్రీః॥

కథమిదమచిరద్యుతిప్రభాంగ్యాక్షీతిసుతయా సమమార్యయాయమార్యః॥

తదనేనమాయా వినానిశాచరేణగృహీతా ర్యరూపేణభవితవ్యం॥

లతావలయ నిరంతరేణ వసవథాంతరేణతిరోహితో నుసరణవ

శ్యామీతి పరిక్రామతి॥

తతఃప్రవిశతి రామవేషధరోవిరాధః॥

విరాధః ॥ దృష్ట్వా ॥ కథమాసన్నాంకణికారవ నాచ్చంపకవా
టికామాగచ్ఛతిజానకీ ॥ ఉపస్మత్యవశ్యతే ॥

తతఃప్రవిశతి సీతారూపధారిణీశూర్పణఖా ॥౨॥ అహంధంధంవవ
జేవవ అకుసుమాజ ఓచిణింస ॥ గహుడమారోవి ఎంధఅమింసది ॥

ఛా ॥ అహమత్రైవవనేచంపక కుసుమాస్యవచయిష్యామి ॥
రఘుకుమారోవ్యత్రాగమిష్యతి ॥ ఇతికుసుమావచయం నాటయతి ॥

విరాధః ॥ దృష్ట్వా స్వగతం ॥ ఎషానిరశితయరూపలావణ్యాజా
నకీ ॥ సాశ్చగ్యం ॥ అపూర్వాశివ్యయం వేధసోవిరచనా ॥

అథవా ॥ శ్లో ॥ ఉగ్రస్వరదబృందమైందవమిదం బింబంత్యధోనిమితం

వ్యోమ్నః పల్వలచిత్రితస్యనిహితౌశైలాపుపర్యన్నతౌ ॥

కించాధఃపులిహో చ్చయస్యకదళీ కాండావవాగ్రోపితౌ

తన్నేయచతురస్యపుష్ప ధనుషస్సర్గోయమన్యాదృశః ॥

తజ్జేనాంగ్యహీత్వాకథమపి గమిష్యామి ॥ యావదిహనోపసవతతి
రామోలక్ష్మణోవా ॥

శూపణఖా ॥ దృష్ట్వా ॥ కహంసోమహాహిఅలహోరోఞ్చదోఅహి
ముహూఎంశఅహివంటి ॥

జ్యోసో ॥ శ్లో ॥ సుభఅజువసహంససింధిజాదో

విహికరణోనశగో అరోవిపాట ॥ అహవసఅశ్లోఅశో

అణాణిగహి అతణవావిఅపుంవపుంఞరాసి ॥

తాడవాఎణఎణగంఠ్ఠిఅగమింస ॥ ఛాయా ॥ కథమేదోమమహ్య
దనుచోరఇతోభి ముఖఎవవతకతే ॥ యఎషః ॥

శ్లో ॥ సుభగయవసహస్ర సృష్టిజాతోవిధికరకౌశలగోచరోవిపాకః ॥

అథవాసకలలోక లోచనానాం గృహీతతనురివపూర్వపుష్కరాశిః ॥

తస్మాదుపాయేన వసమేనం గృహీత్వాగమిష్యామి ॥

ఇతివశ్యంతీపుష్పాగ్న్యపచినోతి ॥

విరాధః ॥ ఉపస్మత్య ॥ అయిజనకనందిని ॥

శ్లో ॥ యదిభవతితేభిలాషశ్చంపకకుసుమేషు చంపకనిభాంగి ॥

ఎనియోజనపురతస్తేవిహరిదాస శ్రమేణాలం ॥

శూన్యఖా॥ సహస్రం॥ స్వగతం॥ ఎసోఽజాణివింశమంజరి॥ హంధి॥ ౧॥

శ్లో॥ కవళిఅమితాశకదశకళహస గభీరమసళ సిణింధో॥

సవణాభిమహ సుహాసిచిత్త ఎదంసకతసురో॥

పెూదుఎద॥ ఇమనింసకటహరిదు॥ ఎంపభణింస॥ వ్రకాశం॥ అంజుంతు

ఇదోవి ఎంధవిదూరే వదేసేవసవచాపం వదావకదళవిడబణాభిని అసి

దాఇచపలకుసుమాజ్జ॥ తాఎంధగదు అటచింపూ॥

ధాయా॥ ఎహఃమాంజానకీమేవమగ్యతే॥ హంత హంత॥ కవళితవ్య
ణాశకందశకలహంసగభీరమాంసలస్త్రిగః॥ శ్రవణయోగ్యమనుదాభిస్సించత్యే
తస్యకంఠస్వరః॥ భవత్యేవతే॥ ఇమంనిశ్చంకమవహర్తుమేవం భణిష్యామి॥ ఆర్య
పుత్రఇతోవ్యత్రవిదూరేవదేశేవ్రసవచాపవ్రతావకందళవిడంబసానివిక
సితానిచంపకకుసుమాని తదత్రగత్వాపచినువః॥ ఇదూరేవ్రజశి॥

విరాధః॥ స్వగతం॥ శ్లో॥ సహజవ్రణయార్ద్రమార్యపుత్రేశ్యవృత

స్యందివచో నిశమ్యతన్వాన్యః॥ కుసుమాస్త్రీకీరాత

వాగురాయాం నిపతత్యేణ కిశోరవస్తనోమే॥

భవతువ్రదేశాంతరగమన మేతస్యానిశ్చంకమవహంరాయ భవ్యత॥

వ్రకాశం॥ యథారోచతే కల్యాణైశ్చ ఇత్యనువ్రజతి॥

ఉత్పణః॥ కథమత్రచంపకవనాభ్యంతరే ఆర్యాజానకీవ్యాహరణ॥

భవతువశ్యామీతకతచిశ్పదానిగత్వా॥ కథమేతత్॥

శ్లో॥ నళిసిదళసంపుటంపహంతీననుహర్తుంకుసుమాని చంపకానాం॥

వనమారుతకంపితాంశుకాంతావ్రజతీతోవసుధాసుతేయమార్య॥

తన్నూనమనయాపికయాచిద్రాక్షస్యాభవితవ్యం॥ ఇతివశ్యైన్ధీతః॥

సీతా॥ అంజుంతుపెంఖి॥ ౨॥ ఎసామహదేవరో అనణిబంధసినగోగిహీ

దకోదడోకరంగకపిదమడలఁ గోఇ మరంఖిసతుమతిజాణిఅ అణుసరితి॥

ధా॥ ఆర్యపుత్రవశ్యేషమమదేవరశ్చఅంసనిబద్ధనిపంగోగృహీతకో

దండః॥ కరాగ్రకంపితమండలాగ్రఇమం రాక్షసంశ్చమృక్షజాత్వానసగః॥

రామః॥ భద్రదేనిగూఢవీషాయమనుసరితి॥ అతోనూనంరాక్షసఇహనాన్॥

విరాధః॥ స్వగతం॥ ఇయంకిలమమపురతశ్చరంతీజానకీ॥

శ్లో॥ చరణకమలచంచన్నుపురారావమిన్ద్రై

ర్ఘునజఘనగతాయామేఖలాయానినాదైః॥

కిమపికిమపిచి త్రైకుర్వతీమామిదానీం

వరవశయతిగాఢంపత్నీలాక్షీకిమన్యత్॥

ప్రకాశం॥ అయిసుందరికియద్దూరమాక్రమ్యతేవనాంతః॥

శూర్ప॥ స్వగతం॥ జంధవిజణెసంకమపతుమగంఠిఅసముంపడిదు॥

ప్రకాశం॥ అంఅడంతపురదోఎంవసౌపదెసో॥ తాఖణమంతమరిసి
అదు॥ ఛా॥ యత్రవిజనేశక్యంమయాత్వాం గృహీత్వాసముత్పతితుం॥ ఆర్య
పుత్రపురతవసన ప్రదేశః తస్మాత్తణమాత్రంవృష్యతాం॥

రామః॥ కథంరాక్షసీ రాక్షసందూరతోనయంతీవదృశ్యతే॥

సీతా॥ లంఖణోవితదోతదోఎంవగంభజి॥ ఛా॥ లక్ష్మణోపితతస్తవపగచ్ఛతి॥

విరాధః॥ స్వగతం॥ ఇయంఖలు॥ ప॥ ఆలవతిపికవధూరివవశ్యతిహరిణీవచరతి

హంసీవ॥ స్ఫురతితటిల్లతికేవస్వందతితుహినాంశులేఖేవ॥

తత్కథమేనాంగృహీష్యామి॥ సంప్రాప్తాఖలుదూరమేవరామావసథాత్॥

ప్రకాశం॥ శ్లో॥ అపచినుకుసుమానిచంపకానామిహవికచాని

మయాసహనతాంగి॥ ప్రజసికియదిదంప

నేయతోయంభవతినిశాచరసంచరప్రదేశః॥

లక్ష్మణః॥ కథమేనాంసీతేతిజానకీరాక్షసోయమార్యవేషేణగృహీతుమిచ్ఛతి

శూర్ప॥ స్వగతం॥ కాడణఅహణణిసాలరీఎంవహేలామి॥

ప్రకాశం॥ జతుహేహిణిసాలరాణవహేలావడిండాదో॥ తాతుహ
పురదోఽంధిమేభీతః॥ ఛా॥ కాపునరహంసనునిశాచరీభవామి యద్యుష్మా
భిర్నిశాచరాణాంవధః ప్రతిజ్ఞాతఃతస్మాత్తవపురతోనాస్తీమేభీతిః॥

లక్ష్మణః॥ స్వగతం॥ కథమియంనిశాచరీ ఆర్యా జానకీవ ఆర్యమను
గంతుంసుసంగతమాలవతికిమస్యావీవంరూపగ్రహణేప్రయోజనం॥

అథవా॥ అభిరూపమార్యమనురక్తావిప్రలభ్యవిహరిష్యతి॥

విరాధః॥ స్వగతం॥ నఖల్వేవంమయాప్రతిజ్ఞాతం॥ కింతుఅయిముగ్ధే॥

శ్లో॥ తస్యప్రాణానివాదాయత్వాంరాఘవశిశోరహం,
 గమిష్యామిప్రతిజ్ఞాతంనిధనంయేనరక్షసాం॥
 ప్రకాశం॥శ్లో॥వదకాన్యూనతాతత్రవసుధాగర్భసంభవే!
 నహన్యాంకింఖరంపైన్వైస్సమంతమృషికంఊకం॥
 లక్ష్మణః॥సస్థితం॥కథంఽర్యథివాలపతిరాక్షసః॥
 శూర్ప॥స్వగతం॥సావేగం॥ఎసోమహాభాదరతహకరింసదింతివేదమహిల
 తి॥ప్రకాశం॥రావణాదోవిలహితబళవతోఽసుఖరో॥
 కహంతంస వడించాదోతుఎణింససతివహూ॥
 ఛా॥ఏవమమప్రాతరంతథాకరిష్యతీతివేపతేమెహృదయం॥రావణా
 దవ్యధికంబలవాన్ఘలుసఖరః॥కథంతస్యప్రతిజ్ఞాతస్తవ్వియానిస్సంశయంవధః॥
 లక్ష్మణః॥పరమార్థబుధ్యా ఆర్యశ్యహృదయం పృచ్ఛతి॥సత్యమియం
 రాక్షసేవ॥
 సీతా॥ఏదేవరంపరఽతశవతావిలదింసది॥
 ఛాయా॥ఏతౌపరస్పరమాలపంతావివద్యశ్చేతే॥
 రామః॥అథకిం॥విరా॥స్వగతం॥యన్తయాయంరాఘవఃపృష్టవ్యః
 తదేవమామియంపృచ్ఛతి॥భవత్వేవంబ్రవీమి॥
 ప్రకాశం॥కింనజానాసిజామదగ్న్యవిజయినోవిక్రమం॥
 లక్ష్మణః॥ఉపపన్నమిదంప్రతివచనం॥
 శూర్ప॥స్వగతం॥అదోఎవతుఎసహ విహరతిమణికోవిణి అజణో
 ణింగహిదువహవదింతిమంతే॥ప్రకాశం॥జుంజు ॥ ౨ ॥
 ఛా॥అతఏవత్వయాసహవిహరంతీంమాంసకోపినిజజనోనిగ్రహీతుం
 ప్రభవతీతిమన్యే॥యజ్యతే॥ ౩ ॥ ఇతిపుష్పాపచయంనాటయతి॥
 విరాధః॥స్వగతం॥అస్యాఃఖలు॥శ్లో॥ఉత్తానితానసగురోజముదస్తహస్త
 మున్నమితస్తనమృజుకృతమధ్యభాగం॥
 విస్రంసినీవివసుధానిహితాగ్రపాదం
 చిత్రైమమార్చితమివస్థితముత్పలాత్యాః॥

ప్రకాశం॥ అయిప్రేయసివిరమవిరమపుష్పావళయసాహసాత్ ।
యదనేనితరాంపరిశ్రామ్యసి॥సస్పృహం॥

అథవా॥ శ్లో॥ పునరపితవఘాయాదేషపుష్పావచాయః
కలయతినసులక్ష్మీంకామపితృస్తుభేందౌ ।
మృగమదరచితోయత్కుంకుమాంకకపోలె
శ్రమజలకణికాభిర్దువ్యతేవత్రలేఖి॥

శూర్ప॥ సలజ్జస్తితం । స్వగతం । ఎవంసరహుడమారంసవలణిణి
జెచ్చు కీళిదు॥ ప్రకాశం॥ మాణదలహం పరిసంతాపం అహిలా సోహి
బలవతోఎంవమహా పుంఘావహరణే॥

ఛాయా॥ ఏతస్యరఘుకుమారస్యవచనం నియోజయతిమాంక్రిడితుం
మానదలహంపరిశ్రాంతైవఅభిలాషోహిబలవాన్తమపుష్పావహరణే॥

లక్ష్మణః॥ శ్లో॥ ఆర్యాంసీతాంవిదన్తేవరాక్షసోవక్తిరాక్షసీం ।
ఆగ్యబుద్ధ్యైనమప్యేషావ్రతివక్తియధేస్పితమ్॥
విరాధః॥ యజ్యేవంశయైవాపచియ్యంతే కుసుమాని॥
ఇతికుసుమావచయం నాటయతి॥

అయివిదేహరాజతనయే॥ శ్లో॥ యత్నేనస్వయమానమయ్యవిటవం
యాన్యగ్రహీషంప్రియేధమ్మిలైకురుచంపకస్యకుసుమా
న్యేతానిశాతోదరిమావిస్రంసయవిభ్రమేణకబరీభారంచకోరే
క్షణేమాపుష్పాణిచనిష్పతంతువరితోవిస్రంసమానాదితః॥

శూర్ప॥ సహషానురాగం॥ స్వగతం॥ ఎసోమణోరహవంశహృ
షిజాణిభృతికరిల పడెసహతోవిల పంధేవిజహఅహిశసిదహావారకహండ్
ణిభ్రమగండ్లీలకీళింస॥ ప్రకాశం॥ అంతంతిభ్రమంససముంఠ దంసచపల
తరుణా అంగసాహవళబిదా ఇ కుసుమానిసుడమారాణిమహచరమగతిరు
హిలగండ్లీ అదుభవ॥ జేసుమేఅహిక్షిలహిలాసో॥

ఛా॥ ఎవమణోరథ జల్లభోమాం జానకీకృత్వావ్రతిషెధన్మివప్రార్థ
యతియథాభిలషితం వ్యాపారం కథంపునరిసుం గృహీత్వాక్రిడిష్యామి॥

ఆర్యపుత్రాస్యసమున్నతస్యచంపకతరోరగ్ర శాఖావలంబితానికు
సుమానిసుకుమారాణి మమచరమాంగమారుహ్య గృహ్లాతుభవాన్ యేషు
మేధికోభిలాషః॥

లక్ష్మణః॥ విహస్య ॥ ఆర్యమితమత్వా రాక్షసే నంగృహీతుమిచ్ఛతి॥

విరాధః ॥ స్వగతం ॥ అయం మమావకాశలాభః॥

ప్రకాశం ॥ శ్లో॥ చరమాంగం మమారుహ్య చారుచంద్రముఖిత్వయా॥

చంపకాస్యచేయాని చంచలాక్షీయధేస్థితం॥ ఇతిగాత్రం స్థలం చ యతి॥

లక్ష్మణః ॥ ఆర్యేతి మత్వా రాక్షసశ్చై నాంగృహీతుమిచ్ఛతి॥ అహూ
మహదిదంకాతుకస్థానం॥ తదుపసర్పణడవరిద్రత్యోమితివరిక్రామతి॥

శూపణఖా ॥ స్వగతం॥ హూదుకోదోసో ఎదంసచరమి ఆరుహి
అపాదేహి ఆవేతిల గంత ఎదగంహ్నిల గగణమంగేణగమింస॥

ఛాయా॥ భవతుకోదోషః॥ ఎతస్యచరమాంగమారుహ్యపాదాభ్యానూవే
ష్టితగాత్రమేతం గృహీత్వా గగనమాగేణగమిష్యామి॥ ఇత్యారోహతి॥

సీతా ॥ అంలఉంతకోఎసో॥ దూరదోఉభలవంసవిభేత వింధిం
ణమేహరాక్షు వంవదోవిల ఉవరిఆఅంభజ ॥ ఛాయా ॥ ఆర్యపుత్రకఎవః॥
దూరతఉభయపార్శ్వవిలంబద్విస్తీర్ణమేఘరాశిః పర్వతజవడపరిఆగచ్ఛతి॥
రామః॥ దృష్ట్వా॥ జానకిసంపాతిమగ్రజమభివాద్య తాతజటాయుస్సమావతతి॥

సీతా ॥ అంలఉంత ఇదోపెంఖ ॥ ౨॥ ఎసా రంఖసీతిమరంఖస ఆరు
హాలచింత॥ ఛా॥ ఆర్యపుత్రతః పశ్యపశ్య॥ ఎపారాక్షసీమం రాక్షసమా
రుహ్యతిష్ఠతి॥ రామః॥ సాశ్చర్యం ॥ కథమేతత్ అయిజానకిపశ్య॥ ౩॥

శ్లో॥ మద్రూపోరజనీచరోయమహహత్వద్రూపిణీం రాక్షసీం

భిభ్రాణశ్చరమాంగకేడివిజవా దుచ్చైస్సమజ్జ్యంభతే॥

ఎమోపిత్వరమాణపక్షు పవనవ్యాధూతజీమూతయా

గత్యాతాతజటాయురస్య పురతోరుంధన్నివాసీదతి॥

సీతా ॥ విహస్య ॥ అంచరిఅంచరితి ॥ ఇదో కహహావింసడింతణ
జాణేతి॥ ఛా॥ ఆశ్చర్యమాశ్చర్యం॥ ఇతః కథంభవన్యతీతిసజ్ఞాయతే॥

లక్ష్మణః ॥ కథం జానకిరూపధరాం రాక్షసీసూర్య రూపధరోరా

క్షుసోగ్యహీత్వాసముత్పత్తేవ|| ఊర్ధ్వమవలోక్య| కథమత్రతాపజటాయు
స్సన్నిపతతి || కించకథమేనం బ్రవీతి||

శ్లో || కస్త్యంరామస్వరూపేణహృత్వాసీతాం ప్రధావసి|

త్ప్రకృష్టపురస్తాన్తేజీవితం దుర్లభంతః || ఇతి||

సశ్యమేషరాక్షసీం పరమాథకతస్సీతాంమన్యతే||

సీతా || ఎదెఅంతజడాడఁ దెంఱుగను యుసేణ యంతి గగణాదో
భూదలేవంబణిపడిఅహోతి|| ఛా|| ఎతావాగ్ధంజటాయుషంబృష్టాస్సాధ్వ
సేనయుడిగగనాద్భుజల ఎవనిఁబఁతొభవతః||

రామః|| వశ్యలత్క్షణోష్ణయమేతయోనగ్రేకరవిధూతఖడ్గస్సముత్సర్పతి||

శూపణఖా|| సవిషాదం|| స్వగతం|| అంతోఎంవసోరహుడ మార
రూపెణమ మోహెడి|| అణసకపఁ తురిసంసమాణుసంసకురిసోడంపడణ
వేడిహవే|| ప్రకాశం|| కోతుమగంఠ్ణిఅ ఉంపడిదో || ఛాయా || అన్యఎవ
సంఘుకుమారరూపేణమాంమోహయతి|| అన్యథాకథమీదృశస్య మానుష
స్యఈదృశఉత్పతనవేగోభవత్ || కస్త్యంమాంగృహీత్వా ఉత్పతితః||

విరాధః || స్వగతం|| కథమసౌ సీతాపవరస్యజరతఃశైవ్రేనేయహ
తకః ప్రత్యూహస్సంవృత్తః|| అథవానేయంసీతా|| అన్యథాకథమనయాన
ముత్పత్తిమిచ్ఛన్నసామా వేష్టమానపాదయుగళయా గగనతలం జవేననీ
తస్సన్యం || ప్రకాశం|| కాస్త్యంమాంగృహీత్వాపాదాభ్యాముత్పత్తితాసి||

లత్క్షణః || ఉపసృశ్య|| ఉభావపియువాంరాక్షసోరాక్షసీచ || పర
స్పరంవంచితౌఘః || శూపణఖా || సానుస్తరణం|| కహతుమ విరాపేన||

ఛా || కథంత్వంవిరాధః|| విరాధః|| విచిన్య || కథంత్వంశూపణఖా||

లత్క్షణః || దురాత్మకౌపరదారచోర విరాధమాతోసి|| ౨||

ఇతివిరాధంహస్తేనగృహ్లాతి||

విరాధః || సరోషం|| ముచముంచేతి హస్తమాచ్ఛిద్యస్వేనరూపే
ణస్థితశ్శూలంధ్రమయతి||

శూర్పణఖా || స్వేనరూపేణ ప్రవిశ్య || సావేగం || అహోపమా
దో|| ౩|| ఎసోవిదాహేన ఎంకదోలఁఖణేణ అవరదోగింధరా ఎణవి అహి
ణతో వంబి||

ఛా॥ అహోప్రమాదః॥ ౨॥ ఏవవిరాధ ఏకతఃలక్ష్మ్యజేన అపరతః
గృధ్రరాజేనావ్యభియుక్తోవతఃతే॥ ఇతిక్రోశతి॥

ప్రవిశ్యజటాయః॥ ౩॥ స్వగతం॥ నన్వేషా శూర్పణఖా॥ యాజానకీ
రూపమవలంబ్యస్థితా॥

ప్రకాశం॥ వత్సలక్ష్మణనముంచై న మృషికంటకంవిరాధం॥

సీతా॥ కహంసారంఖసీపంచావంశాణిఅరూపాహేనాది॥ ఎసోవిరం
ఖసోపంచావంశాణిఅరూపావంచతాదేహీ లంఖణజడాడోహీసంశిపడిదే
హీఅహిజుంతో॥ ఛా॥ కథమేషారాక్షసీప్రత్యావన్ననిజరూపాభవతి॥ ఎహోపి
రాక్షసః ప్రత్యావన్ననిజరూపోవత్సతాతాభ్యాంలక్ష్మణజటాయర్భ్యం
సన్నివతితాభ్యామభియుక్తః॥

రామః॥ దేవిదిప్త్యావర్ధామహే॥

యతః॥ శ్లో॥ దైర్విధీకృత్యయదస్యహస్తతులితంశూలంశితేనేషుతా

ఖడ్గేనోజ్జ్వలకాంతినాకరినయోశ్చిత్వాభుజావంసయోః॥

కించై నంవినిపాత్యకుంజరమివక్వాప్యేషగర్తంతరే

సౌమిత్రఃపిదధాతిపాదవలతామృష్టిండలోద్ధౌవలైః॥

సీతా॥ పిలీచా॥ ౨॥ ప్రియంనః॥ ౨॥

శూర్ప॥ సశోకావేగం॥ హవిరాహహాఖరంసమేభాదుఃఖోపిలసహ
ఖరవతిజేణరహుడూరవహంధలలదోవితుమమిలవిల సదుఃఖోమా
రిదోహేనాసిలంఖజేణామవిదేణదసంగీవేణాణిడంతావిణజాణాచుటహరిదా॥
ఎసోరహుడూరోఅహిశసి దోవిజాణాచురుంవడంవహంతీవిచూరిఅకీశావి
హేమడోడసిహరణంపావిదో॥ కిదుకేవళేతుహణిహణిదేంచూణబాహుసా
రేహిలతాణిచదీవశంజితహిలఅవరోఅణిఎంవసరణికరి అది॥

ఛా॥ హవిరాధహాఖరస్యమేభాతుః ప్రియసఖహాఖరవచనేనరఘు
కుమారవధార్థమాగతోపిత్వంమృగేణేవశార్దూలఃమారితోభవసిలక్ష్మ్యజేనా
మయాపితేనదశగ్రీవేణనియుక్తయానజానక్యవహ్నౌతా॥ ప్రహరఘుకుమారోభి
లపితోపిజానకీరూపముద్వహంత్యాచార్యక్రీడామై హేమకుటాశ్చిరంన

జటాయుః || జనస్థానచరోవిరాధోనామరాక్షసః||

శ్లో|| చతురదశసహస్రాణిరాక్షసాస్తత్పతిఃఖరః|

ఎకతస్తాపసద్రోహీవిరాధస్త్యయమేకతః||

సాచఖరస్యానుజాశూపణఖా నామరాక్షసీ||

రామః || విరాధఎవకిన్ను వత్సేనహతః|| ఇతిసస్నేహ బహుమా
నంలక్ష్మణంపశ్యతి||

లక్ష్మణః || అవాఙ్ముఖస్తీవృతి||జటాయుః || అధకిం||

రామః||అన్యేసర్వేపివధ్యామమైవాంశా ఇతినిధాకరితాః||

జటాయుః || శూపణఖావైరూప్యదశకనాత్ ముహూతకమా
త్రాదభిషేణియ్యవృతి వత్సంభవంతంఖరఃక్రోధేన||

రామః|| సోత్సాహం|| భవతుకాహఃనిః||

జటాయుః || ఇచ్ఛామ్యహ మధునాకుంజవతో గిరేశ్శిఖర మధిరు
హ్య విశ్రమితుం||

రామః || యథారోచతేతాతాయ|| జటాయుః||ఇతఃపరమప్రమత్తే
నభవితవ్యంవత్సేన || ఇతినిష్కాగ్రింతః||

నేపథ్యే|| శ్లో||ప్రాప్తాంశూర్పణఖాంవిరూపితగళద్బాష్పాననామచ్ఛకైః

క్రందంతీముపసాంత్యభూమిపతితామాధ్వాతకోపఃఖరః|

యోధుఃప్రస్థితపదాశరధినాయోదైర శేషైస్సమం

ద్రక్ష్యోమోరణమేత్యభేదరకులే యేషాంమమైవస్పృహః||

లక్ష్మణః||నమరకుతూహలినస్సవ్యయంభూసంభవస్యవై ణికస్యమునే
రయమాలాపః|| తత్సన్నద్ధవ్యమస్తాభిః||

రామః|| సన్నద్ధఎవాస్మి|| యస్తయాతాత జటాయుషస్సన్నిధౌన
సైనికస్యఖరస్యవధౌ మమాంశోనిణీకతః||

వత్సతజ్ఞానకీ మానియ్యపణకాలాం ప్రవిశతుభవాః||

సీతా || అంఅఉంతఅంపమాదేణహేదంపి||ఛాయ|| ఆర్యపుత్రా
ప్రమాదేన భవితవ్యం||రామః||కస్యంజేహః||

లక్ష్మణః||యథారోచతేభవతఇతిసీతయా సహనిష్కాగ్రింతః||

నేపథ్యే॥ ఇత్వాకువంశప్రభవమృషివేషంస్పృహత్వజం॥
 సభార్యంసానుజంరుంధ్వంసైనికాశ్చస్త్రపాణయః॥
 రామః॥ సహషకస్త్రితం॥ కథంఖరవివసంప్రాప్తోవ్యాహరతి॥
 అరేరేరాక్షసావశదదురాశ్చకృతిష్ఠతిష్ఠ ॥ ఇతకవచమాముచ్యశర
 చాపానిషంఠంచ గృహీత్వాపరిక్రమ్య॥
 శ్లో ॥ యేషామస్థిచయశ్చకాన్తిధవళస్త్యభ్రుక్షీతానాంవనే
 యైఃతైంతంభవతశ్చదుర్విలసితంరక్షుర్భుగ్రంతవః॥
 వాహిన్యాచతురంఠయాసహఖరత్వాందుర్విన్దితంశరై
 ర్భిత్వాపక్షిగణాకధిన్మిసమరేతేషాంకరిష్యకముదం॥
 ఇతినిష్క్రాంతాస్సర్వే.

ఇతిజానకీవరిణయనాటకే - పంచమాంకః.

అథషష్ఠాంకప్రారంభః.

తతఃప్రవిశత్యసలా॥ అనలా॥ అగ్రతోవల్గక్యకహతాదంసఅమంచోస
 పాదీఇదోఇదోఎంవతి అంఛఇ॥ ఛాయా ॥ కథంతాతస్యఅమాత్యస్సంపా
 తిరితఇతవ వాగచ్ఛతి॥

తతఃప్రవిశతసంపాతిః॥ ౧ ॥ ఎషాస్వామినఃకుమారవిభీషణస్యతన
 యాఅనలాసమావతతి॥ ఉపసృత్య॥ వత్సేఅనలేకుతతిగమ్యతేభవత్యా॥

అనలా॥ వింజుజిహంసఘరాదో॥ ఛా ॥ విద్యుజ్జిహ్వస్యగృహతే॥

సంపాతిః॥ తత్రకిమస్తితేకార్యం॥ అనలా॥ సుణాదుఅంఅఅమంచో॥

అంధిఖుసుంవణహణామమహారాఅశకేసురంసభఇణి॥ ఛాయా॥ శ్రుణోత్వా
 ర్యఅమాత్యః॥ అస్త్రిఖలుశూర్పణఖానామమహారాజలంకేశ్వరస్యభగినీ॥

సంపాతిః ॥ విహస్య॥ పితృవృసేతివక్తవ్యం॥ యాఖలురామంకామ
 యమానావిరూపితాఅత్తుణేన॥ యస్యాశ్చగిరావ్రహిలేనసానుచరేణఖరే
 ణశలభాయితంరామభుజప్రతాపహవ్యవాహే॥

అనలా॥ సావింజుజిహంపెఅసీఎమాఅవదీఎమహసంణిహణేణాసి
 అంఛేదకాళింఛింఛిదా॥ కహదరేరామంసతిడిఈరిసీతారిసింతికహిదవది

భా || సావిద్యుజ్జిహ్వప్రేమస్యామాయావత్యామమసన్నిధానేనా
సికాచ్ఛేదకారణం వృష్టాకథాంతరే రామస్య ఆకృతిం ఈదృశీతాదృశీతి
కథితవతీ ||

సంపాతిః || తతః || ౧ || అనలా || తదో అవింజుంజీ హేణవ్రం వఆణీదో ఆ
శిహిదరామరూవో చింతవడో మహాహం ధేణింభింతో ఆసీ ||

భాయా || తతశ్చ విద్యుజ్జిహ్వేన పూర్వమానీత ఆలిఖిత రామరూప
శ్చిత్రపటోమమహస్తే నిక్షిప్త ఆసీత్ ||

సంపాతిః || తతః || ౨ || అనలా || తావన్మా ఆవదీఎవ్రంభిదో రామం వడికిడిసంధం
వంపం పెహింతి || భా || తయామాయావత్యావృష్టం రామప్రతికృతిం దశకా
థకం ప్రత్యవకాయేతి ||

సంపాతిః || తతః || ౩ || అనలా || తదో అహ తావమామాయావదీఎ చింత వ
డంసవంపం వణకదు అఆ అదమ్మి ||

భాయా || తతో హంత స్యామాయావత్యాశ్చిత్రపటస్య ప్రత్యవకా
ణంకృత్వా ఆగతాస్మి ||

సంపాతిః || కిమర్థంత వహస్తే నిక్షిప్త శ్చిత్రపటః ||

అనలా || సో చింతవడో పరిణా దో వ్రంవజాణ ఈవిశిహిదో దాణిదీ
హావింపపీఎజాణ ఈఎసమంసాసంధం మఎఆణ అతీఎంతి అకాళదసిదో ||

భాయా || సచిత్రపటః పరిణయాత్పూర్వం జానక్యాలిఖితః | ఇదా
నీందీఘావి ప్రయోగే జానక్యా స్సమాశ్వా సనార్థం మయా ఆనయంత్యావి
తావంతంకాలందశితః ||

సంపాతిః || విచింత్య || ఆశ్చర్యమాశ్చర్యం ||

* స్తో || రాజ్ఞానీతావహృతయే మారీచోమారితోమృగః |

గరుత్మతశ్చ భ్రాతృవ్యోజటాయుర్గృధ్రనాయకః ||

ఇతః పరంకథంభవిష్యతి సీతాయాస్సమాశ్వాసనం | యాకిలచిరవరి
చయాత్వయినిబధ్నాతిప్రియసఖీస్నేహం ||

* రాజ్ఞాతునీతావహృతా - ఇతిపాతానరమ్.

అనలా॥ అదోఘసేజాణతాపి సమంసాసణవిరహాదోచింతణసరీరణ
వెంతిభీదహి ॥ ఛాయా॥ అతః ఖల్వస్యాజనక్యాస్సమాశ్వాసనవిరహ త్తివృత్తి
శరీరంనవేతి భీతాస్తి ॥

సంస్కృతమాశ్రిత్య॥ క్లో॥ బామైర్విశ్లభహారమా క్రికనిభైస్సీతాస్తనాసిన్వతీ
నేత్రాబ్జేమలి నాంతరియ్యసిచయప్రాంతేననిర్దృగ్భ్రతీ
ఆలేఖ్యస్థితమాత్మనఃప్రియతమంనిర్వర్ణయంతీముహూ
స్సప్తైవంకిలశింశుపాతరుతలేమాసాననైషీదసా॥

సంపాతిః ॥ స్వామినఃకుమారవిభీషణస్య అన్యేషాంమూల్యవత్ప్ర
భృతీనామపి వాలిప్రమావణౌ నంతరం ప్రత్యర్పణమేవసీతాయా శ్శుభో
దర్శమిత్యభిమతం॥

అనలా॥ కహమహరా అశిశేసురవిఅ ఈవాళీవిరామేణహదోఎంవ॥

ధా॥ కథంమహారాజలంకేశ్వరవిజయీవాల్మీపిరామేణహతఎవ॥

సంపాతిః । అథకిమ్॥

అనలా॥ కహమంజిమహారాజ॥ ఛాయా॥ కథంమన్యతేమహారాజః॥

సంపాతిః ॥ కోవామంత్రిజనేషుమహారాజం దశకయితంతమః॥

యదిదాసిం॥ క్లో॥ వాతేననందనవనోపహృతైఃప్రసూదైః

క్లిప్తాస్తరోవరుణదత్త మృణాళహారః॥

అశ్రాంతమపిఐత మనాజనకాత్మజాయాం

నాంతః పురాద్భహిరుపైతి నిశాచరేంద్రః॥

తదనవగతోపనతప్రబలవీరవైరానుబంధమనువక్రకాంతమంత్రపిచా

రమననుష్ఠిత కతకవ్యమేనం వాగువన్యాసేనవాలివధ మనుబోధయితు మ

పారయద్భి రమాత్రైరుశనసారామకథాం ప్రస్తుత్యకిమప్రేక్షణికంకా

రితంలంకేశ్వరస్య దశకయితవ్యమితి॥

అనలా॥ కిరిహిఅ కిరిహిఅతికారిఅకహేహి॥

ఛాయా॥ కిమారభ్య కిమవధికంతత్ కారితంకథయ॥

సంపాతిః॥ రామస్యసీతాన్వేషణమారభ్యవాలివధావధి॥

అనలా॥ తదో॥ ౨॥ సంపాతిః॥ తచ్చనివేదితమంతఃపురచారిణామ
హారాజస్యా సన్నపరిజనేనద్రష్టవ్యమితి॥ తదవకర్ణయతాదేవేనదిప్యైః
ప్సరోభిః వ్రయుజ్యమానస్యతస్య దశకానాయసంగీతశాలాభ్యంతరంమహా
పార్శ్వమాత్ర నర్తనచివానుగతేన అధ్యాస్యతే॥

అనలా॥ తుష్టాంకహింసంధిదే॥ ఛాయా॥ శ్వయాపునఃకుత్రప్రస్థితం॥

సంపాతిః॥ స్వామినాకుమార విభీషణేన సర్వమంత్ర జనసహితేన
తదేవసాప్సరో జనశైలూషకులంబేవస్య సన్నిధావాసయేతి ప్రేషితోస్తి॥

అనలా॥ జగ్గింపజాణతువి దాణిఅసంభావిల చింతవడళిహిదంపిల
జగదసంజాపిల అణఘామిలణిరూపణింజకహదసణేణ మణోవిణోదణిక
రేదు॥ ఛాయా॥ యద్యేవంజానక్య పీదానీమసంభావిత చిత్రపటలిఖితప్రి
యజనదశకాప్రియజనభూమికా నిరూపణీయ కథాదశకానేన మనోవి
నోదనంకరోతు॥

సంపాతిః॥ ఎవంభవతుకింతుతిరస్కరణీవ్రభావేనవ్రచ్చన్నయాద్రష్ట
వ్యం॥ తత్రకథ వాఘ్యపాయః॥

అనలా॥ అంధి ఎవతంధఅంభువాదే॥ ఛా॥ అస్త్యేవతత్రాఘ్యపాయః॥

సంపాతిః॥ కీదృశస్యః॥ అనలా॥ మహాహంధేవింజుంజీహఘరిణీమ
ఆవదీఎరంభసంధికరణ మణిఘడిల రలణకడలజులశణింభంతచింతకథ॥ తంధ
ఎంకజాణతు ఎ ఎంకమహావిహంధేఆమోచిల తిరోహిదాహిలంహ్లాహి
పెంభణింజి॥

ఛా॥ మమహస్తేవిద్యుజ్జహ్వ గృహీణ్యా మాయావత్పాశాసాం
ధంకరణమణిఘటితరత్నకటకయుగళంనిక్షిప్తంతిష్ఠతి॥ తత్రైకంజానక్యా
ఎకంమమాపిహస్తే ఆమోచ్యతిరోహితాభ్యామావాభ్యాంప్రేక్షణీయం॥

సంపాతిః॥ శ్రుతపూర్వమేవేదంమయా కటకయుగళం॥ యత్కౌశి
కేనప్రథమంజానక్యాదత్తం యచ్చైతత్పాశతోషికతయా గృహీత్వాసా
రణేనరాజ్ఞేదత్తం॥ తేనచవిద్యుజ్జహ్వవశేస్తాపితం॥

అనలా॥ అదో తుమసామణిఓలలసుంకరేహి॥ అహావితవంసిణిజా
ణి మణోవిణోదణింధసగీదసాళ పావత్రంసం॥

ఛాయా || తతస్తస్త్వంస్వామినియోగమశూన్యంకురు | అహమపితవస్వి
నీంజానకీం మనోవినోదనాథకంసంగీతశాలాం ప్రావయిష్యామి ||

ఇతిష్కాంతా ||

— ఇతిమిత్రవిష్కంభః —

తతఃప్రవిశతి మహాపార్శ్వే స్వనహదశాననః ||

దశాననః || మహాపార్శ్వే కుతోమాం ప్రేక్షణికదశకనాథక మను
బద్ధంతి మంత్రజనాః ||

మహాపార్శ్వే || జానకీనిమిత్తమనంగతాపేన దుమ్కనాయమాన
స్యదేవస్య మనోవినోదనాయ ||

దశాననః || అస్తుప్రస్తూయతాం తహిజైలూషైః ||

— అంధాత్పాటికా - ప్రారంభః —

తతఃప్రవిశతి జైలూషేష్వేష్వకః || ౧ ||

శ్లో || జయతిమనసిజస్సుఖై కహేతుర్నిధునజనస్యవియోగినాంకరోరః |

వపుషీరుదిభుపాతవారణాగ్ధం వహతిసద్ధూంశశిఖంశమండనోషి ||

దశాననః || సత్యమేవేదం ||

నాంద్యంతే సూత్రధారః ||

శ్లో || కాదంబినీమవశ్యకగగనతలే శోకశోషితశరీరః |

శరదువగమేశిఖండి హంతవనాభ్యంతరేచరః ||

దశాననః || కథంమదవహ్నతాం సీతామవశ్యతః త్రిమిత్రయవటోరివ
సూచ్యతే వ్యాపారః ||

మహాపార్శ్వే || అహమప్యేవంమన్యే ||

నేవభ్యే || హవత్సలత్తుణ సీతామన్విష్యతామయా శూన్యైవ దృ
శ్యతేవర్ణకుటీ ||

సూత్రధారః || దృశ్యతామయంమహారాజలంకేశ్వరేణ || అత్తుణస్య
భూమికాభృతా ఘృతాచ్యాసహసీతాన్వేషణపరస్య రామస్యభూమికాం
గృహ్లాతీరంగస్థలంప్రవిశతిపుంజికస్థలా ||

ఇతిష్కాంతః || ప్రస్తావనా ||

దశాననః || సమ్యగుపక్రాంతం ప్రేక్షణికం || యన్తయారామస్సీ
తామపశ్యక్కింకరోతీతి జిజ్ఞాస్యతే ||

తతఃప్రవిశతికటకభూషితై కహస్తాసీతా ||

సీతా || హళాలణశే ఇమిణారంభసణాహేణతి దెడరవణదరేణిరో
హీతిఅసరణాదుంచారసో ఆవేళిఅంజవి పెఖణ అంపటతి పెంఖిదుణపా
రేమి || తహవిఅంజిఉంజకహంపంధావోంతి అంధిమెకోడుహం ||

భాయా || సఖిఅసలే అమునారాక్షసనాథేన అంతఃపురవనాంతరెనిరో
ధితాలశరణాదుర్వార శోకావేగాద్యాపి ప్రేక్షణికప్రయోగం ప్రేక్షీతుం
నపారయామి || తథాప్యార్యపుత్రకథాప్రస్తావఇత్యస్తిమేకాతూహలం ||

ప్రవిశ్య || అనలా || ౨ || తా ఇమంసిస్సగీదసాశంభదరేడువనిసిఅపెంఖిహ్వా ||

భాయా || తస్మాదస్మిక్సంగీతకాలాభ్యంతరే ఉపవిశ్యపశ్యావః ||

సీతా || సభయం || హళాఎ సోవరదార వడింగహమహాపాదతు
రంభసణాహేణ విదూరెడింసఇ ||

భాయా || సఖ్యేషః వరదారప్రతిగ్రహమహాపాతకీ రాక్షసనాథో
విదూరేద్యతే ||

అనలా || కీతదో || రంభ సద్ధికరణ మణిఘడిల కడల ధారి
ణీహీఅంపైహీణింసకీంధనంకీంప ఉపవిసిదు || విదూరదాఎణవిసు
ణుఅ ని ఇమిణాలంహ్వాణజంపితి ఇమంసవిఅంపైహీ ||

భాయా || కింతతోరాక్షసాంధంకరణమణి ఘటితకటక ధారిణీభ్యా
మావాభ్యాం నిశ్శంకమత్ర శక్యమేవోపవేష్టుం || విదూరతయానశ్రూయ
తే అనేనావయోజకత్వితం అమప్యోప్యోవాభ్యాం ||

సీతా || పుంపఆటంయుఅ తవంసివేసధారిణోరంభాసంసకడలజుఅశ
పారిదోసితిదాణుదాణి అంతణోసంపసుతి ఎంపఉవకిదఆసీ ||

భాయా || పూర్వమాయోధ్యకతవస్వివేషధారిణో రాక్షసస్యరాక్ష
సాంధంకరణమణి ఘటితకటకయుగళం పారితోషికం దత్వేదానీమాత్సన
స్సర్వంస్వయమేవోపకృతమాసీత్ ||

అనలా || అంచరితి || ౨ || మహానోమాహం || జమవిజతుమ
ణపెంఖపెకేవళితి ధావిలమవివరిసమంతేణడవళంధంవగంతాహూసి ||

ఛాయా || ఆశ్చర్యమాశ్చర్యం || మహామేకమాహత్త్వయన్త
యాద్యత్వంసదృశ్యసేకేవలం అంధయేవమయాపిస్తర్మమాత్రేణడ వలభ్య
గాత్రాభవసి ||

సీతా || తుమవితహ అంజేణరంఖసజ్జేణసంకాపెంఖిదు || జతుహ
హంధేవిఎంకకడతి ఇమాణిఆ మోచితి ||

ఛాయా || త్వమపితథాన్యేనరాక్షసజనేనసశక్యాప్రేక్షీతుంయత్త
వహస్తేప్యేకంకటకం అనయోరామోచితం ||

అనలా || తుమవితుఎంతిభణిదం || జమవిఎంవల హవిణసంకాపెంఖిదు
ఛా || త్వమపిత్యయేతిభణితవ్యం యన్త యైవల హమపినశక్తాప్రేక్షీతుం ||

సీతా || ధూమిఆధారిణీ అంచరాణకహహూహ్నా ||

ఛాయా || ధూమికాధారిణీనామస్వరసాం కథంభవంపః ||

అనలా || ఎదాపెంఖిదుకోదోసో || ఛాయా || ఎతాఃపశ్యంతుకోదోపః ||

తతఃప్రపిశతీలక్ష్మణాసుగతోరామః ||

రామఃసావేగం || ప || శూన్యాంవర్ణకుటీమవేత్త్యహృదయంశోకేనమేదహ్యతే |

దశాననః || సహషకం || దహ్యతాందహ్యతాం ||

సీతా || సాస్రంకురిసోఘతంసమభిసేజే హణుబధో || తాకహాలంఅ
ఉంతేణ పెంఖిదుఖమామవిణాపంణసాలా ||

ఛాయా || ఈదృశఃఖలుతస్యమయిస్నే హనుబంధస్తస్తాతగ్రథమా
ర్యపుత్రేణప్రేక్షీతుం తుమామాంవినావర్ణశాలా ||

లక్ష్మణః || అలంశోకేన || ప || గచ్ఛేదద్రినికుంజమార్యకుతుకాదార్యా
మయూరాకులం ||

దశా || విహస్య || ఎషసజానాతి మయాపహృతామేనాం ||

సీతా || అసేభావిదోఎసో అంధో | తాసమాసాసణోవాఙ్ వంచ
లంఖణంస || ఛాయా || అసంభావిత ఎయోగతస్తాశ్చమాశ్వాసనోపాయో
వత్సలక్ష్మణస్య ||

రామః॥ శ్లో॥ అస్మిన్వత్సకదాపినప్రజతిసామామంతరేణప్రియా॥

దశాననః॥ కాతర్యాదప్యేవంసంభవతి॥ నతుప్రేమానుబంధాదేవ॥

సీతా॥ జుంజిగివద॥ జలసణిహణేఅంతంసంసరికిమిపిలపాది॥

భా॥ యజ్ఞతపతత్తయదసన్నిధానై ఆర్యపుత్రస్యనకిమపిమేప్రియంభవతి॥

త్తుణః॥ శ్లో॥ పుష్పేభ్యఃకిముదేవతార్చనకృతేపున్నాగవాటింగతా॥

రామః॥ అన్యిష్యతాంతర్వివత్సేన॥ లత్తుణః॥ తథేతివరిక్రామతి॥

దశాననః॥ సేయమశోకవనికాంగతా॥ నపునఃపున్నాగవాటికాం॥

సీతా॥ తంసిదిజేవిద॥ పుథమేవంవలసి॥ మాళాలణశ్లేత॥ అవంభసు
మరిత వరవసాహేమిసోపి॥

శ్లో॥ అంతంసంసరిపింధిపింధిదినకధరం॥

వకపిదహిసాఅంభవవాదెకదళీవిఅ॥

భా॥ తస్మిన్నినెఇదంప్రథమమేవాసీత్ సఖ్యనతేతామవస్థాన్స్తృత్వా
వరవశాభవామిశోకేన॥

శ్లో॥ ఆర్యపుత్రమవశ్యంతీవశ్యంతీదశకంధరం॥

ప్రకంపితాస్తిసాలత్రవ్రవాతెకదళీజవ॥

అనలా॥ మాళాజాణిగిహోదీసుంఖంతిఆఖుతదోతంసింసరురేధీరాఅసి॥

భా॥ సఖిజానకిభవతీసుతుత్రియాఖిలుతతస్తస్మిన్నవసరేధీరాసీః॥

సీతా॥ ఇహిణహి॥ కిదుఅంతిమహేసిపురధిఆ ఎలణసూఆ ఎదింణం
సదింవ వసంగరాఅంసవహావాదో॥

భా॥ నహినహికింత్వత్రిమహర్షిపురంధ్యానసూయయా దత్తస్య
దివ్యవసనాంగరాగస్య ప్రభావాత్॥

అనలా॥ జుంజిగి॥ ౧॥ రామః॥ హప్రియజానకిక్వాసి॥

సీతా॥ సావేగం॥ తదాఅంతంసంసరిపింధిపింధిదినహవే॥

భా॥ తదాఆర్యపుత్రేణివమాక్రందితంభవేత్॥

రామః॥ హంత॥ ౨॥ శ్లో॥ జనకతనయామవశ్యన్ద్యుతకరుణస్వనస్తరళదృష్టిః॥

శోకాత్క్రళికుకోయంవంజరగర్భేవరిప్రమతి॥

దశాననః॥ సంభావితమేతత్॥

సీతా॥ సకరుణం॥ మానైసమాస్తంనిష్ప్రీడ్య॥ అణశైహసుబుద్ధినామా
కేశిసుటణూణతంఖణి॥ ఎంవజీవితి॥ పరించలతి॥

ఛాయా॥ అనలేహః సుబుద్ధిర్నామాకేశీశుకః॥ నూనంతశ్శణమేవ జీవి
తంపరిత్యజతి॥

అనలా॥ హళాఅశిసోఏణ॥ ఎంవదెంజదుంవిశసిదెకికాదంప॥

ఛా॥ సఖ్యలంశోకేనఎవందైవదుర్విలసితెకింకతకవ్యం॥

రామః॥ కష్టంభోః॥ ౨॥ శ్లో॥ అయమిహగజశాబః పగ్లాశాలోపకంఠే

చరతిమృగయమాణోజానకింసంభ్రమేణ॥

దరహాసితముఖీసాలోలహస్తాంచలాయ

ప్రదిశతికిలయస్తైసల్లకీప్లవాని॥

దశాననః॥ కిమసేసజానక్యాః॥ సంపనహస్రమేవంవిధామమగృహే
షుయదీయమభిలషేత్॥

సీతా॥ సానుకంపం॥ పుంతఅ కాళమెహఅహా॥ ఎంధతిత్యగ్తోక్షేలణ
తేణపెంఖణిఅఖిఎద॥

ఛాయా॥ పుత్రకకాలమేఘఅహమత్రతిత్యగ్తోక్షేలనలేప్రేక్షణికంఖల్వేతత్॥

అనలా॥ హళాజాణతితు॥ ఎసిదేహణుబిధేహసోగఅసావోపంచం
ఖోఎంవజాణిఅపి॥ ఛాయా॥ సఖిజానకిత్వయాస్తేహసుబంధేనసగజశాబః
ప్రత్యక్షఎవజ్ఞాయతే॥

రామ్యి॥ శ్లో॥ విశత్కుటజమభ్యేతిద్వారంపశ్యతిచాసకృత్॥

విహారబర్హీవైదేహీంవిచిన్వన్నివలత్యతే॥

ద॥ కిమన్యదేషకరోతిమయారుషితతయాపహృతాయామస్యాంసీతాయాం॥

సీతా॥ హావిచింతదసణసుబుద్ధినామహేలతంసిదిదేతుహాబుభుంభిదం
సపాణభోఅణణింవంటణాదోపుథమేంవటహరిదస్త్యిరంఖసేణాహంధి॥ ౩

శ్లో॥ అంఠెసిఅబహువారమగఅభంగతుమఅపెంఖిదో॥

ణూణమిదోఖిఎసోవిపుదముహూవితతపాదజట॥

ఛా॥ హావిచిత్రదర్శనసుబుద్ధినామధేయతస్త్రిన్దినతప బుభుక్షితస్యపానహా

జననిర్వృతః నాత్మప్రథమమేవావహృతాస్తిరాక్షసేన! హాధిక్ ॥ ౨॥ అన్విష్య
బహువారంనూగత భాగ్యాన్తప్తమవశ్యక్ ॥ నూనమ్మతఃఖిల్వేష వివృత
మఖోవితతపాదయుగః ॥ ఇతిమూర్ఛతి ॥

అనలా ॥ సాశంకం! హస్తాభ్యాంపరామృత్యన్వగతం ॥ మూర్ఛితేయం ॥
ప్రకాశం ॥ హలాసమంససహి ॥ ౨॥ సఖినమాశ్వసిహి ॥ ౨॥

సీతా ॥ సమాశ్వస్య! అనశేఎంతిఅంససోఅంససింతహ్నివిహితా ॥

ఛాయా ॥ అనలేఎతాదృశస్యశోకస్యసృష్టాస్తివిధినా ॥

రామః ॥ సానుస్తరణంశ్లో ॥ స్నానార్ద్రాః కరయోర్యుగేనచికురా
స్సంశోషణార్థంముహూర్థాయంతెకుచకుంభనున్నసిచయం
యావత్తరుణ్యతయా! తావత్తాడవయత్యయంవలయితోదంచ
క్షలాపోచ్చయంకేకాగర్భితకంధరంచకుతుకాఘ్నేమయారోంతికే ॥
దశాననః ॥ స్థానేఖిల్వేతత్ ॥ యదిదమస్యాః ॥

శ్లో ॥ నిర్వర్త్యవేణికాంతన్వస్త్రిసిలాంకాదంచినీమివ ॥

మనోమమఘనోత్కంఠంమయారభవన్మృత్యుతి ॥

సీతా ॥ అనలేఎంపసుమరిదోఅంఅడంతెణిమంసచింతదసణంసతా
రిసోవిలాసో ॥ ఛా ॥ అనలేఎవంస్తారిత ఆర్యపుత్రేణ అస్యచిత్రదర్శనస్య
తాదృశోవిలాసః ॥ ఇత్యత్రూణిముంచతి ॥

అనలా ॥ తంసిఎంపదాణికహసెసెకాణివిలాసంసపసంతి ॥

ఛాయా ॥ తస్మిన్నేవేదానీంకథాశేషేకాపునర్విలాసస్యప్రసక్తిః ॥

రామః ॥ హసుకేశిప్రేయసిఇతిమోహమువగతః ॥

దశాననః ॥ సహర్షాత్సుక్యం! భవత్వస్యాయమనవసానోమోహః ॥
యదేషాజానకీనై రాశ్యాదస్త్రిన్నారోత్యుతిమేశయనం ॥

సీతా ॥ అణశేఅంతణోకాశణాదోఎంప అంఅడంతోఆసీ! అహండా
ఈరిసీవంజహిఅఆసంపుంతిహ్ని ॥

ఛా ॥ అనలేఆత్మనః కారణాదేవమార్యపుత్ర ఆసీత్ అహంపునరి
దృశీవప్రహృదయాసంవృతాస్తి ॥

అనలా ॥ హలాజాణ ఇతుమవిఎదంస కాశణాదోఎంపఖణేఖణే

మోహంబవేణిమంజులకహంవి ఉంమంజసి తాకహంవంజహిలతిహాసి॥

భాయా॥ సఖిజానకిత్వమపితస్య కారణాత్తజ్ఞేత్తజ్ఞేమోహార్ణవేనిమ
జ్యకథమప్యన్తజ్ఞసి తస్మాత్కథంవజ్రహృదయాభవసి॥

లక్ష్మణః॥ ఉవసృత్య ఆర్యసమాశ్వాసిహి॥ ౨॥

దశాననః॥ కథంజీవయత్యాశ్వాసనేనలయంలక్ష్మణహతకః॥

సీతా॥ దింధిలంపిసోఽసమంససిదోలంఖణేన॥

భాయా॥ దిష్ట్యైవంసమాశ్వాసితోలక్ష్మణేన॥

రామః॥ సమాశ్వాస్య పున్నాగవాటికాయాంవశ్యేనదృష్టాకింజానకీ॥

లక్ష్మణః॥ న్వగతం కథంకథయామ్యేతదార్యాయ అథవాభవత్వేవం॥

వ్రకాశం ఆర్యశూయతాం॥ వృత్తార్యసావిచిత్రావిదేహతనయాపున్నాగ

వన్యాంమయామాకందద్రుమవాటికాంచవిశతాభృణ్ణాశి

ఝంకారిణీం॥ ఏతాంచోన్నదచక్రవాకచరణన్యాసాంకితాంసైకతే

ప్రాప్తైనస్ఫుటభ్రండరీకముకుళస్తేరాంగిరేరావగాం॥

రామః॥ సోద్యేగంకథంసదృష్టాజానకీదీఘంనిశ్వాస్య॥

శ్లో॥ జ్వలతిహృదిశోకవహ్నిదశశతితతోమేనబంధనంహృదయం॥

నచదృష్టాసిక్వచిదపిహదయితేకింకరిష్యామి॥

దశాననః॥ యదుచితమత్తమస్తీవియోగస్య యచ్చప్రియంలంకేశ్వరస్య॥

సీతా॥ హళాలణలే ఎంపతంసమిలపెంభితంసదసాపరిణామోమ

హవిణాహంస అసంఘోషణే రంభ సేణకణిదావ తురిసోం తిదువేణితిహః

ఙిరీరిసంభాల హేతిసంఘం॥

భా॥ సఖిఆనలైవం తస్యమామపశ్యతః దశా పరిణామః మమాపి
నాథస్య అసన్నిధానేన రాక్షసేన ఆసీతాయా ఈదృశీ ఇతిద్వయో రావ
యోఃకీదృశంభాగధేయంసంవృత్తం ఇతిముహ్యతి॥

అసలా॥ సమంససిహి॥ ౨॥ తుమఖిలఇరేణకాలేగతి మువజ్ఞేంపి
రేణదెణరహ ఉమారెణసగదాహవింససి॥

భా॥ సమాశ్వాసిహి॥ ౨॥ త్వంఖల్వచిరేణకాలేన శ్రీధువనైకవీర
ణలైస రఘుకుమారేణసంగతాభవిష్యసి॥

సీతా॥ సమాశ్వాస్త్యం అణశ్చైవంతి కింకారోమహానామహాజీవణవంతిసంసృజ్ఞ॥

భా॥ అనలైవతావంతంకాలంసమమనాధోజీవతినవేతినంశయః॥

అనలా॥ హతాశంవోడంతదోపెంభణవిణజాణిఅది॥

భా॥ సఖసర్వోవృత్తాంతఃప్రేక్షణకేనజ్ఞాయతే॥

లక్ష్మణః॥ ఆర్యదైర్యమవలంబ్యతాం దృశ్యతాంచ శేషోవ్యయంచనోద్దేశః॥

రామః॥ పురోవలోక్య॥ ప॥ పుష్పైర్వృష్టిమివాచరంశ్చరభిశ్చైర్నందానిల

సంసితైర్వైదేహ్యమమచైషచాలవకుళోవిసంభసాక్షీతరుః॥

దశాననః॥ అతఃకిమ్॥

సీతా॥ ఏదేహ్యంవపుంతేనివేదఇంతతిమహమంమభేదానిచఅణి॥

భా॥ ఏతత్పూర్వవృత్తంనివేదఇత్సకంమమమర్తభేదనంచచనం॥

రామః॥ ప॥ సౌహార్దదుపసృత్యసాంప్రతమమంవృచ్ఛామిసీతాత్వయా

దృష్టాకింక్వగతాకిమాహకథయేత్యేషోపిషేవత్యతి॥

దశాననః॥ సకోపం॥ రెరెపాదపాపశదయదితాంబ్రూయాస్తదా
భింద్యామేవభవంతంచంద్రహాసేన॥

మహాపార్శ్వః॥ స్వగతం॥ ప॥ జానక్యాంరాఘవస్సేహమన్తత్తదవలక్ష్మితే॥

అసావపిచగ్రీవస్తస్యామేవమనోరథాత్॥

ప్రకాశం॥ రాజకాచేతనఃఖల్వయంతరుః॥ ప్రేక్షణికంచేదం॥

దశాననః॥ తథానగృహీతంమయామందబుద్ధినా॥

సీతా॥ ఎంపఅంఅ ఉం తెణఉంమం తెణవిఅ ఎసాఅచేతనోరుంభా
పుంచిదో ఆసీ॥ ఎంధమణసిజేహణుబధాలవరంపుఇవదంస॥

భా॥ ఏవమార్యపుత్రేణ ఉన్నతేనేవఏవఅచేతనోపృతఃపృష్టఆసీత్
అత్రమయిస్నేహసుబంధః అపరాధ్యత్యేతస్య॥

రామః॥ నకథయత్యయమగణితప్రాయః॥ భవతుకిమనేన॥

శ్లో॥ తీతిధరకథయత్వంజానకీసాక్వయాతా

యదినకథయసిత్వాంచూర్ణయిష్యామిచాక్షైః॥

త్వయ్యివిఫలితవేగోద్విఘ్నకాలాదమహీక

కిరతుదిశిభవంతంకేవలంచండవాతః॥

దశాననః॥ ప॥ కథయిష్యతివై దేహీంకథమేవధరాధరః

వజ్రకల్పంతలాఘాతంమమజానన్నపిస్వయం॥

రామః॥ కథమసౌనచలతి॥ భవతుగిరినదీంపుచ్ఛామి॥

శ్లో॥ ఉత్సంగంభవతిగిరేరధివసత్యద్యాపి నన్వాపగే

కింత్యందృష్టవతీతథామమవధూ ముత్సంగవాసప్రియా॥

ఉన్నిద్రాంబుజలోచనాత్పమివయాకోకాభిరామస్తనీ

ధత్తేవట్పదజాలనీలచికురా సౌఖ్యగృమత్యుజ్వలం॥

దశా॥ ఇయమపినకథయిష్యతిమత్సద్వసేన॥

రామః॥ కథమియమపిజడరూపానకథయతి॥

సీతా॥ సచింతాశ్వాసం॥ కోవుణరంభసావహరిదమలంలడంతం

సభణింసది॥ జిసుణిలసోమసోమ సాఅరీతారయింసది॥

ఛాయా॥ కఃపునారాక్షసావ హృతాంమూహూర్భపుత్రస్యభణిష్ట
తయచ్చృత్యాస మాంకోకసాగరంతారయిష్యతి॥

అనలా॥ హలాఉవరిపెంఖామోః॥ ఛాయా॥ సఖిఉవరివశ్యామి॥

లక్ష్మణః॥ స్వగతం॥ కథమార్యోయమున్నాదేనైసగృహ్యతే అపాణీ
ద్యశీగతిదేవస్య॥ వ్రకాశం॥ ఆశ్రకిమేతత్॥ సహజధైర్యమవలంబ్యసంస్తం
భయాత్తానం॥ అపిచదృశ్యతామితో దక్షిణేన॥

శ్లో॥ యానన్వహంపునరవర్ధయదేణశాపా

నార్యావిదేహ తనయాత్పణ పూలదానాత్॥

తేదక్షిణాంబిశముద్రశు నిరీక్షమాణా

స్తస్యాప్రవృత్తిమివనా వినివేదయంతి॥

దశా॥ సక్రోధం॥ హంతవ్యాపనైతేమృగార్భకాభితిభక్తమాదత్తే॥

మహాపార్శ్వః॥ రాజకప్రేక్షణికమేతత్॥ తదలంసంరంభే॥

సీతా॥ సాన్రం॥ సన్నేహం॥ కహంపిమహాఉంత ఆ ఎంజపుడమ

అలల ఉంతంసమహంవపుంతిణివేదయి॥

ఛాయా॥ కథమేవంమమపుత్రకావప్రథమమార్భపుత్రస్యవదప్ర
వృత్తింనివేదయంతి॥

రామః ॥ తహిఁదక్షిణైసపథావత్సమ్యగయావహే ॥

ఇతివరిక్రమ్యైః ॥ వత్సవశ్య ॥ ౨ ॥

శ్లో ॥ యాన్యద్యజాతి కుసుమాని మయార్పితాని

తస్యావిదేహ దుహితృశ్చ కురాంతరాళే |

తాన్యేవసార భవికృష్ట మధువ్రతాని

ప్రదీప్తలేనిపతితాని తతఃప్రతీమః ॥

లక్ష్మణః ॥ కేనాపిస్త్రీయ్యనూతాయాఃదేవ్యాఃవైదేహ్యః కబరీభా
రాద్యశ్చైభవేవితవ్య మేతైః ॥

దశా ॥ మాంతమాంతమమతస్యాహరణేవరిభ్రమఃప్రమాదమేవమకరోత్ ॥

* శ్లో ॥ సాశ్వానం ॥ ణివదిదఖిలంఘనీహరితంసతంసరంఖగంసపదవీ ॥

ఛాయా ॥ నివతితంఖల్వేతత్తత్తణమపహరతస్తస్యరాక్షసస్యపదవ్యాం ॥

రామః ॥ కతిచిత్పదానిగత్వా ॥ వత్సలక్ష్మణకిమేతత్ ॥

శ్లో ॥ కస్యాయంభువిసారధిర్నివతితఃకుంతాపవిద్ధాభిమే

రథ్యాఃకస్యఖరాఃపిశాచవదనాః కస్యైవభగ్నోరథః |

కస్యేదమకుటంవిపాటితమిదంకస్యావలూనంధనుః

కస్యైతేదశకాంచనాంగదభృతః పీనాఘజాదారితాః ॥

లక్ష్మణః ॥ ఆశ్చర్యం ॥ ఆర్యఎవమహముత్పశ్యామి ॥ జానకీనిమిత్తం

ద్వయోర్వీరయోః ప్రవృత్తమిదమాయోధనం ॥

దశా ॥ సరోషం ॥ శ్లో ॥ జనితోయేనవిఘ్నాయంజానకీంహరతోమమ ॥

సమ్యక్కృతైవపావస్య శిక్షాతస్య జటాయుషః ॥

శీతా ॥ హతాదవంఖిరాల ఎంవమమదభాగిణిరంఖితోవిణ్ముఖం
మంసభళి పావిదోసి ॥

ఛాయా ॥ హతాతపక్షిరాజ ఎవంమాంమందభాగినీం రక్షన్నపిన
ఖలుధమన్య ఫలంప్రాపితోసి ॥

అనలా ॥ బళవతోఽఖుదసంగీవోంతితిహువణవీరసవాదో ॥ తాకికరేష్టా ॥

* ణివదిదఖిలంఘనీహరితంసతంసరంఖగంసపదవీ ॥ ఛా ॥ నివ్రణం
ఖల్వేతత్తత్తణమంమామపహృతవతస్తస్యరాక్షసస్యపదవ్యా-ఇతిపాతాస్తరం ॥

ఛా॥ బలవాక్ఖలుదశగ్రీవశ్చిత్రభువనవిరసంవాదః తస్మాక్కుంకుర్వః॥

రామః॥ వత్సలత్కుణధనుధానురితినసంభ్రమంపరిక్రామతి॥

లత్కుణః॥ కిమిదమకాండేవృచ్ఛతి మామార్య ఇత్యనువ్రజతి॥

మహాపార్శ్వః॥ శ్లో॥ భృకుటిభీషణముఖః హుంక్రియాగర్భకంధరం॥

త్రైలోకీమేష సంరభ్యో దిధత్సన్నివద్యశ్యతే॥

దశాననః॥ ససంభ్రమం॥ త్వలైతస్య సమక్షంపరిహృత్యవకేత

వ్యనుస్తాభిః॥ కిమస్యకృపణస్య వ్రతయోధనేన కీర్తిసాస్యదిత్యుత్తిష్ఠతి॥

మహాపార్శ్వః॥ రాజక్రపేక్షణికమేతత్॥ తదుపవిశ్యతాం॥

సీతా॥ కీసఎదంససరిభో॥ ఛాయా॥ కస్మాదేతస్యసంరంభః॥

రామః॥ శ్లో॥ అయమవనిధరాభోనిశ్వసక్దీఘదీఘం

సుఖముఖితనేత్ర శ్శోణితాఘృక్షితాంగః॥

ద్విరదఇవమృణాళీం జానకిం భక్షయిత్వా

పథినివసతికశ్చిద్రాక్షునః పక్షిరూపః॥

తదేనంహనిష్యామి॥ దశా॥ సామషం॥

శ్లో॥ కేనేయంభక్షితాసీతా రక్షసామన్తనఃప్రియా

కరాళకరవాళోమేకస్యకంఠెవతివృతి॥

మహాపార్శ్వః॥ కింవిస్తృతందేవేననన్వియంతశోకవనికాయాంనిరుద్భవతే॥

సీతా॥ అహణకేణవిరంభసేణ భంభిదహి॥ కిదులంఅడంతంసవింపదల

సోఽలఱుభవిదు అంజవిజీవిదధారేమి॥

ఛాయా॥ అహంనకేనాపిరాక్షసేన భక్షితాస్తికింతావ్యపుత్రస్య

వివ్రయోగశోకమనుభవతు మద్యాపిజీవితంధారయామి॥

లత్కుణః॥ పురోవలోక్య॥ ఆర్యఅలంసంరంభేణ॥ తాతజటాయురి
వాయంవ్రతిభాతి॥

నేవధ్యే॥ వత్సరామభద్ర॥

శ్లో॥ రక్షసావహృతాంసీతాం విమోచయితుముద్యతః॥

హతస్తేనాస్త్రిమాంభూయో మావధీస్తవ్వింజటాయుషం॥

దశాననః॥ శ్రుత్వా॥ కథమేతయోరాజపుత్రయో రాగమనవర్యంత

మయం బరతగృధ్రఃప్రాణాధారితవాక్ ॥ మయాఖలువరిత్యక్తజీవితో
యంమత్ప్రవృత్తింనకథయిష్యతిరాజపుత్రయోరితివిప్రబంధస్తాతుమారబ్ధం॥

సీతా॥ సహర్షం ॥ కహతాదజడా ఉణారంఖసేదహదేణవిజీవదే
ణసాణుఅంస అం అడంతంసఅహరంఖసేణద హరిదాకహిదహి॥

విచింత్య॥ తావంతితికాశమమోచేదీకీసవిశే బెదిఅం అడంతో॥

ఛాయా ॥ కథంతాతజటాయుషా రాక్షసేంద్రహతేనాపి జీవతా
సానుజస్యార్య పుత్రస్యహం రాక్షసేన అపహృతాకథితాస్తి ॥

తస్మాదేతావంతంకాలంమాంచయితుంకస్మాద్విలంబత్యార్యపుత్రః॥

అనలా ॥ సంవపేంఖణవ పెంఖిస్తా ॥ ఛా॥ సర్వంప్రేక్షణకేవశ్యావః ॥

లక్ష్మణః ॥ సహసోషస్యత్య ॥ హతాతశకుంతరాజ కథంత్యమేవ
మవస్థస్సంవృతః॥

రామః ॥ ఆర్యకథయ ॥ ౧॥ యదితేశక్తిరస్తీకథయితుం ॥ సరా
క్షసః కస్యపుత్రఃకింతస్యనామ॥ క్వవానివసతి॥ కింబలంతస్య॥ కిమథామవ
హృతాసీతేతి॥

దశా ॥ సద్ధైర్యం॥ శంసత్వస్తైసర్వమేవవృత్తాంతంశకుంతావశదః॥
కింతతోబిభేతి లంకేశ్వరః॥

సీతా॥ సోత్థంతం॥ ఎసోదసంగీవచాణదళిదగంతోకిహింసదింతికాదరహి॥

ఛాయా ॥ ఎవదశగ్రీవచాణదళితగాత్రః కింకథయిష్యతికాతరాస్తి॥

నేవధ్యే ॥ వత్సదాశరథే॥

వ॥ చేతోముహ్యతిమేవచఃస్థలిచద్రస్తుందృశౌచాక్షమే॥

దశాననః॥ ప్రియంనః॥ ౨॥ సీతా॥ సకరుణం ॥ తాదశఉదరాఅమంఠిమిం
తతఃకిరిసదసపావిదోసి॥

ఛాయా ॥ తాతశకుంతరాజమన్నిమి త్తమిదృశీందశాంప్రాపితోసి॥

రామః ॥ తాతకథంచిద్ధైర్య మవలంబ్యకథ్యతాముపరి॥

పునర్నేవధ్యే॥ వ॥ కింవత్స్యేహరతిప్రియాంసమహాతీమాస్తాయమానా నైవ॥

దశా॥ సగర్వం॥ కింవిమోత్యతిజ్ఞాతివధామగ్నీలంకేశ్వరః॥

సీతా॥ హాఅంతహంతుఃపంచలంఖణణజాణ అదితుహేహి॥ ఎడల
సరణజాణి రంభసోఽత్యథోక్తే॥ అనలేపదపెంఖదీవి ముసంయససభ
దాపుడమవరిదా ఇలంభరాణిదాణివిలశవిదా॥

ధా॥ హాఅర్యపుత్ర హావత్సలత్కునజ్ఞాయతేయవాభ్యాం ఎతామ
శరణాంజానకీంరాక్షసః॥ అనలేపతంప్రేత్యంత్యామయాసాధ్వససంభ్రాం
తయావ్రథమంపరిచితాన్యక్షరాణిదానిమప్యాలపితాః॥

అనలా॥ ఎంబవిదం॥ ధాయా॥ ఏవమేతత్॥

రామః॥ నహ్యాయంరామస్యసమతుంహరతిరాక్షసాపశదః॥
లత్కుణః॥ సక్రోధావలేపం॥ శ్లో॥ ఆర్యావిదేహతనయాపహ్నతామునేతి

తాతోజటాయురపిక్వత్తతుర్భ్రవీతి॥

ఏనంద్రుతంకిమసినాలవశోనకుర్యాం

యద్యేషచారణవనావహలేన్నిగూఢమ్॥

దశాననః॥ సస్థితం॥ శ్లో॥ శత్రూణాంమర్తభేదేనవ్యసనేస్వేష్టసాధనే॥

కరివ్యతిచకతవ్యోకిమన్యచ్చతురోజనః॥

రామః॥ తాతఉపరికథయ! నేవధ్యే॥

శ్లో॥ విందోనామమహాతాపీషసులభంసప్తయదస్మిన్ధనం॥

దశాననః॥ సావేగం॥ అభిజ్ఞేనాపిమయనైషజ్ఞాతస్తదానిం భవ
తుదైవకృతమపి యథాకాలం సమీకరిష్యామిపురుషకారేణ॥

సీతా॥ అవిణామపదసంభావిఅది మహామదభాణిణీ॥

ధా॥ అపినామైతత్సంభాష్యతేమమందభాగిన్యాః॥

లత్కుణః॥ సమషకోరాక్షస ఇతినజ్ఞాయతే॥ కథంసప్తధనవ్యపునర్దాభః॥

రామః॥ తాతవ్యచ్చతోమమకిముత్తరం॥

నేవధ్యే॥ వత్సవత్సామిసర్వంశూయతాం॥

శ్లో॥ పుత్రోవిశ్రవసోమునేస్త్రీభువనెనామ్నాహ్యాయంరావణః॥

దశాననః॥ కథముక్తమేవేదమస్తేక్షత్రబంధవేమదియ్యంనావశ్యే
నేయహతకేన॥

నిశ్వస్య॥ హంత॥ శ్లో॥ చింజన్నపిక్వపాణేనవత్సోపాదౌచనంయగే॥

కస్తాదస్యవిహంగస్యకంతంనచ్చిన్నవానహం॥

సీతా॥ సచింతాశ్వాసం॥ కమాణామమెంతంసవంణణే॥ ఎదంసవదె॥
దీపదరేశకాడరేతణిదమజాణాదిఅంఅడుతో॥

భా॥ కథంనామమాత్రస్యవర్ణనేనవతస్యప్రతేనద్వీపాంతరే లంకాపు
రేతనీతాంమాంజానాత్యార్యపుత్రః॥

రామః॥ తాతశేషమపికథయ॥ అత్మణః॥ సబాష్పగద్గదం॥
హంత॥ శ్లో॥ వ్యాదాయచంచూపుటమేషముంచ
సమాంసమాస్రంపరివతి॥ తాతః॥

భూమాలుతన్నూర్తిరపాదపక్ష

స్తాతోజటాయుస్త్యజతీవజీవమ్॥

రా॥ సాతంకం॥ కథంకథితశేషమకథయన్నేవతాతజటాయుర్జీవితంజహంతి॥
ఉవసృత్యహంతాత హంతాతపాద దశరథప్రియసఖహం పంచవటీని
వాసవ్రశంసావహసాహాయ్యకహంగరుడాగ్రజకులవదీప॥

శ్లో॥ రాజ్యభ్రంశాద్విప్రనాశాత్పితృః
కాంతారెస్త్విందారుణేనిత్యవాసాత్
సీతాయాశ్చైదగ్ధనాదుతితోయం
శోకాంభోధిర్వధృతైత్వత్తయేణ॥

మహాపార్శ్వః॥ రాజశ్శవానేవనిమిత్తమస్య సర్వస్యాపిశోకస్య॥

దశాననః॥ కింవిదితమితమిదమమాత్యేన॥ మహాపార్శ్వః॥ కథయ॥ శ్లో॥

దశాననః॥ శ్లో॥ సుబాహుమారీచకరాఢూతాద్వధాత్రిమూర్ధశ్చ

తథాఖరస్య॥ మహత్తరోమేజనిలత్నజేన

స్వసుర్విరూపీకరణేనశోకః॥

ససంరంభంతదిదానీం॥ ప॥ ముఖద్గహృతమూర్ధ్నోస్యసౌమిత్రైఃకంతరంద్రతః

నిర్యధమదమాహృత్యరక్తంశూర్పణఖాపిబేత్॥

ఇతిఖడ్గపాణిరుత్తిష్ఠతి॥ మహాపార్శ్వః॥ రాజప్రేతుణికమేతత్॥
ఇతినివారయతి॥

సీతా॥ సశోకం॥ హతవిమిశ్రామహహరణిదంస రావణోంతిశా
మమెంతంకహిల తాదజడాడేనా పాణావిముంకా॥ ఇడిగిఇమిశాఅంసశ
కాపుర తానికహిద॥ తాకికరింస మదధాని॥

ఛా || హంతామునామహరణమేతస్య రావణ ఇతినామమాత్రం
కథయిత్వా తాతజహాయునా ప్రాణావిముక్తాః | నపునరమునా స్యలంకా
పురంస్థానమితీకథితం | తస్మాత్కింకరిష్యామిమందభాగినీ ||
లక్ష్మణః || ఆర్యనాయంశో కావసరః || ఉపలబ్ధవ్యాఖలుశత్రోరవస్థానభూమిః ||
రామః || సక్రోధం || శ్లో || యదివ్రజతిజానకీ మపహరన్పురం

వాసుకేర్యదిత్రి దశధామవా యదిపురద్వియోవాంతికం |

తమేషరజసి చరంమమశర శ్చ్యుతః కాముకా

ద్గ్రహిష్యతినచర్వితుంకిమురగంగరుత్సానివ ||

దశాననః || సాసూయం || రేరేక్షత్రియడింభవృథాకింవికత్తసే || నజా
నాసివిత్రాసితవృత్రారి వ్రముఖదిక్పాలకులస్యలంకేశ్వరస్య వ్రతావం ||

సీతా || సహవం || కీసవిశేబి అదివంతి అికాశేఅం అడుంతేణ ||

సశోకం || హళాఅణశేపెంఖణ అఖువీస || తామంజేతంసి అఖింజా
దకెదవేమహపురుసే మాఆవిణా ఇమిణారంఖ సాహమేణకివి అంచాహీ
దకిదహవే ||

ఛాయా || కస్మాద్విలంబ్యతేవతావంతం కాలమాగ్యపుత్రేణాస్య
సలేప్రేక్షణికంఖ లేవేతత్ | తస్మాత్తస్యేతస్మిన్ననభిజ్ఞాతకైతవేమహపురుషే
మాయావినామునా రాక్షసాధమేనకిమప్యత్యాహితంక్యతంభవేత్ ||

అనలా || హళామరిసేహిఖణమెంతే ఉవరిపెంఖహ ||

ఛాయా || సఖిమహాయత్రుణమాత్ర మువరిపశ్యావః ||

లక్ష్మణః || ఆర్యవ్రసీద || ౨ ||

శ్లో || అస్మిన్మతేయదిశరంక్షిపసీహ తిష్ఠన్

హన్యాత్తదైకమతి దుర్విషహః సంతం |

తంబంధుమిత్ర చతురంగ బలైస్సమేతం

హంతుంయతస్వ పరధానతువైర శాంతిః ||

కించ || శ్లో || యద్యురాక్షసమిత్యేకం శరంజగతిముంచసి |

(స్త్రీ) బాలవృద్ధాంతాస్సధూంశ్చ హన్యాదేషనిశాచరాన్ ||

తత్త్వనుచితమేవ దీనజనశరణ్యస్యదేవస్య ||

దశాననః || శ్రుతంకిమస్యజాల్మస్య వచనమమా శ్చేన ||

మహాపార్శ్వః ॥ ఎవమైషమస్యతే ॥ భవతుకోదోషః॥

దశాననః ॥ ఎషఖలు॥

శ్లో ॥ నవేత్తిమేబలంతస్మాదితంజాల్వో వికత్తతే॥

ఇమాశరాగ్నిభిదకంత్వో మృల్కాభిరివకుంజరౌ॥

సీతా॥ పంచలంఖణ సాహుభణిదతు॥ సరిసీఖుఎసాసింఖాఎంః అవ
రాహిణారంఖనం॥

ఛాయా॥ వత్సలత్వసాధుభణితంత్వయా॥ సద్యశీఖల్వేషాశితౌఎ
వమపరాధిన్రాత్ససస్య॥

రామః॥ తహికేమతఃక్రియతాంలత్వణః॥ దక్షిణాదిగాక్రవ్యతా
మార్యాపహరిణః ప్రవృత్త్యవలంభాణ॥

రామః ॥ తహితాతజటాయురేవ గిరినదీతటంసీతాస్వనంస్మి-
యతాంవత్సేన॥

లత్వణః॥ యదాజ్ఞాపయత్యావ్య ఇతినిష్కాగ్రింతః॥

రామః ॥ సానుస్త్వరణం॥

శ్లో ॥ స్నేహాద్యతేన మనసాజనితానితస్యా

స్పంజల్పితా న్యనువసంచ విచేష్టితాని॥

హంకష్టమద్య మమచింత యదంతరంగం

శోకేనదహ్యతఇదం ప్రళయగ్నినేవ॥

ఇతిమూహుః పతకపరిక్రామతి॥ నేవధ్యే॥

శ్లో ॥ తాతంగృధ్రపతింతటేద్రీ సరిశస్సంస్కృత్య శాస్తాగ్రధ్వనా

మాంప్రత్యాగతమేషకషకతి సమంసత్వైరరణ్యోద్భవైః॥

రామః॥ కథంలత్వణః క్రోశతి॥ సాశ్చర్యం॥ వత్సకషకగ్నభవంతమపి॥

మహాపార్శ్వః ॥ దేవసందేశానురోధనవనపథిస్థితో దనుకబంధః
కషకతిలత్వణమితమేతర్కః॥

దశాననః ॥ యుజ్యతఏతత్ సహషకం॥ కర్షతు॥ ౨॥ భతుయితుం॥

సీతా॥ సోద్యేగం॥ కోఎసోలంఖణి కరినది॥ ఛా॥ కఎషఃలత్వణంకర్షతి॥

నేవధ్యే ॥ లత్వణః॥

శ్లో ॥ బాహుభ్యాంకలశాబ్ధిమంధశిఖిరిస్థూలాయతాభ్యామహూ॥

కుక్షిస్థైకకరాశలోచనముఖః కశ్చిత్కబంధాకృతిః॥

రామః || అహోప్రమాదః || ౨ || తదుపసర్పామి నేవభ్యే ||

కస్త్యంరాజస్య మమారణవదృశ్యసే దిష్ట్యాఖలు ప్రదిష్టోసిమమభక్ష
తాథాంభగవతాదిష్టేన ||

రామః || శ్రుత్వా || త్వరితంపరిక్రమ్యావలోక్య || కథంవత్సేనహ
తపసరాక్షసః || యదిదాసిం ||

శ్లో || అసివిదళితయోజనాయా మహాహుద్వయేరాక్షసే

వతతిరుధిరవషుః కస్కంధబంధేక బంధాకృతౌ |

వపుషివిహితలక్షణోలక్ష్యణోయంజయశ్రీఘన

స్తసఘస్యకజైరివాన్మకృష్ణద్భిస్సమభ్యేతిమాం ||

దశాననః || సశాకాశ్చర్యం || కథందనుకబంధోపిహతోవీరవటునా ||

యవతద్వటుద్వయవధాయమధ్యే వనవథంమయాస్థాపితః ||

సీతా || సహషం || వంఛదింతి ఆముంచుముహంగోమంకోసి ||

ఛాయా || వత్సదిష్ట్యామృత్యుముఖాన్ముక్తోసి ||

ప్రవిశ్యలక్ష్యణః || ఆకాశేలక్ష్యంబధ్వా || కింబ్రవీత్యార్థం ప్రత్య
కరీరిణీవాణీ || శ్రుణురామచంద్ర || వత్సామితేతత్కమః | యజ్ఞానకీలా
భవివక్షువిజయయోరౌవయికమితి ||

రామః || సాదరంశ్రుణోతి || లక్ష్యణః || భూయఃకింబ్రవీతి ||

శ్లో || సుగ్రీవంకపివరమృశ్యమూకశృంగేతిష్ఠంతంసహసచివైశ్చత్సర్వైరేవ |

సంప్రాప్యప్రియనఖమగ్రజస్య రాజ్యంతస్తైచేద్వితరసి వాలినఃస్పృహస్యాః ||

అపిచ || శ్లో || శాపేనస్థూలశిరసో మునేరాసంనిశాచరః |

తస్మాన్మామోచితవతోర్వాజ్ఞేవాం ప్రత్యువక్రియా ||

లక్ష్యణః || కథంకబంధవత్త్యక్తదేహాదివ్యోభూత్వాకథయతి ||

దశా || సాసూయం || కథం || దనుకబంధోపి మత్పక్షముత్సృజ్య
వరవక్షంప్రవిష్టః ||

మహాపార్శ్వః || నన్వప్రవిష్ట ఎవాయంయావద్దేహబంధనం ||

సీతా || దింతిఆ ఉపకిదపరించంతదేహేణ రంభసేణ ||

ఛాయా || దిష్ట్యోపకృతంపరిత్యక్తదేహేన రాక్షసేన ||

దశాననః || మహాపార్శ్వ అసంభావితమేతత్ | యత్కిలవాలిన
రాజ్యేసుగ్రీవస్యప్రళిప్తావనం ||

తుతః॥ శ్లో॥ భాగవన్మన్మథశిరసః ఖరదూషణయోరపి |

విజేతాప్యేషదుర్ధవః॥ వాలినంసవిజేష్యతి॥

అతఃఖల్వయం ॥ తతఃక్షత్రియకుమారయో రసయోవకధనిక
వాలినఃప్రేరణమితి సిద్ధాంతిత్వంప్రిజనైః॥

పశ్యపశ్య॥ శ్లో॥ యఃప్రాగ్దక్షిణపశ్చిమేషుజలధిష్వప్యేకమాత్రేక్షుః
సంసర్వన్వితనోతిచండరుచయో సాంధ్యంతదర్శ్యత్రయం |

హత్యాదుందుభిమాహవే గిరినిభందోర్భృంక్షివక్యయాజుః॥

నైతస్యాస్తిసమోబలీతినిఖిలై ర్భుతైస్తుతశ్చజని॥

మహాపార్శ్వః॥ స్వగతం॥ ఏతస్యవిజయాశం సాసర్వాపివాఽ

సమాప్యతే॥ వాలినోవధేపివిదితేకింకరిష్యతినజానే॥

ప్రకాశం॥ రాజకవీవమేవైతత్॥

రామః॥ అకాశే॥ అనుగృహీతావావామత్రభవతా॥

అధేదానీయథాభిలషితందివ్యం పదమువగంతవ్యమార్యేణ॥

కింబవీతిపునరార్యః॥ అనేనవంపానదీ తటవధేన ఋశ్యమ

ప్రతిప్రస్థాతవ్యమితి॥ తథాకుమరైశ్చభౌపరిక్రామతః॥

దశాననః॥ సాశంకం॥ కథంసుగ్రీవేణసఖ్యంభవేదన్యమిధ్యాతామః

మహాపార్శ్వః॥ అసంభావితమేవేదం॥

దశాననః॥ సదైర్యావప్తంభం॥ శ్లో॥ సహస్రంసంతుసుగ్రీవాస్సహస్రం

సంతురాఘవాః | వాలినంక్షత్రమాంభోధింనాతిలంఘితుమిశా

మహాపార్శ్వః॥ స్వగతం॥ ఎవంఖలుత త్వానభిజ్ఞోదేవఃకింకుర

బాలిశేరాజనిమంత్రిజనాః॥

ప్రకాశం॥ సర్వంప్రేక్షణికేవ్యక్తంభవిష్యతి॥

సీతా॥ సానుస్త్వరణంమగంష్ఠీఅగగణంధశైధావతంస రంభా

అకగదాఎమఎకంసివిచంపదసిహరేణ పంచసాహమిఆదింతా | అవిణా

సుఎకదమోసుంగీవోహవే॥

శా॥ మాంగృహీత్వాగగనస్థలేధావతో రాక్షసస్య అకగత
మయాకస్త్రిన్నపిపర్యతశిఖరేనను పంచశాఖామృగాదృష్టాః | అపినామ
ఎకతమసుగ్రీవోభవేత్॥

అనలా॥ కితితాణింకోవితువిణసరణీకిదో॥

ధాయా॥ కిమితితేషామేకోపిత్వయానశరణీకృతః॥

సీతా॥ కహవిదసంధావిఅది॥ ధావతిఖురంఖసో మగంహ్నితా పవణా
దోవిఅఅహీఅవే॥

ధాయా॥ కథమేతత్సంధావ్యతే॥ ధావతిఖలురాక్షసో మాంగ్యహీ
త్వావవనాదవ్యధికవేగః॥

లక్ష్మణః॥ పురోన్దిశక్తిభదమేవపంపానరః॥

శ్లో॥ అస్యోపాంతేమృగఖురపుటక్లిష్టమందారపుష్ప

చ్యోతన్తాద్విరసశిరయాదేవయావఃపదవ్యా॥

వాతశ్చూతక్రముకవనసచ్చాయరుద్ధాతపాయాం

యస్యామంతశ్చరతిముషితానన్నపున్నాగగంధః॥

దశాననః॥ రమణీయ్యఃఖల్వయంసపంపాతటవనోద్దేశః॥

సీతా॥ సోద్వేగం॥ అణశేభమపపాతటోందె సరమణిఁ జేదంరూణ
అంఅఉంతెణిపడిపంఠిణజాణిఅది॥

ధాయా॥ అనలెణమంపంపాతటోద్దేశం రమణీయ్యం దృష్ట్వాఆర్య
పుత్రేణకింప్రతిపన్నమితిసజ్ఞాయతే॥

అనలా॥ సంపపెంఖణిఎవింణాదహవింసది॥

ధాయా॥ సర్వంప్రేక్షణికేవిజ్ఞాతంభవివ్యతి॥

రామః॥ విలోక్య॥ అస్యాంకిలపంపాయాం॥

శ్లో॥ ఉజ్ఞాతార్పితయామృణాళలతయాత్మప్తింప్రియాయా విదన్

మాతంగోసజపుష్కరేణసలిలంసంక్రామయత్త్వాననే॥

విచింత్య॥ హాకథంసాజానకీమామంతరేణస్థాస్యతి॥ ఇత్యత్రూణివర్తయతి॥

దశాననః॥ యావల్లంకేశ్వరప్రసాదంపాపరాక్షసీభిస్సురక్షితావస్థతి॥

సీతా॥ సాన్రం॥ అణశేఅంఅఉతంసల సణిహణేవిమహాజీవదీవిఅ
పంధాణి హూదింతిహిఅఅసంశ్చుఎద॥

ధా॥ అనలె॥ ఆర్యపుత్రస్యాసన్నిధానేపి మహజీవంత్యాః అవస్థానం
భవతీతి హృదయశల్యంఖల్వేతత్॥

రామః || అశ్రూణిప్రమృజ్య ||

శ్లో॥ హంసానామధిరోహతాంప్రణయినీరాధూతపక్షచ్చదై
రుద్భృంతధ్రువరాంబుజాకమలినీకాండావలీకంపతే ||

హంప్రియజానకీతిమూర్ఛతి || దశాననః || ససంశయః | మూర్ఛితోపి
కిమయంపునరుత్థాస్యతి | ఉతాపూనపునరుత్థానాయభవేదస్యమూర్ఛా ||

సీతా || హంధి || ౨ || ఎంపవిరహితంసమితి జణంసలవంధదరణదసి
దమీదెంపహదఎణ ||

ఛాయా || హంధిక్ హంధిక్ | ఎంపవిరహేతస్యప్రియజనస్య అవస్థాంత
రేనదర్శితాస్తి దేవహతకేన | ఇతిసాతంకాతివృత్తి ||

లక్ష్మణః || ఆర్యసమాశ్వసిహి || ౨ ||

శ్లో॥ తస్యాశ్చైరేవిదితైతస్యచనామనితథాజయోపాయే |

సుకరేశల్యోద్ధరణేకుతోవిమోహోవిచారోవా ||

రామః || సమాశ్వస్య || వశ్యకియద్దురగతోయమృశ్యమూకః ||

లక్ష్మణః || ఆర్యకశ్చిదణుమవిదూరేభిక్షురాగచ్ఛతి | తమహమేతత్ప్ర
చ్ఛామి || తతఃప్రవిశతిభిక్షుం ||

భిక్షుః || అహంకిలతావేతౌరాజకుమారాభిక్షువేషేణప్రాప్తోస్తి ||

దశాననః || కథమసౌమత్ప్రేరితోవాచి భిక్షువేషేణ అనయోర్వ
ధార్థమాగతోభవేత్ ||

సీతా || అణశైలంచాహిద || ౨ || ఛా || అనలెఅత్యాహితం || ౨ ||

అనలా || కితిఅంధాణేభీదాసి || ఛా || కిమితిఅస్థానేభీతాసి ||

సీతా || ణభింఖురుం వోసోరంఖసోజహ మచోరిఅపితోతహఅంల
ఉంతవిహూఅవిమూరిదుఉవంతిదొంతితంకెమి ||

ఛా || ననుభిక్షురూపః సః రాక్షసోయథామాంహరితవాక్ తథా
ఆర్యపుత్రమపిమాయయామారయితుమువస్థితజ్జితరక్తయామి ||

అనలా || ణపెంఖణఅఖువద | తాఉవరిపెంఖహ్నాధాణిఅశసభమేణ ||

ఛా || ననుప్రేక్షణికంఖల్యైతత్ | తస్మాదుపరివశ్యావఃఇదానీంలంసంధ్రమేణ

లక్ష్మణః॥ భగవత్భిక్షోకింజానాసి ఋశ్యమూకగిరిం । యత్రచతు
ర్భిస్సచివై స్సహసుగ్రీవఃప్రతివసతి॥

భిక్షుః॥ స్వగతంకథంవాలినాసుగ్రీవ వధార్థంస్వయం దుష్ప్రవేశ
మృశ్యమూకం ప్రేషితావిహా । అతఏవస్వామినాససంశయేన నిర్ధారణా
యప్రేషితోస్తి । అథవానైతదేవం । యతఃప్రసీదత్యంతరాత్మా॥

ప్రకాశం॥ శ్లో॥ కాదంబినీకృతోష్ణీషఃకకుభారణ్యకంకటః ।

ఋశ్యమూకగిరింద్రోయంనిర్ముకారిణ్యసివల్లికః॥

కౌపునర్యవాం॥ దశాననః ॥ స్వగతం॥ నైషవాలీ॥

ప్రకాశం॥ మహాపార్శ్వకింజానాసి । ద్వయోరనయో రేకః ఖర
వధమహాపాతకీ । ద్వితీయస్తుశ్శూర్పణఖాముఖవిరూపకరణమహావరాధీతి॥

సీతా ॥ స్వగతం॥ యస్సోభింఖురుంవోరంభసో॥

ప్రకాశం॥ అతలైకి ఇమిణా గజాణిఅదిమదభాణిణీ జాణిఉపభం
తుణోరూపధారిణీంకాఅంచరా । అవరాతానదేవరంసంతి॥

భా॥ నవీమోభిక్షురూపోరాక్షసః అనలైకిమమునానజ్ఞాయతైమందభా
గిన్యాజానక్యాభర్తూరూపధారిణ్యైకాఽఘరాఃఅవరాతస్యాదేవరస్యేతి॥
లక్ష్మణః॥ శ్లో॥ సైషదాశరథీరామోయస్యాహంలక్ష్మణోనుజః ।

భార్యాయస్యచకింబ్రూయాం॥

భిక్షుః ॥ అలం॥ ౨॥ తతఃపరంశ్రుతవానస్తి రాజజేసహృతాసీతేతి॥

లక్ష్మణః॥ సుగ్రీవోగతిరత్రనః॥

భిక్షుః॥ అహంహనుమాన్నామతస్యసచివోస్తి॥ తదిదానీం॥ దినకర
కులప్రదీపదేశశూయతాం॥

శ్లో॥ వాలినాస్యహృతాభార్యాహత్వాతంచదిదాస్యసై ।

సగణంరావణంహత్వాసోపిదాస్యతీతైప్రియాం॥

యదయమగ్రజస్యరాజ్ఞోదండచక్రమర్చుదకోటిసహస్రసంఖ్యాకమీశివ్యతే॥

దశాననః॥ సక్రోధం । కిముచ్యతేభిక్షుహతకెనక్వమేచంద్రపఃసః

శ్లో॥ ఆదౌభిక్షుమిమంహత్వాహనిష్యామితతఃపరం ।

సుగ్రీవమృశ్యమూకస్థంసమమన్యైశ్చమంత్రిభిః॥

విచింత్య॥ కథమస్తానేమమసంభ్రమః । ననుక్షత్రిమవటువధాణప్ర
సాతోవాలీతత్సహదోపిహనివ్యత్యేతాః॥

మహాపార్శ్వః॥ యుక్తముక్తంస్వామినా॥

సీతా॥ సహషణం॥ సుశీలితవిదవరంపరంకమలంభిఅది॥

ఛాయా॥ సుశీలితఃపితంపరస్పరక్రమంలతయతి॥

రామః॥ అస్తేష్వవంత్సర్వియుశ్యమూకముపగచ్ఛామః ఇతిసర్వేవరిక్రామన్తి॥

రామః॥ కిమిదంమార్గనిరోధకమద్రికూటమివో న్నతంలస్థికదంబందృశ్యతే॥

హనుమాన్॥ వాలిహతవిక్షిప్తేదుందుభిరయమస్థిశేషః॥

రామః॥ తదేనముదస్యామిగమనాయఇత్యుత్తేవణంనాటయతి॥

లక్ష్మణః॥ సాశ్చర్యం॥ కథమార్యఃపాదాంగుష్ఠేనదూరతోదశయో
జనం అస్థికూటంవిక్షిపతి॥

హనుమాన్॥ స్వగతం॥ మహాసత్వోయంతాజన్యకుమారః॥

వ్రకాశం॥ దేవదోర్భ్యామాహవా వసానేయోజనమాత్రము
త్కాంతజీవితమేతముదక్షిపద్వీరోవాసరేంద్రః॥

రామః॥ పురోవలోక్య॥ కన్యపునరిమేశరవిదారితదశిత వివరా
దృశ్యంతేసాలతరవః॥ హనుమాన్॥ వాలినవివ॥

లక్ష్మణః॥ కథమంగుష్ఠనిష్ఠిడితభూమి ఛాగనమరేభీకృతానేతాన్
ఎకేనశరేణ యుగపదార్యో విదారయతి॥

హనుమాన్॥ సహషణం॥ దేవవశ్యవశ్య॥ సుగ్రీవోయమవరజో
వాలినస్సహైవ మంత్రిజనేనపర్వతశిఖరా దవతరతి తదహమేవంమన్యే॥

శ్లో॥ పాదాంగుష్ఠవిక్లిర్ణదుందుభితనూ కంకాశగమ్యాధ్వనా

హేలాదారితసాలస వ్రక శరప్రోతాచలక్షోణినా

ఆర్యేణాతిబలేనవాలివిజయే సంభావితవ్రత్యయ

స్సఖ్యంలబ్ధమసాపుపైతిభవితుం రాజాహారిణామపి॥

దశాననః॥ సాశ్చర్యోద్వేగం॥

శ్లో॥ పాదాగ్రకీర్ణ ఘనదుందుభి దానవాన్తి

రేకేషణా దళితసాల తరువ్రవంచః॥

అరాగత్తజేనహరిణాస్సహణీయ్యసఖ్యా

హంతాకిమేషన భవిష్యతి వాలినోపి॥

విమృశ్య ॥ శ్లో ॥ ప్రహరతాచప్రహర్తృణామంతకస్యాపిచాంతకః।

శిలావక్షీరణైవాలీ జేతుంశక్యోనకేనచిత్ ॥

సీతా ॥ దింఠితి అంతం సంతంసి దేసద రేవవశమంతథాహి
తంకితి ॥ ఛా ॥ దిష్ట్యాతర్యపుత్రస్య అస్తి నే శాంత రేప్రబలమిత్రలాభస్తర్క్యతే ॥

రామః ॥ మామసావేవముపైతి ॥ తతఃప్రవిశతిసానుచరస్సుగ్రీవః ॥

సుగ్రీవః ॥ సాశ్చర్యం ॥ పయాభ్యాంభీతావయమిమా వాలినాప్రహీ
తావితి ॥ తావేవమేసభీకతుమానీయ్యేతేహనూమతా ॥

హనూమా ॥ దేవసుగ్రీవఃప్రణమతి

రామః ॥ అపికుశలంవయస్యస్య ॥ ఇత్యాలింగతి ॥

సుగ్రీవః ॥ దేవకిమితోవ్యస్తీమేకుశలం ॥ యదత్రభవతోవయస్యప
దప్రయోగభాజనమహమభూవం ॥

రామః ॥ సభేకింజానాసివిశ్రవసస్సుతంరావణం ॥

అపిచ ॥ తస్యనివాససగరింవా ॥

దశాననః ॥ కిముత్తరందదాతిసుగ్రీవ ఇతిశ్రుణోతి ॥

సుగ్రీవః ॥ దేవనాహంకిమపిజానామి ॥

మహాపార్శ్వః ॥ సుగ్రీవోపికింజానాతిస్థితిం దేవస్య ॥

దశాననః ॥ విహస్య ॥ శ్రూయతాంతహింసచివేన ॥

శ్లో ॥ వైదేహీముపరుధ్యవిభ్రమవనే యత్పంచవత్సాహృతాం

ప్రాణీవిస్తరతుస్థితింమమవిదన్తప్యామహేంద్రాద్వనే।

ఇత్యారాధయతామయా భగవతోలభ్యోవరోధూజకై

రస్తాన్విస్తృతవానతఃపరిచయేష్యేయానుజోవాలినః ॥

సీతా ॥ అణశేషసోవివాణ రంపహూశకేసురంసంపఠంతిణజాణాఇ।

తాలంతం ఉంతంసకోడణ అసోఅ వణేరంఖసీహి ఉవరుంధమికహింసఇ ॥

ఛాయా ॥ అనలేదీయోపివానర ప్రభుర్లంకేశ్వరస్య ప్రవృత్తింనజానాతి ॥ త

స్తాదార్యపుత్రస్యకఃపునరశోకవనెరాక్షసీభిరుపరుద్ధాంమాంకథయిష్యతి ॥

అనలా ॥ కుదోవరణిదోవితుహాళురిసీచితా ॥ ణసుంగీవభడలణ

ఎంధకోవితి అమిలకుసుదంధూణతంసకహింసఇ ॥

ఛాయా || కుతఃపరమితోపితవేద్యశీచింతా । ననుసుగ్రీవభటజనే
అత్రకోపి అగమ్యత్వాందృష్ట్యాతస్య కథయిష్యతి॥

సుగ్రీవః || కింతుగగనాంగణేకేనాపిరాక్షసేననియ్యమానయాకయాపిరాజ
స్యకస్యయామమ సమతుంనిపాతితమిద మాభరణగభికత ముత్తరీయ్యం॥
ఇత్యవశామితి॥

రామః || దృష్ట్యా || తదియ్యమేవేదము త్తరియ్యమితివ్రతిగృహ్లాశి॥

దశా || సావేగం॥ ఇదమపినజ్ఞాతం మయాత్వరమాణేన । యదదము
త్తరియ్యంవిభంశితవతీ జానకీ॥

సీతా॥ దింతిఆమవిముంకడంతరింజిఅంఅడంతంసతంసిదిణెహంధిపావిద॥

ఛాయా || దిష్ట్యామయావిముక్తము త్తరియ్యమార్యపుత్రస్యతస్మిన్
దినేహ స్తప్రాపితం॥

రామః॥ సహషశోకం॥ స్వగతం॥ తదియ్యమేవేదం॥

శ్లో॥ యత్కాంతాకుచకుంభవత్రమకరీకస్తూరికాలాంభితం

కాంతాయాఃకరినోన్నతైతసుతరాయచ్చవ్యనక్షిప్తనా॥

యచ్చాకషణికాంతయామయిక్యతభూభంగమాలోక్యతే

కాంతాసాచయదంచలేన సహసామాంబిజయత్యేకదా॥

దశా || బలవతీఖలురాజసూనోరియముత్కంఠా

సాశ్చర్యం॥ నపునఃప్రపాణానున్ములయతి॥

సీతా॥ సోద్యేగం॥ మవిణాడంతరింజమహదెరూణకహంఅడం
తేజఅవంధదరి అదింకద॥

ఛాయా || మాంవినాడత్తరియ్యంమమదృష్ట్యాకథమార్య పుత్రేణా
వస్తాంతరమతిక్రాంతం॥

రామః || ప్రకాశం॥ ద్రష్టవ్యాన్యాభరణానిప్రియాయాః ఇత్యుత్త
రియ్యంవిస్మయసాశ్రంపశ్యత్॥

స్వగతం॥ శ్లో॥ హరిస్తస్యాస్తనకలశయోరంగరాగాంకితోయం

తస్యా లిల్లాగమనపిశునానూపురౌనూనమేతౌ॥

ఏషాతస్యాఃకనకరశనా కింనజానే॥

దశాననః || నూనమాభరణాలోకనేనజీవితంశ్చజేదేషరాజపుత్రః||

సీతా|| అంబుడంతోఎంవచితాం ఆసంతోఆసంతి అంగారేషు అమి
దేసుఅపడిదవిఅమేహిఅల||

ఛాయా || ఆర్యపుత్రశ్రవణం చింతయా ఆసక్తాసేదితిఅంగారేషు అ
మృతేషునపతితమివ మేహ్యదయం||

సుగ్రీవః|| స్వగతం|| నూనమయమేతద్దర్శనేనస్తరతిజానకీం|| అతఏవ||

శ్లో || స్తురతోజానకీసఖ్యు స్సబాష్పమిదమానసం|

నదీజలకణోమేతం నవోద్భృతమివాంబజం||

ప్రకాశం || సఖేకృతమశ్రుపాతేనలభ్యుతేజానకీ||

రామః || సానుస్తరణం|| స్వగతం||

శ్లో || కదాచిత్వాణిభ్యాంనౌఫలతికలహంకషణక్షేపయోర్యా||

ప్రకాశం|| సౌమిప్రేధారయమామిషమూర్ఛతి||

దశాననః||కిమతఃపరమేతదంతంభుల్వేతస్య జీవితం ఇతిసహషణముక్తివతి||

మహాపార్శ్వః || ప్రేక్షణికమేతదితినివారయతి||

సీతా||ఎదంసలంబుడంతచింతవావారంసవరింతాణేతతలవంధ
సుమరి అకోవిమచింతవిఅరోహించి|| తాకికరింస||

ఛాయా || ఏతస్యార్యపుత్రచిత్తవ్యాపారస్యవరిజ్ఞానేనతాం తామ
వస్థాంస్తృత్వాకోపి మేచిత్తవికారః భవతి | తస్మాత్క్రింకరిష్యే || ఇ
తిమూర్ఛతి||

అనలా|| హఠానమంససిహి||౨|| ఛా|| సఖిసమాశ్వాసిహి||౨||

లక్ష్మణః|| ఆగ్యసమాశ్వాసిహి||౨|| రామః|| సమాశ్వాస్య|| సుగ్రీవయ

దిసఖ్యమిచ్ఛసి ప్రసారితోయంపాణిః||

సుగ్రీవః|| సహషణం|| పాణినాపాణిమభివృశతి||

నేపథ్యే || శ్లో || సఖ్యుర్లే దశకంధరస్యసమరేయేనతత్తాజ్ఞాతయ

సుగ్రీవేణవిరోధినామమసమం సఖ్యంవిధత్తేవయః|

తస్యైతస్యవినిగ్రహాయమహతీహస్తేశిలేయంధృతా

యల్లక్షీకృతిరస్య భాగవజితః కీకంసమేక్యంతతి||

సుగ్రీవః|| కథమేకంబ్రవీష్వయమే వాగలోవాహి||

౧౩౨. జానకీపరిణయనాటకే.

హనుమాన్ || స్వగతం || అహలవ్రమాదస్సుగ్రీవస్య యద్వా
దుష్ప్రవేశమృశ్యమాకశిఖరం పరిత్యజన్నిహవనాంతరే సమాగతః ||
భవతు రామ సన్నిధానమభయంకరమేతస్య ||

రామః || సహషణం || కథమస్యకంఠీరవస్యేవధ్వనిః ||

లక్ష్మణః || సకోపం || అరేరేమర్జున్ మర్కటేనలక్ష్మీ కృతిరస
మేవకీర్తికృంతతి ||

అపిచ || శ్లో || భ్రాతామేభరతః ప్రశాంతివసుధాంతేనాయమారోర్భి

ప్రస్థానేయదిదుష్కృద స్తివిపినేదండ్యస్తవ్వియాసావితీ |

పావస్తవ్వంరమసేచిరాయరుమయాయదృత్పదారైస్సమృ

దండ్యస్త్రమనేననాసిభువనైగుప్తోపికింమోక్ష్యసే ||

దశాననః || కథంరామకథా సమాపనాథకం మహాబలోవా

ప్రాప్తః | సఫలంఖలుమమేదానీ మారాధనంతారారమణచూడావ

కథమసావాలినమపిదండ్యంమస్య తేవిమూఢమనాస్సౌమిత్రీః ||

సీతా || కహంఅంఅడంతఅమరిసేణవవగరాటసవంతో || వంశ

ఖణేణజ్ఞేనంగిఅధీరంతణావంతిభగభీరమహుర ఏసోఅశవిటఅ ||

ధాయా || కథమార్యపుత్రామషేణాప్లవంగరాజస్సంప్రాప్తః

వత్సేనలక్ష్మణేననైసగికధీరత్వావప్తంభగంభీరమధురంఎవఅలపితః

పునర్నేవధ్యే || హంత || కిముక్తమనేనశూవణఖాముఖి

కరణమాత్రశూరమానినా సుమిత్రాసునా ||

శ్లో || అయంఘృణాక్షరన్యాయో యద్విరాధోహతోమునా |

శక్తిరస్యాస్తిచైద్యోధుందశకాయత్వేషతామయి ||

అథవా | తిష్ఠత్వయమక్ష్మశప్రజ్ఞః || భోభోరఘుకుమార ||

శ్లో || శశ్వత్తేహృదయంత వ్రంజాసకీవిరహగ్నినా |

భిద్యేదీయంమమశిలావేగవ్యాకీర్ణశోణితం ||

దశాననః || యుక్తమిదమ్ముక్తమింద్రసూనునా ||

సీతా || సాతంకం || హళాఅశే ఉవరికహహవింసదింతి

మేహిఅతి ||

ధాయా || సఖ్యనలేఉవరికథంభవిష్యతీతివేపతేమేహృదయ

అసలః॥ రహువీరోవంశణపరిహావింసది॥

భాయా॥ రఘువీరవంశంపరిభవిష్యతి॥

దామః॥ తస్మిన్సంప్రహారోచితస్త్వయముద్దేశః ప్రవిశ్యత్యతినిష్కాంతః॥

నేపథ్యే॥ హాహదహిమదభాణణీ! సిశావిణిపాదణాదోభ్రుడమింశ
సింఘహంధేణరహుడ మా రేణఎంకోదంవీలరభీసణోసరోవిముంకోజోమ
హాణాహంసపాణగంహ్నిఅగటంతిసుణిఅది॥

భా॥ హాహతాస్త్రిమందభాగిని! శిలావినిపాతనాత్ప్రథమమేశీక్రు
మాస్తేనరఘుకుమా రేణ ఏకోదర్శికరభీషణశ్శరోవిముక్తః! యోమమనాధస్య
ప్రాణంగృహీత్వాగతఇతిశ్రూయతే॥

సుగ్రీవః॥ కథంహతోవాలీ! అతఏవాకర్ణిసవాలివధాతాగుహావిని
ర్గతావిలపతితారా! సామిత్రైతదహంసపరివారోరామపాదోపజీవనాయ
గచ్ఛామిఇతిసపరివారోనిష్కాంతః॥

దశాననః॥ కథంవాలీరామేణహతః! కథమిదంవిశ్వసనిన్యః! నహి
సలిలేనధార్యతేపాషాణః॥

నేపథ్యే॥ శ్లో॥ భేలశ్లేమాబ్జమాలంశకలితరణకృద్ధుండుభిక్రూరశృంగం

కక్షప్రక్షిప్తక్షుఃపతివిధుతశిరఃప్రాంతఘాతక్షమాంతం॥

తారావక్షోజభారాహృతఘృసృణరసంవాలివోబాహుమధ్యం

విధ్వన్బాణోవిదధ్యాస్త్రమశుభషనిశంరామతూణీరధామా॥

మహాపార్శ్వః॥ రాజన్వాలివధజనిత సమగ్రహర్షస్యసుగ్రీవస్యశుభ
సంభావనాబోధకంపచసమేతత్॥

దశాననః॥ సుక్రోధముత్థాయ! నన్వహమాహవవిమర్దనిర్దయనిర్ధూత
దిక్పాలగణోరావణః! తదానామసంభావితార్థవభినయంతీనామప్సరసాం
కథంకేశోల్లంఛనంనాజ్ఞాపయామి॥

మహాపార్శ్వః॥ అంజలింబధ్వాప్రసీదమహారాజప్రసీద! నన్వేషమి
దముశనసాభగవతాఖిలునిబద్ధంప్రేక్షణికంనహ్యత్రాన్యతకథాప్రవృత్తిః॥

దశాననః॥ స్వగతం॥ అతస్సత్యమేవేదం॥

ప్రకాశం॥ సకరుణం! హమమప్రియసఖ హమదుభిదానవసమర
సందర్శితబాహువిక్రమపాకపికులచక్రవర్తి॥

శ్లో॥ హాలేవిరాధేపిహతేఖరెపిస్థితాజయాశాత్వయిభూయసీవ
బలీనవత్యమభూస్తథాచెల్లంకాజనస్యాయ * మపివ్రత
లత్తుణి॥ కథమార్యోవాలినవిజిత్యసంప్రాప్తః॥ తతఃప్రవిశతి
రామః॥ వత్సలత్తుణసుగ్రీవఎవసవరివారో రాజ్యాభిషే
వేశయితవ్యఃకిష్కింధాం॥ యావరాజ్యాయాంగదత్త॥
లత్తుణి॥ దీనజనానుకంపీఖల్వార్యః॥
సీతా॥ ఎంపదా॥ ఇడణమదీణెంతిజాణాఇలంఅడంతో॥
ఛా॥ ఏవమేతత్ నపునర్వాందీనెతిజానాత్యార్యపుత్రః॥

అనలా॥ హళాకిభణాసికిణిమింత దుంకరోరణభీనణంసవ
హేమిణాకిదో॥
ఛా॥ నఖికింభణసికినిమిత్తందుష్కరోరణభీషణస్యవాలినోవధోన
నేవధ్యే॥ శ్లో॥ రాజ్యంప్రాప్యరఘూద్వహస్తఘవతస్సూనోర్హతన
సుగ్రీవేణనియోజితహరిచమూరస్వేషితుంజానకీమ్॥
రామః॥ ప్రియంసః॥ ౨॥ వత్సలత్తుణయావజ్జానకీవ్రతువలం
స్మిన్ప్రవణిరొస్థాస్యావః॥

ఇతినిష్కర్గంతా.

దశాననః॥ విచింత్య కిమత్రవ్రతివిధాతవ్యమస్తాభిః॥
సీతా॥ సహషణం॥ అణళే॥ సంభవఅణాఖుతుమ్॥
ఛాయా॥ అనలేసత్యవచనాఖలుత్వం॥
పునర్నేవధ్యే॥ సఖేశుకకింసవశ్యసి॥
శ్లో॥ తస్యామేవజటాయురగ్రజగిరావిజ్ఞాయసీతాస్థితం
లంకాదర్శనకౌతుకేనహనుమానంభోధిమల్లంఘతే॥
పునర్నేవధ్యే॥ సఖేశార్దులయథాదృష్టం మహారాజలంకే
నివేదయితుంగచ్ఛావః॥
దశాననః॥ కథమస్తత్ప్రహీతయోశ్చక్రశార్దులయోశ
యంసల్లాపః॥ అహోమయా రామంవ్రతిచారప్రేషణమపివిస్త్య

* మధ్యాగ్యభూషేతి - పాతాస్తరమ్.

సవిమగ్నం॥ శ్లో॥ జానకీకృత కామస్యశయాసస్యాంతరస్వహం॥
 మంత్రితాంకిముపాయోయమమకార్యాస్వజేతుణే॥
 మహాపార్శ్వః॥ సస్త్రితం॥ మహారాజప్రేక్షణికమదమేతదగ్ధమేవప్రదర్శితమ్॥
 సీతా॥ సహద్వైతశయం॥ హళాలణశైలం॥ హైవిలసోఅవణితం॥
 వగంఛహ॥ జహాణుమతేణసముందోశ్శిలదింతినుణిఅది॥
 ఛా॥ సఖ్యనలెటవామపి అశోకవనికామేవగచ్ఛావః యద్ధనూమతా॥
 సముద్రోలంఘ్యతఇతిశూయతే॥ ఇతినిష్కాంతే॥
 దశాననః॥ త్వద్విమహాపార్శ్వవరిజనానేవమనుశాస్త్రీ॥
 శ్లో॥ పాథశ్శోషయతప్లవంగమచమూమాగ్నేఫలగ్రాహిణా
 వృక్షౌకప్లోషతకంటకై ర్వితనుతప్రాకారమభ్రంలిహం॥
 లంకాంబ్రూథతథాకురుష్వసయథానేమాంహనూమాన్విశే
 ద్యత్పథ్యమమసాంప్రతంతదహమప్యాలోచయేమంత్రీభిః॥
 ఇతిమహాపార్శ్వేనసహనిష్కాంతః॥
 ఇతిజానకీపరిణయనాటకే-వస్తోంకః.

అథసప్తమాంకప్రారంభః.

తతప్రవేశతి శూర్పణఖా॥

శూర్పణఖా॥ సశోకంసోరస్తాడనంచ॥ హాలంఅదసంగీవ, అంఅకు
 భకంణ॥ వంచమేహణాద॥ కహగదాతుహై॥ సావేగం॥ హాలతిఅల॥ హ
 తిసరస॥ హదేవతఅనరతల॥ కుభణిఉఫవంచతుహై॥ అంఖిఉమారేణస
 హకహసెసా సప్తంతా॥ హకికరేమి మదభాణి॥ జిఇమిణాఅంజసోఎణ
 పుంవహాణు మితవాళంగ సకమిదేణ అంగిణావిఅళికా ఉరఘరణిఉరబిధం
 జఇమేహిఅల॥ సరోషం॥ తాదాణితాణరంఖన కుళకాళరంతిణ రాలడం
 తాణిఅహిఇంధిఅవి జహసంతివడిర కరింస॥

పురోవలోక్య॥ కహఎంధపుంధఅవిమాణిఆణితోకుమారవిభీనణంసఅ
 మంచోసపాదీసుంగీవసిరిఅణుంపవిసిఅచింతఇ॥ ఇమిణాఘవంచశీనణం

సవరవంఖంవవెసంవసాతిఉంపాదతిదౌవిణాసిదళికాడరః। ఇఖుమేవంచ
విభీసణంసరంజళా హేణ సదోసో । జివిసోరంఖ సకుళ విరుంధి కంజ
ణించ ఆఅరణ్ణ॥

ఛా ॥ హాఅర్యదశగ్రీవ ఆర్యకుంభకర్ణవత్సమేఘనాదకథంగతాయూ
యంహాతికాయ హాతిశరఃహాదేవాంతకనరాంతక కుంభ నికుంభవత్స
యూయమపిఅక్షకుమారౌసహకథాశేషాస్సంవృత్తాఃహాకింకరోమిమంద
భాగినీ। యదమునాద్య శోకేనపూర్వం హనూమద్వాలాగ్ర సంక్రమితేన
అగ్నినేవలంకాచుర గృహనికురుంబంతజ్జతిమే హృదయం। తస్మాద్దిదానీంత
యోరాక్షసకులకాళరాత్యో రాజపుత్రయోరహంస్త్ర్యపియథాశక్తిప్ర
తీకారంకరిష్యేకథమత్రపుష్పకవిమానమానయౌకుమారవిభీషణస్యలఘూ
త్యస్సంపాతిస్సుగ్రీవశిబిరమను ప్రవిశ్యతిత్వతి అమునాఖలువత్స విభీషణస్య
పరవక్షప్రవేశవ్యవసాయముత్పదయతావినాశితలంకాచురం। నఖలుమే
వత్సవిభీషణస్య రాజ్యలాభేన సంతోషః। యదేషరాక్షసకుల విరుద్ధంకా
ర్యంనిత్యమాచరతి॥

తతః ప్రవిశతిసంపాతిః ॥ ౨ ॥

సాశ్చర్యం॥ క్షాంకింబ్రూమోఘజవిక్రమంరఘువతేర్యస్సేతుమంభోనిధా
బధ్వాతేనవధోవగత్యచదశగ్రీవంయుధిన్యగ్రహీత్ ।
కింబ్రూమశ్వరణాగతేచకరుణాంసంశ్రుత్యయోదతవౌ
సంప్రాప్తాయవిభీషణాయపరమాంలంకాధిరాజ్యశ్రియం॥
పార్శ్వతోదూరేదృష్వా కథమియం శూర్పణఖావ్యాకులేవదృశ్యతే॥
సహ్యస్యాఃక్రూరాయాఃధర్మాత్తనోవిభీషణస్యరాజ్యప్రాప్తిరభిమతా॥
తతఏవమియంస్యాత్ భవతుపృచ్ఛామి॥
అయిశూర్పణభైకథందుమౌనాయమానేవదృశ్యనే॥
శూవకాణఖా॥ స్వగతం॥ ణిహిశేసుఅంహ్మకేరేసుజణెసుహదేను
కీసతుమజీవింసింతి॥

ప్రకాశం॥ శీకేసురవిఅగ్నిణాహాపెంభిదుఃఖమాదాపంధిదాపజా
ణకుపి అసీముహాతి అదాఅహివెంతిజణేణదూరదోవింగంతిఅవణీదహ్మి॥

ఛాయా॥ నిఖిలేష్వస్త్యదీయేషుజనేషుహతేషుకస్తాత్త్వంజీవసీతి॥ అంకే
శ్వరవిజయినంనాథం ప్రేక్షీతు మాహూతాయాః ప్రస్థితాయాజానక్యా
అభిముఖమాగతాహంవేత్రిజనేన దూరతోవిగ్రేత్యపసీతాస్త్రి॥

సంపాతిః॥ ననుత్వంయతోవిగ్రాసి॥ అతఎవావసీతా॥

ఏవంఖలునిమిత్తవిదతచక్షుతే॥ ప్రతిష్ఠమానస్యాభిముఖం విగతనాసి
కాముఖదర్శనంభావినఃక్షేతస్యసూచకమితి॥

అతోన్యాయగతేర్థేకుతఏతత్తేదార్శనస్యం॥ అతఎవఅనుభూతేనదర్శన
మాత్రేణ తవసాపిజానకీ చకోరీవచంద్రమసంచిరాయ నాథం దర్శనకా
మాపిదర్శన సమయేతేన మహారాజరామేణ పరుషముక్తా ప్రవిష్టాదహు
తాశనం॥ భగవతాతేనపరిశుద్ధేయమితిప్రతిపాదితాచశ్రీమలెతస్త్రి॥

శూర్పణఖా॥ హేమదుకీదాణికాదుద్గంచఇసోరామదేవో॥

ఛా॥ భవతుకిమిదానీంకర్తుమిచ్ఛతిసరామదేవః॥

సంపాతిః॥ కిమన్యత్॥ శ్లో॥ పాలస్త్యంయుధి కేసరీవకరిణంభక్త్యాన్వితస్సీతయా
కాంచన్యేవవిధూషయాహుతవహస్వచ్ఛక్యతస్వాత్తనా॥

శూర్పణఖా॥ స్వగతం॥ తంసతహాఅణుడిళోదాణివిహీ॥ దసంగీవం
సడిణవడిడిళోంతికికాదంపమవి॥

ప్రకాశం॥ తదో॥ ౨॥ ఛా॥ తస్యతథానుకూలజదానీంవిధిః॥ దశగ్రీ
వస్యపునఃప్రతికూలఇతికింకతకవ్యంమయా॥ తతః॥ ౩॥

సంపాతిః॥ శ్లో॥ వాహిన్యాసహపుష్పకేణనగరీంవాంభత్యుపైతుంనిజాం

సందేశంభరతాయహారయతిచద్రాగంజనాసూనునా॥

ఇత్యుక్త్యానిష్క్రంతః॥

శూర్పణఖా॥ సవిమర్శం॥ జావహాణుమితో భరదంససదేసేణహరేది॥
తదోపుడమేవతావసీవేసకదులతంసఅంపితికివికహానంస॥ సోభరదోసా
ణుజోజసుణిల సరీరివిసంజంసది॥ దేణరామేణకిదంసమహాభాదుణిదువేణ
వహంసపడిఆరో హవింసది॥

ఛాయా॥ యావద్ధనూమాస్ఫురతస్య సందేశంసహారతి॥ తతఃప్రథమ
మేవతావసీతేపంక్యత్వా తస్యాప్రియంకిమపి కథయిష్యామి॥ సభరతస్సా

నుజోయచ్చుత్వాశరీరం విసర్జ్యతి॥ తేనరామేణకృతస్యమమభ్రాత్రోద్వే-
యోవధన్యవ్రతీకారోభవిష్యతి॥

ఇతి నిష్క్రింతా॥

❦❦❦ ఇతి మిశ్రవిష్కంధః ❦❦❦

తతఃప్రవిశతి శత్రుఘ్నః సానుగమ్యమానోభరతః॥

భరతః॥ వత్సశత్రుఘ్న॥ శ్లో॥ సంభావయతీతిభుజోవివిధావచారై-

స్సౌవీరమద్రమగదద్రవిడాధిపాదీక॥

సంఘీభవంతివచసామమయేపురేస్త్రిక॥

క్రవ్యాదమున్నధితుమార్యకశత్రచోరం॥

అహమపితదుపా హృతాన్యపాయసానిః॥ ఆర్యపాదుకయోరగ్రేని
వేద్యకోశగృహేస్థావయామి॥

శత్రుఘ్నః॥ ఆర్యభవదాజ్ఞయాపూర్వమేవ సంభావితా మయారా-
జానః॥ భవతాపిపూర్వమేవతదుపా హృతాన్యపాయసాని ఆర్యపాదుక
యోరగ్రేనివేద్యకోశగృహేస్థాపితాని॥ తత్కంపునరప్యావేద్యతే॥

భరతః॥ ఆఃస్త్రరామితావత్॥ కింతు॥

శ్లో॥ ద్రక్ష్యోమితాతచరణప్రియసానుమార్యం

దేవంకదాహమితిచింతయతోనిశంశే॥

హాహంతవిస్తరతిచిత్తమిదంకృతాని

కర్త్యాన్యపిత్వమవధేహితతఃక్రియాను॥

శత్రుఘ్నః॥ బాధమేవంక్రియతే॥

భరతః॥ సానుస్తరణం॥ సదైన్యంచవత్సశత్రుఘ్న॥

శ్లో॥ నీలంమూర్ధ్నిజటాభరంకటితటేధౌతంనవంవల్కలం

పాదాపుజ్జ్వలమక్షదామతపసాదేహేశ్రియంకామపి॥

విభ్రాణేనననోటజాంతరతతవ్యాఘ్రాజినాధ్యాసినా

ప్రాగ్దృష్టేనవనేధునాపిహృదయంనోన్ముక్తమార్యేణమే॥

శత్రుఘ్నః॥ సబాష్పకంతం॥ కేనవాతాదృశస్య సార్వభౌమప్రథమ
సూనోరార్యస్యమహానుభావస్యతాదృశీదైవకృతాదశాపివిస్తార్యతే॥

❦❦❦ భగవతోస్సానేతరాజ్యసావ్యమిన్యోరార్యపాదుకయోరినిపాతాస్తరం॥

భరతః॥ సశాకాశేగం॥ శ్లో॥ సంచారః కటుకీటకం టకశిలాఖండైర్వసేద్యగ్మే

ప్రాయేణామ్లకమాయతి క్తకటుభిర్వృత్తిస్తరూణాంఘటైః॥

కీణానోకహజీర్ణవర్ణవిరసైస్తోమైరుదన్యాశమ

శ్చయ్యాన్ధండిలవతస్యవిషమేయస్సర్వలోకేశ్వరః॥

ఇతిమూర్ఛతి॥ శత్రుఘ్నః॥ ఆర్యసమాశ్వసిహిః ౧ ॥ నస్త్యర్థవ్యో

యమార్చస్యతాదృశాదశాపరిణామః॥

భరతః॥ సమాశ్వస్య॥ కథంనస్త్యర్థవ్యో॥

శ్లో॥ జటాభారంధత్తైః పిమకుటయోగ్యేనశిరసా

విభర్తితౌమాన్వోబతతటితపైవలగ్నమపి॥

మణిప్రాసాదాగ్రస్థిసముచితోపిప్రతిదినం

యదార్యోవైదేహ్యసమముటజమధ్యేనివసతి॥

హంత॥ ౧ ॥ నదీగృతేసహస్రధామజజ్రమయంహృదయం॥

సాస్రగద్రదం॥ శ్లో॥ ఆర్యావిదేహతనయారజసిజరేణ

నీతానజీవతిపునర్వదిజీవతీయమ్॥

అప్రేక్షితస్వజనమప్రతిషేధదీఘః

ముచుచ్చనపత్న్యసకరిష్యతిరోదనంకిమ్॥

శత్రుఘ్నః॥ ఆర్యకేమస్తాభిః క్రియతామేవంవిధేదైవదుర్విలసితైః॥

భరతః॥ కష్టంభోః కష్టమ్॥

శ్లో॥ సీతాచేద్రతుసానీతాత్మత్వస్యాగుణాంతరం॥

శీలాభిరూప్యేనచింత్యధీరోప్యార్యోనజీవతి॥

తదిదానీంకింకరోమిమందభాగ్యః॥

శత్రుఘ్నః॥ ధైర్యమవలంబ్యతామార్యేణ అనుప్రేషయితవ్యాః

ఖలుయథాస్థానంరాజానః॥

భరతః॥ విమృశ్య॥ కథమన్యదుపక్రాంతమన్యథాప్రస్తూయతాం॥

తదిదానీం॥ ఇదంరాజకమసుకర్షకరిపునిపాతనాయ సన్నికషణమ

హమార్చస్యయాస్యామి॥

శత్రుఘ్నః॥ కిమార్యేణాకర్ణితమవదానమార్చస్య॥

భరతః॥ కింతత్॥ శత్రుః॥ నిపాదాధిపతిర్గుహః॥ వత్రికాంప్రేషితవాన్॥

భరతః || ఉక్తంహిమయాగుహంప్రతి || జ్ఞాతిభిర్వనగోచరైరనుప్ర
విశ్వదండకారణ్య మార్యస్యప్రవృత్తిరువలభ్యేతి||

తతః || మాయామృగేణ రూపవచనాభ్యామార్యలక్ష్మణౌవిమో
హ్యనుదూరంసీతవతా రక్షసాభిక్షువేషప్రతిచ్ఛన్నేనదేవీ అపహృతేతిగు
హేనమేవిజ్ఞాపితం | తదిదానీంప్రతికాయాంకింలిఖితం||

శత్రుః || అర్యస్యలక్ష్మణమాత్రసహాయస్యనేదానీంసహాయాంతరాపేక్షా||

యతః || శత్రూన్వాత్వాదేవ్యాః ప్రత్యానయనేనసైన్యస్సగ్రీవస్స
హయోలబ్ధః | తతశ్చరాజానోయథాస్థానం ప్రేషయితవ్యాః||

భరతః || కస్సుగ్రీవోనామ | కథంసహయోలబ్ధః||

శత్రుః || కిష్కింధాధిపతేఃకపికులచక్రవర్తిఃనోవ్రాతినఃకనియ్యానేషః||
సచవాళినంహత్వా రాజ్యేస్థాపనాదార్యస్య సహాయస్సంప్రత్యే ||
శ్రూయతాంసంగ్రహేణవాచకమిదం||

భరతః || కథమివ || శత్రుః ||

శ్లో || హత్వార్యయుధివాళినంకపివరంతస్యానుజాయశ్రియం

సుగ్రీవాయవితీర్యతేనసుహృదావిష్వగ్విశ్వమైర్భుజైః |

అన్విష్యావగతాంపురింజనకజాచోరస్యవిజ్ఞాపితాం

రుంధేవానరసేనయాగమితయాసేతుం నిబధ్యాంబుధౌ || ఇతి||

భరతః || విమృశ్య || వత్ససంభావితమిదం || యతః || కదాచిదా

శ్చర్యేణవరస్పరమాలపతాంభేచరాణాంవచః శ్రుతవానస్మి ||

శత్రుః || కీదృశంవచః ||

భరతః || శ్లో || నిహతేరాజప్రతేణనిజేప్రతేపివాళిని |

నశోచతీంద్రఃకార్యాధీనేక్షతేహ్యత్తనోవ్యధాం || ఇతి||

శత్రుః || తహిభవతవ్యమింద్రసూనునావాలినా || కేంతునజ్ఞాయ

తేతస్యకీదృశీకార్యాధీనతేతి||

భరతః || వత్సపునశ్చతేషాంకించిచ్ఛుక్రమన్తి ||

శత్రుః || తదవ్యనుగృహ్యతామార్జ్యేణ ||

భరతః || శ్లో || నేదందృష్టచరంజాతునాపిశ్రుతచరంక్వచిత్ |

అగాధేయోజనశతం సాగరేనేతుబంధనం || ఇతి||

శత్రుఘ్నః॥ ఆర్యతతః కపిరాక్షసానీకయోర్యుద్ధమప్రవృత్తమితి మన్యే॥
యతః ॥ కన్తిన్నవిదినేవృత్తంచండానిలముద్దిశ్య మరుదయమా
త్పాతికోభవతీతిశాంతిం వ్రష్టుకామేనమయాస్వమాశ్రమం ప్రేషితమార్య
రామప్రియసఖంపింగళంప్రతి వసిష్ఠమిశ్రేఃప్రతిసందిష్టం॥

భరతః ॥ కథమివ శత్రుఘ్నః॥

శ్లో ॥ లంకాపురేవానరరాక్షసానాంరణందిదృశ్యోర్విసతాసుతస్య॥
గత్యాగతిభ్యాంగగనేనముత్తః పక్షానిలోయంప్రసృతోధరణ్యాం॥
తన్నభేతవ్యమాత్పాతికోయమితివత్సేనేతి॥
నేవధ్యే॥ శ్లో॥ వినిపాతేనసుహృదాంవిజయేనచద్దుర్బదాం॥
వివణ్ణాహంతవస్త్రుంప్రజామితహి నాచలం॥
భరతః ॥ ఆకర్ణ్యయుద్ధమానానాంకేమామపిజయ పరాజయశంసి
నీకేయంవృద్ధతాపసీవలత్యతే॥

తతఃప్రవిశతివృద్ధతాపసీవేషేణశూపణఖా॥

శూపణఖా ॥ వినిపాతేనసుహృదామిత్యాదిపునఃవతతి॥

భరతః ॥ వత్సకేయంకుతఆగతేతివృచ్ఛాయతస్సంభవేదప్యార్యస్య
సమరప్రవృత్తిరాకర్ణయితుమస్యాముఖాత్॥

శత్రుఘ్నః॥ ఆర్యభవత్సేవం॥ శూపణఖాంప్రతి॥ అయితావసికా
త్వంకుతఆగమ్యతే॥

శూపణఖా ॥ శత్రుఘ్నందృష్ట్వా సభయం॥స్వగతం ॥ కథమిహ
ప్యగతఃమమకర్ణనాసావైరీక్షత్రియవటుః॥

నిపుణంసిరూప్య॥ నాసౌలక్ష్మణః॥ అనేనహితస్సరూపేణ తదనుజేన
శత్రుఘ్నేనభవితవ్యం॥ కరేణనాసీమభిమృశ్య॥ మమగృహీతతాపసీరూ
పాయాఃవతఃతవనాసికా॥

శ్లో ॥ తతఃప్రతివదంపణానానునాసిక్య దూషితాః॥

నశ్రోతుంనోపమాసితుంశక్యమస్యమదుక్తిషు॥

ప్రకాశం॥కిముక్తంభవతా॥శత్రుఘ్నః॥ననుబ్రవీమికాత్వంకుతఆగమ్యతే॥

శూర్పణఖా ॥ స్వగతం॥రావణానుజాహలంకాద్విపాత్॥

ప్రకాశం॥ నిశ్వాసేనఖేదమభినియ్య॥ యాకాచిద్యతఃకుతశ్చిదితిజానీహి॥

భరతః ॥ స్వగతం॥ నూనమియంయతస్తావసీతతోనరాక్షసపక్షపాతినీ॥

విషణ్ణాచేయందృశ్యతే || తత్కుశలందుర్లభమితిప్రతిభాత్యార్యస్య
వాలత్కుశస్యవా||

అథవా || నిర్విణ్ణేయమన్యేనహేతునాస్యాత్ ||

ప్రకాశం || అయితావసికింతేనామ||

శూపణఖా || స్వగతం || అయమపిరూపేణమదియ్యనాసికాచ్ఛేద
మాత్రఫలకాభిలాషవిషయః క్షుత్రియకుమారభవవర్తతే ||

తదనేనభరతేనభవితవ్యం||ప్రశితశ్చాయమస్మిన్ శత్రుఘ్నః||

ప్రకాశం | భద్రకిమాహభవాత్ ||

శత్రుఘ్నః || కింతేనామేతిపృచ్ఛత్యయమార్యః||

శూపణఖా || స్వగతం || మమఖలుజన్మకృతంనామశూర్పణఖేతి||
కమఃకృతంతువిగ్రముఖేతి||

ప్రకాశం||వణాదిసీతిమామృశ్యమూకగిరివాస్తవ్యామునయోవ్యవదిశంతి||

యతః || పులస్త్యస్త్యమహామేరియంకులప్రసూతేతిమయిప్రసీదంతి||

భరతః || తర్హ్యనేనతవవచనేనపులస్త్యకులీనాంభవతీమృశ్యమూ
కగిరేరాగచ్ఛంతిమవగచ్ఛామి||

శూర్పణఖా||అథకిం || శత్రుఘ్నః||కింభవతీరాక్షసీ||

శూపణఖా || స్వగతం || కిమత్రకశ్చిత్ప్రవృత్త్యః||

ప్రకాశం|| సకోవం | కింపులస్త్యవంశప్రసూత్యైవరాక్షస్యాభవితవ్యం ||

భరతః || వత్సనకోవయితవ్యాతావసీ|| సహివిశ్రవసోచైస్రవణస్య
వారాక్షసీజాతిః||

శూపణఖా || స్వగతం || విభీషణహతకస్యాపితథా||

ప్రకాశం||యుక్తముక్తంభద్రేణ||భరతః||కుతోనిర్విణ్ణేవభవతీలత్యతే||

శూర్పణఖా || తహిశ్రూయతాం || వినిపాతేనసుహృదామిత్యాదిపఠతి||

శత్రుఘ్నః || కేతవసుహృదః || కేవాదుర్హృదః||

శూర్పణఖా || స్వగతం || రాక్షసాస్సుహృదోవానరాదుర్హృదః||

ప్రకాశం || వానరాస్సుహృదోరాక్షసాదుర్హృదః||

భరతః || స్వగతం || సాశంకం || ఆర్యపక్షపాతినాంవినిపాత ఇతి
దారుణమివవర్తతే||

సప్తమాంకః.

౧౪౩

ప్రకాశం. || అయిచణాదినిఋశ్యమూకగిరావవస్థానముల్లంఘనత్యా || కింతత్రతేపాంయుద్ధంప్రవృత్తం ||

శూపణఖా || సహా || ౨ || లంకాద్విపేభరతః | యజ్యతవీతత్ ||

శత్రుఘ్నః || కథమవగతమిదంభవత్యా ||

శూపణఖా || అస్తిఖలుకిష్కింధానామగుహః ||

శత్రుఘ్నః || అస్తి | వాలీయామనుశాస్తి ||

శూపణఖా || సఖిద్వానింవాలీ || అపితతంనిహత్య రఘుకులీనే నరామేణరాజ్యేస్థాపితస్తాంసుగ్రీవోనుశాస్తి ||

శత్రుఘ్నః || జాయతవీతదపి ||

శూపణఖా || తస్యాంగుహాయాంరుమాధాత్రేయా శంకుకణ్ణేనా మమమప్రియసఖీకాపి వానరీరుమాయాస్సవత్సాసాకమగ్నిప్రవేశ మ వేత్యవ్యసనమసహమానా ఋశ్యమూకగిరౌమమసమీపమాగతా ||

తయానివేదిత మిదంమే ||

భరతః || సావేగం || కారుమానామ ||

శూపణఖా || సుగ్రీవస్యస్థవంగాధిరాజస్యమహిషీ ||

శత్రుఘ్నః || సావేగం || కథంసుగ్రీవోరాక్షసైర్వాప్యపాదితః ||

శూర్పణఖా || సచాష్టగద్గదం నకేవలంసః | తస్యచివోపిహనుమాన్ వాలిపుత్రో యవరాజోఽంగదోఽస్యేనైనికాశ్చ ||

శత్రుఘ్నః || పల్లాదినితత్రగతయోః రఘుకులీనయోరాజపుత్రయోః కీదృశీ ప్రవృత్తిః ||

శూర్పణఖా || కాపునరన్యాభవివ్యతి | యాపునర్తాయ్వావినాంరాక్షసానామగ్రేసముచితా ||

శత్రుఘ్నః || సచాష్టం | కథంమాయాప్రయక్తాతయోరపిదారుణం కతుకంవ్యవస్యతారాక్షసరాజేన ||

శూర్పణఖా || తర్హిశూయతాం ||

శ్లో || సాకేతాశ్చరతేనభూమిపతినానైన్యావయంప్రేషితా

స్నాహాయ్యాయతవావకర్ణితవతాలంకాపురేనంగరం |

ఇత్యాగత్యసలత్త్వజేరఘుసుతేన క్తంప్రసుప్తేతథా

పాలస్త్యస్యభయైక్యతంస్మతనుభిః ||

భరతశత్రుఘ్నసోద్యోగం కథంకృతం || ౨ ||

శూర్ప|| స్వగతం|| శ్లో|| అగ్రజంమేదశగ్రీవంకుంభకర్ణంచయోవధీత్ |

హన్యాంభరతశత్రుఘ్నవాచైవాస్యానుజావహం ||

వ్రకాశం || నామైవశిష్టంయథా ||

భరతః || హరిర్యరామహవత్సలత్తుణ్యతిమోహముపాగతః ||

శత్రుఘ్నః || హరికథమార్యావేవంగతౌఽతిమూర్ఖతీ ||

శూర్ప|| కథమప్రియమిదముక్తంయవయోఃకౌయువాంసమాశ్వాసతం || ౩ ||

ఉభాసమాశ్వస్య కథముభావేవంసంవృతై ||

శూర్ప|| అధకింఽనంతరంచ స్వవంతవీవసుగ్రీవాదయోమత్స్యహ్య

దోరాక్షపైశ్చస్త్రపాణిభిరిత్యర్థోక్తేననుభదామికౌయువామితి ||

భరతః || జ్ఞాయతవీవశేషమపి తేపిహతాశ్చతి ||

శత్రుఘ్నః || అయమార్యోభరతః | అహంతదనుజశ్చత్రుఘ్నః ||

శూర్పఁ|| ఉద్యోగంనాటయంతీ కథంరామలత్తుణ్యయోర్భృత రౌయువాంహహతాస్తీ ||

శ్లో|| సత్యమవ్యప్రియంవక్తుంనార్హమిత్యార్యభాషితం |

జానానాప్యేవముక్తాహంనరకేనపతామికిం|| ఇతిరోదితి ||

భరతః || కోదోదోభవత్యాః | యదన్యేనాపివక్తవ్యమేవేదమావయోః ||

శూర్పఁ|| పృచ్ఛతోస్యశత్రుఘ్నస్యసంబంధానభిజ్ఞాశంకుకర్ణాక థితమిదమవ్యహముక్తవతీ ||

శత్రుఘ్నః || కీదృశీసీతాదేవ్యాఃవ్రవృత్తిః || శూర్ప|| కిమితికథయామి ||

శ్లో|| నిశాచరేణాచహ్యతానిరుద్ధాకదర్థితాకేళిసఖీభవేతి |

తయోరవస్థామపిబోధితాసూనుద్బంధనాన్ముక్తవతీశుచంచ ||

శత్రుఘ్నః || సశోకం హరికథమిదమావతీతం ||

శ్లో|| ఆర్యేజానకియఃవ్రవాసదివసేశ్వశ్రూజనస్తావంధూం

వశ్యస్వలహలమార్యదశికతకటీబంధక్రమంగృహ్లాతీ |

శోకాన్తో హముపాగతస్సకిమిదంశ్రుణ్వస్విసోధుంతుమస్త్యక్తా

యత్కిలఖిన్నయాతసురభూమద్బంధనేనత్వయా ||

భరతః || ఆర్యేధన్యాసీయయాకులోచితమేవేదమాచరితం |

అహంతునజానేకిమిదానీమాచరితవ్యమితి ||

శత్రుఘ్నః॥ శ్లో॥ వైరనిర్భాతయిష్యామోహత్యావైరిణమాహవే॥

శూర్పగుఱా॥ స్వగతం॥ నిర్వృతమేవేదం॥

ప్రకాశం॥ శ్లో॥ ఇదానీం వైషవంథావాంసహాయానహీసంతియత్॥

అతోవిషణ్ణానాం తథాచరంత్యాసీతమైననిరూపితస్సముదాచారః॥

భరణః॥ కష్టంభోః॥ ౨॥

శ్లో॥ నీతావీచచతుర్దశాపికరదోయాసాందినేషుక్షణో

ప్రేకఃకల్పకదాస్తమేదివమిదంత్యాన్యగమస్యావధి॥

ప్రాయేణాద్యసమాగతస్సచిపినాదార్యస్యపాదాంబుజం

ద్రక్ష్యోమితిసముత్సుకస్యనుమేభివోద్భిలాషద్రుమః॥ ఇతిమూర్ఛతి॥

శూర్ప॥ స్వగతం॥ భరణకేవలంభవతః॥ మహావిరూపవంతమమమ

భిలపంత్యాభిన్నవీవాణం వరంతునాసికయాసాధృమిత్యవగంతవ్యం॥

ప్రకాశం॥ వశ్యసమాశ్వసిహి॥ ౩॥ కథమిహఃపగద్రష్టవ్యోగావః॥

శత్రుఘ్నః॥ సోత్కృతంసశోకంచ॥

శ్లో॥ తద్వక్త్రంశరదందుబింబమధుగంతేవత్సవత్రాయతే

నేత్రేతారమణిన్యగారుడమణిస్తంభోపమానాభుజౌ॥

తౌత్త్వీకరసద్వకేళికమలచ్ఛాయాదపాదౌతథా

భావాదార్యగఘూర్వహస్యనపునర్ద్రష్టుంషయాశక్యతే॥ ఇతిమూర్ఛతి॥

శూర్ప॥ స్వగతం॥ షయాపునస్తదభిలంబ్యష్టాపినపూతౌమహారథః॥

ప్రకాశం॥ వత్సశత్రుఘ్నసమాశ్వసిహి॥ ౪॥ సమాశ్వసయమైనం॥

వరంత్వస్యశోకస్యప్రతీకారశ్చింత్యతాం॥ భరణః॥ సమాశ్వస్య॥

శ్లో॥ త్రాతవ్యామణిపాదుకేమమపురస్కృత్యత్వయామేదినీ

వస్తవ్యంచవనేచతుర్దశమయావర్షాణితాతాజ్ఞయా॥

కామంపూరియతుంతతస్తవభువంశాస్త్రీతిమాంలాలయక్

యాతోయంసనివర్తతేయదపునశ్శౌకంసహిప్రేకథం॥

తదహమిదానీమనలంప్రవేక్ష్యమి॥

శత్రుఘ్నః॥ సమాశ్వస్య॥ కపనరన్యోన్యస్యప్రతీకాగః॥

భరణంప్రత్యంబలింబధ్వా॥

శ్లో॥ ఆర్యేణార్యోనుగమితోయథారామేణలక్ష్మణః॥

తథానుగమయత్వంమాంప్రవేత్యన్నార్పపావకం॥

శూర్ప॥ సహషకం॥ స్వగతం॥ వీరదర్శఖిల్యమారంభః॥

ప్రకాశం॥ వత్సభరతసమ్యగవధారితంభవతా॥ వత్సశత్రుఘ్న
తాపిప్రతీకారస్సాధుచింతితః॥ అహమపితవసేనగమిష్యామి॥

కింతు॥ శ్లో॥ సుగ్రీవాదికృతశ్శోకోమహాస్యేషసుదుస్సహః॥

అతోనలంప్రవేత్యంతావనుయాస్సామ్యహంయువాం॥

భరతః॥ హవత్సలత్తుణ॥

శ్లో॥ యేనార్యశ్శతదానురుధ్యహృదయంతాంతంపితుశ్చేష్టితం

మాతామేననియంత్రితాబలవతానోత్సారితామంధరాః

ఆర్యేణానుగతఃపురాదివవసేనాకేసమికాంకణా

త్సత్త్వందర్శితభక్తిరార్యవిషయేధన్యోసినాహంతథా॥

వత్సశత్రుఘ్న॥ శ్లో॥ కృశ్యేణైదమజప్రజాధిపకులంశాంతాకుటుంబి

ర్వీతావత్సమవర్ధయత్కరుణయాకుర్వన్మవత్యోరయం॥

హంకింబ్రవీమిమందభాగ్యః॥

వ॥ రామాశ్యేషుగతేషుచత్రిషుతతోవశ్యేషుగత్యావిధేస్తుర్యుః

నణుజీవితఃపితృజనంతృప్తినివాపాంబుభిః॥

శూర్పణఖా॥ స్వగతం॥ కథంశత్రుఘ్నాజీవిష్యతి॥ హంతకింబ్ర
వధలిష్యతిమేమనోరథః॥

ప్రకాశం॥ వత్సభరతవేవశత్రుఘ్నస్యాపిశోకభారః॥

తన్వస్యేవృధైవాయంసియోగతి॥

శత్రు॥ సాన్రం॥ శ్లో॥ ప్రియావత్యేషుయుష్మానుగతేషురుదతఃపితృణాః

నివాపనలిలైర్బాలఃకథంతర్పయితుంతుమః॥

తదహమనలంప్రవేష్టుమార్యశ్యపురస్సరోభవిష్యామి॥

శూర్ప॥ వత్సశత్రుఘ్నతేనహిత్యర్యతామింధనానలయోరాహరణౌచ

భరతః॥ కష్టంభూఃకష్టం॥ శ్లో॥ మాతఃశోకంనందనైరివధౌమగ్నాసి

శోకాంబుధాక్షైకేయిత్వమకీర్తికవంకవతితైవాచంప్రతారం

పుత్రోద్వాహపిసూతవత్ససిశుచంప్రాప్తంసుమిత్రేంబకిం
సర్వానర్థవహేనుభుంత్వనరకానేకాకీనిమంధరే॥

హతాతపురుహూతప్రియసఖ॥

శ్లో॥ వర్ధితంచతురోయత్నాత్సతాజనయతాత్వయా॥

ఆర్యంప్రేషయతాంజ్యేనాశితంచరఘోఃకులం॥

శత్రు॥ కిమనేనప్రలాపేనాసంపాద్యంతేమయాతావదింధనానిహుతాశనశ్చ
ఇతిహక్రమ్యపునఃప్రవిశ్య॥ ఆర్యద్వారదేశేచుక్తేందన సమిద్ధో
భగవాన్జాతవేదాః॥

భరతః॥ ప్రియంమే॥ శూర్ప॥ స్వగతం॥ ప్రియమితోవ్యధికంమే॥

ప్రకాశం॥ వత్సతమస్తీయతామనలప్రవేశాయ॥

భరతః॥ అయితావసితత్రభవత్యాసవిన్యమరవిందబాంధవకులవరమగు
రురరుంధతీసహచరోమునివరోవగమయితవ్యోభరతస్యసందేశం॥

శూర్ప॥ స్వగతం॥ సానందం॥ అనేనహేతునాసుపరిహారోమమ
అనలప్రవేశః॥ ప్రకాశం॥ కథమివ॥

భరతః॥ శ్లో॥ అద్యారభ్యమహత్త్వనేవమనునావృద్ధీస్వయంపాల్యతాం

ద్రష్టవ్యాభవతాతథాచనయథానాచంతిమేమాతరః॥

దివ్యంధామయథావసేమవయమప్యాశాసితవ్యాస్తథా

శోచన్నార్యమనుప్రయామియదహంశత్రుఘ్నమిత్రోధునా॥

శూర్ప॥ స్వగతం॥ ఫలతీవమేమనోరథః॥

ప్రకాశం॥ కిమిదంసందేష్టవ్యం॥ స్వయమేవానుమృషిస్సర్వంజానాతి॥

ఇత్యగ్నింప్రదక్షిణీకరోతి॥

శత్రుఘ్నః॥ పర్ణాదినితూర్ణమాచరితవ్యమార్యసందిష్టం॥ ప్రభమమా
వామేవప్రవేశ్యోవః॥

శూర్ప॥ స్వగతం॥ దృఢీయ్యాసనయోరయంవ్యవసాయః॥

తన్నమేకించిదిహక్యత్యమవశ్యతే॥

ప్రకాశం॥ నాతిలంఘనియ్యంయవయోరనుశాసనం॥ విశేషేణా
స్యాందశాయాంఇహిహక్రీంతా॥

ఉభావగ్నింప్రదక్షిణీకరుతః॥

సేవార్థ్యే శ్లో॥ కనంజంజంతంపితురాజ్ఞయా మేవత్సాకథం నాథమనువ్రజంతీ।

యఃఖంబిసోధ్యోవిషీదతోసారతోహృతాభూదితివప్రపాతః॥

భరతః॥ కథమసాజనకరాజస్సంప్రాప్తః॥

శ్రునర్మేవధ్యే॥ భోభోమామేశ్వరప్రవర॥

శ్లో॥ లంకానాథభవానపిప్రియసఖ స్త్వంవీతశంకఃకథం

చత్సాంమేహృతవాక్బ్రువేతిమథవాజాతిస్తవైవంవిధా॥

కష్టభోః కష్టం॥ ప॥ హంబత్సేనజనేననభముఖంధృష్ట్యేవహారో

ద్యుతంత్రోశంత్యాభయశోకవిహ్వలతనోస్సాతేదశాసీత్కథం॥

శత్రుఘ్నః॥ ఆర్యానుద్బంధనపరిత్యక్తజీవితాం నజానాత్యార్యో
యంజనకరాజః॥

భరతః॥ కథమేనమార్య మసంభాష్యయ క్తమావయోరనలంప్రవే
ష్టుమితిప్రతీక్షవాణస్తీప్తతి॥

ప్రవిశ్యజనకః॥ ౧॥ అహంకథమేతత్॥

శ్లో॥ అగ్నింప్రదక్షిణీకుర్వన్నుచ్చావచశిఖాకులం।

భరతోయంసహభ్రాతృప్రవేత్యున్నివలత్యతే॥

ఇతి త్వరిత ముపసవతి॥

ఉధా॥ ఆర్యతత్రభవంతమభివాదయావహే॥

శ్లో॥ చరమాయంప్రణామస్తేయదావాం జహీవస్తనుం।

మాతాతారాక్షసైరాస్తాం మాయయా రామలక్ష్మణౌ॥

జనకః॥ హంహతోస్తిమందభాగ్యః॥ ఇతిమార్చతి॥

ఉధా॥ సమాశ్వసిహే॥ ౨॥ జనకః॥ సమాశ్వస్య॥

శ్లో॥ దీక్షాకాయమేవిజయినాభవితవ్యమస్యా

భూజస్త్య నస్సహచరేణతథోమిక్షాఘాయాః।

ఇత్యబ్రవన్గ్రహగజిజ్ఞాజనాయదేత

దాసీస్త్వమైవమమభాగ్య విపర్యయేణ॥

హంత॥ ౩॥ శ్లో॥ అదైవతదర్శనంయస్తేయాజ్ఞవల్క్యస్యశాసనం।

తదపిక్వచిదేవాస్తేశోకోయంహంతిమాంక్వచిత్॥

శత్రుఘ్నః॥ ఆర్యాసీతాపిఇత్యథోక్తేనబాష్పకంత స్తీప్తతి॥

జనకః॥ యది సాపిగ తాతహి॥ ప్రియం నః॥ తథాపి వరితవ్యతే మే హృదయం॥

శత్రుఘ్నః॥ పరంతూర్బంధనేన॥ జనకః॥ సాస్రం॥ కథం వత్సా
యాత్రి వంజాతం॥

శ్లో॥ ద్రష్టవ్యదంత ముకుళందరహాసరమ్యం

లంచాలకంతరళరశ్మ లలంతికంచ॥

వక్త్రాంబుజం తవశిశోరనుచింత్యవత్సే

సంతాపమేతి హృదయం బతకింకరోమి॥

పసిశ్వాసం॥ శ్లో॥ శ్రుణ్వైకరక్షో హృతాంసీతాంభరతోమేకయన్నుపహా॥

ప్రస్థాస్యతేరిపుంజేతు మితితుష్టోస్త్వహంశృధా॥

తదిదానీం॥ శ్లో॥ అనేనయవయోరథే సంభృతేనైవవహ్నినా॥

కబళీకృతదేహీ హంతరేయం శౌకసాగరం॥

భరతః॥ మమఖల్విదంప్రథమం॥

శ్లో॥ ఆర్యసోమ్యవగమాలాభాదసంపూర్ణమనోరథః॥

జ్వలనంప్రవిశామ్యేష జటాభిర్వల్గలేనచ॥

జనకశత్రుఘ్నా॥ సాస్రం॥ అతీకరుణమిదమన్యవచనమవకర్ణ్యతే॥

నేపథ్యే॥ శ్లో॥ హత్వాదశాననమవాప్యవిదేహకన్యా

మాసాద్యకీర్తిమృషిదైవతగీర్వామానాం॥

ఆరుహ్య భష్పకముపైతి సలత్తుణోయం

రామఃకృతీభరతమావిశహవ్యవాహం॥

శత్రుఘ్నః॥ విలోక్య॥ కపివవణిప్రియమావేదయతి॥

జనకః॥ సహషం॥ వశ్యభరతమాత్వరస్వ॥ ౨॥

శ్రూయతేహి కల్యాణీవాణీ

భరతః॥ విలోక్య॥ ఆర్యమామైవం॥

శ్లో॥ అప్రియంశ్రావయిత్యాప్రాగజ్ఞానాదనుతప్తయా॥

ప్రియంవివేద్యతేభూయస్తావస్యా వణిరూపయా॥

తదేతన్నిధ్యేతత్పరితముపసవతి॥

ప్రవిశ్యపటాక్షేపేణవణిరూపోహనుమో॥ ౩॥

హనుమాన్ || భరతమామైవం || అహికథమహేతుకఃక్రియారం
భగతినివార్యశ్రుణుతావత్ ||

శ్లో || రక్షస్సైన్యవతింప్రహస్తమవధీన్నీలశ్చమూనాఁశ్చకో

దేవేనావధికుంభకణఃఇతియోద్యుప్తోదశాస్యానుజః |

సౌమిత్రిఃకృతరావణాత్సజవధస్సరైవ్విస్తుతఃఖచ్చరై

లఃబ్ధాలూనదశాననేన విభునాసీతాజయశ్రీరివ ||

తదనుభోక్త్యతేభవాన్సదా రానుజరామోవగమకందభీతమానందం ||

భరతః || మాయారణప్రవీణేకాగవగణైకథమార్యస్యతా దృశస్య

ఇహూపగమోనామ ||

హనుమాన్ || దైవబలముపేయమిరామేనప్రభవతిమాయాబలం
రాక్షసానాం ||

యతః || తహిఃశ్రూయతాం ||

శ్లో || కవటపటునాకాకుస్థాయాదశానన సూనునా |

ప్రథమసమరేబద్ధావాస్తాంభుజంగమయైశ్శరైః ||

శత్రుఘ్నః || ఇదమేవతాపస్యాస్యధా శ్రుతవత్యా మూలాపరిజ్ఞా

నాత్ ఉద్వేజితావయమితిమన్యే ||

భరతః || తతస్తతః || హనుమాన్ ||

శ్లో || తదనువినతాశ్రుతోవృతారిణాప్రహితోరణే ||

భరతః || వత్సశత్రుఘ్న || త్వయావిజ్ఞాపితం వసిష్ఠమిత్ర వచనం
సంవదతిదాసిం ||

హనుమాన్ || పయదువగమనాద్ధ్వీధోయుద్ధోద్యమోవిరుజోస్తయోః ||

శత్రుఘ్నః || కథంభగవతిగరుత్మత్యుపసర్వనావసర్వేయుస్సర్వమయాశ్శరాః ||

భరతః || సహషణం | వత్సశత్రుఘ్నవిదితేదాసిమా ర్యేణకార్యార్థి
తాదశముఖవినిపాతకాంక్షీణశ్శతముఖస్య ||

యవవమార్యరక్షణాయవక్షిణాంప్రభుంప్రహహిణోత్ ||

జనకః || సహషణం || కథయతుభవాన్నిర్యాజమస్తత్ప్రాణదా
తాకిం నామధేయోఽణివరః ||

హనుమాన్ || శ్లో || సుగ్రీవసచివో నామ్నా హనుమానస్త్రిమారుతిః |

భరతస్యాంతికంయంసః ప్రహహిణోద్రావణాంతకః ||

జనకః॥ శ్లో॥ యాజ్ఞనల్కృతవత్సంమే మానసియ్యోసిమారుతే |

సప్తవాధిజగేవిద్యాంసవితుర్యస్త్రీయీమయాత్॥

శత్రుఘ్నః॥ సవిన్ద్యయం ననుతాపస్యాపణాదిన్యాససైనికసచివజి
నన్యసుగ్రీవస్యలంకారణేయాతుధానైర్వినిపాతఉక్తః॥ తత్కృతంహనుమ
తోజీవనంనామ॥

హనుమాత్॥ కానామతాపసీ వణాదిసి॥

శత్రుఘ్నః॥ యాముశ్యమూకగిరివాస్తవ్యా॥ యస్యాశ్చసుగ్రీవా
దయస్సుహృదః॥

హనుమాత్॥ స్వగతంనైవంవిధాకాచిదస్తి॥

విమృశ్య॥ ఏతయాశూపణఖయా భవితవ్యం॥

యాదశగ్రీవకుంభకర్ణయోర్వధేనైవ విభీషణరాజ్యలాభేనదుర్త్య నా
యతత్ప్రత్యమాత్యసంపాతినోక్తం॥

తస్యాఃకిలాయంభరత శత్రుఘ్నయోస్సమాపనాయయతోభవేత్॥

ప్రకాశం॥ సాఖలుదేవేదశగ్రీవవిజయిన్యమషేణగృహీతతాప
సీవేషారావణభగినిశూపణఖా॥

యయాననుభవతామప్రియమిదంనివేదితం॥

భరతః॥ యజ్యతఏతత్॥ అనయాఖల్వాస్త్యనఃపులస్త్యవంశప్రసూతిరుక్తా॥

హనుమాత్॥ దక్షిణతోవిలోక్య॥ భరతదృశ్యతామసౌ లంకేశ్వర
విజయీసీతయాపరిజనైశ్చసహపుష్పకారూఢౌమేఘాధ్వనోపసర్పతి॥

సర్వేసాశ్చర్యంవశ్యంతి॥

హనుమాత్॥ నన్విదాసీం॥

శ్లో॥ ద్రష్టవ్యంభరతప్రమాద్యుమమభిప్లుతోన్నతాదున్నతం॥

త్వద్భ్రాతృఃప్లవగాశ్చభల్లనిబిడాసేనేయమాసీదతి |

యత్పాతోత్పతనప్రయుక్తవిటపానత్యున్నతివ్యాజతో

నందిగ్రామసమీపవిభ్రమవనంనూనంముదాన్యత్యతి॥

జనకః॥ కథంవత్సయాసీతయాలంకృతవామభాగోవత్సరామభద్రా
వత్సలత్తుణేనపరిజనైశ్చసమవతీణావీవపుష్పకాతో॥

భరతః॥ దృష్ట్వా॥ సహషణం॥

శ్లో || కాలాద్యహేమాః కమలలోచనమద్రికన్యా

కాంతాశ్చిక్షేక్షాః పరోక్షిత కామరూపం |

ఆర్యంనవాం బుదకదంబ విడంబితాంగ

మాలోక్య సంప్రతిసుధాభిరభిప్లుతోస్తి ||

శత్రుఘ్నః || సానందం || శ్లో || స్వాద శ్లేదమిదం నేతికఃఫలంవేత్తికర్తృణాం |

మగ్నమగ్నిప్రవేశోక్తైర్గ్రహస్త్వాభిస్సుధాంబుధౌ ||

తతఃప్రవేశతియథానిద్దిష్టో రామః ||

రామః || అయేజానకి ||

శ్లో || సింధోస్సేతుమతీశ్యయోజనశతంక్రాంత్యామహేంద్రాచలం

శైలంప్రసవణంవిలంఘ్యనిపులామాక్రమ్యచింధ్యాటవీం |

ఉత్తుంగాదపిచిత్రకూటశిఖరాదూర్ధ్వంగృహీతాఽన్వనా

నందిగ్రామమనేనతీవ్రగతినాయానేనీతావయం ||

కించ || శ్లో || సముద్రమవనిస్తీగ్యసమరంకపిరక్షసాం |

సంప్రాప్యచతుర్భాంగిత్వాంస్వంనేశంప్రాప్తవానహం ||

లక్ష్మణః || ఆర్యపశ్యపశ్య || తాతజనకేంద్రణవత్సశత్రుఘ్న నచ సహ

నముత్సర్పత్యసావాగ్యభరతః ||

యవీషః || శ్లో || జటాకలాపందధమత్తమాంగేకటీతటేవల్కలమవ్యనన్మం |

తవఃకృశాంగస్త్యదదర్శనోత్థానోత్థానీరీవపురోవిభాతి |

రామః || ఏవమేవేదం || కించ ||

శ్లో || పౌలస్త్యసహృతావిజేహతసయేత్యంతర్యదాసీత్పురా

శల్యంయన్తమతావదుద్భుతమభూత్తతోచితైఃకర్తృభిః |

యచ్చాన్యధృతశ్చియంహూరకలధామస్లిక్షిశ్యతే

మగ్ధేతోరితిసాంప్రతంతదపిమేదిష్ట్యాభవత్యుద్భవం ||

భరతః || ఉపసృత్య || ఆర్యదశరథప్రియనందన భక్తజనవత్సలసత్య

సంధ భరతస్యైష చిరకాంక్షితస్త్యత్పదకమలయోః ప్రణామః ||

ఇతినవాప్సుకంతంప్రణమతి ||

రామః || సన్నేహానందం | బాహుభ్యాంసముత్థావ్యపరిష్వజతే | రామభరతౌ ||

స్వగతం || శ్లో || కర్పూరవాపికాగర్భేకలయేకినిమజ్జనం |

మామేతస్యశరిష్వంగశ్శితవీకురుతేతవ ||

రామః ॥ వ్రకాశం ॥ వత్సదిష్ట్యాత్వందృష్టోసి॥

భరతః ॥ వ్రకాశం ॥ అతఏవ ఆర్యస్యమయిక్యతార్థీ కరణాయవ్ర
సాదగరిమా ॥ రామభరతౌ ప్రతిలత్నాణశత్రుఘ్నౌ వభివాద్యగృహీతాశి
షాతవృతః॥

రామః॥ ఉపసృత్య॥ తాతజనక రాజదాశరథీ రామోహమభివాదయే॥
అత్నాణః॥ తాతలత్నాణః ప్రణమతి॥ సీతా॥ తాదణమోజే॥ ఛా॥ తాతనమస్తే॥

జనకః ॥ యథోచితమాశిషావధేయై రామంవ్రతి॥

సహవేంసబాష్పగద్గదం॥

వత్సలంకేశ్వరవిజయిన్॥

శ్లో ॥ వత్సాయావీర్యశుల్కాయా యత్తథాపాణిమగ్రహః॥

యశ్చవంశేమనోర్జ్వాతఃతస్యానుగుణమాచర॥

రామః ॥ సవినయమంజరీంబధ్వా॥ తాతబ్రహ్మ విదస్తత్ర భవతోభవతః
వ్రసాదాత్ అగస్త్యవసిష్ఠకౌశికవ్రభృతీనామృషిణాం చశివానుసంధానాత్
ఇంద్రాదీనామమృతాంధసామను గ్రహచ్ఛనిగృహీతోదశకంధరః॥

తతః ప్రవిశతి కౌశికః॥

కౌశికః ॥ స్వగతం ॥ సఫలమద్యమేదేవజననిదేశాచరణం॥

యద్రావణారణే రామభద్రదేణిహతశ్చతి॥

సమాధిదృశాసమదశేమహం॥ తథాఖలుమేదేవజనస్యనిదేశః॥

యథా॥ శ్లో॥ రామేయథాభావిదశాననస్యవైరంస్వవగ్గీణిపాతనేన॥

యథావధాయాస్యచ రాఘవోలంస్యాదస్త్రీదానాత్క్రియతాంతథేతి॥

ఇతి పరిక్రామతి॥

రామః ॥ దృష్ట్వాఉపసృత్యభగవన్ ॥ విత్వైకోహమభివాదయే॥

కౌశికః॥ వత్ససిద్ధశుతవమనోరథః॥

ఇతరేపికౌశికం ప్రణమంతి॥ సోపితానాశిషాయథోచితముపచరతి॥

రామంవ్రతి ॥ సంవ్రతీహి॥

శ్లో ॥ త్రాతామహవేయస్త్రాతాదేవాస్త్రాతంజగత్త్రయం॥

త్రైలోక్యకంటకంహత్యాదశకంతంరణేత్వయా॥

రామః॥ సర్వమిదంభవస్త్రిసాదాత్॥

భరతః ॥ భగవత్కుశికనందన! యుష్మాభిరిహోవరాజ్యేతమేనమార్యమభిషిచ్యసోయమయోధ్యాంప్రవేశయితవ్యః॥

జనకః ॥ అహోవిశంభాసహిష్ణుతా భరతస్య॥

హనుమాన్ ॥ ఏతేసుగ్రీవవిభీషణప్రభృతయః

స్వామినః ప్రియసుహృదోఽప్యేవమత్కంఠంతే॥

తదహంత్రిభిర్వానరైస్సహసముద్రజలమానేష్యామి॥ ఇతినిష్కాగ్రింతః॥

జనకః ॥ వత్సశత్రుఘ్నవసిష్ఠప్రముఖాన్యషీన్ పురోధసోమంత్రిణశ్చ ఉపస్థావయ॥

శత్రుఘ్నః ॥ తథేతినిష్కాగ్రింతః॥

సీతా ॥ స్వగతం॥ శీకేసురవిజృణోఅంల్మఉంతంసరంజాభిసేఅంతిణిదగ మేహిఅత్రి॥

శ్లా॥ అంకేశ్వరవిజయనఆద్యపుత్రస్యరాజ్యాభిషేకఇతినందతిమేవృదయం॥

నేపథ్యే॥

ప॥ సజ్జంతామధిభద్రవేదిరుచిరాశ్శ్రీగంధపుష్పాక్షతాస్థావ్యంతాం

శుభవారిపూణకలశాశ్చతంతథాచామరే॥

కన్యాః కాశ్చనతత్రసంతువసతూపాంతేగజోవాజినా

తాడ్యంతాంవటహయతోరఘవతేఃపట్టాభిషేకోధునా॥

జనకః ॥ వసిష్ఠస్యాయంనిదేశః॥

ప్రవిశ్యశత్రుఘ్నరామంప్రతి । సర్వేఉపస్థితాః॥

తతఃప్రవిశతి వసిష్ఠః॥

వసిష్ఠః ॥ సఖికాశిక । సీతారామావస్త్విన్సింహాసనేనివేశ్యమహాషిఃభిరన్యైశ్చసహాభిషించావః॥

కాశికః ॥ యథారోచతేమైత్రావరుణయే॥

జనకః ॥ కథమభిషిక్తవివరామభద్రః॥

హృదయాభరణాదిభిఃప్రీతిదానైస్సంభావయతిపౌరజానభదాన్॥

కథం ॥ దివిదేశదుందుభిర్వనిః పుష్పవృష్టిరఘరసాంనటనారభటీచ॥

కాశికః ॥ వత్సకింతేభూయః ప్రియముపహరామి॥

రామః॥ శ్లో॥ నిర్విఘ్నం మమ జానకీ పరిణయోజాతః ప్రసాదేన తే

పాలస్త్యం సగణం విజిత్య సమరే ప్రత్యాహృతే యంప్రియా।

దృష్టాయం భరతశ్చ రాభిలషితో రాజ్యాభిషేకో విమే

లబ్ధికింప్రియమన్యదస్తి భవనేయత్సాధనీయం త్వయా॥

తథాపిదమస్తు భరతవాక్యం॥

* మార్గందర్శితమాశ్రయంతు మనుజా మన్వాదిభిశ్చేయినే। రాజానో వ్యగృహీతపైశునగిరోరతుంతు ధన్యామహీం। లాల్యంతాంసరసాం క్తయశ్చ కవయశ్చ శ్వద్ర సజ్జెరనైస్సాన్యదేతస్యకవేశ్చ భక్తిరచలాదేవేరఘాతాంపతే॥

ఇతినిష్కాంతాస్సర్వే॥

ఇతి జానకీ పరిణయనాటకే - సప్తమాంకః.

జానకీ పరిణయనాటకం సంపూర్ణం.

శ్రీరామచంద్రవర బ్రహ్మణేనమః.

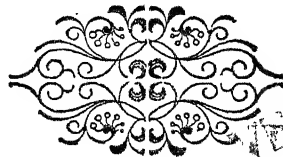
* శ్లో॥ ఆచంద్రార్కమిదం భవేదవిరళంగో బ్రాహ్మణేభ్యశ్శుభం

భూయాత్వాగమవృద్ధసేవిభిరియం రాజన్వతీ రాజభిః।

లాల్యంతాంసరసావయంచకవయశ్చ శ్వద్ర సజ్జెరనైస్సాన్యదేతస్యకవేశ్చ భక్తిరచలాదేవేరఘాతాంపతే॥

సాన్యదేతస్యకవేశ్చ భక్తిరచలాదేవేరఘాతాంపతే॥

. ఇతిపాతాంతరం.

శుద్ధ పత్రికా.

పుట.	పజ్జిక.	అశుద్ధం	శుద్ధం.	పుట.	పజ్జిక.	అశుద్ధం.	శుద్ధం.
౧	౪	కుడ్డు	కుట్టు	౩౩	౬	నివతఁ	నివతఁ
౨	౭	శుణి	సుణి	౪౭	౪	కాశ్యపే	కాశ్యప
“	౧౩	ద్బులూ	ద్బులూ	౫౦	౧౫	అదం	హద
౪	౨౦	ప్రీతిః	ప్రీతిం	౫౪	౨౫	సకృద్వణిఁ	సకృదాకర్ణి
౫	౧౪	విధేహ	విదేహ	౫౪	౨౨	సుణుహీ	సుణుహి
౭	౧౩	సుక్తం	సుప్తం	౬౧	౨౨	ఘృ	ఘృ
౧౧	౩౦	ప్రవటు	ప్రవటు	౬౨	౩౦	వంమేహృద	వంహృద
౧౩	౪	రామేతి	రామభి	౭౨	౧౫	వ్రతి	వణ
౧౫	౨౪	సంబంధి	సంబంధీ	“	౧౬	బద్ధం	బంధం
౧౪	౨౬	సీతా॥	సీతా॥౨॥	౭౪	౨౪	శంభి	శంభి
౨౦	౭	సేవిణ	సేవిణ	౭౪	౧౧	ఎద	ఎద
“	౧౩	జరదే	జడదే	౮౨	౬	సందశఁ	దశఁ
“	“	దాణి	దాణి	“	౨౦	స్థావి	స్థాపి
౨౧	౧౦	ణయి	ణయి	౮౩	౨౩	మరితి	మరిస
“	౧౪	సిశ్వస్య	సిశ్వస్య	౮౫	౨౭	శన	సన
౨౩	౬	కహ	అహ	౧౦౪	౧౪	అంహ్	అహ్
౨౫	౧౧	జాతి	జాతిః	౧౧౧	౫	ర్నామా	నామా
“	౨౩	ఎంవ	ఎంవ	౧౨౦	౨౪	నిర్యధ్	నిర్యత్స
౨౬	౧౫	యశసః	యశసీ	౧౨౪	౩	సుశీలిత	సుంసిలిత
“	౨౩	మరియో	మరిదో				
“	౨౭	హంత	స్వ॥హంత				

